

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΖΑΓΟΡΑΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Ἄρ. 9. Πρωτ. 11117.

Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1888.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Γεώργιον Σ. Κοριδάρη.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἈΜΒ' νόμον τῆς 22 Ἰουνίου 1882 καὶ τὸν ἈΧΙ' τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1887 περὶ διδακτικῶν βιβλίων, τὰ Β. Διατάγματα τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882, 30 Μαΐου 1883 καὶ 4 Ἰουνίου 1884 καὶ τὴν κατὰ ταῦτα ὑποβληθεῖσαν ἡμῖν ἔχθεσιν τῆς πρώτης Ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσίσεως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, καθ' ἣν τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» τὸ κατὰ τὸν ἈΜΒ' νόμον ἐγκριθὲν ὡς μόνον διδακτικὸν βιβλίον πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ιδιωτικῶν ἐπὶ τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους 1888 - 89, εἶναι καλῶς καὶ κατὰ νόμον ἐκτετυπωμένον. Συμφώνως δὲ τῇ γνώμῃ τῆς Ἐπιτροπείας ὀρίζομεν τιμὴν αὐτοῦ λεπτὰ ἐνεκήκοντα (90).

Ὁ Ὑπουργὸς

Η. ΜΑΝΕΤΑΣ

Ὁ Διεκπεραιωτής

ΣΤΕΦ. Μ. ΠΑΡΙΣΗΣ

ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ἐγκριθεῖσα ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας

κατὰ τὸν ἈΜΒ' Νόμον

ΒΙΒΛ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ἀριθ. 7.193

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΚΟΝΙΑΡΗ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ

Π. Γ. ΜΑΙΜΟΣ

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ ΣΥΡΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΔΕΛΦΩΝ ΦΡΕΡΗ

1888

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifako Apothetrio Dimosias I
Restrictions apply.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον εἰκορογραφημένον χρ
ματιστὸν ἐξώφυλλον καὶ ἐνταῦθα τὴν ὑπογραφήν το
συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου κατὰσχ
ται ὡς κλεψίτυπον.

Γ. Κορωναίου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Γεώργιον Κοριδάσην.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ἈΜΒ' Νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους Β. Διατάγματος περὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κατὰ τὰ ἄρθρα 9 καὶ 14 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ἐκθέσεως τῆς πρώτης ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι τὸ εἰς τὸν διαγωνισμόν ὑποβληθὲν ἀναγνωσματοῦ ἐκ τῆς Ὀδυσσειᾶς ἐγκρίνομεν, ὅπως εἰσαχθῆ ἐπὶ τετραετίαν ἄρχομένην ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ὡς μόνον διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γ'. τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν. Καλεῖσθε δὲ ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἈΜΒ' Νόμου καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ΑΧΙ' Νόμου τῆς 20 Δεκεμβρίου 1887 καὶ πρὸς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Β. Διατάγματος καὶ τὸ ἄρθρον 17 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ὡς ἀντικατεστάθη συμπληρωθὲν δι' ὁμοίου τῆς 4 Ἰουνίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

Ὁ Διοικητικὸς
ΣΤΕΦ. Μ. ΠΑΡΙΣΗΣ.

να δεξιῶσι τοῦτο ἕξιον τοῦ μεγάλου προσορισμοῦ του, ὁ διδάσκαλος καὶ τὸ βιβλίον. Ὁ μὲν δημοδιδάσκαλος ὄχι μόνον πρέπει νὰ εἶνε πεπαιδευμένος, ὄχι μόνον πρέπει νὰ εἶνε κάτοχος τῆς νέας παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ νὰ ἔχη τὴν δέουσαν δεξιότητα καὶ πείραν πρὸς μετάδοσιν τῶν ἀναγκαιῶν γνώσεων καὶ τὴν ὀρθὴν διάπλασιν τῶν τρυφερῶν καρδιῶν τῶν παιδῶν· διότι οὗτος εἶνε ὁ πρῶτος, ὅστις θὰ θέσῃ τὰ πρῶτα βήθηα τῆς πρώτης ἀνατροφῆς καὶ παιδεύσεως. Ἐντεῦθεν δῆλον ὅποια ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο προσοχή· διότι ἂν τὰ θεμέλια τεθῶσι κακῶς, τότε ἐξ ἄπαντος ὄλον τὸ κτίριον θὰ καταρρεύσῃ. Εὐλόγως ἔρχεται καὶ οἱ σοφοὶ Γερμανοὶ δὲν χειροτονοῦσι τόσον εὐκόλως τοὺς ἐκυτῶν δημοδιδασκάλους, ὅπως πράττομεν ἡμεῖς. Διότι παρ' αὐτοῖς, ὅπως γένηται τις δημοδιδάσκαλος, ἀπαιτοῦνται τόσα προσόντα, ὅσα δὲν ἀπαιτοῦνται ἴσως παρ' ἡμῖν, ὅπως ἀναγορευθῇ τις Καθηγητής.

Δεύτερον δὲ ὄργανον ὑποβουθῶν πολὺ τῷ πρώτῳ εἶνε τὰ κατάλληλα διδακτικὰ βιβλία. Παρ' ἐκάστῳ ἔθνεϊ κατάλληλα βιβλία διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα εἶνε ἐκείνα, ἅπερ ἐκπονοῦνται ἐκ περισκευμένης συλλογῆς τῶν καλλίστων πνευματικῶν προϊόντων τοῦ ἔθνους. Διότι ταῦτα ἀναβλύζουσιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, ἀπ' αὐτῶν τῶν σπλάγγων τοῦ λαοῦ. Εὐτυχῶς δὲ τὸ Ἑλλ. ἔθνος πλειότερον παντός ἄλλου ἔθνους βρέθει τοιούτων προϊόντων· διότι πάντις σχεδὸν τὰ συγγράμματά τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων εἰσὶ πλήρη ποικτικῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς. Ἡ ἕξις δὲ αὐτῶν εἶνε τοιαύτη, ὥστε δὲν διατάζουσι καὶ αὐτὰ τὰ πεπολιτισμένα Εὐρωπικὰ ἔθνη, καὶ ἰδίως οἱ Γερμανοὶ, καὶ τοὶ ἔχοντα διάφορα ἔθνη καὶ ἦθη νὰ εἰσάγῃσι ταῦτα εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα των καὶ ἰδίως τὸν Ὀμηρον. Ὅτι δὲ ἡ τοιούτων βιβλίων ἀνάγκη εἶναι τέρπει τοὺς παιδὲς περισσότερον παντός ἄλλου κοινοῦ βιβλίου καταρκίνε-

ται και ἐκ τῶν λόγων τοῦ μεγάλου ψυχολόγου Herbart. «Ὁ μικρὸς παῖς αισθάνεται μεγάλην δυσαρέσκειαν και λύπην, ὅταν τῷ εἶπη τις ὅτι εἶνε μικρός. Οὔτε εὐχαριστεῖται εἰς παιδικὰς ἱστορίας. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ φαντασία του διευθύνεται ὑπεράνω ἑαυτοῦ. Βιβλίον κατάλληλον διὰ μικρὰ παιδία, ὅπερ πληροῖ πάντας τοὺς ὅρους παιδευτικοῦ βιβλίου, εὐρίσκω τὸν Ὅμηρον, διότι περιέχει μεγάλας και ἰδεώδεις ἀληθείας». Ἀφ' οὗ λοιπὸν διὰ τοὺς Γερμανοὺς παῖδας ἔχει τοιαύτην ἀξίαν τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅποιαν θὰ ἔχη διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας; διότι ὁ Ὅμηρος δὲν τέρπει και εὐχαριστεῖ μόνον τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης μαθητάς, ἀλλὰ και διαπαιδαγωγεῖ αὐτοὺς διὰ τῶν μεγάλων ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας πανταχοῦ τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ ποιημάτων σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης ἀνευρίσκει.

Δημοσιεύοντες λοιπὸν τὸ βιβλίον τοῦτο, ἐλπίζομεν ὅτι θέλει τύχει παρὰ τοῖς ἀγαπητοῖς συναδέλφοις εὐμενοῦς ἀποδοχῆς και ὑποστηρίξεως και ὅτι οὗτοι θέλουσι κρίνει αὐτὸ μετὰ τινος ἐπεικειάς, ἀναλογιζόμενοι ὅτι πᾶν τὸ ἀνθρώπινον, τὸ κατ' ἀρχὰς μάλιστα, ἔχει οὐ σμικρὰς τὰς ἑλλείψεις, και ὅτι πολλάκις τὰ κατὰ νοῦν σχεδιαζόμενα, δι' ἑλλειψιν μακρᾶς πείρας, ὅποταν ἐκφέρωνται διὰ τύπου, ἐκπίπτουσι και γίνονται κατώτερα τῶν ἐν τῷ νῷ πρῶτον συλληφθέντων. Ὅθεν τελευτῶντες τὸ μικρὸν τοῦτο προοίμιον τολμῶμεν μετὰ τοῦ θείου Πλάτωνος (Ἰππ. Μ. 301) νὰ ἐπέπωμεν· «Τοιαῦτα τὰ ἡμέτερά ἐστιν οὐχ οἷα βούλεται τις, ἀλλ' οἷα δύνανται!»

Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Περὶ τῆς Τροίας καὶ τῆς μεταβάσεως τοῦ Πάριδος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ΟΜΗΡΟΣ

νομαζόμενος Πρίαμος, ὅστις εἶχε μεγίστην δύναμιν, ἄπειρα πλοῦτη καὶ πολλοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Μεταξὺ δὲ ὄλων τούτων ἐπρώτευσεν διὰ τὸ ἐξάισιον κάλλος τοῦ ὀ Πάρις, ὁ καὶ ἄλλως Ἀλέξανδρος καλούμενος. Ὁ Πάρις ἦτο νέος ἄστατος καὶ φιλοτάραχος· δὲν εὐχαριστεῖτο νὰ διαμένῃ ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ, ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ τα-

Ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς ἄκρας τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὑπάρχει πεδιάς διαρρεομένη ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν, ἡ ὁποία περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ ὑψωμάτων καὶ μόνον πρὸς βορρᾶν ἐξοπλοῦται πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἐπὶ τῆς πεδιάδος ταύτης ἔκειτο κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου πόλις ὀχυρωτάτη καὶ πλουσιωτάτη, ἣτις ἔκαλεῖτο Τροία. Ἐκεῖ ἐδασίλευε κατὰ τὸ 1200 π. Χ. ἔτος βασιλεὺς τις ὀ-

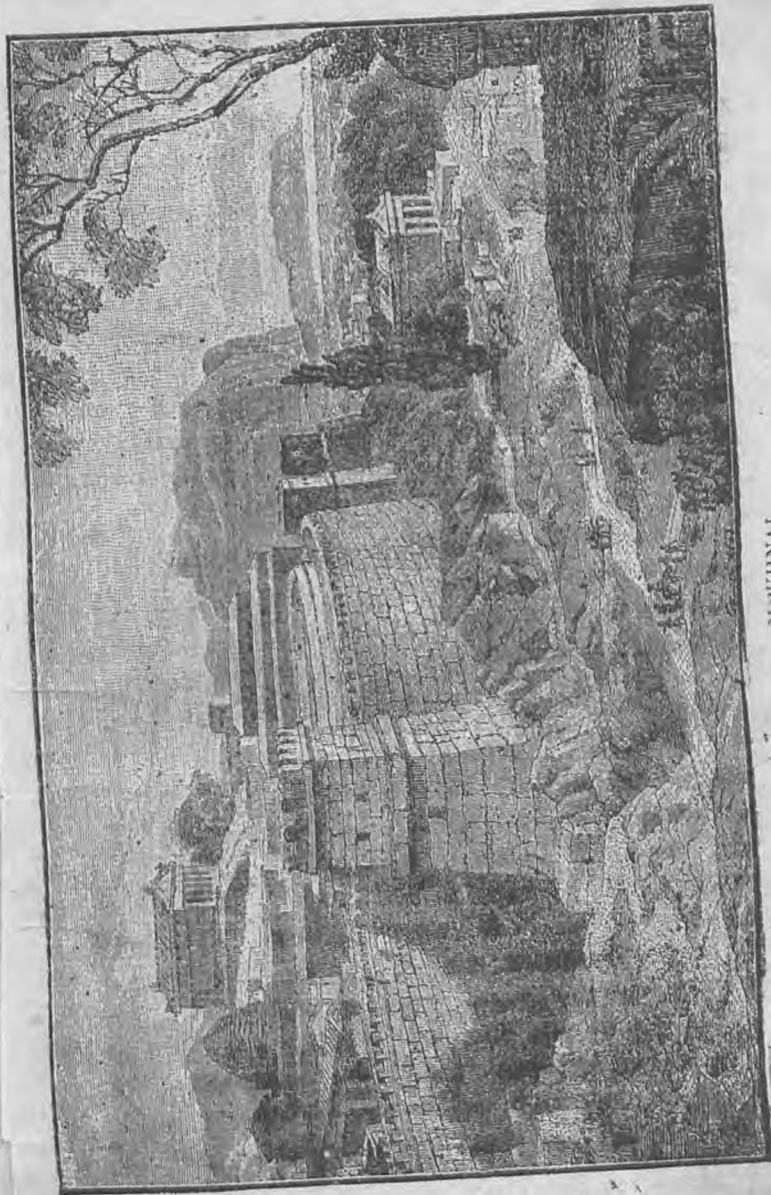
ξειδεύση καὶ εἰς ξένας χώρας καὶ πόλεις. Ὁ πατήρ του κατ' ἀρχάς ἀντέστη εἰς τοῦτο, κατόπιν ὁμῶς βλέπων τὴν μεγάλην ἐπιμονὴν τοῦ υἱοῦ του συνήνεσε, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἡμέραν τινα ἐπέβη μετὰ τινῶν φίλων του ἐπὶ πλοίου καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν ἀριστερόθεν τοῦ Αἰγαίου κειμένην χώραν, ἣτις σήμερον καλεῖται Ἑλλάς.

§ 2. Ὁ Πάρις φιλοξενεῖται ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Μενέλαου.

Τὸ πρῶτον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον προσήγγισεν οὗτος, ἦτο ἡ Λακεδαίμων. Κατὰ τὸ μέσον δὲ σχεδὸν τῆς πεδιάδος ταύτης, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος τῆς Ἑλλάδος, καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Εὐρώταν ἔκειτο ἡ Σπάρτη. Ἐκεῖ ἐδασίλευεν ὁ Μενέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἰσχυροῦ Ἀγαμέμνονος, βασιλέως τῶν Μυκηνῶν. Αὐτὸν ἐσκέφθη ὁ Πάρις νὰ ἐπισκεφθῆ, καὶ ἀρήσας ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ πλοῖον ἐπορεύθη μετὰ τοῦ Αἰνείου εἰς τὰς Ἀμύκλας, ὅπου ἐδασίλευον οἱ Διόσκουροι, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Σπάρτην, ἔνθα ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς φιλοφρόνως ὁ Μενέλαος καὶ ἡ σύζυγός του Ἑλένη, ἣτις διὰ τὴν ἔξοχον καλλονὴν τῆς ἦτο ὀνομαστὴ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

§ 3. Ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης.

Ὁ Ἀλέξανδρος, εὐθύς ὡς εἶδε τὴν ὡραίαν Ἑλένην, κατελήφθη ὑπὸ σφοδροτάτης ἐπιθυμίας νὰ λάθῃ αὐτὴν σύζυγον. Δὲν ἐσκέφθη ὁ ἀνόητος, ὅτι αὕτη ἦτο σύζυγός ἄλλου, ὅτι ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ καὶ ὅτι ἐπομένως ὄφειλε νὰ μὴ διαταράξῃ τὴν συζυγικὴν εἰρήνην καὶ νὰ προσβάλλῃ τὴν τιμὴν τοῦ φιλοξενουμένου αὐτόν. Ὁ πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς ἦρως Μενέλαος οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύων μετέβη εἰς Κρήτην, ἔνθα εἶχε κατεπεύγουσαν ἐργασίαν. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν του ὁ ἀσεβὴς νέος ἀπο-

ΜΥΚΗΝΑΙ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

κτήσας τὴν ἀγάπην τῆς Ἑλένης ἐπέδη μετ' αὐτῆς καὶ πολλῶν θησαυρῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου του καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Τροίαν.

Εὐθύς ὡς ἔλαθεν εἶδησιν ὁ Μενέλαος περὶ τῆς φυγῆς τῆς συζύγου του, ἐπέστρεψε μετὰ σπουδῆς εἰς Σπάρτην, ἔνθα εὗρε τὰ ἀνάκτορά του ἔρημα καὶ τοὺς θησαυροὺς ἀνηρπασμένους. Μεγάλῃ ὀργῇ κατέλαβε τότε τὴν ψυχὴν του. Πάραυτα δὲ μετέδη εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀγαμέμνονα, ἵνα συμβουλευθῇ αὐτὸν περὶ τοῦ πρακτέου. Ὁ Ἀγαμέμνων ἐδασίλευε τῶν Μυκηνῶν καὶ ἦτο περίοπτος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰ πλοῦτή του.

§ 4. Πρεσβεία εἰς Τροίαν.

Ἀφ' οὗ οἱ δύο ἀδελφοὶ συνεσκέφθησαν περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης ὑποθέσεως, ἀνήγγειλαν εἰς ἄλλους Ἕλληνας ἡγεμόνας τὸ μέγα καὶ φοβερὸν τοῦτο δυστύχημα, καὶ ἐξήτησαν τὴν ὑποστήρηξίν των. Πάντες οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος ἐδέχθησαν προθύμως τὴν πρόσκλησιν, πλὴν τοῦ Ὀδυσσεῦς, βασιλέως τῆς Ἰθάκης, καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, βασιλέως τῶν Μυρμιδόνων. Οἱ βασιλεῖς οὗτοι δὲν ἤθελον νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, διότι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς εἶχε μάθει παρὰ τοῦ μαντείου, ὅτι μόλις μετὰ 20 ἔτη θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ διὰ τοῦτο προσεποίηθη τὸν μανιακὸν ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς, διότι τοῦ εἶπεν ἡ μήτηρ του, ἡ θαλάσσιος θεὰ Θέτις, ὅτι ἡ θὰ ζήσῃ ἐν τῷ οἴκῳ του ἄδοξος μέχρις ἐσχάτου γήρατος, ἢ θ' ἀποθάνῃ εἰς τὴν Τροίαν νέος μὲν, ἀλλ' ἔνδοξος. Διὰ τοῦτο μετέδη οὗτος εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σκύρου Λυκομήδην, ὅπου ἐνδεδυμένος γυναικεῖα ἐνδύματα ἀνετρέφετο μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως. Δὲν ἠδυνήθησαν ὁμῶς καὶ οὗτοι ἐπὶ τέλους ν' ἀποφύγωσι τὴν ἐκστρατείαν ταύτην,

διότι ἡ μὲν προσποιητὴ μανία τοῦ Ὀδυσσεύος ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Παλαμήδους, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀνευρέθη διὰ πανουργίας τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσεύος.

Τότε ἀπεφασίσθη νὰ μεταβῇ ὁ ἴδιος ὁ Μενέλαος εἰς Τροίαν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν Ἑλένην, τοὺς θησαυροὺς καὶ ἱκανοποιήσιν διὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα προσβολήν. Ἐξέλεξε δὲ ὡς συνοδοιπόρον τὸν πολυμήχανον Ὀδυσσεύα, τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου, ὅστις ἦτο γνωστὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὴν σοφίαν του.

Ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς Τροίαν, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν βασιλέα Πρίαμον καὶ ἐζήτησαν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν εὐθὺς τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν, ἔνθα οἱ ἀπεσταλμένοι παρεπονοῦντο κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸ διπλοῦν ἔγκλημα, ὅπερ οὗτος ἔπραξεν. Οἱ Τρῶες δὲ μὴ δια προτροπῆς τοῦ ἀσεβοῦς Πάριδος ἀπέρριψαν τὰς προτάσεις των καὶ ἀπέπεμψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς Τροίας.

§ 5. Ὁ Ζεὺς προαναγγέλλει καλὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Μαθόντες οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος τὴν ἄπρακτον ἐπιστροφὴν τῶν πρέσβων, συνῆλθον πάντες μετὰ τῶν στρατευμάτων των καὶ τῶν πλοίων των εἰς τὴν Αὐλίδα, παραθαλασσίαν πόλιν τῆς Βοιωτίας, ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας. Ἐκατὸν χιλιάδες Ἑλλήνων καὶ χίλια διακόσια πλοῖα συνήχθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἐνδοξῶν καὶ ἀνδρείων στρατηγῶν. Γενικὸς δὲ ἀρχιστράτηγος ὅλου τοῦ στρατοῦ τούτου ἦτο ὁ Ἀγαμέμνων. Ἄλλοι ἐνδοξοὶ ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Μενέλαος, ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ὁ σοφὸς Νέστωρ, ὁ ἀνδρειότατος πάντων τῶν Ἑλλήνων Ἀχιλλεὺς, οἱ δύο Αἴαντες, ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης, ὁ Ἴδομενεύς, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι προσέφερον ἐκεῖ θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῶν βωμῶν, τοὺς ὁποίους ἀνήγειραν ὑπὸ ὑψηλὴν τινα πλάτανον, ὅπως βοηθήσωσιν αὐτοὺς νὰ κατορθώσωσι τὸ ἔργον, συνέδη μέγα θαῦμα. Δράκων φεδερὶς ἐξεληθὼν ἔκ τινος βωμοῦ ὤρμησεν εἰς τὴν πλάτανον, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε νεοσσία στρουθοῦ ἐπὶ τοῦ ἀκροτάτου κλάδου κεκαλυμμένη ὑπὸ φύλλων. Ἐντὸς ταύτης ὑπῆρχον ὀκτώστρουθία καὶ ἡ μήτηρ ἑννέα. Ὁ δράκων κατέφαγε τὰ εἰκτρῶς τερετίζοντα μικρὰ πτηνά, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ ἐπέτα πέριξ θηροῦσα. Αἴφνης ὅμως περιστραφείς ὁ ὄφις συλλαμβάνει καὶ τὴν μητέρα. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγε καὶ αὐτήν, ἀπελίθωτε τοῦτον ὁ Ζεὺς. Οἱ Ἕλληνας τότε ἐξεπλάγησαν διὰ τὸ θαῦμα. Ὁ δὲ μάντις Κάλχας εἶπεν εἰς αὐτοὺς.

«Τί θαυμάζετε, Ἀχαιοί; ὁ πανίσχυρος Ζεὺς ἔστειλεν εἰς ἡμᾶς τὸ θαῦμα τοῦτο, ὅπερ θὰ ἐκτελεσθῇ ἄργά μὲν, ἀλλ' αἰώνιον θὰ διαμένῃ ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων. Ὅπως ὁ δράκων κατέφαγε τὰ μικρὰ ταῦτα ὀκτὼ στρουθία, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἑννέα ἔτη θὰ πολεμῶμεν καὶ τὸ δέκατον θὰ κυριεύσωμεν τὴν εὐρύχωρον Τροίαν.» Ταῦτα ἐπροφήτευσεν ὁ Κάλχας.

§ 6. Ἀπόπλους τῶν Ἑλλήνων εἰς Τροίαν.

Σφοδροὶ ἐναντίοι ἄνεμοι σταλέντες ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς ὁποίας τὴν ἱεράν ἔλαφον ἐφόνευσεν ὁ Ἀγαμέμνων, ἐμπόδιζον τοὺς Ἕλληνας ν' ἀναχωρήσωσιν εἰς Τροίαν. Ὁ Ἀγαμέμνων τότε, ὅπως ἐξίλεώσῃ τὴν παρωργισμένην θεάν, ἀπεφάσισε νὰ θυσιάσῃ κατὰ συμβουλήν τοῦ Κάλχαντος τὴν ὠραίαν θυγατέρα του Ἰφιγένειαν. Ὅτε δ' ἐτέθη αὕτη ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καὶ ὁ μάντις ἔσυρε τὴν μάχαιραν, ἡ Ἀρτεμις εὐσπλαγχνισθεῖσα αὐτήν, ἀπήλλαξε τοῦ θανάτου καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Ταυρίδα, ἔνθα ἔγινεν ἱεσία τοῦ γαστῆρος τῆς θεᾶς ταύτης.

Εὐθύς τότε ἔπνευσεν οὐριος ἄνεμος καὶ οἱ Ἕλληνας ἔφθασαν αἰσίως εἰς τὴν Τροίαν. Πῶς δὲ ἐστρατοπέδευσαν, πῶς ἠγωνίσθησαν κατὰ τῶν Τρώων, ποῖοι τῶν ἠρώων διέπρεψαν καὶ ποῖοι ἐφονεύθησαν, περὶ ὧν τούτων κάμνει λόγον ἀρχαῖον βιβλίον, Ἰλιάς καλούμενον. Τὰ ἱστορικὰ ὅμως συμβάντα, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς σκοπεύομεν νὰ ἐκθέσωμεν, ἀναφέρονται εἰς ἓνα καὶ μόνον ἥρωα τὸν Ὀδυσσεύα. Θὰ λάβωμεν δὲ ταῦτα ἐξ ἄλλου τινὸς βιβλίου ἐπίσης ἀρχαίου, ἀπὸ τὴν Ὀδύσσειαν. Ἀμφότερα τὰ βιβλία ταῦτα εἶνε ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Ὀμήρου, ὅστις ἔζησε 300 σχεδὸν ἔτη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας.

Ὅπως ἐννοήσωσιν ὅμως τὰ κατωτέρω, ἀνάγκη νὰ διηγηθῶμεν ἀκόμη ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Μενελάου καὶ Ἀγαμέμνονος εἰς τὴν πατρίδα.

§ 7. Καταστροφὴ τῆς Τροίας.

Ἡ προφητεία τοῦ Κάλχαντος ἐξεπληρώθη ἑννέα ἔτη διήρκεσεν ὁ πόλεμος καὶ τὸ δέκατον ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνας τὴν Τροίαν διὰ πανουργίας, τὴν ὁποίαν ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖα ἔδωκεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσεύος. Διέταξεν οὗτος τὸν ἰκανὸν τέκτονα Ἐπειὸν νὰ κατασκευάσῃ γιγαντώδη ξύλινον ἵππον, καὶ ἐκλείσθη ἐντὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀνδρειοτάτων ἠρώων, ἀφ' οὗ συνεβούλευσε τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν Τένεδον καὶ νὰ κρυθῶσιν ὀπισθεν αὐτῆς.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν ἠγέρθη μέγας θόρυβος καὶ ταραχὴ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων· τὰ πλοῖα ἤτοιμάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν, ὁ στρατὸς ἐπέβαινε ἐπ' αὐτῶν καὶ αἱ σκηναὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς φλόγας· Πλήρεις χαρᾶς παρετήρουν ταῦτα οἱ Τρῶες· ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθη καὶ τὸ τελευταῖον πλοῖον, ἤνοιξαν τὰς πύλας τῆς πόλε-

ΛΑΟΚΩΝ

ως και ὤρμησαν εἰς τὴν πεδιάδα περιεργαζόμενοι τὰ μέρη, ὅπου πρὸ ὀλίγου ὁ φοβερός ἐχθρὸς ἐστρατοπέδευεν. Ἴδόντες δὲ ἐπὶ τῆς παραλίας τὸν ξύλινον ἵππον καὶ νομίσαντες αὐτὸν ἀφιέρωμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς θεοὺς ἀπεφάσισαν νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως των. Τότε προσῆλθεν ὁ Λαοκόων, ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ εἶπε. «Δυστυχεῖς, ὅποια παραφροσύνη! Πιστεύετε ὅτι

ἀνεχώρησεν ὁ ἐχθρός ; Οὕτω γνωρίζετε τὸν Ὀδυσσεά ; Ἐν τῷ ἵππῳ τούτῳ ἡ ἐχθροὶ κρύπτονται ἢ ἄλλη τις πανουργία ὑπάρχει. Φοβεῖσθε τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας.» Ταῦτα εἰπὼν ἐκτύπησε διὰ τοῦ δόρατός του τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου, τὰ δὲ ὅπλα τῶν ἐν αὐτῷ κεκρυμμένων ἠρώων ἀντήχησαν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁμοῦς ὄρμησαν ἐκ τῆς θαλάσσης δύο ὑπερμεγέθεις ὄφεις κατ' αὐτοῦ καὶ ἐπνιξαν αὐτὸν καὶ τοὺς δύο υἱούς του.

Τὸν θάνατον τοῦ Λαοκόοντος καὶ τῶν δύο υἱῶν του ἐξέλαβον οἱ Τρῶες ὡς σημεῖον τῶν θεῶν, ὅτι ὁ ἵππος ἐκεῖνος ἦτο ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἔσυραν ἐντὸς τῆς πόλεως, κρημνίσαντες μέρος τοῦ τείχους. Κατόπιν παρεδόθησαν οὗτοι εἰς εὐωχίας καὶ χορούς, οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύοντες. Ὅτε ὁμοῦς ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ πάντες ἐκοιμῶντο ὕπνον βαθύν, τότε ἐπανῆλθον τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, τὰ ὁποῖα ἦσαν κεκρυμμένα ὀπισθεν τῆς Τενέδου, ἐξῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ ἵππῳ ὑπάρχοντες ἦρωες καὶ ἐφορμήσαντες κατὰ τῆς πόλεως ἔσφαζον ἀνηλεῶς τοὺς Τρῶας. Πανταχοῦ ἠκούοντο θοῆνοι καὶ στεναγμοὶ τῶν φονευομένων καὶ πληγωμένων, αἱ δὲ φλόγες τῆς καιομένης πόλεως ἔφθανον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Φοβερός ἀγὼν συνήφθη τότε μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρῶων, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐφρονεύθησαν ὁ Πρίαμος, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἦρωες. Ἐπὶ τέλους ὁμοῦς ὑπερίσχυσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἡ μὲν λαμπρὰ πόλις κατεστράφη, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ τὰ παῖδια ἀπήχθησαν εἰς αἰχμαλωσίαν.

Οὕτω κατεστράφη ἐν μιᾷ νυκτὶ ἡ μεγάλη καὶ ὑπερήφανος πόλις διὰ τὴν ὕβριν, τὴν ὁποίαν ὁ Πάρις ἔκαμεν εἰς τὰ ἱερὰ ἔθιμα τῆς ξενίας. Συνέβη δὲ τοῦτο κατὰ τὸ ἔτος 1184 π. X.

§ 8. Ἑλλήνων συμφοραί.

Ἄλλα καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐτελείωσαν τὰ βάσανα ἀκόμη. Ἄφ' οὗ οὗτοι ἐκυρίευσαν καὶ κατέστρεψαν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἐπέδησαν ἐπὶ τῶν πλοίων, ὅπως ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Ὁ Ζεὺς ὁμως προητόμασεν εἰς αὐτοὺς δυστυχῆς ταξείδιον, διότι ὁ Αἴας, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως, ἀπέσπασε βιαίως τὴν Κασσάνδραν, τὴν ὠραίαν θυγατέρα τοῦ Πριάμου ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς καὶ τὴν ἀπήγαγεν αἰχμάλωτον. Οὕτως ἄλλοι μὲν τῶν ἡγεμόνων ἀπωλέσθησαν ἐν τῇ θαλάσῃ μακρὰν τῆς πατρίδος των, ἄλλοι δὲ εἰς ξένας παραλίαις.

Ὁ Μενέλαος λ. χ., ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ Σούνιον, ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, ἐπὶ τῆς βραχέως παραλίας τῆς ὁποίας ἀπώλεσε πολλὰ πλοῖα. Κατόπιν περιεπλανήθη εἰς τὴν νῆσον Κύπρον, ἣτις εἶνε ὀνομαστή διὰ τὰ μεταλλεῖά της. Ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν χώραν τῶν Φοινίκων, ὅστινες μεταφέρουσι τὰ πολύτιμα προϊόντα τῆς Ἀσίας καὶ πωλοῦσιν εἰς χώρας μεμακρυσμένας. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον περιεπλανήθη οὗτος καὶ μόλις μετὰ παρέλευσιν ὀκτῶ ἐτῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σπάρτην μετὰ τῆς Ἑλένης. Συνεφιλιώθη δὲ πάλιν μετ' αὐτῆς καὶ ἔζησεν ἕκτοτε βίον ἡσυχον καὶ εὐδαίμονα.

Τὴν δυστυχεστάτην ὁμως μοῖραν εἶχεν ὁ Ἀγαμέμνων οὗτος εὔρε τὸν θάνατον ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ του ὑπὸ τῶν πλησιεστάτων συγγενῶν του.

Κατὰ τὴν μακρὰν ἀπουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Αἴγιθος ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν Κλυταιμνήστραν τὴν σύζυγον τοῦ ἀπόντος βασιλέως, καὶ ἐσχέπετο μετ' αὐτῆς περὶ τοῦ φόνου αὐτοῦ.

Ἄνευ ἀπευκταίου ἔφθασεν ὁ ἰσχυρὸς Ἀγαμέμνων εἰς

τὴν πατρίδα του. Περιχαρῆς ἐπάτησε τὴν περιπόθητον γῆν καὶ ἠσπάζετο τὸ πατρικὸν ἔδαφος, χύνων ἄφθονα εἰς δάκρυα χαρᾶς, διότι ἠξιώθη τέλος νὰ ἐπανίδῃ τὴν σύζυγον καὶ τὸν υἱόν του. Εὐθύς δὲ τότε ἔδραμεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἀλλ' ἐν ᾧ ἐνηγκαλιζέτο τὴν ἄπιστον σύζυγόν του, ὁ Αἰγισθος ἐπέπεσεν αἰφνης κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐφόνευσεν. Οὕτως ἐθατίλευσε τῶν Μυκηναῶν ὁ κακοῦργος Αἰγισθος ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη. Ἡ τιμωρία ὅμως δὲν βράδυνε νὰ ἐπέλθῃ. Ὁ Ὀρέστης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐπανελθὼν μετὰ ὀκτῶ ἔτη ἐκ Φωκίδος, ἔνθα εἶχε καταφύγει φοβούμενος τὸν κακοῦργον Αἰγισθον, ἐξεδιέκη τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπανέκτησε τὴν ἰστέραν τῶν προγόνων του. Ὁ δὲ νεκρὸς τοῦ Αἰγίσθου ἔγειρε βορὰ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ὄρνέων.

Ἡδὴ δὲ θὰ διηγηθῶμεν τὰ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀνδρός, ὅστις περιεπλανήθη εἰς ἀπώτατα μέρη, ἐγνώρισε πολλῶν ἀνθρώπων ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ ὑπέστη πολλὰ δεινὰ καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ.

νέλθη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ τέλους ὅμως κατώρθωσε τοῦτο πτύων ἄλμυρόν ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματός του.

Ἄλλ' ἂν καὶ εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην δεινὴν θέσιν, δὲν ἐλησμόνησεν ὅμως τὴν σχεδίαν του, ἀλλ' ὀρμήσας διὰ τῶν κυμάτων ἤρπασεν αὐτὴν καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ μέσον ἀποφυγῶν οὕτω τὸν θάνατον. Ἐφερον δὲ τὰ φοβερά κύματα αὐτὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπως σφοδρὸς βορρᾶς κατὰ τὸ φθινόπωρον διασκορπίζει τὰς ἀκάνθας εἰς τὴν πεδιάδα.

Τότε παρετήρησεν αὐτὸν ἡ κόρη τοῦ Κάδμου Λευκοθέα καὶ τὸν εὐσπλαγχνίσθη· καθίσασα δὲ ἐπὶ τῆς σχεδίας τοῦ εἶπε : «Ταλαίπωρε, διὰ τί ὁ Ποσειδῶν εἶνε τόσον πολὺ ὀργισμένος κατὰ σοῦ ; Μὴ φοβοῦ ὅμως, καὶ δὲν θὰ πάθῃς τίποτε. Πρᾶξε δέ, ὅσα θὰ σοῦ εἶπω. Ἐκδύθητι τὰ φορέματά σου, ἄφησε τὴν σχεδίαν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων, καὶ προσπάθησε κολυμβῶν νὰ φθάσῃς εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων. Λάβε δὲ τὸ κρήδεμνον (*) τοῦτο, ἀπλώσε αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους σου, καὶ τότε δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς τίποτε. Ὅταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν ξηράν, αὐτὸ μὲν ῥίψε πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν, σὺ δὲ ἀπομακρύνθητι ἐκεῖθεν ταχέως.»

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδίστασε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τῆς θεᾶς φοβούμενος ἀπάτην. Μετ' ὀλίγον ὅμως μέγα καὶ φοβερόν κύμα ἐκτύπησεν αὐτὸν καὶ διεσκορπίσε τὴν σχεδίαν ὡς σφοδρὸς ἄνεμος σκορπίζει θημωνίαν ξηρῶν ἀχύρων. Εὐθύς ὁ Ὀδυσσεὺς τότε ἐπέβη ἐπὶ ἐνὸς πλέοντος ξύλου, καὶ ἐκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του, ἤπλωσε τὸ κρήδεμνον ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ προηνὴς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸν εἶδε δὲ ὁ Ποσειδῶν καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτὸν· «Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθῃς δυσηρεσστημένος ἐκ τῆς θαλάσσης, ἡ ὁποία ἱκανὸν χρό-

(*) Γυγικεῖον κήλυμμα τῆς κεφαλῆς.

νον ἀκόμη θὰ σέ ἔχη εἰς τὰς ἀγκάλας της». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐμάστιξε τοὺς ἵππους τοῦ καὶ ἀπῆλθεν.

§ 6. Ὁ Ὀδυσσεὺς σώζεται ἐπὶ τῆς νήσου Σχερίας.

Ἡ Ἀθηναῖα, ἡ κόρη τοῦ Διὸς, ἰδοῦσα τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς ποιαύτην κατάστασιν τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ εὐθὺς διέταξεν ὄλους τοὺς ἀνέμους νὰ παύσωσι, καὶ μόνον τὸν βορρᾶν ἀφήκε νὰ πνέῃ. Δύο δὲ ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐθάσανίζετο ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Τὴν τρίτην ἡμέραν παύσαντος τοῦ ἀνέμου ἔγεινεν ἄκρα γαλήνη, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθη πλησίον τῆς ξηρᾶς. Ἰδὼν δέ, ὅτι ἡ ἀκτὴ ἦτο ἀπόκρημνος καὶ πανταχοῦ ὑπῆρχον βράχοι ἀπότομοι καὶ σκόπελοι, ἠσθάνθη μεγάλην λύπην εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τὰ γόνατά του ἐλύθησαν καὶ βαθέως στενάξας εἶπε·

« Δυστυχῆς ἐγὼ ! Εἰς μάτην ἐκοπίασα καὶ διέσχισα τὴν φοβεράν θάλασσαν, ὅπως διαφύγω τὸν ὄλεθρον. Τώρα πλέον πᾶσα ἐλπίς ἐξέλιπεν, ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει μέρος κατάλληλον νὰ ἐξέλθω. Φοβοῦμαι δὲ μήπως, ἐὰν προσπαθῶ νὰ πλησιάσω εἰς τὴν ξηράν, μὲ ἀρπάσωσι τὰ ὀρμητικὰ κύματα καὶ μὲ ρίψωσιν ἐπάνω εἰς τοὺς ὄξεις τοῦτους βράχους· ἂν δὲ πάλιν ἐξακολουθῶσιν κολυμβῶν, μέχρι οὗ εὗρω χαμηλὴν ἀκτὴν, φοβοῦμαι μὴ μὲ ἀρπάσῃ πάλιν ἡ φοβερά θύελλα καὶ μὲ φέρῃ εἰς τὸ πλήρες ἰχθύων πέλαγος, ἢ μέγα τι κῆτος μὲ καταφάγῃ. Τί νὰ κάμω καὶ ἐγὼ δὲν ἤξεύρω ».

Ἐν ᾧ δὲ ἐσκέπετο ταῦτα, κῦμα μέγα ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς βραχίδος παραλίας. Ἐκεῖ δὲ προσεκολλήθη, μέχρις οὗ τὸ κῦμα παρῆλθεν. Ἄλλ' εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ τὸ κῦμα ἐκτύπησεν αὐτὸν μὲ ὀρμὴν εἰς τὸ στῆθος καὶ τὸν ἔρριψε μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος. Τότε ὁ δυστυχῆς θὰ ἐχάνετο, ἐὰν δὲν ἐσηκώνετο ἐκ τοῦ κύματος μὲ θάρρος καὶ κολυμβῶν δὲν ἔφθανεν εἰς τὰς ἐκβολὰς ποταμοῦ, ἵππου ἐξελθὼν ἔπεσεν ἄπνους καὶ ἄφωνος ἐκ τοῦ ὑπερβο-

λικού κόπου. Τὰ γόνατα καὶ οἱ βραχίονές του ἐκάμπτοντο, τὸ δὲ δέρμα του καθ' ὄλον τὸ σῶμα ἦτο ἐξωγκωμένον.

Ὅτε δὲ συνῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐσηκώθη, καὶ λύσας τὸ ὑγρὸν κρηδεμνον ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Κατόπιν δὲ, ἀφ' οὗ ἐφίλησε τὴν γῆν, μετέβη εἰς μέρος δασῶδες πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ἦσαν πλησίον ἀλλήλων μία ἐλαία καὶ μία ἀγριελαία, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι περιεπλέκοντο καὶ ἀπετέλουν ἀπόκρυφον καὶ ἀσφαλές καταφύγιον. Ἐκεῖ εἰσῆλθεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ κατεκλίθη, σκεπασθεὶς καλῶς μὲ πολλὰ ξηρὰ φύλλα, καθὼς σκεπάζει τις τὸ πῦρ μὲ τέφραν διὰ νὰ μὴ σβέσῃ.

§ 7. Ἡ Ναυσικᾶ διὰ προτροπῆς τῆς Ἀθηναῖας μεταβαίνει εἰς τὸν ποταμόν.

Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκοιμᾶτο ὕπνον βαθύν, ἡ θεὰ Ἀθηναῖα μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐπορεύθη δὲ κατ' εὐθεΐαν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ ὠραία θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ναυσικᾶ, καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν· «Ναυσικᾶ, διὰ τί εἶσαι τόσον πολὺ ὀκνηρά; Εἶνε ἐντροπὴ νὰ ἔχῃς ὄλον τὰ ἐνδύματά σου ῥυπαρά, ἐν ᾧ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου σου πλησιάζει, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ σὺ πρέπει νὰ ἐνδυθῇ λαμπρὰ ἐνδύματα, νὰ προσφέρῃς δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ σύζυγόν σου. Διὰ τῆς ἐργασίας ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος καλὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ πατήρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ χαίρουσι πολὺ, ὅταν ἔχωσι τοιαῦτα τέκνα. Διὰ τοῦτο εὐθύς ὡς ἐξημερώσῃ, παρακάλεσε τὸν πατέρα σου νὰ σοῦ ἐτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν, ἵνα μεταφέρῃς ὄλα τὰ φορέματα εἰς τὸν ποταμόν.»

Ἡ Ναυσικᾶ, εὐθύς ὡς ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, μετέβη εἰς τὰ δωμάτια τῶν γονέων τῆς, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῦτο. Εὐρῶς δὲ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς αἰθούσης, τὴν μὲν μητέρα τῆς κα

θημένην παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ κλώθουσαν διὰ τῆς ἡλα-
κότης (*) ἔρια θαλασσοπόρφυρα, τὸν δὲ πατέρα τῆς ἐτοι-
μαζόμενον νὰ ἐξέλθῃ, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν συνεδρίασιν τῶν
ἡγεμόνων τῶν Φαιάκων· σταθεῖσα δὲ πλησίον τοῦ εἶπε·

«Πατεράκι μου, δὲν θὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάριν νὰ δια-
τάξῃς τοὺς ὑπηρέτας νὰ μοῦ ἐτοιμάσωσι τὴν ἀμαξάν, διὰ
νὰ ὑπάγω εἰς τὸν ποταμὸν νὰ πλύνω τὰ φορέματά μας ;
Εἶνε δὲλα ἄπλυτα, καὶ σὺ πρέπει νὰ φορῆς καθαρὰ φο-
ρέματα, ὅταν συνεδριάξῃς μὲ τοὺς ἀρίστους τῶν Φαιά-
κων. Ἔχεις δὲ πέντε υἱοὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα· οἱ δύο εἶνε
νυμφευμένοι, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἄγαμοι, οἱ ὅποιοι θέλουσι
νὰ φορῶσι πάντοτε νεόπλυτα ἐνδύματα· δι' ὅλα δὲ ταῦ-
τα πρέπει νὰ φροντίζω ἐγώ».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος διέταξεν εὐθύς
τοὺς ὑπηρέτας νὰ ζεύξωσι τοὺς ἡμιόνους· οὗτοι δὲ ὑπή-
κουσαν προθύμως. Τότε ἡ ὡραία κόρη ἔφερεν ἐκ τοῦ θα-
λάμου τὰ λαμπρὰ φορέματα καὶ τὰ ἔβαλεν ἐντὸς τῆς ἀμά-
ξης, ἡ δὲ μήτηρ τῆς διάφορα φαγητὰ ἐντὸς κιβωτίου καὶ
ἐρυθρὸν οἶνον ἐντὸς ἀσκοῦ. Κατόπιν ἡ Ναυσικᾶ, ἀφ' οὗ
τῆς ἔδωκεν ἡ μήτηρ τῆς φιάλην πλήρη εὐώδους ἐλαίου,
ὅπως ἀλειφθῇ μετὰ τὸ λουτρὸν, ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἀμάξης
καὶ λαβοῦσα τὴν μᾶστιγα καὶ τὰ ἡνία εἰς τὰς χεῖρας,
ἐμάστιξε τοὺς ἡμιόνους καὶ ἐξῆλθε τῆς πόλεως· τὴν ἡ-
κολούθουν δὲ πεζῇ καὶ αἱ θαλαμηπόλοι.

§ 8. Ὀδυσσεὺς καὶ Ναυσικᾶ.

Ἀφ' οὗ ἔφθασαν αὐταὶ εἰς τὸ λαμπρὸν ρεῦμα τοῦ πο-
ταμοῦ, ἀπέξευξαν τοὺς ἡμιόνους καὶ ἀπέλυσαν αὐτοὺς
παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ βοσκῆσωσιν. Ἐπει-
τα ἔφεραν ἐκ τῆς ἀμάξης τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ἔρριψαν

(*) Ῥόκα διὰ γνέσιμην.

δυσσέα· «Ἐτοιμάσου ἤδη, ὦ ξένε, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου, ὅπου θὶ γνωρίσῃς τοὺς ἀρίστους τῶν Φαιάκων. Ἐπειδὴ δὲ εἶσα ἄνθρωπος φρόνιμος, σκέψθητι καλῶς ταῦτα, τὰ ὅποια τώρα θὰ σοῦ εἶπω. Ἐν ὄσῳ μὲν εἶμεθα μακρὰν τῆς πόλεως, δὲν βλέπει, ἀκολουθεῖ καὶ σὺ ταχέως μετὰ τῶν θεραπαινίδων μου τὴν ἄμαξαν. Ὅταν ὁμοῦς πλησιάσωμε εἰς τὴν πόλιν, τότε παραμέρισε καὶ περίμενε ὀλίγον μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου διότι φοβοῦμαι, ξένε, τὰς κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἤθελον μᾶς συναντήσῃ. Ὡς δὲ ἐννοήσῃς ὅτι ἐφθάσαμεν ἐκεῖ, τότε εἰσελθε καὶ σὺ εἰς τὴν πόλιν καὶ ζήτησὲ τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου. Εἶνε δὲ πολὺ εὐκόλον καὶ μόνος σου νὰ εὕρῃς αὐτήν, διότι δὲν εὕρισκεται ἐν τῇ πόλει μεγαλειτέρα οἰκία τῆς ἰδικῆς μας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφθάσῃς ἐκεῖ καὶ εἰσέλθῃς εἰς τὰ ἀνάκτορα, νὰ δράμῃ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν μητέρα μου καὶ νὰ τὴν παρακαλέσῃς νὰ σέ βοηθήσῃ, ὅπως φθάσῃς εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ ἐπανίδῃς τοὺς φιλτάτους σου.»

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Ναυσικᾶ ἐκτύπησε διὰ τῆς λαμπρᾶς μάστιγος τοὺς ἡμιόνους, οἵτινες εὐθύς ἀφῆσαν τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔτρεχον κατ' εὐθείαν εἰς τὴν πόλιν. Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐπλησίασαν εἰς αὐτήν, ὃ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔμεινε παρὰ τὸ ἄλσος τῆς Ἀθηνᾶς ὅπως τοῦ παρήγγειλεν ἡ Ναυσικᾶ.

Εἶχε δὲ φθάσει ἡ Ναυσικᾶ εἰς τὰ πολυτελεῆ ἀνάκτορα τοῦ πατρός της, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκίνησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Μόλις δὲ εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν, ἡ Ἀθηνᾶ λαβοῦσα τὴν μορφήν κόρης φερούσης στάμναν παρουσιάσθη ἔμπροσθέν του. «Καλή μου κόρη, εἶπεν εἰς αὐτήν Ὀδυσσεὺς, δὲν μοῦ δεικνύεις τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου; Εἶμαι ξένος, καὶ πρώτην φοράν ἔρχομαι ἐνταῦθα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Ἀθηνᾶ. «Μετὰ χαρᾶς, ξέν»

πάτερ μου, ὁ βασιλεὺς εἶνε γείτων ἡμῶν. Ἀκολουθεῖ με λοιπόν, καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ὀδηγήσω ἕως ἐκεῖ· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν οὔτε νὰ κυττάξῃς οὔτε νὰ ἐρωτήσῃς κανένα, διότι ἐνταῦθα οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶνε φιλόξενοι.» Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα καὶ ἐπορεύετο ἔμπρός, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὴν ἠκολούθει. Μετ' ἐκπλήξεως δὲ παρατήρει οὗτος τὸν ὠραῖον λιμένα, τὰ μεγάλα πλοῖα, τὴν εὐρύχωρον ἀγορὰν καὶ τὰ μακρὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐστάθη ἡ κόρη καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν.

«Ἴδού, ξένε μου, τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως. Εἴσελθε εἰς αὐτὰ μετὰ θάρρους, διότι ὁ θαρραλέος ἄνθρωπος ἐπιτυγχάνει καλλίτερον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του. Θὰ εὐρῆς δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην τοὺς βασιλεῖς εἰς τὴν τράπεζαν. Ὅταν δὲ εἰσέλθῃς, ζήτησε κατὰ πρῶτον τὴν βασιλίσσαν, ἡ ὁποία ὀνομάζεται Ἀρήτη. Αὕτη τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται πολὺ ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ὄλων τῶν Φαιάκων διὰ τὴν σύνεσίν της. Ἐὰν αὐτῇ λάβῃ συμπάθειαν πρὸς σέ, βεβαιότατα θὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πατρίδα σου.»

§ 10. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ταῦτα εἰπούσα ἡ θεὰ ἀφῆκε τὸν φίλον της καὶ μετέβη εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις πλούσιον ναόν της, τὸν ὁποῖον τῆς ὑποκόσμησεν ὁ Ἑρεχθεύς. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου, ἔνθα ἐξεπλάγη ἐκ τῆς λάμπειας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Οὐδέποτε οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶδον τοσαύτην μεγαλοπρέπειαν. Οἱ τοῖχοι ἦσαν ἐκ χαλκοῦ, αἱ θύραι, αἵτινες ἔκλειον ἔνδοθεν τὸ στερεὸν οἰκῆμα, ἐκ χρυσοῦ καὶ αἱ παραστάδες ἐξ ἀργύρου στηριζόμεναι ἐπὶ χαλκίνου καταφλίου. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς θύρας ἴσταντο χρυσεὶ καὶ ἀργυροὶ κύνες, τοὺς ὁποίους κατεσκεύασεν ὁ Ἥφαιστος διὰ νὰ φυλάττωσι τὴν οἰκίαν. Ἐντὸς δὲ τῆς αἰθούσης καὶ ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὑπῆρχον ἀναπαυτικώταται ἔδραι κεκαλυμμέναι μὲ

ώραῖα σκεπάσματα, ἔνθα ἐκάθηντο οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων καὶ εὐωχοῦντο· χρυσοῖ δὲ νέοι ἴσταντο ἐπὶ ὠραίων βάθρων μὲ λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐφώτιζον τὴν νύκτα τὴν αἴθουσαν ἐν καιρῷ συμποσίου.

Πεντήκοντα κοράσια ὑπηρέτου ἐῖς τὰ ἀνάκτορα. Ἐξ αὐτῶν ἄλλα μὲν ἦλεθον εἰς τὸν μῦλον, ἄλλα δὲ ὑφαινον καὶ ἔγνεθον, διότι, ὅπως οἱ ἄνδρες ἦσαν ἄριστοι ναῦται, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες ἦσαν περίφημοι εἰς τὴν ὑφαντικὴν. Ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς ὑπῆρχε κῆπος πανταχόθεν μὲ ὑψηλὸν τεῖχος περιτειχισμένος. Ἐντὸς δὲ τοῦ κήπου τούτου ὑπῆρχον ὑψηλὰ καὶ καρποφόρα δένδρα, φέροντα ὠραίους καρπούς, ἀχλαδέαι, μηλέαι, γλυκύταται συκαῖ καὶ ἀνθηραὶ ἐλαῖαι. Οὐδέποτε δὲ ἀπὸ τὰ δένδρα ταῦτα ἔλειπον καρποί, οὔτε τὸν χειμῶνα, οὔτε τὸ θέρος· διότι ἡ γλυκεῖα αὔρα τοῦ Ζεφύρου ἄλλα μὲν ἔκαμνε νὰ ἀνθῶσιν, ἄλλα δὲ νὰ ὀριμάξωσι τοὺς καρπούς των. Ἐδῶ ὑπῆρχε καρποφόρον δένδρον πλήρες ἀνθέων, ἐκεῖ ἴστατο ἄλλο μὲ πρασίνοους καρπούς καὶ ἄλλου πάλιν ἄλλο μὲ ὀρίμους. Οὕτω δὲ καὶ αἱ σταφυλαὶ ἄλλαι μὲν ἐξηραίνοντο ἐπὶ τοῦ ἡλιακωτοῦ, ἄλλαι μόλις ἐπατοῦντο, ἄλλαι πρὸ ὀλίγου ἐκόπησαν, ἄλλαι μόλις ἤρχιζον νὰ κοκκινίζωσι καὶ ἄλλαι ἦσαν μόλις ὡς ἄνθη. Τέλος δὲ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ κήπου ὑπῆρχον διάφοροι πρασιαί, ὅπου ἦσαν φυτευμένα εὐωδέστατα ἄνθη. Ἐντὸς τοῦ κήπου ἦσαν καὶ δύο βρύσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ἐπότιζε τὸν κῆπον, ἡ δὲ ἄλλη ἔρρεεν ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας καὶ ἐκεῖθεν ἐπρομηθεύοντο ὕδωρ οἱ κάτοικοι.

§ 11. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀλκινόου.

Ἄφ' οὗ παρατήρησεν ὅλα ταῦτα μετὰ θαυμασμοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Εὗρε δὲ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων κάμνοντας σπονδάς εἰς τὸν Ἑρμῆν,

ὅτι εἰς αὐτὸν ἔκαμνον τὰς τελευταίας σπονδάς, ὅτε ἤρ-
μετο ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Χωρὶς δὲ νὰ τὸν ἴδῃ κανεῖς, ἔφθα-
σεν ἐκεῖ, ὅπου ἐκάθητο ἡ βασίλισσα, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς
πόδας τῆς τὴν ἐκέτευε λέγων·

« Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ Ῥηξήνορος, ἦλθον μετὰ πολλὰς
ταλαιπωρίας ἐκέτης πρὸς σὲ καὶ τὸν σύζυγόν σου καὶ
πάντας τοὺς συνδαιτυμόνας τούτους. Εἴθε οἱ θεοὶ νὰ σᾶς
δώσωσι βίον εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ καὶ νὰ ἀφήση-
τε εἰς τὰ τέκνα σᾶς τιμὴν καὶ πλοῦτον, ἐμὲ δὲ βοή-
θήσατε νὰ ἐπιστρέψω τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι
πολὺν καιρὸν περιπλανῶμαι μακρὰν αὐτῆς καὶ ὑποφέρω
πολλὰς ταλαιπωρίας ».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐκάθισε πλησίον τῆς ἐ-
στίας εἰς τὴν στάκτην· πάντες δὲ ἰδόντες αὐτὸν αἴφνης
ἔμπροσθέν των ἔμενον ἄφωνοι καὶ τὸν παρετήρουν μετὰ
θαυμασμοῦ. Τότε διέκοψε τὴν σιωπὴν ὁ γέρον σοφὸς Ἐ-
χένης καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

« Ἀλκίνοε, δὲν εἶνε πρόπον νὰ ἀφίνης τὸν ξένον νὰ κά-
θηται χαμαὶ εἰς τὴν στάκτην τῆς ἐστίας. Ἄλλ' ἔλα
σῆκωσε αὐτὸν καὶ κάθισέ τον ἐπὶ θρόνου· διάταξε δὲ
καὶ τοὺς κήρυκας νὰ χύσωσιν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια, ἵνα
κάμωμεν σπονδάς εἰς τὸν Δία, τὸν προστάτην τῶν ἐκε-
τῶν. Ἄς παραθέσῃ δὲ καὶ ἡ οἰκονόμος δεῖπνον εἰς αὐτὸν
ἐκ τῶν εὐρισκομένων. »

Ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος, ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους,
ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ
λαμπροῦ θρόνου, μία δὲ ὑπηρέτρια κρατοῦσα χρυσοῦν πρό-
χουον καὶ ἀργυρᾶν λεκάνην τοῦ ἔχυσε νερὸν διὰ νὰ νεφθῇ.
Ἐπειτα ἔστρωσεν ἡ οἰκονόμος πρᾶπεζαν πλήρη φαγητῶν.

Ἐνῶ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινε, κῆρυξ ἔδα-
λεν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια, ἵνα κάμωσι σπονδάς εἰς τὸν Δία.
Μετὰ δὲ τὴν σπονδὴν εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀλκίνοος. « Ἀ-
κούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· αὐριον θά

φιλεύσωμεν τὸν ξένον εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ θὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς θεοὺς λαμπρὰν θυσίαν, ἔπειτα δὲ θὰ φροντισώμεν πῶς καλλίτερον νὰ τὸν στείλωμεν εἰς τὴν πατρίδα του». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος, πάντες δὲ ἐπέδοξαν μασαν τοὺς λόγους του, καὶ εἶπον νὰ σπαλῆ ὁ ξένος εἰς τὴν πατρίδα του. Μετὰ ταῦτα οἱ ἡγεμόνες ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν κατοικίαν του διὰ νὰ κοιμηθῶσιν.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐκάθητο δὲ πλησίον αὐτοῦ ἡ Ἀρήτη καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος. Ἐὼς δὲ συνωμίλου, ἡ βασίλισσα ἀνεγνώρισε τὰ ἐνδύματα τοῦ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὴ τὰ εἶχεν ὑφάνει, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ποῖος εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι; ποῖος σοὶ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα ταῦτα; Δὲν εἶπες ὅτι ἦλθες ἐνταῦθα, ἀφ' οὗ πρῶτον περιεπλανήθης ἐπὶ πολλὴν χρόνον εἰς τὴν θάλασσαν;»

Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε διηγήθη εἰς αὐτὴν τὴν ἐπταετη διαμονὴν του εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, τὰς συμφορὰς τὰς ὁποίας ὑπέφερον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰς περιποιήσεις τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ναυσικᾶν. Ὁ Ἀλκίνοος, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, ὅτι θὰ διατάξῃ αὐρίον νὰ ἐτοιμάσῃσι πλοῖον, ἵνα τὸν ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀφ' οὗ εὐχαρίστησε τὸν βασιλέα, μετέβη νὰ κοιμηθῆ εἰς τὴν ἀναπαυτικὴν κλίνην, τὴν ὁποίαν ἔστρωσαν αἱ ὑπηρετρίαι κατὰ διαταγὴν τῆς Ἀρήτης.

§ 12 Συνέλευσις τῶν Φαιακῶν.

Τὴν πρῶτάν ἐσηκώθησαν ἐκ τῆς κλίνης ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαιακῶν, ἧτις ἦτο πλησίον τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ συνήχθησαν ἐκ περιεργίας ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι καὶ παρετήρουν τὸν Ὀδυσσεά μετὰ θαυμασμοῦ· διότι ἡ Ἀθηναῖα τὸν ἔκαμε ὠραιότερον, ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Ὅτε δὲ πάντες συνηθοίσθησαν, λαθὼν τὸν λόγον ὁ Ἀλκίνοος εἶπε

« Ἀκούσατε, ὦ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων· ὁ ξένος οὗτος μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις καὶ συμφορὰς ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ μὲ παρεκάλεισε νὰ τὸν στείλω εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄς ῥίψωμεν λοιπὸν ταχύτατον πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἃς ἐκλεθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ πεντήκοντα δύο νέοι, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἐτοιμάσωσιν ἕλα τὰ πρὸς τὸ ταξείδιον ἀναγκαῖα, ἃς ἔλθωσιν εἰς τὸν οἶκόν μου νὰ γευματίσωσιν. Ὑμεῖς δέ, ὦ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων, ἔλθετε εἰς τὰ ἀνάκτορα νὰ φιλεύσωμεν τὸν ξένον· καλέσατε δὲ καὶ τὸν ἀοιδὸν Δημόδοκον νὰ μᾶς διασκεδάσῃ ἐν καιρῷ τοῦ συμποσίου διὰ τῆς κιθάρας καὶ τῶν ᾠσμάτων του». Ταῦτα εἶπε καὶ ἐκίνησεν νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ ξένου εἰς τὸν οἶκόν του, αἱ δὲ ἡγεμόνες τὸν ἠκολούθουν. Εὐθύς δὲ ἐκλεχθέντες οἱ πεντήκοντα δύο νέοι ἔρριψαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀφ' οὗ τὸ προητοίμασαν πρὸς πλοῦν, ἦλθον εἰς τὰ ἀνάκτορα.

§ 13 Συμπόσιον καὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀδυσσεύος.

Ὁ Ἀλκίνοος διέταξε τότε νὰ ἐτοιμάσωσι πλοῦσιον καὶ μεγαλοπρεπὲς γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου. Ἀφ' οὗ δὲ ἤτοιμάσθη ἡ τράπεζα, ἦλθε καὶ ὁ Δημόδοκος, ὅστις ἦτο μὲν τυφλός, ἀλλ' εἶχε τὸ θεῖον δῶρον νὰ τραγουδῇ γλυκύτατα. Τοῦτον ᾠδήγητε καὶ ἐκάθισεν ὁ κῆρυξ ἐπὶ θρόνου, τὴν δὲ λύραν τοῦ ἐκρέμασεν ἄνωθεν αὐτοῦ ἀπὸ πασσάλου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐχόρτασαν πάντες φαγητοῦ καὶ ποτοῦ, ὁ Δημόδοκος ἔλαβε τὴν λύραν καὶ ἤρχισε νὰ τραγουδῇ τὴν φιλονεικίαν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Ὀδυσσεύος ἐν Τροίᾳ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἔλεγεν ὅτι ἡ Τροία θὰ κυριευθῇ διὰ τῆς βίας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ δόλου. Καὶ πάντες μὲν οἱ συνδαιτυμόνες ἐτέρποντο ἀκούοντες τὸ γλυκὺ τοῦτο ᾠσμα, μόνον δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλυπεῖτο καὶ δάκρυα ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμούς του· ἐσπόγγιζε δὲ ταῦτα κρυφίως, ἵνα μὴ νοήσωσιν τι οἱ συνδαιτυ-

ΟΙΝΟΧΟΑΙ

μόνες. Ὁ Ἀλκίνοος ἔμως ἐννοήσας ὅτι τὸ ἄσμα τοῦ Δημοδόκου ἐλύπει πολὺ τὸν Ὀδυσσεύα, εἶπεν ὅτι καλὸν εἶνε νὰ παύσῃσι τὰ ἄσματα καὶ νὰ ἀρχίσωσιν οἱ ἀγῶνες, ἵνα ἴδῃ ὁ ξένος τὴν δεξιότητα τῶν Φαιάκων. Πάντες τότε ἠγέρθησαν καὶ διευθύνθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦ βασιλέως προηγουμένου· τοὺς ἠκολούθησε δὲ καὶ πολὺς λαός. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισαν οἱ ἠγεμόνες τῶν Φαιάκων εἰς τὰς ἔδρας των, πολλοὶ νέοι ἤρχισαν νὰ ἀγωνίζωνται, ἄλλοι μὲν εἰς τὴν πάλην, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν δίσκον, ἄλλοι εἰς τὸν δρόμον, ἄλλοι εἰς τὸ πήδημα καὶ ἄλλοι εἰς τὴν πυγμῆν.

Ἀφ' οὗ δὲ πάντες διεσκέδασαν ἐκ τῆς θέας τῶν ἀγῶνων, ὁ Λαοδάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκίνοου, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του. « Ἄς παρακαλέσωμεν τὸν ξένον νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας, διότι αἱ κνήμαι, οἱ ἰσχυροὶ βραχίονες, ὁ παχὺς τράχηλος καὶ τὸ λαμπρὸν του ἀνάστημα δὲν δεικνύουσιν ἀνθρωπεν ἄνδρον. Ἐπειτα δὲ διατηρεῖ ἀκόμη τὴν νεότητά του κατόπιν τέσων ταλαιπωριῶν διότι οὐδὲν ἄλλο καταβάλλει τέσων τῶν ἀνθρωπεν, ἔσσην ἢ θάλασσα, ἔσσην ἰσχυρὸς καὶ ἂν εἶνε οὗ

τος». Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς· «Λαοδάμα, πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ νὰ αἰσθάνωμαι εὐχαρίστησιν εἰς αὐτούς, ἀφ' οὗ τόσας συμφοράς ὑπέφερα, καὶ ἤδη κάθημαι εἰς τὴν ἀγοράν σας ἰκετεύων τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον καὶ ὑμᾶς ἅπαντας νὰ μὲ ἀποστείλητε εἰς τὴν πατρίδα μου;» Τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν εἰρωνικῶς ὁ Εὐρύαλος· «Δίκαιον ἔχεις, ὦ ξένε, διότι ἐκ τοῦ προτώπου πᾶν ἄλλο φαίνεσαι ἢ ἀγωνιστής. Σὺ ὁμοιάξεις μὲ ἐπιστάτην ἐμπορικοῦ πλοίου, ὅστις φροντίζει νὰ καταγράφη τὰ ἐμπορεύματα καὶ νὰ κερδίξῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα χρήματα». Οἱ ὑβριστικοὶ οὗτοι λόγοι ἐλύπησαν πολὺ τὸν Ὀδυσσεύα, καὶ ὠργισμένος τοῦ εἶπε.

«Φίλε, δὲν μοῦ φαίνεσαι ἀνὴρ ἄνθρωπος φρόνιμος. Οἱ θεοὶ βεβαίως δὲν παρέχουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πάντα τὰ δῶρα ἐξ ἴσου. Καὶ εἰς σέ ἔδωκαν ἔξοχον κάλλος, ἀλλὰ σέ ἐστέρησαν κρίσεως καὶ νοῦ, τούτου δὲ ἔνεκα οἱ λόγοι σου οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι. Μάθε δέ, ὅτι δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων ὡς σὺ νομίζεις· ὅτε ἤμην νέος καὶ αἱ ταλαιπωρίαι δὲν μὲ εἶχον καταβάλλει, ἤμην ἐκ τῶν πρώτων ἀγωνιστῶν. Ἀλλὰ καὶ τώρα, ἂν καὶ εὐρίσκομαι εἰς τοιαύτην δεινὴν θέσιν, θὰ ἀγωνισθῶ, διότι οἱ ἀπρεπεῖς λόγοι σου πολὺ μὲ ἤρέθισαν».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε δίσκον μέγαν καὶ πολὺ βαρύτερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἔρριπτον οἱ Φαίακες, καὶ ἀφ' οὗ περιέστρεψεν αὐτὸν διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρός του, τὸν ἔρριψεν. Ὁ λίθος ἐθύμβησε καὶ κατέπεσε μετὰ κρότου πολὺ μακρὰν τῶν ἄλλων σημείων. Τότε ἡ Ἀθηναῖα, λαβοῦσα μορφήν Φαίακος, ἔθεσε σημεῖον ἐκεῖ, ὅπου ὁ λίθος ἔπεσε, καὶ εἶπε· «Καὶ τυφλὸς δύναται νὰ διακρίνῃ διὰ τῆς ἀφῆς τὸ σημεῖόν σου, ὦ ξένε, τόσον μακρὰν τῶν ἄλλων εἶνε. Κάθισε λοιπὸν ἤσυχος καὶ μὴ φοβοῦ, διότι οὐδεὶς τῶν Φαιάκων θὰ δυνηθῇ νὰ σέ

φθάσῃ, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ σὲ ὑπερῶῃ». Ἐνθαρρυνθεῖς ἐκ τῶν λόγων τούτων ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας. «Ἐμπρὸς, Φαίαικες, προσπαθήσατε νὰ μὲ φθάσητε. Ἐὰν δὲ ἐπιθυμῆ τις νὰ ἀγωνισθῆ πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν πυγμὴν, εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὸν δρόμον, ἅς ἔλθῃ». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· πάντες δὲ ἐσιώπων· καὶ μόνον ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν· «Ἀγαπητὲ ξένε, οὐδεὶς ἀμφισβῆλλει περὶ τῆς ἀνδρείας σου. Ἡμεῖς δὲν καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα καλοὶ πυγμάχοι καὶ παλαισταί, εἴμεθα ὅμως ἄριστοι εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀνυπέροβητοι εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἐμπρὸς λοιπόν, Φαίαικες, χορεύσατε, ἵνα ἴδῃ ὁ ξένος καὶ διηγῆται εἰς τοὺς ἰδικούς του, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν οἶκόν του, πόσον ἡμεῖς ὑπερέχομεν τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο. Ἄς τρέξῃ δὲ καὶ ὁ κῆρυξ εἰς τὰ ἀνάκτορα νὰ φέρῃ τὴν κιθάραν τοῦ Δημόδοκου».

Οἱ νέοι τότε ἐτάχθησαν κατὰ σειρὰν καὶ ἤρχισαν τὸν χορὸν, ὁ δὲ Δημόδοκος ἰστάμενος εἰς τὸ μέσον τοῦ χοροῦ ἔπαιζε τὴν κιθάραν καὶ ἐτραγουδοῦσε μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ ἔβλεπε καὶ ἐθαύμαζε τὰς ταχείας καὶ κανονικὰς κινήσεις τῶν ποδῶν των· καὶ πάντες μὲν ἐχώρευον καλῶς, ἰδίως ὅμως οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως Ἄλιος καὶ Λασδάμας· ὁ εἰς τούτων ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας του ὠραίαν πορφυρᾶν σφαῖραν καὶ κλίνων τὸ σῶμα πρὸς τὰ ὀπίσω ἔρριπτεν αὐτὴν μέχρι τῶν νεφῶν, ὁ δὲ ἄλλος ἀναπηδῶν τὴν ἥρπαζε μετὰ μεγίστης εὐκολίας χωρὶς νὰ πατῆ εἰς τὴν γῆν. Οὕτω δὲ ἐχώρευον ἀμφοτέροι κάμνοντες συγνάς καὶ πολυειδεῖς περιστροφάς, οἱ δὲ ἄλλοι νέοι περὶ ἑξ ἰστάμενοι ἐκτύπων τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ῥυθμὸν.

Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε τότε εἰς τὸν Ἀλκίνοον· «Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, δίκαιον εἶχες ἐπαινῶν τοὺς Φαίαικας. Τῶ ὄντι οὐδεὶς ὑπερβαίνει αὐτοὺς εἰς τὸν χορὸν. Ἐγὼ αἰσθάνομαι μεγίστην εὐχαρίστησιν βλέπων αὐτοὺς χορεύοντας.»

Οἱ λόγῳ οὗτοι εὐχαρίστησαν πολὺ τὸν Ἀλκίνοον, ὅστις εὐθύς στραφεὶς πρὸς τοὺς Φαίακας εἶπεν· «Ἀκούσατε, ἡγεμόνες τῶν Φαίακων· ὁ ξένος μοῦ φαίνεται ἄνθρωπος μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ νοῦν. Πρέπον λοιπὸν εἶνε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν δῶρα ξενίας. Εἰς τὴν χώραν ταύτην εἶνε δ᾽ ἰδέκα βασιλεῖς καὶ ἐγὼ δέκατος τρίτος. Ἄς προσφέρῃ λοιπὸν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον λαμπρὸν ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα καὶ τάλαντον χρυσοῦν (*) ὃ δὲ Εὐρύαλος ἄς ἐξιλεώσῃ διὰ δῶρων τὸν ξένον, διότι ἀδίκως προσέβαλεν αὐτόν».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος, πάντες δὲ οἱ βασιλεῖς παρεδέχθησαν τοὺς λόγους του, καὶ ἕκαστος ἔπεμψε τὸν κήρυκα εἰς τὸν οἶκόν του νὰ φέρῃ τὰ δῶρα. Ὁ δὲ Εὐρύαλος σηκωθείς εἶπε· «Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, θὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν ξένον ὡς διατάττεις· θὰ τοῦ χαρίσω τὸ λαμπρὸν τοῦτο ξίφος μου, τοῦ ὁποίου ἡ λαβὴ εἶνε ἀργυρᾶ καὶ ἡ θήκη ἐξ ἐλέφαντος». Κατόπιν πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεά προσέφερεν εἰς αὐτὸν τὸ ξίφος καὶ εἶπε· «Χαῖρε, ὦ ξένε πάτερ, καὶ ἂν ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰ χεῖλη μου προσβλητικὸς τις λόγος, ἄς τὸν πάρωσιν οἱ ἄνεμοι, σὲ δὲ εἴθε νὰ βοηθήσωσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ νὰ ἴδῃς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα σου, διότι ἱκανὸν χρόνον ταλαιπωρεῖσαι μακρὰν αὐτῶν».

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπήντησεν εὐθύς ὁ Ὀδυσσεύς· «Φίλε, καὶ σὺ χαῖρε· εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δώτωσι πᾶν ἀγαθὸν καὶ οὐδέποτε νὰ λάβῃς ἀνάγκην τοῦ ξίφους τούτου.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ ξίφος καὶ τὸ ἐκρέμασεν ἀπὸ τῶν ὤμων του. Ἔδυσσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ οἱ κήρυκες ἔφεραν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα παρέ-

(*) Τὸ τάλαντον δὲν ἦτο νόμισμα, ἀλλ' ὠλισμὸν τι βάρους χρυσοῦ, πιθανῶς μικρὸν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀξία δὲν ἐξηκισθῆθη μέχρι σήμερον.

λαβεν ἡ βασίλισσα Ἀρήτη. Τότε ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ὠδήγησε τοὺς Φαίακας εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισαν πάντες ἐπὶ ὑψηλῶν θρόνων, εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ θέσῃ ἐντὸς ὠραίου κιθάρου τὰ πολυτίμα δῶρα καὶ ἐν λαμπρὸν ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα. Ἡ Ἀρήτη εὐθὺς ἐξέστέλεσε τὴν θέλησιν τοῦ συζύγου τῆς. Προσκάλεσσα δὲ τὸν Ὀδυσσεά τὸν ὠδήγησε τίνι τρόπῳ νὰ κλείῃ καὶ ν' ἀνοίγῃ τὸ κιθάρτιον. Κατόπιν μετέβη οὗτος εἰς τὸν λουτρῶνα, ὅπου ἐλούσθη, ἠλείφθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐνεδύθη λαμπρὰ ἐνδύματα. Ἐν ᾧ δὲ μετέβαινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀνδρῶν, ἡ ὠραία Ναυσικᾶ, ἥτις ἴστατο παρὰ τὴν θύραν, τοῦ εἶπε. «Χαῖρε, ὦ ξένε! ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐνθυμοῦ πάντοτε τὴν Ναυσικᾶν, εἰς τὴν ὅποιαν κατὰ πρῶτον ὀφείλεις τὴν ζωὴν σου». Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Εἶθε νὰ μὲ ἀξιόσωσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ καθ' ἐκάστην θὰ σὲ ἐνθυμῶμαι καὶ θὰ σὲ λατρεύω, διότι σὺ μὲ ἔσωσες, καλὴ κόρη». Καὶ ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔνθα εἶχε παρατεθῆ πλουσία τράπεζα.

§ 14. Ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖται τὰ παθηματὰ του.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ὁ Ὀδυσσεὺς παρεκάλεσε τὸν Δημόδοκον νὰ τραγουδήσῃ τὸ ᾄσμα περὶ τοῦ Δουρσειῦ ἵππου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἠπάτησεν τοὺς Τρῶας. Ἐν ᾧ δὲ ὁ αἰοιδὸς ἐτραγουδοῦσε τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτήκετο ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρεϊάς του. Ὁ Ἀλκίνοος παρατηρήσας τοῦτο εἶπε τὰ ἐξῆς. «Καλὸν εἶνε, ὦ ἡγεμόνες καὶ πρόκριτοι τῶν Φαίακων, νὰ παύσῃ τὸ ᾄσμα ὁ Δημόδοκος, διότι δὲν εἶνε εἰς πάντας εὐχάριστος. Ἀφ' ὅτου οὗτος ἤρχισε νὰ τραγουδῇ, ὁ ξένος ἡμῶν δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ κλαίῃ φαίνεται ὅτι θλίψις βαρεῖα κατέχει τὴν ψυχὴν του. Ἄς παύσῃ λοιπὸν τὸ ᾄσμα διὰ

νά εἴμεθα πάντες εὐθυμοί, καὶ μάλιστα ὁ ἡμέτερος ξένος, διότι χάριν αὐτοῦ γίνονται ὅλα ταῦτα. Σὺ δέ, ὦ ξένε, μὴ ἀποκρύψῃς τίποτε, ἀλλ' εἰπέ μας τὸ ὄνομά σου καὶ τὴν πατρίδα σου, ὅπως σὲ μεταφέρωμεν ἐκεῖ διὰ τῶν πλοίων μας. Εἰπέ προσέτι εἰς τίνας χώρας καὶ πόλεις περιεπλανήθης, καὶ διὰ τί κλαίεις καὶ θρηνεῖς, ὅσάκις ἀκούῃς νὰ διηγῆται ὁ Δημόδοκος τὰ παθήματα τῶν Ἑλλήνων ἐν Τροίᾳ. Μὴ ἐφονεύθῃ ἐκεῖ γαμβρός σου, ἢ πενθερός σου, ἢ ἄλλος τις φίλος σου; Διότι καὶ ὁ καλὸς καὶ εἰλικρινὴς φίλος εἶνε ἴσος πρὸς ἀδελφόν.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς· «Ἀληθῶς, βασιλεῦ Ἀλκίνοε, εὐχάριστον εἶνε νὰ ἀκούῃ τις τοιοῦτον ἀοιδόν, ὁποῖος εἶνε ὁ Δημόδοκος. Δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ ἄλλο τερπνότερον, ἢ ὅταν ὅλος ὁ λαὸς εἶνε εὐθυμος, καὶ οἱ συνδαιτυμόνες κἀθηνται πέριξ τραπεζῶν γεμάτων ἀπὸ φαγητά, ὁ δὲ οἰνοχόος φροντίζῃ νὰ γεμίξῃ τὰ ποτήρια οἴνου. Τὰ πράγματα ταῦτα νομίζω ὅτι εἶνε κάλλιστα. Σὺ ὅμως ἐπιθυμεῖς τώρα νὰ μάθῃς τὰς συμφορὰς μου, ἕνεκα τῶν ὁποίων στενάξω καὶ ὀδύρομαι. Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί τελευταῖον νὰ σοῦ διηγηθῶ, ἀφ' οὗ ἀπίρους τάλαιπωρίας ὑπέφερα; Καὶ πρῶτον θὰ σοῦ εἶπω τὸ ὄνομά μου, διὰ νὰ μὲ γνωρίσητε πάντες καὶ νὰ μὲ ἔχητε φίλον. Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, γνωστὸς εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σοφίαν του καὶ τὰ ἀνδραγαθήματά του. Κατοικῶ δὲ εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τὸ δασῶδες ὄρος Νῆριτον. Πέριξ δὲ αὐτῆς κεῖνται πολλαὶ νῆσοι, ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, ἢ Σάμη, τὸ Δουλίχιον καὶ ἡ δασώδης Ζάκυνθος. Ἡ Ἰθάκη εἶνε μὲν νῆσος πετρώδης, τρέφει ὅμως γενναίους ἀνδρας. Τὸ κατ' ἐμὲ κανὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν ἀγαπῶ τόσον, ὅσον τὴν πατρίδα μου.

Ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, ἀνεχώρησα μὲ

1895
ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΥΠΟ

Γ. Σ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

8.175
0,18x0,12

ΕΝ ΧΥΡΩ

τὰ δώδεκα πλοῖά μου εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀλλ' ἄνεμος σφοδρὸς μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Κικόνων Ἴσμαρον, καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐλαφυραγωγῆσαμεν, τοὺς δὲ κατόικους ἐφονεύσαμεν. Τότε ἐγὼ παρεκίνουον τοὺς συντρόφους μου νὰ φύγωμεν, ἐκεῖνοι ὅμως οἱ ἀνόητοι δὲν ἐπέιθοντο εἰς τοὺς λόγους μου, ἀλλὰ καθίσαντες πλησίον τῆς παραλίας ἔσφαζον πλήθος προβάτων καὶ βοῶν καὶ ἔτριγον. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ, ὅσοι τῶν Κικόνων ἐσώθησαν, ἐφώναξαν τοὺς ἄλλους Κίκονας, τοὺς κατοικοῦντας μεσογειῶς, οἵτινες ἦσαν πολυαριθμότεροι καὶ ἀνδρειότεροι, καὶ ἐπέπεσαν καθ' ἡμῶν. Ἦσαν δὲ τόσοι, ὅσα εἶνε τὰ φύλλα καὶ τὰ ἀνθη τῶν δένδρων κατὰ τὸ ἔαρ. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἦτο πρωΐ, ἡμεῖς ἀπεκρούομεν τὰς προσβολὰς των, ἂν καὶ ἐκεῖνοι ἦσαν περισσότεροι ὅτε ὅμως ἔκλινεν ὁ ἥλιος πρὸς τὴν δύσιν, οἱ Κίκονες μᾶς ἐνίκησαν καὶ μᾶς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν. Ἐφονεύθησαν δὲ ἐξ ἐκάστου πλοίου ἐξ ἄνδρες, οἱ δὲ ἄλλοι ἐσώθημεν δι' ἰσχυρᾶς κωπηλασίας.

§ 15. Περιπλάνησις Ὀδυσσεῶς εἰς τοὺς Κυκλώπας.

Ἀνεχωρήσαμεν λοιπὸν ἐκεῖθεν λυπούμενοι μὲν διὰ τὸν θάνατον τῶν ἀγαπητῶν μας συντρόφων, χαίροντες ὅμως διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ἐπλέομεν δὲ πάντοτε πρὸς δυσμᾶς παρὰ τὰ Ἑλληνικὰ παράλια, καὶ ἐπιστεύομεν ὅτι τὰ βάσανά μας ἐτελείωσαν πλέον. Ἀλλ' ἠπατήθημεν σκληρῶς· διότι, ὅτε ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν τὸ Μαλέαν, ἠγγέρθη φοδερὰ τρικυμία καὶ μᾶς ἔρριψε πέραν τῶν Κυθήρων.

Ἐννέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας περιεπλανώμεθα εἰς τὸν πόντον μὲ ἀνέμους τρομερούς, τὴν δὲ δεκάτην ἐφθάσαμεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων ἀλαζόνων καὶ παρανόμων, οἵτινες τὰ πάντα περιμένουσιν ἀπ

ΠΑΛΗ ΜΕΤΑ ΚΙΚΟΝΩΝ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia
Restrictions apply.

τοὺς θεοὺς, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε φυτεύουσι φυτόν τι, οὔτε καλλιεργοῦσι τὴν γῆν, ἀλλ' ἔλα βλαστάνουσιν ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα, καὶ ὁ σῖτος καὶ ἡ κριθή καὶ αἱ ἄμπελοι, αἵτινες φέρουσι καλὸν οἶνον. Οὗτοι οὔτε συνεδριάσεις ἔχουσιν, οὔτε νόμους, ἀλλὰ κατοικοῦσιν εἰς τὰς κρυφὰς τῶν ὀρέων ἐντὸς σπηλαίων, καὶ ἕκαστος διοικεὶ τὸν οἶκόν του, οὐδόλως φροντίζων περὶ τοῦ ἄλλου. Πολλὴ πλησίον δὲ τοῦ λιμένος τῆς χώρας ταύτης ἐκτείνεται νῆσος κατάφυτος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσιν ἄπειροι ἄγριαι αἴγες, οὐδέποτε ταραχθεῖσαι ὑπό τινος, διότι οἱ Κυκλώπες δὲν εἶχον πλοῖα νὰ περάσωσιν ἐκεῖ. Ἡ νῆσος αὕτη, ἐὰν ἐκαλλιεργεῖτο, θὰ ἦτο λίαν καρποφόρος. Ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶνε ἀσφαλέστατος, τὰ δὲ πλοῖα εὐρισκόμενα ἐντὸς αὐτοῦ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκη οὔτε ἀγκύρας οὔτε σχοινίων. Εἰς τὸ ἐνδότερον δὲ μέρος τοῦ λιμένος κατὰ τὸ πρῶτον σπηλαίου ὑπάρχει βρύσις, ἐκ τῆς ὁποίας ῥέει διαυγέστατον ὕδωρ. Πέριξ δὲ τοῦ σπηλαίου ὑπάρχουσι λεῦκαι.

Εἰς τὴν νῆσον ταύτην κατεπλέομεν καὶ θεὸς τις κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην νύκτα θὰ μᾶς ὠδήγει, διότι καθόλου δὲν ἐβλόπομεν ποῦ ἐπηγαίναμεν. Ἀφ' οὗ δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν λιμένα τῆς, κατεβιβάσαμεν τὰ πανία καὶ ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ἐκοιμήθημεν μέχρι τῆς πρωΐας.

Ὡς δὲ ἐφάνη ἡ αὐγή, περιερχόμεθα θαυμάζοντες τὴν νῆσον, ὅπου ὑπῆρχον αἱ ἄγριαι αἴγες. Εὐθύς δὲ ἐφέραμεν ἐκ τῶν πλοίων τὰ τόξα καὶ τὰ ἀκίντιά μας καὶ διαμοιρασθέντες εἰς τρία σώματα ἐφονεύομεν αὐτάς μετ' ὀλίγον δὲ εἶχομεν ἄφθονον κυνήγιον· ἕκαστον τῶν δώδεκα πλοίων μας ἔλαβεν ὡς μερίδιον ἐννέα αἴγας, μόνον δὲ διὰ τὸ ἰδικόν μου κατ' ἐξαίρεσιν ἐξέλεξαν δέκα. Ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ἐβλόπομεν δὲ ἀπέναντι τὴν χώραν τῶν Κυκλώπων καὶ ἤκούομεν τὰς φωνὰς αὐ-

ῶν καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν των. Ὅτε δὲ ἔδυσε
ἡλῖος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς πα-
λαιας. Τὴν δὲ πρωΐαν ἐκάλεσα πάντας τοὺς συντρό-
φους μου καὶ εἶπον εἰς αὐτούς· «Πιστοὶ μου σύντροφοι,
μείνατε σεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐδῶ, ἐγὼ δὲ μὲ τὸ πλοῖον
μου καὶ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ συντρόφους θὰ ὑπάγω νὰ ἴδα-
ταῖοι ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐκεῖ, εἴνε ἄγριοι καὶ ἄδικοι,
ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς ;»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνέβην ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διέταξα καὶ
τοὺς συντρόφους μου νὰ ἀναβῶσι καὶ αὐτοί, ἀφ' οὗ λύ-
σωσι τὰ πρυμνήσια. Ὡς δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀντικρὺ
ἑρῶν, παρετηρήσαμεν μέγιστον σπήλαιον κατάσκιον
ἀπὸ δάφνας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διενυκτέρευον πολλὰ πρό-
βατα καὶ αἰγες. Πέριξ δ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἀλλή πεφραγ-
μένη ἀπὸ λίθους, μεγάλας πεύκας καὶ ὑψικόμους δρύς.
Ἐνταῦθα κατῴκει ἀνὴρ πελώριος, ὅστις μόνος ἔβοσκε τὰ
πρόδατά του, καὶ δὲν συναναστρέφετο μετ' ἄλλων. Οὗ-
τος δὲν ὠμοίαζε πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς δα-
σώδη βράχον ὑψηλοῦ ὄρους.

Τότε τοὺς μὲν ἄλλους συντρόφους μου ἀφῆκα εἰς τὸ
πλοῖον διὰ νὰ τὸ φυλάττωσιν, ἐγὼ δὲ ἐκλέξας δώδεκα,
τοὺς γενναιοτέρους, ἐπορεύθην πρὸς τὸ σπήλαιον, συμ-
παραλαβὼν καὶ ἀσκὸν πλήρη γλυκέος οἴνου, τὸν ὁποῖον
μοῦ ἔδωκεν ἐν Ἰσμαρῶ ὁ Μάρων, ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλω-
νος. Φθάσαντες δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ σπήλαιον δὲν εὖ-
ρομεν τὸν ἀνδρα ἐντὸς, διότι ἔβοσκεν ἔξω εἰς τὸν λει-
μῶνα τὰ πρόδατά του· εἰσελθόντες δὲ εἰς αὐτὸ παρε-
τηροῦμεν τὰ πάντα. Τὰ τυροδόλια ἦσαν πλήρη τυρῶν,
τὰ δὲ ποιμνιστάσια πλήρη ἀρνίων καὶ ἐριφίων. Καὶ χω-
ριστὰ μὲν ἦσαν κεκλεισμένα τὰ πρῶϊμα ἀρνία καὶ ἐρι-
φια, χωριστὰ τὰ τῆς μέσης ἡλικίας, καὶ χωριστὰ τὰ ὑ-
ψιμα. Ὡσαύτως ἔλα τὰ ἀγγεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦ-
μελγεν, ἦσαν πλήρη τυρογάλου καὶ αἰ καρδάραι καὶ αἰ

σκαφίδες. Οἱ σύντροφοί μου τότε μὲ παρεκίνησαν νὰ λάβωμεν τυρὸν καὶ νὰ φάγωμεν, ἔπειτα δὲ νὰ ἀρπάσωμεν τὰ ἀρβία καὶ τὰ ἐρίφια, νὰ ὀδηγήσωμεν αὐτὰ εἰς τὸ πλεῖόν μας καὶ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἐπέστην· διότι ἤμην περίεργος νὰ γνωρίσω τὸν ἄνδρα, καὶ ἤλπισον νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ καὶ δῶρόν τι φιλοξενίας. Δυστυχῶς ὅμως ἡ θέα του οὐδεμίαν χάραν ἔμελλε νὰ προσενήσῃ εἰς τοὺς συντρόφους μου.

Ἦνάψαμεν λοιπὸν πῦρ, καὶ ἀφ' οὗ προσεφέραμεν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς, ἐλάθομεν τυρὸν καὶ ἐτρώγομεν, μέχρι ὅτου ἐπέστρεψεν οὗτος ἐκ τῆς βοσκῆς. Ἐπανῆλθε δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν φέρων μέγα φορτίον ξηρῶν ξύλων διὰ νὰ ἀνάψῃ πυρὰν, καὶ ἔρριψεν αὐτὸ κατὰ γῆς ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Τοσοῦτος δὲ κρῖτος ἔγεινε ἐκ τῶν καταπεσόντων ξύλων, ὥστε ἡμεῖς φοδηθέντες ἀπεσύρημεν εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ σπηλαίου. Ἐκεῖνος δὲ εἰσήγαγεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ὅσα πρόβατα ἤμελλε, τὰ δὲ ἄρρην ἀρῆκεν ἔξω ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ἐπειτα ἠτφάλιτε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου δι' ἐνὸς λίθου, τὸν ὁποῖον εἴκοσι δύο τετράτροχοι ἄμαξαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσι. Καθήμενος δὲ ἤμελλε κατὰ σειρὰν τὰς προβάτινας καὶ τὰς αἰγας καὶ εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν ἀπέλυε καὶ τὸ μικρόν της. Καὶ τὸ μὲν ἤμισυ τοῦ λευκοῦ γάλακτος ἔπηξεν εὐθύς καὶ ἔτηκεν εἰς τὰ πλεκτὰ καλάθια, τὸ δὲ ἄλλο ἤμισυ ἀφῆκεν εἰς τὰ ἀγγεῖα διὰ νὰ πίνῃ κατὰ τὸ δεῖπνόν του. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, ἤναψε πυρὰν καὶ εὐθύς διέκρινεν ἡμᾶς. «ὦ ξένοι, εἶπε, ποῖοι εἰσθε, καὶ πόθεν ἔρχεσθε; Ἐχετε ἔργον τι, ἢ περιπλανᾶσθε ὡς ληπταὶ κακοποιῶντες τοὺς ἀνθρώπους;»

Ταῦτα ἐκεῖνος εἶπεν ἡμῶν δὲ ἔτρεμον τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία ἐκ τῆς φοβερᾶς φωνῆς του. Ἐν τούτοις ἐγὼ εὖρον λέξεις καὶ ἀπεκρίθην. «Εἴμεθα Ἕλληνας καὶ ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Τροίας. Ὁ σκοπὸς μας ἦτο νὰ ἐπιστρέψω-

μεν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἀλλ' ἄνεμοι ἐναντίοι μᾶς ἔρριψαν ἐνταῦθα. Εἶμεθα δὲ ἐκ τῶν πολεμιστῶν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνωνος, τοῦ ὁποίου τώρα ἡ δόξα εἶνε μεγίστη, διότι ἐκυρίευσεν ἰσχυρὰν πόλιν καὶ ἠφάνισε πολυαριθμοὺς λαοὺς. Τώρα δὲ προσπίπτομεν εἰς τὰ γόνατά σου νὰ μᾶς φιλοξενήσῃς καὶ νὰ δώσῃς δῶρόν τι ξενίας. Φοβοῦ τοὺς θεοὺς, ἰσχυρότατε, καὶ προστάτευσε ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι εἶμεθα ἤδη ἰκέται σου. Ὁ Ζεὺς εἶνε προστατῆς τῶν ἰκετῶν καὶ τῶν ξένων, τιμωρῶν πᾶν εἰς αὐτοὺς γενόμενον ἀδίκημα».

Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀσπλάγχχνως ἀπεκρίθη. «Ἡ ἀνόητος εἶσαι, ξένε, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ἔρχεσαι διὰ νὰ μὲ συμβουλευῇς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς. Οἱ Κύκλωπες ἀδιαφοροῦσι περὶ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, διότι εἶμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι ἐκείνων. Οὐδέποτε δὲ θέλω φεισθῆ οὔτε σοῦ οὔτε τῶν συντρόφων σου, ὅπως ἀποφύγω τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς, ἐκτὸς ἂν τὸ θέλῃ ἡ καρδιά μου. Ἄλλ' εἰπέ μου, ποῦ ἀφῆκες τὸ πλοῖόν σου, μακρὰν ἢ ἐδῶ πλησίον;» Ταῦτα εἶπε θέλων νὰ μὲ ἀπατήσῃ. Ἐγὼ ὅμως ἐνόησα τὴν παγίδα καὶ ἀπεκρίθην εἰς αὐτὸν δολίως. «Τὸ πλοῖόν μου κατεσύντριψεν ἡ τρικυμία εἰς τοὺς βράχους τῆς χώρας σου, καὶ ἂν δὲν ἐγνωρίζομεν νὰ κολυμβῶμεν, θὰ εἶμεθα ὅλοι πνιγμένοι.»

Ταῦτα εἶπον, οὗτος δὲ ὁ ἀσπλάγχχνος οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ σηκωθείς ἤρπασε δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἐκτύπησεν αὐτοὺς κατὰ γῆς ὡς σκυλάκια, ἐχύθη δὲ χαμαὶ ὁ ἐγκέφαλός των καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν. Ἐπειτα τοὺς κατεμέλισε καὶ κατέφαγεν, ὡς ὁ λέων τοῦ ὄρου τρώγει τὸ κυνήγιόν του. Δὲν ἀφῆκε δὲ τίποτε οὔτε ὄσῳ, οὔτε σάρκα, οὔτε τρίχα, οὔτε ἐντόσθια. Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνυψώσαμεν πρὸς τὸν Δία τὰς χεῖρας, βλέποντες ἐνώπιόν μας τοιαῦτα ἀνόσια ἔργα, καὶ ἀπελπισία μεγάλη κατέλαβε τὴν ψυχὴν μας.

§ 16. Κύκλωπος τύφλωσις ὑπὸ Ὀδυσσεώς.

Ἄφ' οὗ δὲ οὗτος ἐγέμισε τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν του, τρώγων ἀνθρώπινα κρέατα καὶ πίνων ἄδολον γάλα, ἐξηπλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σπηλαιῖου διὰ νὰ κοιμηθῆ. Τότε ἐσκέφθη νὰ πλησιάσω αὐτὸν καὶ νὰ τὸν κτυπήσω θανατηφόρως διὰ τοῦ ξίφους μου εἰς τὴν καρδίαν. Ἄλλ' ἢ σκέψις αὕτη δὲν ἦτο φρόνιμος, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ ἐχανόμεθα τότε, καθ' ὅσον οὐδέποτε θὰ ἠδυναίμεθα νὰ ἀπωθήσωμεν διὰ τῶν χειρῶν μας ἐκ τῆς θύρας τὸν τεράστιον ἐκεῖνον βράχυν.

Οὕτω λοιπὸν τότε λυπούμενοι καὶ στενάζοντες διήλθομεν τὴν νύκτα ἐκείνην. Ἄμα δὲ ἤρχισε νὰ φωτίξῃ ἡ ἡμέρα, εὐθὺς ἐξύπνησε τὸ τέρας, καὶ ἀφ' οὗ ἤναψε πυρὰν καὶ ἤμελξε τὰ πρόβατά του, ἤρπασε πάλιν δύο τῶν συντρόφων μου καὶ τοὺς κατέφαγε. Μετὰ τοῦτο ἀφήρεσε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, ἐξέβαλε τοῦ σπηλαιῖου τὰ παχέα πρόβατά του καὶ πάλιν ἐπέθηκεν αὐτόν. Μὲ πολλοὺς δὲ συριγμοὺς ᾠδήγει τὰ πρόβατά του πρὸς τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ ἔμεινα εἰς τὸ σπήλαιον καὶ ἐσκεπτόμην πῶς νὰ τὸν ἐκδικηθῶ. Αὕτη δὲ μοῦ ἐφαίνετο ἡ ἀρίστη σκέψις.

Ἐκεῖ πλησίον τῆς μάνδρας ἔκειτο μέγα ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος, γλωρὸν ἐκ ξύλου ἀγριελιάς, τὸ ὅποιον αὐτὸς ἔκοψε διὰ νὰ τὸ κρατῆ, ὅταν ξηρανθῆ, ὅμοιον κατὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ πάχος μὲ ἴστων πλοίου. Ἐκ τούτου ἀπέκοψα μίαν περίπου ὀργυιὰν καὶ ἔδωκα εἰς τοὺς συντρόφους μου νὰ τὸ ξύσωσι καὶ κάμωσι λείον· ἀφ' οὗ δὲ οὗτοι ἐξετέλεσαν τοῦτο, ἐγὼ τότε ἔκαμα ὄξυ τὸ ἐν ἄκρον του καὶ ἔθεσα εἰς τὴν πυρὰν. Ἦδη, ἀφ' οὗ τὸ ἔργα λείον ἦτο ἕτοιμον, ἔκρυψα αὐτὸ εἰς τὴν κόπρον, ἥτις ἦτο ἄφθονος εἰς τὸ σπήλαιον. Ἐπειτα διὰ κλήρου ὠρίσθησαν τέσσαρες ἐκ τῶν συντρόφων μου, οἵτινες ἔπρεπε νὰ μὲ βοηθήσωσι νὰ ἐξορύξωμεν τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος, ὅταν οὗτος θὰ κοιμᾶται.

Ὁ Κύκλωψ ἐλθὼν τὴν ἐσπέραν ἐκ τῆς βοσκῆς, εἰσήγαγεν εἰς τὸ εὐρύχωρον σπήλαιον τὰ παχέα πρόβατα, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ κανέν ἕξω εἰς τὴν αὐλήν, ὑποπτεύσας, φαίνεται, κακόν τι. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἤμελξε καθήμενος τὰ πρόβατά του καὶ τὰς αἰγὰς του, ἤρπασε πάλιν δύο ἐκ τῶν δυστυχῶν συντρόφων μου καὶ τοὺς κατέφαγε. Ὅτε ἐγὼ λαθὼν εἰς τὰς χεῖράς μου ξύλινον ποτήριον πλήρες ἐρυθροῦ οἴνου ἐπλησίασα πρὸς αὐτὸν μετὰ τόλμης καὶ εἶπον·

«Κύκλωψ, δοκίμασε ὀλίγον ἀπ' αὐτὸν τὸν οἶνον, ἀφ' οὗ ἔφαγες ἀνθρώπινα κρέατα. Ἐφερα μαζί μου τὸν οἶνον τοῦτον διὰ σέ, ὅπως μὲ εὐσπλαγχνισθῆς καὶ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄλλ' ἡ μανία σου δὲν ἔχει ὄρια. Κακὲ ἀνθρώπε, τίς πλέον ἐν τῷ μέλλοντι θὰ πὲ ἐπισκεφθῆ, ἀφ' οὗ φέρεσαι οὕτω πρὸς τοὺς ξένους ;» Ταῦτα τοῦ εἶπον, οὗτος δὲ ἐδέχθη τὸ ἀγγεῖον καὶ ἔπιεν· εὐχαριστήθη δὲ πολὺ πίνων τὸ γλυκὺ τοῦτο ποτόν. Ἄφ' οὗ δὲ τὸ ἔπιεν ὄλον, μοῦ εἶπε. «Δός μου ἀκόμη καὶ εἰπέ μου ἀμέσως πῶς ὀνομάζεσαι, διὰ νὰ σοῦ δώσω δῶρον ξενίας, τὸ ὁποῖον πολὺ θὰ σὲ εὐχαριστήσῃ. Καὶ ἐδῶ ἔχομεν οἶνον, ἀλλ' ὁ ἰδικός σου εἶνε ὡς ἀμβροσία καὶ νέκταρ.» Ἐγὼ ἀδιακόπως τοῦ ἔδιδον, ἐκεῖνος δὲ ἔπινεν ὁ ἀνόητος. Ὅτε δὲ ὁ οἶνος τὸν ἐξάλισε, τότε τοῦ εἶπον μὲ λόγους γλυκεῖς. «Κύκλωψ, θέλεις νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου ; θὰ σοῦ τὸ εἶπω· σὺ ὅμως νὰ μοῦ δώσῃς τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον μοῦ ὑπεσχέθῃς. Καρεῖς ὀνομάζομαι. Καρένα μὲ ὀνομάζουσιν ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου καὶ ἅπαντες οἱ φίλοι μου.» «Λοιπόν, εἶπεν ἐκεῖνος, τὸν Καρένα θὰ φάγω τελευταῖον. Τοῦτο θὰ εἶνε τὸ δῶρόν σου.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔπεσε κατὰ γῆς ὑπτίως ἕξιμων οἶνον καὶ τεμάχια ἀνθρωπίνων κρεάτων· Ὅτε ἐγὼ ἔλαβον ἀμέσως τὸ ξύλον, ὅπερ εἶχον προετοιμάσει, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἐπυράκτωσα καλῶς, τὸ ἐνέπηξα μετὰ τῶν ἄλλων

νήσω Τρινακρία (*) δὲν βλάβης τὰς βοῦς καὶ τὰ παχέα ἐπὶ πρόβατα τοῦ Ἥλιου. Ἄν ὅμως πράξῃς τὸ ἐναντίον, τότε σοῦ προλέγω τὴν καταστροφὴν τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρόφων σου. Καὶ σὺ ἂν σωθῆς, θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου πολὺ ἄργά μὲ ξένον πλοῖον. Εἰς τὴν οἰκίαν σου δὲ θὰ εὗρῃς ἄλλας συμφοράς· ἀνθρώπους ἀλαζόνας καὶ ὑβριστὰς κατασπαταλῶντας τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ ζητοῦντας εἰς γάμον τὴν ἐνάρετον σύζυγόν σου. Ἀλλὰ τοὺς κακούργους τούτους θὰ φονεύσῃς διὰ τοῦ δόλου ἢ διὰ τῆς βίας. Σὺ δέ, ἀφ' οὗ φθάσῃς εἰς γῆρας βαθύ καὶ εὐτυχές, θὰ ἀποθάνῃς θάνατον ἥσυχον μακρὰν τῆς θαλάσσης. Πάντα δὲ ταῦτα, τὰ ὁποῖα σοῦ λέγω, θὰ πραγματοποιηθῶσιν ἀφεύκτως.»

§ 21. Ὀδυσσεὺς συνδιάλεξις μετὰ τῆς μητρός του.

Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ὁ Τειρεσίας, ἦλθεν ἡ ψυχὴ τῆς μητρός μου πλησίον τοῦ λάκκου καὶ ἔπιεν αἷμα· εὐθὺς δὲ μὲ ἀνεγνώρισε καὶ μοῦ εἶπε θρηνοῦσα· «Τέκνον μου, πῶς ἦλθες εἰς τὸν σκοτεινὸν τοῦτον τόπον ζωντανός; Μήπως ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Τροίας περιεπλανήθης ἐν ταῦθα; Καὶ δὲν ἐπῆγες ἀκόμη εἰς τὴν Ἰθάκην, οὐδ' εἶδες τὴν σύζυγόν σου καὶ τὸν οἶκόν σου;»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθην ἐγώ· «Ἀγαπητὴ μου μητέρα, ἤναγκάστην νὰ καταβῶ εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦτο μέρος, ὅπως ἐρωτήσω τὴν ψυχὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίου περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου. Διότι ἀκόμη δὲν προσήγγισα εἰς Ἑλληνικὴν γῆν, ἀλλ' ἀδιακόπως περιπλανῶμαι καὶ ὑποφέρω πολλὰς καὶ μεγάλας συμφοράς. Ἀλλὰ σὺ, μῆ-

(*) Νῆσος μυθικὴ, ἀκατοίκητος καὶ μόνον ὑπὸ τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου βεσσομένη. Πολλοὶ τοῦ Ὀμήρου ἐρμηνεύουσι νομίζουσιν ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ Σικελία.

έρ μου, πῶς ἀπέθανες ; Ὑπέφερες ἀπὸ χρονίαν τινὰ νό-
 ον ἢ αἰφνιδίως ἀπέθανες ; Ὁ δὲ πατήρ μου καὶ ὁ υἱός
 σου τί κάμνουσιν ; Ἔχουσιν ἀκόμη εἰς χειράς των τὴν
 βασιλείαν ἢ μήπως ἄλλος τις ἤρπασεν αὐτήν, νομίσας
 τι δὲν θὰ ἐπιστρέψω πλέον ; Ἡ Πηνελόπη τί γίνεται ;
 Μένει πιστὴ ἀκόμη εἰς τὸν σύζυγόν της ἢ ἐνυμφεύθη ἄλ-
 ον ; » Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ἐκείνη· « Τέκνον μου, ἡ σύ-
 ζυγός σου μένει εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ κλαίει νύκτα
 καὶ ἡμέραν διὰ σέ. Τὴν βασιλείαν οὐδεὶς ἄλλος κατέ-
 λαβε, καὶ ὁ Τηλέμαχος νέμεται τὰ βασιλικά κτήματα
 σὺχώς. Ὁ πατήρ σου ὁμῶς μένει εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ
 τότε δὲν καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν. Ἡ λύπη, τὴν ὁποι-
 ον αἰσθάνεται διὰ σέ, τὸν ἔχει καταβάλλει πολὺ, καὶ
 ἐπὶ τέλους θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον, ὡς ἔφερε καὶ ἐμὲ
 τὴν δυστυχῆ. »

§ 22. Συνδιάλεξις μετὰ τῆς ψυχῆς
 τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ἄφ' οὗ δὲ ἀπεμακρύνθη αὕτη, εἶδεν νὰ πλησιάσῃ τε-
 λιμμένη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος μαζὶ με-
 τὰς ψυχὰς τῶν συντρόφων του, ὅσοι ἐφονεύθησαν ὑπὸ τοῦ
 Αἰγίσθου. Εὐθύς δὲ ὡς ἔπιε μαῦρον αἷμα, μὲ ἀνεγνώρισε
 καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πολὺ, χύνων ἄφθονα δάκρυα. Ἐξέ-
 πεινε δὲ τὰς χειράς διὰ νὰ μὲ ἐναγκαλισθῆ, ἀλλὰ δὲν τὸ
 κατώρθωσε, διότι δὲν εἶχε δύναμιν. Ἀλλὰ καὶ ἐγώ, καθὼς
 τὸν εἶδον, ἐδάκρυσσα καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν. « Ἐνδοξε υἱὲ
 τοῦ Ἀτρείως, βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, εἶπέ μου πῶς ἀπέθα-
 νες ; Μήπως σὲ ἀπώλεσεν ὁ Ποσειδῶν ἐν τῇ θαλάσῃ
 σηκώσας φοβερὰν καταιγίδα, ἢ μήπως ἐφονεύθης πολεμῶν
 εἰς τὴν ξηράν ; » Ἐκεῖνος τότε μοῦ ἀπεκρίθη· « Εὐγενέ-
 στατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, οὐδὲν τοι-
 οὔτον ἔπαθον, ἀλλ' ἐφονεύθην ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου, συνερ-
 γούσης καὶ τῆς κατηραμένης συζύγου μου. Θάνατος

σκληρότερος τούτου ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ! Δὲν ἐπρόφθασα νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν ἄπιστον Κλυταιμνήστραν, καὶ ἐπέπεσαν εἰς δολοφόνοι αἴφνης κατ' ἐμοῦ καὶ μὲ ἐφένευσαν ὡς βούν ἐντὸς τῆς φάτνης. Ἡ δὲ ἀναίσχυντος σύζυγός μου δὲν ἠθέλησεν οὔτε τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ κλείσῃ ἀποθνήσκοντας, οὔτε τὸ στόμα μου. Ὅντως οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναιδέστερον καὶ φρικωδέστερον γυναικὸς, ἢ ὁποῖα ἔχει εἰς τὸν νοῦν τῆς τοιαύτης ἀτίμου πράξεως. Ὅποῖαν χαρὰν ἠσθάνθη, ὅτε ἐπάτησα τὸ πατρικὸν ἔδαφος, διότι ἠλπίζα νὰ ἴδω πάλιν τὰ τέκνα μου καὶ τοὺς φίλους μου. Ἄλλ' ἡ δολία καὶ μοχθηρὰ αὕτη γυνὴ κατήσχυνε καὶ ἑαυτὴν καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας, διὰ τῆς ἐπονειδίστου ταύτης πράξεώς της».

Εἰς ταῦτα ἀπήντησα ἐγὼ· «Φεῦ πόσα ὑποφέρει ἡ γενεὰ τοῦ Ἀτρέως ἕνεκα τῆς ἀπιστίας τῶν γυναικῶν ! Ἐξ αἰτίας μὲν τῆς Ἑλένης ἀπωλέσθησαν πολλοὶ, εἰς σὲ δὲ ἡ Κλυταιμνήστρα προητοίμασε τρομερὸν θάνατον». Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἀγαμέμνων· «ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, σὺ εἶσαι πολὺ εὐτυχὴς, διότι ἔχεις φρόνιμον σύζυγον καὶ μὲ εὐγενῆ αἰσθήματα. Σὺ οὐδέποτε θὰ διατρέξῃς τοιοῦτον κίνδυνον. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσωμεν εἰς τὴν Τροίαν, ἡ Πηνελόπη ἦτο ἀκόμη νύμφη, καὶ εἶχεν εἰς τὸν μαστόν της μικρὸν υἱόν, τὸν Τηλέμαχον, ὅστις βεβαίως τώρα θὰ εἶνε ἀνὴρ. Σὺ εἶσαι εὐδαίμων πατήρ, διότι ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ ἴδῃς πάλιν τὸ τέκνον σου καὶ θὰ τὸ ἐναγκαλισθῆς, ἐν ᾧ ἐγὼ ὁ δυστυχὴς δὲν ἐπρόφθασα οὔτε κἂν νὰ τὸ ἴδω, διότι ἡ σκληρὰ σύζυγός ἐπρόλαβε καὶ μὲ ἐφένευσεν. Ἄλλ' εἰπέ μου, Ὀδυσσεῦ, ὁ Ὀρέστης μου τί γίνεται ; Μένει εἰς τὴν Σπάρτην πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ μου Μενελάου, εἰς τὸν Ὀρχομενόν, ἢ εἰς τὴν Πύλον ;» Πρὸς τοῦτον ἐγὼ ἀπεκρίθην. «ὦ υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τί μὲ ἐρωτᾷς περὶ τούτων ; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω οὔτε ἂν ζῆ ὁ

υιός σου, οὔτε ἂν ἀπέθανε. Κακὸν δὲ εἶνε νὰ λέγῃ τις λόγους τοῦ ἀέρος.»

§ 23. Συνδιάλεξις μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ ἄλλων ἡρώων.

Ἐν ᾧ συνωμιλοῦμεν, ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Αἴαντος. Μὲ ἐγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ μοῦ εἶπεν· «Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῖον ἄλλο μεγαλείτερον ἔργον θὰ σκεφθῆς; Πῶς ἐτόλμησες νὰ καταβῆς εἰς τὰ σκοτεινὰ δωμάτια τοῦ Ἰδου, ἔνθα κατοικοῦσι μόνον ἀναίσθηται ψυχαί;»

Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπήντησα εἰς αὐτόν· «Θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, κατ' ἀνάγκην ἦλθον ἐνταῦθα, ἵνα ἐρωτήσω τὸν μάντιν Τειρεσίαν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου εἰς τὴν πατρίδα. Διότι ἀκόμη δὲν ἐπλησίασα εἰς Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἀλλὰ περιπλανῶμαι πολλὰ ὑποφέρων. Σοῦ ὄμως, ᾧ Ἀχιλλεῦ, οὐδεὶς ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος· διότι καὶ πρότερον ζῶντα σὲ ἐτιμῶμεν ὡς θεόν, καὶ τώρα πάλιν εἰς τὸν Ἰδην εἶσαι βασιλεὺς τῶν νεκρῶν. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατος ἅς μὴ σὲ λυπῆ, Ἀχιλλεῦ».

Τότε ἐκεῖνος μοῦ ἀπεκρίθη· «Παῦσε τοῦ νὰ με παρηγορῆς διὰ τὸν θάνατόν μου, Ὀδυσσεῦ. Ἐπεθύμουν καλλίτερον νὰ εἶμαι δοῦλος πτωχοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, παρὰ νὰ εἶμαι εἰς τὸν Ἰδην καὶ νὰ ἄρχω τῶν νεκρῶν. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μου, Ὀδυσσεῦ, τί γίνεται ὁ υἱός μου; Ἦλθεν εἰς τὸν πόλεμον ἡ ὄχι; Περὶ δὲ τοῦ πατρός μου τί γνωρίζεις; Εἶνε ἀκόμη βασιλεὺς τῶν Μυρμιδόνων ἡ ὄχι;»

Πρὸς τοῦτον ἐγὼ ἀπήντησα· «Περὶ μὲν τοῦ γέροντος πατρός σου, ἔνδοξε Ἀχιλλεῦ, οὐδὲν γνωρίζω· διὰ τὸν υἱόν σου ὄμως Νεοπτόλεμον ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ διηγηθῶ.

Ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν ἔφερα ἐκ τῆς Σκύρου διὰ πλοίου εἰς τὸ ἐν Τροίᾳ ἑλληνικὸν στρατόπεδον. Ἐκεῖ, ὅτε μὲν εἶχα μὲν συμβούλια, ὑπερτέρει πάντας κατὰ τὴν σοφίαν, ἐκτός ἐμοῦ καὶ τοῦ Νέστορος, ὅτε δὲ πάλιν ἐπολεμοῦμεν ἠγωνίζετο μεταξὺ τῶν πρώτων φονεῦων πολλοὺς καὶ γενναίους πολεμιστάς. Πρὸ πάντων ὅμως ἡ ἀνδρεία τοῦ υἱοῦ σου ἐφάνη, ὅτε εἴμεθα ἐντὸς τοῦ ξυλίνου ἵππου, διότι ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔτρεμον ἀποφῶδον καὶ ἔχυνον κρυφίως ἄφθονα δάκρυα, μόνον δὲ τὸν υἱόν σου δὲν εἶδον οὔτε νὰ ὠχριάσῃ οὔτε νὰ δακρῦσῃ, ἀλλὰ μὲ παρεκάλει πολὺ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ πηδήσῃ ἔξω ἀπὸ τὸν ἵππον, καὶ ὀρμήσας κατὰ τῶν Τρώων νὰ προξενήσῃ σφαγὴν καὶ ὄλεθρον εἰς αὐτούς. Ὅτε δὲ τέλος ἐκυριεύσαμεν τὴν Τροίαν, ἔλαβεν ὁ υἱός σου πλούσιον μερίδιον ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἐπέστρεψε σῶος καὶ ἀδολοβῆς εἰς τὴν πατρίδα του.»

Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως, καθὼς ἤκουσε ταῦτα, ἐπήγαينه καὶ ἤρχετο χαίρουσα εἰς τὸν πλήρη ἀσφοδέλων λειμῶνα. (*) Κατόπιν ἦλθεν καὶ ἄλλαι ψυχαὶ καὶ μὲ ἡρώτα ἐκάστη τὸν πόνον τῆς. Μόνον δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος δὲ μὲ ἐπλησίασεν, ὠργισμένη διὰ τὴν νίκην, τὴν ὁποίαν ἐκέρδησα πλησίον τῶν πλοίων καὶ ἔλαβον ὡς βραβεῖον τὰ ἔπλα τοῦ Ἀχιλλέως. Εἶθε νὰ μοῦ ἔλειπεν ἡ νίκη καὶ τὰ ἔπλα, διότι ἔγειναν αἰτία νὰ φάγῃ ἡ γῆ τοιοῦτον ἥρωα, τὸν Αἴαντα, τὸν ὠραιότατον καὶ ἀνδρειότατον ὅλων τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα. Πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦτου εἶπον ἐγὼ τοὺς ἐξῆς λόγους· «Αἴαν, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, δὲν ἀπεφάσισες καὶ ἀποθανῶν ἀκόμη νὰ λησμο

(*) Τόπος ἐν τῷ Ἄδῃ, ὅπου διέτριβον αἱ ψυχαὶ τῶν ἡρώων· ὁ ἀσφοδέλος εἶνε εἶδος ἀγρίου κρομμύου· σήμερον λέγεται σπερδοῦκλι ἢ σπερδοῦκλα.

νήσης τὴν κατ' ἐμοῦ ὀργὴν σου διὰ τὰ κατηραμένα ἐ-
κείνα ὄπλα, τὰ ὅποια ἔφεραν τόσην καταστροφὴν εἰς τοὺς
Ἕλληνας; Διότι ἔνεκα αὐτῶν ἀπολέσθης σύ, τὸ προ-
πύργιον τῶν Ἑλλήνων. Τὸν θάνατόν σου θρηνοῦμεν ὅλοι
οἱ Ἕλληνες τόσον, ὅσον καὶ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως. Ἄλλ'
ἔλθέ πλησιέστερον νὰ σοῦ ὀμιλήσω καὶ δάμασε τὴν ὀρ-
γὴν σου».

Ταῦτα εἶπον· ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν μοῦ ἀπήντησεν, ἀλλ'
ἀπεσύρθη εἰς τὸ σκότος πρὸς τὰς ἄλλας ψυχάς. Ἐπει-
τα εἶδον τὸν Μίνωα τὸν νομοθέτην τῆς Κρήτης, ὅστις ἐ-
κράτει χρυσοῦν σκήπτρον εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐδίκαζε
τοὺς νεκρούς. Μετ' αὐτὸν εἶδον τὸν Τάνταλον, ὅστις ἴ-
στατο ἐντὸς λίμνης καὶ ἐθασανίζετο ὑπὸ φοβερᾶς δΐψης,
ἂν καὶ ἦτο μέχρι τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, διότι ὅσάκις
ἔσκυπτε νὰ πῖη, τὸ ὕδωρ εὐλὺς ἐχάνετο.

Εἶδον δὲ καὶ τὸν Σίσυφον, ὁ ὅποιος ὑπέφερε φοβερᾶς βα-
σάνους. Ἐκράτει καὶ μὲ τὰς δύο χεῖράς του λίθον πε-
λώριον καὶ τὸν ἐκύλιε μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις μέχρι
τῆς κορυφῆς λόφου τινός. Ἄλλ' ὅτε ἔφθανεν εἰς τὴν κο-
ρυφήν, τότε ἐστρέφετο ὁ λίθος πρὸς τὰ ὀπίσω μετὰ πολ-
λῆς ὀρμῆς καὶ ἐπιπτε πάλιν κάτω εἰς τὴν πεδιάδα.
Τότε ὁ δυστυχὴς ἤρχιζε πάλιν νὰ σπρώχνῃ τὸν λίθον πρὸς
τὰ ἄνω, ἰδρῶς δὲ ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός του καὶ κονιορ-
τὸς ὑψοῦτο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του. Ἐπειτα εἶδον τὸν
Ἡρακλέα καὶ τὸν Θησέα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα νὰ τοὺς
ὀμιλήσω, διότι μυριάδες νεκρῶν ἤρχοντο ὀπισθεν αὐτῶν
μὲ φοβερὸν θόρυθον. Τότε ἐγὼ φοθηθεὶς ἔφυγα δρομαίως
εἰς τὸ πλοῖον. Φθάσας δὲ ἐκεῖ διέταξα τοὺς συντρόφους
μου νὰ εἰσέλθωσιν εὐθὺς εἰς αὐτὸ καὶ νὰ ἀναχωρή-
σωμεν. Εὐθὺς δὲ οὗτοι ὑπήκουσαν, καὶ κωπηλατοῦντες
ἔξήλθομεν πάλιν εἰς τὸν ὠκεανόν.

καθὼς καὶ ὄλον σου τὸν οἶκον. Θὰ τὸν εὗρης δὲ βόσκοντα τοὺς χοίρους πλησίον τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος καὶ τῆς βρύσεως Ἀρεθούσης καὶ θὰ μάθῃς παρ' αὐτοῦ μετ' ἀκριβείας τί συμβαίνει ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. Ἐγὼ δὲ θὰ μεταβῶ τώρα εἰς τὴν Σπάρτην διὰ νὰ φέρω τὸν Τηλέμαχον, ὅστις μετέβη ἐκεῖ, ἵνα ἐρωτήσῃ περὶ σοῦ τὸν Μενέλαον, ἂν ὑπάρχῃς ἀκόμη εἰς τὴν ζωὴν.» Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ καὶ τὸν ἤγγισε μὲ τὴν μαγικὴν τῆς ῥάβδου. Εὐθύς δὲ οὗτος μετεμερσφώθη εἰς ῥυπαρὸν καὶ ῥακέन्दυτον ἐπαίτην. Ἐπειτα τοῦ ἔδωκε ῥάβδον καὶ πενιχρὰν πήραν κατεξεσχισμένην καὶ τὸν ἔστειλε πρὸς τὸν καλὸν τοῦ χοιροβοσκόν, αὐτὴ δὲ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην.

§ 31. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ λιμένος μετέβη διὰ μιᾶς πετρῶδους καὶ στενῆς ὁδοῦ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ καλοῦ χοιροβοσκῶ, ὁ ὁποῖος ἐφρόντιζε περὶ τῆς περιουσίας τοῦ κυρίου του περισσότερον ἀπὸ ὄλους τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς ὁποῖους εἶχεν ὁ Ὀδυσσεύς. Τὸν εὗρε δὲ καθήμενον ἔξω εἰς τὴν αὐλήν, τὴν ὁποίαν εἶχε κατασκευάσει αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τοὺς χοίρους τοῦ ἀπόντος βασιλέως καὶ τὴν εἶχε φράξει μεθάνους ἀκανθώδεις. Πέριξ δὲ εἶχεν ἐμπήξει πασσάλους πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐκ ξύλου δρυός. Ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατασκευάσει δώδεκα χοιρομάνδρας, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἐκοιμῶντο πεντήκοντα χοῖροι θηλυκοί. Οἱ δὲ ἄρρενες χοῖροι ἐκοιμῶντο ἐκτὸς καὶ ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεροι, διότι ὁ Εὐμαῖος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ στέλλῃ καὶ ἐκαστὴν εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν παχύτερον, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν μόνον τριακόσιοι ἑξήκοντα. Πλησίον δὲ τούτων ἐκοιμῶντο πάντοτε τέσσαρες μεγάλοι καὶ ἄγριοι κύνες ὡς θηρία. Ὁ Εὐμαῖος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκασπτε βόειον δέρμα διὰ νὰ κατασκευάσῃ πέδιλα πρὸς χρῆσιν του. Οἱ ἄλλοι δὲ χοιροβοσκοὶ ἔλειπον, διότι οἱ μὲ

τρεις ἔβοσκον τοὺς χοίρους, ὁ δὲ τέταρτος εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν πόλιν χοῖρον διὰ τοὺς μνηστῆρας.

Ὅτε δὲ εἶδον οἱ κύνες τὸν Ὀδυσσεύα, ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ ὑλακτοῦντες. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς εὐθύς ἐκάθισε κάτω καὶ ἀφῆκε κατὰ γῆς τὴν βράβδον του. Θὰ ἐκακοποιεῖτο δὲ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἂν δὲν ἤρχετο ταχέως ὁ Εὐμαιος νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ διὰ φωνῶν καὶ λίθων. Ἐπειτα δὲ εἶπε πρὸς τὸν κυριόν του. «Δυστυχισμένε γέρον, ὀλίγον ἔλειψε νὰ σὲ κατασπαράξωσιν οἱ κύνες ἕξαινα, καὶ τοῦτο θὰ μοῦ ἐπροξένει μέγα ὄνειδος. Ἄχ, ἀρκετὰ εἶνε τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα μοῦ ἔδωκαν οἱ θεοί· διότι κἀθημαι ἐνταῦθα κλαίων καὶ λυπούμενος διὰ τὸν ἀγαπητόν μου κύριον, τοὺς δὲ παχεῖς χοίρους τρέφω, διὰ νὰ τοὺς τρώωσι ξένοι. Ποῖος γνωρίζει πού πλανᾶται ἐκεῖνος ὡς ἐπαίτης μεταξὺ ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἂν ἀκόμη ζῆ καὶ δὲν ἔχη γείνη βερά τῶν ἐρνέων! Ἄλλ' ἔλα, ὦ γέρον, ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν καλύβην νὰ φάγωμεν καὶ νὰ μοῦ εἴπῃς ποῖος εἶσαι καὶ πόσας συμφορὰς ὑπέφερες.»

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠκολούθησε τὸν χοιροβοσκόν εἰς τὴν καλύβην, ἐνθα ὁ Εὐμαιος στρώσας κατὰ γῆς χαμόκλαδα πυκνὰ ἤπλωσεν ἐπ' αὐτῶν μέγα δέρμα δασυτρίχου ἀγρίας αἰγός, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ τὸν ξένον. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὴν φιλόξενον ταύτην ὑποδοχὴν καὶ εἶπεν εἰς τὸν χοιροβοσκόν του. «Εἶθε ὁ Ζεὺς, ξένε μου, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοῦ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, διότι μὲ ὑπεδέχθης τόσον φιλοξένως.» Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός. «ὦ ξένε μου, τὸ θεωρῶ φοβερὸν ἀμάρτημα, καὶ ἂν ἐλεεινότερός σου ἔλθῃ ἐνταῦθα ξένος, νὰ μὴ τὸν περιποιηθῶ. Οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται εἶνε ἀνθρωποὶ τοῦ Διός. Ἡ φιλοξενία δέ, τὴν ὁποιάν θὰ σοῦ κάμω, εἶνε μὲν μικρά, ἀλλ' ἀρεστή, διότι, ὡς γνωρίζεις, οἱ ὑπηρέται δὲν ἔχουσι πολλὰ νὰ προσφέρωσι καὶ μάλιστα,

ὅταν, ὅπως ἐγώ, ἔχωσι νέους κυρίου. Ναί, οἱ θεοὶ ἐμπό-
 δισαν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου μου, ὅστις θὰ μὲ ἠγάπη-
 και θὰ μοῦ ἔδιδε δῶρόν τι, ὁποῖον δίδει συνήθως εὐμενῆ
 κύριος εἰς τὸν ὑπηρέτην του, οἶκον καὶ κτήματα καὶ
 σύζυγον, ὅταν βλέπῃ ὅτι οὗτος τὸν ὑπηρετεῖ πιστῶς,
 δὲ θεὸς εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν του. Ἄλλ' ὁ καλὸς μου κύ-
 ριος ἀπολέσθη, ποῦ ν' ἀπολεσθῆ ὅλον τὸ γένος τῆς Ἑλέ-
 νης, ἡ ὁποία κατέστρεψε τόσους γενναίους ἀνδράς.
 Ταῦτα εἰπὼν συνέσφιγξε διὰ τοῦ ζωστήρος τὸν χι-
 τῶνα καὶ μετέβη εἰς τοὺς σταύλους, ὅπου ἦσαν καὶ
 κλεισμένοι οἱ χοῖροι. Ἐντεῦθεν λαβὼν δύο χοιρίδι-
 τὰ ἔσφαξε καὶ τὰ ἐκαψάλισεν, ἔπειτα δὲ τὰ ἔκα-
 ψεν εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ διαπεράσας εἰς τοὺς ὄβ-
 λούς τὰ ἔψησεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπασπάλισεν ἐπ' αὐτῶν ἄ-
 λευρα, παρέθηκε ταῦτα ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ εἶπε
 πρὸς αὐτόν. «Τρώγε τώρα, ξένε, ἀπ' αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔχω
 μεν, διότι τοὺς παχεῖς χοίρους τρώγουσιν οἱ μνηστῆ-
 ρες, οἵτινες οὔτε Θεὸν οὔτε ἀνθρώπους φοβοῦνται. Καὶ ἔγω-
 οἱ θεοὶ δὲν ἀγαπῶσι τὰ κακὰ ἔργα, ἀλλὰ μόνον τὴν δι-
 καιοσύνην καὶ τὰς καλὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ λησταὶ καὶ φονεῖς, ὅταν ἀποβιβάσθωσιν εἰς
 ξένην γῆν καὶ κλέψωσιν ὅ,τι εὔρωσι, φεύγουσι ταχέως
 ἐκεῖθεν φοβούμενοι τὴν θείαν τιμωρίαν. Οἱ μνηστῆρες
 ὅμως ὑπερβαίνουσι καὶ τούτους κατὰ τὴν κακίαν, διότι
 κάθηται ἀμέριμοι καὶ κατατρώγουσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ
 κυρίου μου, προφασιζόμενοι ὅτι θὰ λάβωσι σύζυγον τῆ
 κυρίαν μου. Βεβαίως οὗτοι κάτιτι θὰ γνωρίζωσιν ἴσως ἔ-
 ἔμαθον τὸν φοβερὸν ὄλεθρον ἐκείνου, καὶ διὰ τοῦτο δὲ
 φεύγουσι. Δὲν τρώγουσι δὲ καθ' ἑκάστην ἓνα ἢ δύο σφα-
 κτά, ἀλλὰ πολὺ περισσότερα, ἄρτον δὲ καὶ οἶνον δὲ
 προφθάνουσιν οἱ ὑπηρέται νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτούς
 καὶ ἔγωγ μ' ὄλην τὴν καταστροφὴν ταύτην ἀκόμη ὑ-
 πάρχει πολὺ περιουσία, διότι ὁ κύριός μου ἦτο πλουσιώ-

τατος. Εἶχεν εἰς τὴν ἡπειρον δώδεκα ἀγέλας βοῶν καὶ ἄλλας τόσας χοίρων, δώδεκα ποίμνια προβάτων καὶ ἄλλα τόσα αἰγῶν. Ἐνταῦθα δὲ ἔχει ἔνδεκα κοπάδια αἰγῶν, τὰ ὅποια φυλάττουσι καλοὶ βοσκοί, καὶ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν φέρει καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς μνηστῆρας ἄριστον πρᾶγον. Ἐγὼ δὲ φυλάττω τοὺς χοίρους τούτους καὶ τοὺς περιποιῶμαι, καθ' ἑκάστην δὲ ἐκλέγω τὸν καλλίτερον καὶ τὸν στέλλω εἰς τὴν πόλιν.»

Ὁ Ὀδυσσεὺς καθ' ὅλην τὴν διήγησιν ταύτην ἔτρογε καὶ ἔπινε, σκεπτόμενος πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγε καλά, ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ὁ χοιροβοσκός του ξύλινον ποτήριον πλήρες οἴνου. Οὗτος δέ, ἀφ' οὗ ἔπιεν εὐχαρίστως, εἶπεν εἰς αὐτόν. «Καλέ μου ἄνθρωπε, εἰπέ μου πῶς ὄνομάζεται ἀπὸς ὁ πᾶσον πλούσιος καὶ καλὸς κύριός σου, ὁ ὅποιος, ὡς λέγεις, ἐξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος κατὰ πῶν Τρώων, διότι ἴσως τὸν γνωρίζω καὶ σοῦ δώσω καμμίαν εἰδησιν περὶ αὐτοῦ.» Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ καλὸς χοιροβοσκός. «ὦ γέρον, σιώπα καὶ ἀγγελίας πλέον δὲν πιστεύομεν, διότι, ὅστις ἐπαίτης ἔλθῃ ἐνταῦθα, παρουσιάζεται εἰς τὴν καλὴν μου κυρίαν καὶ λέγει εἰς αὐτὴν ψεύματα, ὅτι εἶδε τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ ὁμίλησε μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην· αὕτη δὲ τὸν φιλοξενεῖ καὶ δίδει εἰς αὐτὸν πολλὰ δῶρα. Καὶ τώρα δὲν εἶνε παράδοξον νὰ πλάσῃς καὶ σὺ καμμίαν τοιαύτην ἱστορίαν, διὰ νὰ λάβῃς χλαῖναν (*) καὶ χιτῶνα. Ἄλλ' εἴμεθα βέβηλοι πλέον,

(*) Ἡ χλαῖνα ἦτο ἐπενδύτης, «ἐπανωφόριον», χρῆσιμον εἰς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς βροχῆς· ἐχρησίμευε δὲ καὶ ὡς σκέπασμα «πάπλωμα», ἔνθα σκεπαζομένη τις κοιμώμενος. Ἀναλογεῖ δὲ πρὸς τὴν νεωτέραν κἀπαν ἢ φλοκκάταν. Ὁ δὲ χιτῶν ἦτο ἐνδυμακοντόν,

ὅτι ὁ κύριός μου δὲν θὰ ἐπανέλθῃ. Τίς γνωρίζει εἰς ποία ἀμμόδη ἀκτὴν σήπονται τὰ ἔστα του, ἢ ποιοὶ κύνη καὶ ὄρεα τὸν κατέφαγον! Ἐγὼ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω αὐτόν, διότι μὲ ἠγάπα ὡς τέκνον του. Τόσον καλὸν κύριον δὲν θὰ εὔρω, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγω, οὐδὲ ἂν ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ εἰς τοὺς γονεῖς μου οἱ ὁποῖοι μὲ ἐγέννησαν καὶ ἀνέθρεψαν.» Πρὸς τοῦτον εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Ἄκουσε, Εὐμαιε, ἀφ' οὗ δὲν πιστεύω εἰς τοὺς λόγους μου, ἔλα νὰ σοῦ κάμω ὄρκον, ὅτι Ὀδυσσεύς ἔρχεται. Οὐδεμίαν δὲ ἀμοιβὴν ζητῶ διὰ τὴν καλὴν ταύτην ἀγγελίαν, πρὶν ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεύς ἂν καὶ εἶμαι γυμνός. Διότι μισῶ ὡς τὸν θάνατον τὸ ἄθλιον ἐκεῖνον, ὅστις λέγει ψεῦδη, διὰ νὰ πλουτήσῃ. Μάρτυς μου ἄς εἶνε ὁ Ζεὺς καὶ ἡ φιλόξενος αὐτὴ τράπεζα καὶ ἡ ἐστία τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅτι ὅλα ὅσα σοῦ λέγω, θὰ πραγματοποιηθῶσι, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὸ τέλος τούτου τοῦ μηνὸς ἢ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἄλλου θὰ ἐλθῆνε ἐνταῦθα.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιοῦς. «Γέρον, παῦσε νὰ λέγῃς τοιαῦτα, διότι οὔτε ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω ἀμοιβὴν τῆς καλῆς σου ἀγγελίας, οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν Ἰθάκην. Ἄλλ' ἔλα πῖνε τώρα ἡσύχως τὸν οἶνόν σου, καὶ ἄς ἀρχίσωμεν ἄλλην ὀμιλίαν, μὴ μοι ὑπενθυμίσῃς δὲ ταῦτα, διότι πολὺ λυπεῖται ἡ ψυχὴ μου. Εἶθε δὲ νὰ ἐπανέλθῃ ὁ κύριός μου, ὅπως ἐπιθυμοῦσιν γέρον Λαέρτης καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος. Τώρα δέ, ὡς νὰ μὴ ἦρκει ἡ πρώτη συμφορὰ, ἦλθε καὶ ἄλλη. Δὲν γνωρίζω ποῖος κακὸς δαίμων ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Τηλεμάχου νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Σπάρτην, ἵνα μάθῃ περὶ τοῦ πατρὸς του. Καὶ τώρα, καθὼς ἀκούω, οἱ αὐτὰ

τὸ ὅποῖον ἐφόρουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες κατάσχεκα, καὶ ἂν ἔλαγει πρὸς τὰ ἡμέτερα ὑποκάμισα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

οὐκ εἰς μνηστῆρας ἐνεδρεύουσιν αὐτὸν μὲ πλοῖον, ἵνα τὸν
φρονεύσωσιν, ὅταν ἐπιστρέψῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνον μὲν ἄς τὸν
ἀφῆσωμεν, εἴθε δὲ ὁ Ζεὺς νὰ ἔχη ἐπ' αὐτοῦ τὴν χειρὰ
του. Σὺ δὲ, καλέ μου γέρον, ἔλα εἰπέ μου ποῖος εἶσαι καὶ
πόθεν ἔρχεσαι, ποία εἶνε ἡ πατρίς σου καὶ ποῖοι οἱ γο-
νεῖς σου καὶ πόσας τάλαιπωρίας ὑπέφερες.»

Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε ἤρχισε νὰ διηγῆται εἰς αὐτὸν ψευ-
δῆ ἱστορίαν· τοῦ εἶπεν ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς
Κρήτης καὶ ὅτι μετέβη εἰς τὴν Τροίαν, ὅπου ἐγνώρισε
τὸν Ὀδυσσεά καὶ συνηγωνίσθη μετ' αὐτοῦ· ἐκεῖθεν δὲ
ἀναχωρήσας περιεπλανήθη εἰς πολλὰ μέρη, μετὰ πολλὰς
δὲ τάλαιπωρίας ἔφθασεν εἰς τὴν χώραν τῶν Θεσπρωτῶν,
ὅπου εἶδεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τὰ πράγμα-
τα τοῦ Ὀδυσσεως, ἦτο δὲ καὶ τὸ πλοῖον ἔτοιμον, τὸ ὁποῖον
ἔμελλε νὰ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ὀ-
δυσσεὺς ὅμως δὲν ἦτο ἐκεῖ, διότι εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν
Δωδώνην, (*) περιεμένετο δὲ μετ' ὀλίγον νὰ ἐπιστρέψῃ.
Ἀναχωρήσαντος δὲ ἐκεῖθεν διὰ πλοίου, ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν
πατρίδα του, οἱ ναῦται κατὰ τὸν πλοῦν ἐπέπεσαν κατ'
αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀφῆρεσαν τὰ ἐνδύματά του καὶ ὅ,τι ἄλ-
λο εἶχεν. Ἐπειτα δὲ τὸν ἐνέδυσαν ῥάκη καὶ τὸν ἔρριψαν
εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἔνθα ἦτο πεπρωμένον νὰ εὕρῃ τρι-
αύτην φιλοξενίαν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖτο ταῦτα, ἔδυσεν ὁ ἥλι-
ος καὶ οἱ ὑπηρέται ἐπέστρεψαν μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοί-
ρων. Τότε ὁ καλὸς χοιροβοσκὸς ἐβυσίασε πρὸς τιμὴν τοῦ
ξένου πενταετῆ σιτευτὸν χοῖρον, τὸν ἔκοψεν εἰς τεμάχια

(*) Ἡ Δωδώνη ἦτο ἀρχαιότατη πόλις περιλαμβανομένη
εἰς τὴν ἀρχαίαν Θεσπρωτίαν, ἐκεῖτο δὲ παρὰ τοὺς πρόποδας
τοῦ ὄρους Τεμάρου. Ἐνταῦθα ὄχι μακρὰν τῆς λίμνης τῶν Ἰω-
αννίνων ὑπῆρχε τὸ ἀρχαιότατον καὶ περιβύητον ἀνὰ πᾶσαν
τὴν Ἑλλάδα μαντεῖον τοῦ Διός.

καὶ ἐπέρασε ταῦτα εἰς τοὺς ὄβελους. Ἄφ' οὗ δὲ τὰ ἔφησαν, ἀφίερυσεν ὁ Εὐμαιος τὸ πρῶτον τεμάχιον εἰς τὰς Νύμφας (*) καὶ τὸν Ἑρμῆν, τὰ δὲ λοιπὰ διένειμεν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας· εἰς δὲ τὸν Ὀδυσσεά πρὸς τιμὴν ἔδωκεν ὀλόκληρον τὴν ὠμοπλάτην τοῦ λευκόδοντος χοίρου. Οὗτος δὲ ἔχαρη διὰ τοῦτο καὶ εἶπεν εἰς τὸν χοιροβοσκόν του.

«Ἐῖθε, Εὐμαιε, νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὁ Ζεὺς τόσον, ὅσον σὲ ἠγάπησα ἐγώ· διότι, ἐν ᾧ εὐρίσκομαι εἰς τοιαύτην κατάστασιν, μὲ τιμᾶς τόσον πολὺ.» Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιος. «Τρῶγε, ξένε μου, ταῦτα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται, διότι ὁ θεὸς ἄλλα μὲν δίδει, ἄλλα δ' ἀρνεῖται, ὅπως θέλει, διότι εἶνε παντοδύναμος.»

Μετὰ τὸ φαγητὸν δὲ ἐσηκώθη ὁ Εὐμαιος καὶ προητόμασε διὰ τὸν Ὀδυσσεά κλίνην πλησίον τοῦ πυρός, τὴν ὅποιαν ἔστρωσε μὲ δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἄφ' οὗ δὲ κατεκλίθη ὁ Ὀδυσσεύς, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ χλαῖναν πυκνὴν καὶ μεγάλην, διότι ἦτο νύξ ψυχρὰ καὶ βροχερά. ἔξωθεν δὲ τῆς καλύβης ἐσύριζε φοβερὸς δυτικὸς ἄνεμος. Πλησίον δὲ τοῦ Ὀδυσσεώς ἐκοιμήθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέται. Ὁ Εὐμαιος ὅμως δὲν εὐχαριστεῖτο νὰ κοιμηθῆ μακρὰν τῶν χοίρων. Καὶ διὰ τοῦτο κρεμάσας ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὤμων του τὸ δεῦ ξίφος καὶ περιτυλιχθεὶς τὸ μέγα ἐπανωφόριόν του μετέβη νὰ κοιμηθῆ πλησίον τῆς ἀγέλης του εἰς βαθὺ σπήλαιον προφυλαττόμενον ἀπὸ τὸν βορρᾶν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἔχαιρε πολὺ, διότι ἔβλεπεν ὅτι ὁ ὑπηρέτης του ἐξετέλει πιστῶς τὴν ἐργασίαν του.

(*) Αἱ Νύμφαι ἦσαν κατωτέραι τάξεως θεαί, κατοικοῦσαι εἰς τὰ ὄρη, τὰ δάση, τὰς πηγὰς κτλ.

ΚΡΑΤΗΡΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΤΗΛΕΜΑΧΟΥ, ΑΦΙΕΙΣ ΑΥΤΟΥ
ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΣΤΗΡΟΦΟΝΙΑ.

32. Ἡ Ἀθηναῖα συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχον.

Ἡ θεὰ Ἀθηναῖα, ἀφ' οὗ παρεκάλεσε τὸν πανίσχυρον πατέρα της νὰ στείλῃ τὸν Ἑρμῆν εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, ὅπως διατάξῃ τὴν νύμφην νὰ πέμψῃ τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὴν πατρίδα του, ὑπέδεθη τὰ ὠραῖα καὶ χρυσὰ πέδιλά της καὶ λαβοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της μέγα καὶ βαρὺ δόρυ ὤρμησεν ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου ὡς πνοὴ ἀνέμου εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ ἐστάθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεῶς. Μετέβη δὲ ἐκεῖ, ἵνα προτρέψῃ τὸν Τηλέμαχον, τὸν ἐνδοξὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Πύλον καὶ Σπάρτην, ὅπως πληροφορηθῇ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀγαπητοῦ του πατρὸς.

Φθάσασα αὐτὴ ἐκεῖ καὶ λαβοῦσα αἴφνης τὴν μορφήν

τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ταφίων (*) Μέντου, στενοῦ φίλου τοῦ Ὀδυσσέως, ἔδωκε μετ' ἐκπλήξεως, πῶς οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες ἔτρωγον καὶ ἔπινον, ἔπαιζον καὶ ἐθορύβουν καὶ πῶς πάντες οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Τηλέμαχου ὑπηρετοῦν αὐτοὺς καὶ ἐφρόντιζον ἄλλοι μὲν νὰ μιγνύωσιν ἐντὸς κρατῆρων οἶνον καὶ ὕδωρ, ἄλλοι δὲ νὰ καθαρίζωσι τὰς τραπέζας καὶ ἄλλοι νὰ κόπτωσι κρέατα καὶ νὰ μοιράζωσι ταῦτα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Μεταξὺ δὲ τούτων ἐκάθητο καὶ ὁ Τηλέμαχος μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, χωρὶς νὰ λαμβάνη μέρος εἰς τὴν εὐωχίαν των.

Πρῶτος δὲ ὁ Τηλέμαχος παρετήρησε τὸν ξένον καὶ εὐθύς ἔδραμε πρὸς συνάντησίν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρά του καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸ δόρυ τὸν ἐχαιρέτισεν ἐγκαρδίως. Ἐπειτα τὸν ᾠδήγησεν εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον, μακρὰν τῶν μνηστῆρων, ἵνα μὴ ἐνοχληθῇ ἐκ τῆς διασκεδάσεως τούτων, καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ ὠραίου θρόνου, θέσας ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ σκαμνίον. Ἄφ' οὗ δὲ ἔλαβε καὶ αὐτὸς λαμπρὸν κάθισμα καὶ ἐκάθισε πλησίον τοῦ ξένου, ὑπηρετρία ἔφερε χρυσῆν πρόχουν (**) καὶ ἀργυροῦν νιπτῆρα καὶ ἔχυσεν εἰς τὸν ξένον ὕδωρ, διὰ νὰ νιφθῇ. Ἐπειτα ἡ οἰκονόμος ἐτοποθέτησε πλησίον αὐτῶν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔθηκαν ἄρτον καὶ ἄφθονα φαγητά, ὁ δὲ κῆρυξ ἐκέρνα οἶνον εἰς χρυσᾶ ποτήρια.

Ἄφ' οὗ δὲ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπινον, ἠρώτησεν ὁ Τηλέμαχος τὸν ξένον περὶ τοῦ ὀνόματός του καὶ τῆς πατρίδος του. Ἡ Ἀθηναῖα τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς. «Εἶμαι ὁ Μέντης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχιάλου, βασιλεὺς τῶν Ταφίων. Ἦλθον ἐνταῦθα μὲ τὸ πλοῖόν μου

(*) Ἡ νῆσος Τάφος κεῖται μεταξὺ Ἀκαρνανίας καὶ Λευκάδος, λέγεται δὲ σήμερον Μεγανῆσι. (**) Ἡ πρόχους ἦτο ὕδρου φόρον ἀγγεῖον, συνήθως μετάλλινον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔχουνον ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας τῶν νιπτομένων «κ ο υ μ ἄ ρ ι.»

καὶ τοὺς συντρόφους μου, ταξειδεύων πρὸς ἀλλογλώσ-
τους ἀνθρώπους εἰς τὴν Τεμέσην, (*) μὲ σκοπὸν νὰ
δώσω στυλπνὸν σίδηρον καὶ νὰ λάβω χαλκόν. Μὲ τὸν
πατέρα σου ἔχομεν παλαιὰν φιλίαν. Ἐὰν θέλῃς, ἐ-
ρώτησε περὶ τούτου τὸν γέροντα Λαέρτην, ὁ ὁποῖος,
ὡς λέγουσι, δὲν καταβαίνει πλέον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ
κατοικεῖ ἔξω εἰς τὴν ἐξοχὴν μόνος, στεναζὼν καὶ κλαίων
νύκτα καὶ ἡμέραν διὰ τὸν ἀγαπητὸν τοῦ υἱόν. Τώρα δὲ
προσωρμίσθη ἐνταῦθα, διότι μὲ ἐπληροφόρησάν τινες, ὅτι
ὁ πατήρ σου ἐπανῆλθε. Φαίνεται ὁμοίως, ὅτι οἱ θεοὶ ἀπε-
πλάνησαν αὐτὸν καθ' ὁδόν, καὶ τίς ἤξεύρει εἰς ποίαν
νῆσον ζῆ καὶ μὲ ποίους ἀνθρώπους συναναστρέφεται;
διότι βεβαίως ἀκόμη αὐτὸς δὲν ἀπέθανεν. Ἐχω μίαν
προαίσθησιν ὅτι ταχέως ὁ πατήρ σου θὰ ἐπανέλθῃ ἐν-
ταῦθα. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μου, τί γεῦμα εἶνε αὐτὸ καὶ ποῖοι
ἄνθρωποι εἶνε οὗτοι; διὰ τί τοὺς προσεκάλεσες; συμπό-
σιον ἔχεις ἢ γάμον; Μοῦ φαίνεται δέ, ὅτι ταῦτα δὲν ἔ-
γειναν ἔξ ἑράνου, διότι ὡς ἄνθρωποι ἀκόλαστοι καὶ ἀναι-
δεῖς κἀθηνται καὶ εὐωχοῦνται. Πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος
βλέπων ταῦτα πολὺ θὰ ἠγανάκτει καὶ θὰ δυσηρεστεῖτο.»

«ὦ ξένε μου, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ἐν ὅσῳ ὁ πατήρ
μου ἦτο ἐνταῦθα, ἡ οἰκία μας ἦτο πλουσία καὶ σεβα-
στή. Τώρα ὁμοίως φαίνεται ὅτι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν νὰ κα-
ταστρέψωσιν αὐτήν. Δὲν ἔφθανεν ὁ θάνατος τοῦ πατρός
μου, ἀλλὰ συνήχθησαν καὶ ὅλοι οἱ νέοι τῶν πρώτων οἰκο-
γενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν πέριξ νήσων καὶ ζητοῦσι τὴν
μητέρα μου εἰς γάμον, καταστρέφοντες τὴν περιουσί-
αν μου. Αὕτη δὲ οὔτε ἀρνεῖται τὸν γάμον τοῦτον, οὔ-
τε δύναται νὰ δώσῃ ἐν τέλος. Οὔτοι ὁμοίως δὲν ἀναχω-
ροῦσιν, ἀλλὰ κἀθηνται καὶ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν

(*) Πόλις ἀρχαία ἐπὶ τῆς νήσου Κύπρου, ὅπου ὑπῆρχον
περίφημα χαλκωρυχεῖα.

μου· δὲν θὰ παρέλθῃ δὲ πολὺς καιρὸς καὶ θὰ ἐξολοθρευ-
σῶσι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον » Ἡ Ἀθηνᾶ ἀκούσασα ταῦτα
σφόδρα ἠγανάκτησε καὶ εἶπε. « Ποπῶ! ἄς ἤρχεται
τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς
αὐθάδεις τούτους νέους. Αἶ καὶ νὰ ἐνεφανίζετο τώρα εἰς
τὴν θύραν μὲ τὴν περικεφαλαίαν, τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ
δύο δόρατά του, τοιοῦτος, ὅποιον ἐγὼ πρώτην φορὰν τοὺς
εἶδον εἰς τὸν οἶκόν μου πίνοντα καὶ διασκεδάζοντα.
Εὐθὺς τότε θὰ εὕρισκον οὗτοι κακὸν θάνατον καὶ πικρὸν
γάμον. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν θέλησιν
τῶν θεῶν ἢ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ ἢ ὄχι. Σὲ ὅμως, τέκνον
μου, συμβουλεύω νὰ σκεφθῆς καλῶς τίνι τρόπῳ θὰ ἐκδι-
ώξῃς τοὺς αὐθάδεις τούτους ἐκ τοῦ οἴκου σου. Ἐγὼ θὰ
σοῦ δώσω, ὡς πατρικὸς φίλος, μίαν συμβουλήν, σὺ δὲ σκε-
φῆτι, ἐὰν πρέπη νὰ τὴν ἐκτελέσῃς. Αὐριον προσκάλει-
σε τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν καὶ εἶπε εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν
δύνασαι πλέον νὰ ὑποφέρῃς τοὺς αὐθάδεις τούτους νέους
καὶ ὅτι ἀπεφάσισες αὐτοὺς μὲν ν' ἀποδιώξῃς ἐκ τοῦ οἴ-
κου σου, τὴν δὲ μητέρα σου, ἂν ἔχῃ διάθεσιν νὰ ὑπανδρευ-
θῆ, νὰ στείλῃς εἰς τοὺς πλουσίους γονεῖς τῆς, καὶ ἐκεῖ
ἄς ἐτοιμάσωσι τὴν προῖκά της καὶ ἄς φροντίσωσι περὶ
τοῦ γάμου τῆς. Ἐπειτα ἐξόπλισε τὸ κάλλιστον τῶν
πλοίων σου μὲ εἴκοσι κωπηλάτας καὶ ὑπάγε εἰς διάφο-
ρα μέρη νὰ μάθῃς τι περὶ τοῦ πατρός σου. Καὶ πρῶτον
μὲν ὑπάγε εἰς τὴν Πύλον (*) καὶ ἐρώτησε τὸν γέροντα
Νέστορα, ἀπ' ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν Μενέ-
λαον, ὁ ὁποῖος ἐπαγγήλθε τελευταῖος ἐκ τῆς Τροίας. Καὶ
ἂν μὲν πληροφορηθῆς ὅτι ὁ πατήρ σου ζῆ καὶ μέλλει
νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰθάκην, ὑπόμεινε ἀκόμη ταῦτα δι-

(*) Πόλις τῆς Μεσσηνίας κειμένη πλησίον τῆς θαλάσσης
ἀπέναντι τῆς νοτίου ἁκρᾶς τῆς νήσου Σπάρτης. κτισθεῖσα
ὑπὸ τοῦ Νηλέως, πατρός τοῦ Νέστορος.

λίγον καιρόν. Ἄν ὁμως μάθῃς ὅτι ἀπέθανε, τότε ἐπάνελ-
λε τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα σου, κατασκευάσῃς εἰς αὐτὸν
τάφον καὶ πρόσφερε εἰς τιμὴν καὶ μνήμην αὐτοῦ πολ-
λὰς ἀρμοζούσας ἐπικηδεύουσας θυσίας.

Ἄφ' οὗ ἐκτελέσῃς πάντα ταῦτα, σκέφθητι κατόπιν
μόνος τίνι τρόπῳ θ' ἀπομακρύνῃς τοὺς μνηστῆρας ἐκ
τοῦ οἴκου σου. Δὲν ἀρμόζει πλέον νὰ παιδιαρίζῃς, διότι
δὲν εἶσαι μικρὸ παιδί. Δὲν ἤκουσες ὁποῖαν δόξαν ἀπέ-
κτησεν ὁ Ὀρέστης, διότι ἐφόνευσε τὸν δόλιον Αἴγισθον,
τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του; Οὕτω καὶ σύ, ἀγαπητέ μου,
ὁ πόσον ὠραῖος καὶ μέγας, ἔσο γενναῖος διὰ νὰ σὲ ἐπαινώσι
καὶ οἱ μεταγενέστεροι. Ταῦτα εἶχον νὰ σοῦ εἶπω· τώρα δὲ
πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ πλοῖον καὶ τοὺς συντρόφους
μου, οἱ ὅποιοι βεβαίως ἀνυπομόνως θὰ μὲ περιμένωσι.»

Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος. «Ἔνε μου ἡ
συμβουλή, τὴν ὁποῖαν μοῦ ἔδωκες εἶνε ἀρίστη καὶ θὰ
προσπαθήσω νὰ τὴν ἐκτελέσω. Θὰ σὲ παρακαλέσω ὅμως
νὰ μείνῃς ἀκόμη ὀλίγον ἐνταῦθα, διὰ νὰ λουσθῇς καὶ ἀ-
παυθῇς, ἔπειτα δὲ νὰ σοῦ δώσω πρὸς ἐνθύμησιν ἐν
λαμπρὸν καὶ πολύτιμον δῶρον, τοιοῦτον, ὅσοῖον οἱ φίλοι
δίδουσι πρὸς τοὺς φίλους των.» «Τηλέμαχέ μου, μὴ μὲ
ἐμποδίσῃς περισσότερο, ἀπήντησεν ἡ Ἄθηνᾶ, διότι εἶνε
ἀνάγκη εὐθύς ν' ἀναχωρήσω. Τὸ δὲ δῶρον, τὸ ὅποῖον θέ-
λεις νὰ μοῦ δώσῃς, μοῦ τὸ δίδεις, ὅταν ἐπανέλθω, διὰ
νὰ τὸ φέρω εἰς τὸν οἶκόν μου.» Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ
καὶ εὐθύς ἔγεινεν ἄφαντος. Τώρα δὲ ἐνόησεν ὁ Τηλέμα-
χος, ὅτι εἶχεν ὁμιλήσει μετὰ θεοῦ καὶ ἔμεινεν ἔκθαμβος.
Ἄφ' οὗ δὲ ἐσκέφθη καὶ πάλιν ὅσα τοῦ εἶπεν ἡ θεά,
ἔλαθε σταθεράν ἀπόφασιν νὰ ἐκτελέσῃ ταῦτα. Οἱ μνη-
στῆρες δὲ ἐκάθηντο ἀκόμη εἰς τὴν αἴθουσαν ἀκούοντες
τὸν περίφημον ἀοιδὸν Φῆμιον, τραγουδοῦντα τὴν πολὺδα-
κρον ἐπάνοδον τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Τροίας.

§ 33. Ὁ Τηλέμαχος ἐπιπλήττει τοὺς μνηστήρας·

Ἄφ' οὗ ὁ Φήμιος ἐτελείωσε τὸ ἄσμά του, οἱ μνηστήρες ἤρχισαν νὰ θορυβῶσι καὶ νὰ φέρονται ἀπρεπῶς. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔγεινε σοβαρώτερος πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε· «Παύσατε, παρακαλῶ, τοῦ νὰ κἀμνηγε τόσον θόρυβον. Βλέπω ὅτι ἡ ἀκολασία καὶ ἡ λαζονία σας ὑπερέβη πᾶν ἔριον. Εἰς τὸν οἶκόν μου δὲν ἐπιθυμῶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἴδω τοιαῦτα πράγματα. Τοῦτον δὲ ἔνεκα αὔριον θὰ προσκαλέσω πάντας τοὺς Ἰθακησίους εἰς συνέλευσιν, ἵνα εἶπω εἰς αὐτοὺς καθαρὰ τὴν θέλησίν μου, ὅτι δηλαδὴ δὲν θέλω νὰ μένητε πλέον εἰς τὸν οἶκόν μου, ἀλλ' ὑπάγετε νὰ εὔρητε ἄλλα συμπόσια. Ἐὰν δὲ καὶ τότε ἀρνηθῆτε νὰ πράξετε τοῦτο καὶ νομίσητε συμφορώτερον νὰ καταστρέφητε ξένην περιουσίαν, πράξατε αὐτό. Ἐγὼ ὅμως θὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν, ἵνα αὐστηρῶς σᾶς τιμωρήσωσι διὰ τὰς παρανομίαν ἡμῶν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος. Ὅλοι δὲ ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη ἀκούσαντες ταῦτα καὶ ἐθαύμασαν διὰ τὸ θάρρος του, διότι δὲν τὸν εἶχον ἀκούσει ἀκόμη ὀμιλοῦντα τόσον ἀνδρικῶς. Ὁ Ἀντίνοος ὅμως καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ θρασυτατοὶ τῶν μνηστήρων, ἤρχισαν νὰ τὸν χλευάζωσι καὶ διήγειραν τὸν γέλωτα τῶν ἄλλων. Ἐπειτα ἤρχισαν πάλιν νὰ τραγουδῶσι καὶ νὰ χορεύωσι, μέχρις ὅτου ἐπῆλθεν νύξ. Τότε ἕκαστος μετέβη εἰς τὸν οἶκόν του νὰ κοιμηθῆ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ὁ Τηλέμαχος. Συνώδευσε δ' αὐτὸν φέρουσα δύο ἀναμμένας δᾶδας ἢ συνετὴ γραῖα πρὸς τοῦ Εὐρύκλεια, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀγοράσει ὁ γέρον Λαέρτης ἀντὶ εἴκοσι βοῶν. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸν θάλαμόν του ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ ἐκδυθεὶς τὸν μαλακὸν του χιτῶνα ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆς γραίης ἢ ὁποία τὸν ἐδίπλωσε καὶ ἐκρέμασεν ἀπὸ πασσάλου πλησίον τῆς κλίνης. Ἐπειτα κατεκλίθη καὶ ἐσκεπάσθη μ...

μαλακὸν μάλλινον σκέπασμα, ἡ δὲ Εὐρύκλεια ἐξελθοῦσα ἔκλεισε καλῶς τὴν θύραν· καθ' ὄλην δὲ τὴν νύκτα ἐσκέπτετο τὸ ταξείδιον, τὸ ὁποῖον ἡ θεὰ τὸν συνεβούλευσε νὰ κάμῃ.

§ 34. Ἰθακησίων συνέλευσις.

Ὁ Τηλέμαχος, ἅμα ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἐσηκώθη ἐκ τῆς κλίνης του, ἐνεδύθη, ἐκρέμασε τὸ ὄξυ ξίφος ἀπὸ τῶν ὤμων του καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου του. Εὐθύς δὲ διέταξε τοὺς κήρυκας νὰ προσκαλέσωσιν εἰς συνέλευσιν τὸν λαόν. Ὅτε δὲ τὸ πλῆθος συνηθροίσθη καὶ ἡ συνέλευσις ἦτο πλήρης, προσῆλθε καὶ αὐτός, κρατῶν εἰς τὴν χειρὰ του τὸ στιβαρὸν δένρον, τὸν ἠκολούθουν δὲ καὶ δύο λαμπροὶ κύνες. Σταθεῖς δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσεως μετὰ τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας εἶπε τὰ ἐξῆς. «Σᾶς προσεκάλεσα, φίλοι μου, οὐχὶ διὰ νὰ σᾶς ἀναγγείλω εἰδησίην τινα ἀποδλέπουσαν εἰς τὸ γενικὸν καλόν, ἀλλ' ἔνεκα ἰδικῆς μου ἀνάγκης. Γνωρίζετε καλῶς τὴν λύπην, ἡ ὁποία με κατέχει διὰ τὸν πατέρα μου, τὸν καλὸν ἠγεμόνα σας, ὅστις σᾶς ἠγάπα ὡς τέκνα του καὶ ἐφρόντιζεν ὅσον ἠδύνατο ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας σας. Ἐκεῖνος ὅμως ἀπωλέσθη καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον. Δὲν μὲ ἔφτανε λοιπὸν ἡ δυστυχία αὕτη, ἀλλὰ συνηθροίσθησαν εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν πέριξ νήσων, ζητοῦντες νὰ λάβωσι σύζυγον τὴν μητέρα μου, χωρὶς αὕτη νὰ ἐπιθυμῇ τοῦτο· ἐκεῖ δὲ καθήμενοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν μου καὶ θέλουσι νὰ με καταστήσωσιν ἐπαίτην. Ἐγὼ δυστυχῶς δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τοὺς ἐκδιώξω ἐκ τῆς οἰκίας μου. Ἐκεῖνος δέ, ὅστις εὐκόλως ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του. Συναισθάνθητε λοιπὸν τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν πάντες οὗτοι πράττουσιν εἰς ἐμέ, καὶ βοηθήσατέ με νὰ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἐκ τοῦ οἴκου μου. Θὰ εἶνε αἰσχρὸς διὰ τοὺς Ἰθα-

κησίους νὰ μάθωσιν οἱ περίξ λαοί, ὅτι ἄφησαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως των ἀπροστάτευτον εἰς τὰς χεῖρας τῶν σούτων κακούργων καὶ αἰσχροῶν ἀνθρώπων.» Ταῦτα εἶπε μετ' ὀργῆς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἔρριψε τὸ σκῆπτρον χαμᾶς χύνων ἀφθοναθερμὰ δάκρυα. Ὅλος ὁ λαὸς τότε συνεκινήθη ἀκούσας ταῦτα, καὶ πάντες εὐσπλαγγίσθησαν τὸν νεανίαν ὁ ὁποῖος ἔπασχε τόσα δεινά. Μόνος δὲ ὁ αὐθαδέστατος τῶν μνηστήρων, ὁ Ἄντινοος, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε

« Διὰ τί μᾶς μέμφεσαι, ἀναίσχυντε Τηλέμαχε; Ἡμεῖς εἶμεθα οἱ αἰτιοὶ τοῦ κακοῦ τούτου ἢ ἡ μήτηρ σου ἢ ὅποια μᾶς ἐξηπάτα τρία ὀλόκληρα ἔτη καὶ ὑπέσχετο ὅτι θὰ ἐκλέξῃ ἓνα ἐξ ἡμῶν ὡς σύζυγον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀποτελειώσῃ τὸ ὕφασμα, τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς σάβανον διὰ τὸν γέροντα Λαέρτην, ἔταν ἀποθάνῃ, καὶ ὁποῖον δὲν ἐτελείωνε, διότι ὅ,τι ὕφαινε τὴν ἡμέραν, ἐξύφαινε τὴν νύκτα; Μόλις δὲ τώρα τὸ ἐτελείωσεν, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύψαμεν τὸν δόλον τῆς. Ἄν θέλῃς λοιπὸν νὰ ἴσῃς σῆς καὶ ν' ἀπέλθωμεν πάντες ἐκ τοῦ οἴκου σου, στείλῃς τὴν μητέρα σου εἰς τὸν πατρικὸν τῆς οἶκον καὶ παρὰ τὴν ῥακίνησε αὐτὴν νὰ λάβῃ σύζυγον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖόν θὰ ἐκλέξῃ ὁ πατὴρ τῆς. Ἄν τοῦτο πράξῃς, οὐδεὶς θὰ σέ ἐνοχλῇ πλέον.» Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Τηλέμαχος μετ' ἀγανακτικῆς ὤρας. «Οὐδέποτε, Ἄντινοε, θ' ἀποπέμψω τὴν μητέρα μου. Μεγαλείτερον τούτου ἀμάρτημα δὲν δύναται νὰ γείνη. Ἐξάπαντος θεοὶ καὶ ἄνθρωποι θὰ με ἐμπίσθουν διὰ τὴν πράξιν ταύτην. Ἐξέλθετε λοιπὸν τῆς οἴκου μου, μνηστήρες, καὶ παύσατε νὰ κατατρώγητε τὰ ἄρθρα γαθά μου. Εἰ δὲ μή, θὰ ἐπικαλεσθῶ ἐναντίον σας τὴν ἔσπερον τῶν θεῶν.»

Ὁ Τηλέμαχος, ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἐκάθισεν. Ἐσηκώθη δὲ κατόπιν ὁ γέρον Ἀλιθέρσης, ὁ ὁποῖος ὑπερεῖχεν ἐν τῶν ἄλλων κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν μαντικὴν τέχνην, καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς: «Καὶ ἐγὼ σᾶς συμβουλεύω,

εὐγενεῖς νέοι, ν' ἀπομακρυνθῆτε ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκίας, διότι ἔχω μίαν προαίσθησιν ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀλλοίμονον δὲ τότε εἰάν σᾶς εὕρῃ εἰς τὸν οἶκόν του! Πάντες θὰ εὕρῃτε ἐκεῖ κακὸν θάνατον.» Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ Εὐρύμαχος· «ὦ γέρον, τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς προρρήσεις ταύτας φύλαξε καλλίτερα διὰ τὰ τέκνα σου, διότι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τούτων. Ἀντὶ δὲ νὰ λέγῃς τὰς ἀνοησίας ταύτας, δὲν θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ συμβουλευσῇς τὸν Τηλέμαχον νὰ μεταβάλλῃ γνώμην καὶ νὰ πράξῃ ὅ,τι ἡμεῖς τοῦ εἶπομεν; Διότι, ἐν ὅσῳ οὗτος κρατῇ τὴν μητέρα του εἰς τὸν οἶκόν του, ἡμεῖς θὰ ἐξακολουθῶμεν κατατρῶγοντες τὴν περιουσίαν του, μέχρις οὗ ἐντελῶς καταστρέψωμεν αὐτήν.»

Ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ὁ Μέντωρ, στενὸς φίλος τοῦ Ὀδυσσεύως, εἰς τὸν ὁποῖον πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὴν ἐπιστάσιαν ὅλης τῆς οἰκίας του καὶ τὴν φύλαξιν ὄλων τῶν κτημάτων του, ὠργίσθη σφόδρα· σηκωθείς δὲ ἐκ τῆς ἕδρας του εἶπεν εἰς τὸν λαὸν τὰ ἑξῆς· «Οὐδεὶς τῶν βασιλέων πρέπει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ εἶνε δίκαιος καὶ φιλόφρων, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ ἄδικος, ἀφ' οὗ κανεὶς ἐξ ὑμῶν δὲν ἐνθυμεῖται τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ἐβασίλευε μεταξὺ ὑμῶν ὡς πατήρ. Δὲν ἀγανακτῶ πόσον κατὰ τῶν ἀκολάστων καὶ ὑπερηφάνων τούτων μνηστήρων, ὅσον ἀγανακτῶ ἐναντίον σας, οἱ ὁποῖοι, ἐν ᾧ βλέπετε αὐτοὺς πράττοντας τοιαύτας καταπτύστους πράξεις, δὲν τοὺς περιορίζετε.» Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ Λεώκριτος. «Μέντωρ ἄφρον, τί ἀνοησίας λέγεις; Τίς δύναται νὰ περιορίσῃ ἡμᾶς; Καὶ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἂν ἐξῆ καὶ ἤρχετο ἐνταῦθα, οὐδὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Ὅστις δὲ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν του ἱκανὸν πρὸς τοῦτο, ἄς δοκιμάσῃ».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους διελύθη ἄπρακτος ἢ συνέ-

λευσις, καὶ οἱ μὲν πολῖται μετέβησαν ἕκαστος εἰς οἰκίαν του, οἱ δὲ μνηστῆρες διευθύνθησαν εἰς τὰ μέγαρα τοῦ λαμπροῦ Ὀδυσσεῶς.

§ 35. Ταξείδιον Τηλεμάχου.

Ὁ Τηλέμαχος ἀναχωρήσας μόνος ἀπὸ τὴν συνέλευσιν ἦλθε λυπημένος εἰς τὸ παράλιον καὶ πλύνων τὰς χεῖρας του εἰς τὴν θάλασσαν ἐζήτει βοήθειαν παρὰ τῆς θεᾶς ἥτις χθὲς τὸν συνήτησε.

Καὶ ἰδὼν μετ' ὀλίγον παρυσιάζεται ἐνώπιόν του ἡ Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, καὶ τὸν προτρέπει νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὸ ταξείδιόν του, προσεφέρθη μάλιστα ἡ ἴδια νὰ φροντίσῃ διὰ πλοῖον καὶ συντρόφους. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔλαβε θάρρος, μετέβη εὐθύς εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασίν του μόνον εἰς τὴν γραῖαν θεράπαινάν του Εὐρύκλειαν παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτὴν νὰ τοῦ προετοιμάσῃ ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὸ ταξείδιον. Ἡ καλὴ γραῖα ἀκούσασα τοῦτο ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπᾷ τὸ στήθος της καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τέκνόν μου, πᾶν ἔδολεν εἰς τὸν νοῦν σου τιαυτὴν σκέψιν; Ποῦ θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἀπέραντον γῆν, σὺ μονογενὴς καὶ πολὺ γαπημένος υἱός; Δὲν βλέπεις τί ἔπαθεν ὁ πατήρ σου;

HPA

διότι μετέβη μακρὰν τῆς πατρίδος του; Φοβοῦμαι δὲ μήπως καὶ σὺ πάθῃς τὰ αὐτά, ἢ μήπως κατὰ τὴν ἀναχωρήσιν σου ἀποφασίσωσιν οἱ μνηστῆρες νὰ σὲ φονεύσωσι δολίως, ὅπως διανείμωσι μεταξύ των τὴν περιουσίαν σου. Μείνε καλλίτερα ἐδῶ, παιδί μου, καὶ μὴ ἐπιχειρήσῃς τόσον μακρὸν καὶ ἐπικίνδυνον ταξείδιον.» Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος· «Ἐχε θάρρος, καλὴ κυροῦλα, διότι τὸ ταξείδιον τοῦτο δὲν γίνεται ἄνευ τῆς προτροπῆς θεοῦ τινος. Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴ μάθῃ τίποτε ἡ μήτηρ μου, πρὶν παρέλθωσιν ἔνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέραι, διότι θ' ἀρχίσῃ νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ὀδύρηται.» Ἡ γραῖα ἐπέισθη καὶ τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν παραγγελίαν του. Ἐπειτα αὕτη μὲν ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ ὅ,τι ἐκεῖνος διέταξεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἦλθε καὶ ἐκάθισε πλησίον τῶν μνηστῆρων.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἡ Ἀθηνᾶ, λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Τηλεμάχου, ἐνησχολεῖτο νὰ ἐτοιμάσῃ πλοῖον καὶ κωπηλάτας, ὥστε πρὸς τὸ ἔσπερας τὰ πάντα νὰ εἶνε ἕτοιμα. Ὅτε δὲ ἐνύκτωσεν, ἔλαβε πάλιν τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος καὶ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅπου πάντες ἐκοιμῶντο· προσκαλέσασα δὲ ἔξω τὸν Τηλέμαχον τοῦ εἶπε· «Τηλέμαχε, οἱ ῥωμαλέοι σύντροφοί σου σὲ περιμένουσιν.» Ἄς σπεύσωμεν καὶ ἄς μὴ χάνωμεν καιρὸν.» Ταῦτα εἰπούσα ἡ θεὰ ἐπορεύθη ἔμπρός, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὴν ἠκολούθει. Ὅτε δὲ ἐφθασαν εἰς τὸ πλοῖον, ἔστειλεν ὁ Τηλέμαχος δύο κωπηλάτας νὰ φέρωσιν ἐκ τῆς οἰκίας του τὰς τροφάς. Ἀφ' οὗ δὲ τὰς ἔφεραν καὶ ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ πλοίου, εἰσῆλθε πρώτη ἡ Ἀθηνᾶ εἰς αὐτὸ καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν πρῶμνην, μετ' αὐτὴν δὲ ὁ Τηλέμαχος καθίσας πλησίον της. Οἱ δὲ ναῦται, ἀφ' οὗ ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια

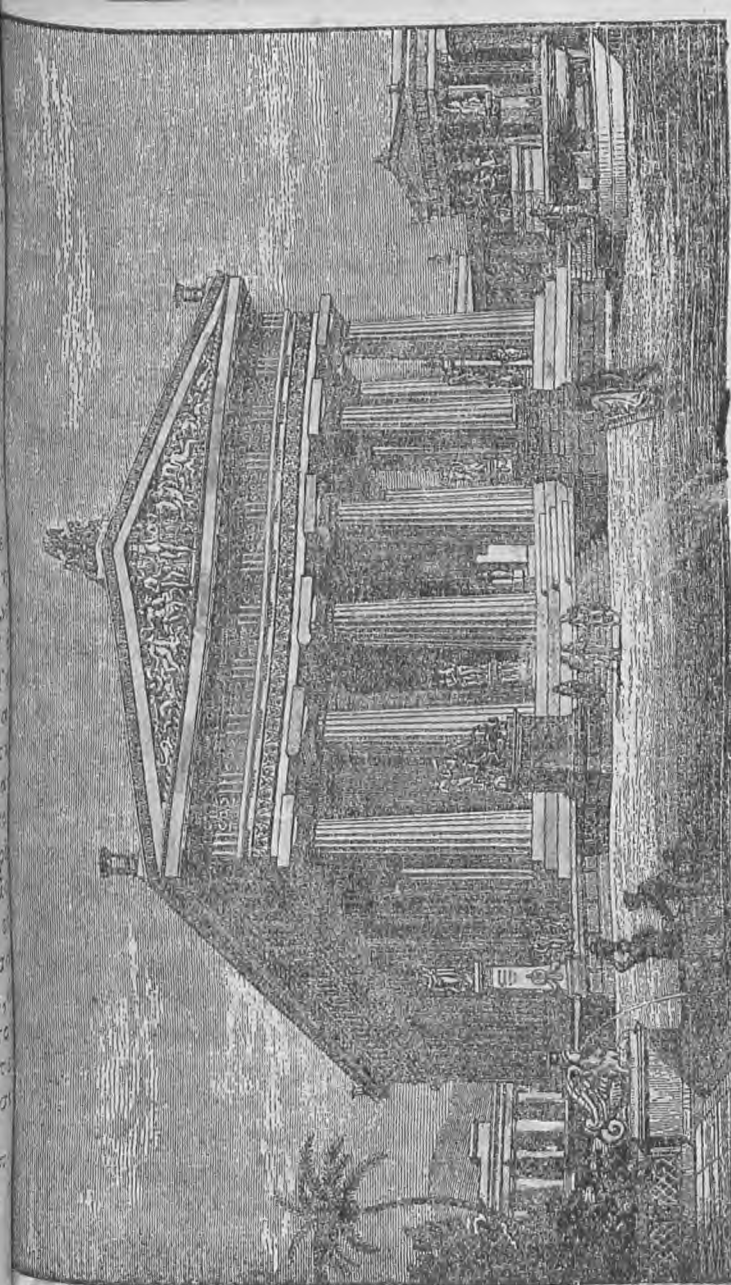
σχεινία, (*) εἰσῆλλον καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ πλοῖον, ἤπλωσαν τὰ πανία καὶ καλίσαντες εἰς τὰς ἔδρας τῶν ἐκωπηλάτων. Τότε ἡ Ἄθηνᾶ ἔστειλεν οὖρον ἄνεμον, ὃ ὄπασε ἐφούσκωσεν τὰ πανία, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινήθη πρὸς τὰ ἐπιπλέοντα, διατρίβον τὰ ἀφρίζοντα κύματα τῆς θαλάσσης.

§ 36. Ὁ Τηλέμαχος ἐν Πύλῳ.

“Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἤρχισεν ν’ ἀνατέλλῃ, ἔφθασε τὸ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον. Κατ’ ἐκείνην δὲ τὴν στιγμήν ὄλοι οἱ ναυτοὶ ἦσαν συνήροισμένοι ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἔχοντες μόνον θυσιάς εἰς τὸν Ποσειδῶνα. Πολλὰ παχέα μῆτρα καίοντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, τὸ δὲ ἄλλο κρέας εἶχον διανεῖμα μεταξύ τῶν οἱ θυσιάζοντες καὶ εὐωχοῦντο.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ἔπραττον ταῦτα, τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὴν ξηράν, ὃ δὲ Τηλέμαχος καὶ ἡ Ἄθηνᾶ ἀπεδιβάσαντες, καὶ ἀφήσαντες τοὺς κωπηλάτας νὰ φυλάττουν τὸ πλοῖον, διευθύνθησαν πρὸς τοὺς εὐωχομένους. Καθίσαντες δὲ ἡ Ἄθηνᾶ ἐνεθάρρυνε καὶ συνεβούλευε τὸν Τηλέμαχον πῶς ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ φερῇ καὶ ἴσως δὲ ἐπλησίασαν πρὸς τοὺς Πυλίου καὶ παρεστήθησαν ὑπ’ αὐτῶν, ἐσηκώθησαν ἅπαντες καὶ ἔδραν μὲν εἰς προῦπάντησίν των. Πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος ἐπλησίασε τοὺς ξένους καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὴν χεῖρα. “Ἐπειτα παρέλαθεν αὐτοὺς καὶ, οὐκ οὐ τοὺς ἐκάθισε πλησίον τοῦ πατρὸς του, προσέφερεν αὐτοὺς κρέας νὰ φάγωσι. Μετὰ δὲ τὸ φαγητὸν γεμίσει χρυσοῦν ποτήριον μὲ οἶνον ἔδωκε πρῶτον εἰς τὸν Μέντωρα, πρεσβύτερον, ἵνα πῖῃ. Ὁ Μέντωρ εὐχαριστήθεις διὰ τὰ καλοὺς τρόπους τοῦ νέου, ἔλαθε τὸ ποτήριον καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ποσειδῶνα τὴν ἀκόλουθον ἐνθερμον δέησιν.

(*) Πρωμνήσια λέγονται τὰ χονδρὰ σχεινία, διὰ τῶν ὅσων δένεται ἀπὸ τῆς πρωμνης τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηράν, κοινῶς καλούμενα π α λ α μ ἄ ρ ι α.

ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ

«Εἰσάκουσέ μου, ὦ Πόσειδον· εἰς μὲν τὸν Νέστορα καὶ τοὺς υἱούς του δὸς δόξαν καὶ ἰσχύν, εἰς δὲ τοὺς θεοσεβέεις Πυλίουσ μεγάλην ἀμειδίην διὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ἠρωσίαν, εἰς δὲ τὸν Τηλέμαχον καὶ ἐμέ καλήν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον, ἀφ' οὗ πρῶτον κατορθώσωμεν τὸν σκοπὸν μας.» Ἐπειτα ἔλαβε τὸ ποτήριον καὶ ὁ Τηλέμαχος, ὁποῖος τὰς αὐτὰς σχεδὸν εὐχὰς ἐπανέλαθεν. Ἀφ' οὗ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ὁ Νέστωρ ἠρώτησε τοὺς ξένους περὶ τοῦ ὀνόματός των καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξιδίου των. Πρὸς τοῦτον ἀπήντησε τότε μετὰ θάρρους ὁ συνετός Τηλέμαχος. «ὦ Νέστωρ, υἱὲ τοῦ Νηλεΐου μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων, μᾶς ἐρωτᾶς πόθεν εἰμεθα θὰ σοῦ τὸ εἶπω εὐθύς. Ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Ἰθάκης. Σκοπὸν τοῦ ταξιδίου μας εἶνε νὰ μάθωμέν τι περὶ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἀτυχχοῦσ Ὀδυσσέωσ, ὅστις συνεξεστράτευσε μετὰ σοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἠγεμόνων κατὰ τῆς Τροίας. Ἀκόμη δὲν γνωρίζομεν, ἂν καὶ παρήλθον τόσα ἔτη, ἂν ζῆ ἢ ἀπέθανε. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ θερμῶσ νὰ μοι εἴπησ ὅ, τι γνωρίζεις περὶ τοῦ πατρός μου καὶ νὰ μὴ ἀποκρούψησ τίποτε, ἔστω καὶ δυσάρεστον.»

Πρὸς τοῦτον ὁ γέρον Νέστωρ ἀπήντησε· «Παῖδί μου πολλὰ βάσανα ἐπανέφερες εἰς τὴν μνήμην μου, τὰ ὅποια ὑπερέραμεν εἰς Ἑλληνας, μέχρισ οὗ καταστρέψομεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Διὰ νὰ σοῦ διηγηθῶ λεπτομερῶσ ταῦτα, δὲν φθάνουσιν ἐλόκληρα ἔτη. Ἐπειδὴ ὁμῶσ βιάσαι ν' ἀναχωρήσησ καὶ δὲν ἔχεισ καιρὸν νὰ τὰ ἀκούσησ τοῦτο μόνον θὰ σοῦ εἶπω, ὅτι εἶμαι φίλος ἐπιστήθιοσ τοῦ πατρός σου, τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις διὰ τὸ συμβούλιόν του καὶ τῆσ ἀνδρείασ του ἀπέκτισε δόξαν ἀθάνατον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆσ Τροίας οἱ περισσότεροὶ τῶν Ἑλλήνων εἰσήλθομεν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀνεχωρήσαμεν εἰς τὰς πατρίδας μας. Ὅτε ὁμῶσ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τένεδον, ὁ πατήρ σου ἐπέστρεψεν ἰσχυρῶσ ἐπὶ τὸν ἕρποντα καὶ ἐπέστρεψεν ἰσχυρῶσ ἐπὶ τὸν ἕρποντα.»

ψεν ὀπίσω εἰς τὴν Ἰσθίαν, διὰ ν' ἀναχωρήσῃ ἔπειτα μετὰ
τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες εἶχον μείνει ὀπί-
σω, ἵνα καταπραύνωσι τὴν Ἀθηνᾶν, ἣ ὅποια ἦτο ὀργισμέ-
νη κατὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἐν τῷ ναυῷ αὐτῆς ἀσέβειαν
τοῦ Αἴαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀϊλέως. Ἐκτοτε δὲν τὸν εἶδον
πλέον. Ἡμεῖς ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξείδιόν μας καὶ ἐφθά-
σαμεν πάντες καλῶς εἰς τὰς πατρίδας μας, ἐκτὸς τοῦ
Μενελάου, ὅστις περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν
Κρήτην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Καλὸν λοιπὸν θὰ ἦτο νὰ ἴδῃς
καὶ τὸν Μενέλαον καὶ τὸν ἐρωτήσῃς περὶ τοῦ πατρὸς σου.
Ἄν δὲν θέλῃς νὰ μεταβῇς ἐκεῖ διὰ θαλάσσης, εἶνε εἰς
τὴν διάθεσίν σου καὶ δίφροι καὶ ἵπποι καὶ οἱ υἱοί μου
νὰ σὲ συνοδεύσωσιν ἕως ἐκεῖ.»

Ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρον ἔλεγε ταῦτα, ὁ ἥλιος εἶχε δύσει.
Τότε εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ· «ὦ γέρον, οἱ λόγοι σου εἶνε ὀρθό-
τατοι καὶ οὕτω πρέπει νὰ πράξωμεν, ὅπως λέγεις. Τώρα
ὅμως, πιστεύω, εἶνε καιρὸς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ
πλοῖόν μας.» «Θεὸς νὰ φυλάξῃ! εἶπεν ὁ γέρον Νέστωρ,
οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψω νὰ πλαγιάσῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώ-
ματος τοῦ πλοίου ὁ υἱὸς τοῦ καλοῦ μου φίλου Ὀδυσσεύς.
Δὲν εἶμαι τόσο πτωχός, ὥστε νὰ μὴ θέλητε νὰ με ἐπιδαρύ-
νητε. Καὶ κλίνας καὶ σκεπάσματα καὶ πάντα εἶνε ἄφθονα
ἐν τῷ οἴκῳ μου.» Πρὸς τοῦτον πάλιν ἀπήντησεν ἡ Ἀθηνᾶ.
«Ἀγαπητέ μου γέρον, οἱ λόγοι σου εἶνε ὀρθοί, καὶ διὰ
τοῦτο ὀφείλει ὁ Τηλέμαχος νὰ ὑπακούσῃ, διότι οὕτως
ἀπαιτεῖ ἡ εὐπρέπεια. Ἐγὼ ὅμως πρέπει νὰ σπεύσω εἰς
τὸ πλοῖόν καὶ νὰ διέλθω τὴν νύκτα μεταξὺ τῶν συντρό-
φων, διότι εἶμαι ὁ μόνος γέρον μεταξὺ ἐκείνων καὶ πεί-
θονται εἰς ἐμέ. Οὕτως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἀπῆλθε. Μετ'
ἐλίγον δὲ διελύθη ἡ συνάθροισις, ὁ δὲ Νέστωρ μετὰ τῶν
υἱῶν του καὶ τοῦ ξένου ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ
ἀφ' οὗ ἔπιον πάλιν ἐνταῦθα γλυκύτατον οἶνον καὶ ἔκα-

μον σπονδάς εἰς τοὺς θεοὺς, ἐπροεβύησαν ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του.

§ 37. Ὁ Τηλέμαχος ἐν Σπάρτῃ.

Τὴν πρωΐαν, ὅτε ἐξημέρωσεν, ἐσηκώθησαν πάντες καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν πελεκητῶν λιθίνων καθισμάτων, τὰ ὅποια ἦσαν πρὸ τῶν ὑψηλῶν πυλῶν τοῦ μεγάρου, λευκὰ καὶ λάμποντα. Τότε ὁ σοφὸς γέρον διέταξε τοὺς ὑπέρβιας νὰ ἐτοιμάσωσι λαμπρὸν συμπόσιον πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου. Ἄφ' οὗ δὲ ἠτοιμάσθη τοῦτο καὶ ἔφαγον πάντες καλὰ καὶ ἔπιον, εἶπεν ὁ Νέστωρ πρὸς τοὺς υἱοὺς του.

«Προσφιλή μου τέκνα, ἐμπρὸς τώρα ζεύξατε διὰ τὸν Τηλέμαχον μίαν ἄμαξαν διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ταξείδιόν του.» Οὕτως εἶπεν ὁ γέρον, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν του. Εὐθύς δὲ δύο λαμπροὶ ἵπποι ἐξεύχθησαν εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ὁ οἰκονόμος ἔβαλεν ἐντὸς ἄρτον καὶ κρέας. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ἀνέβη ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος, ἔστις ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἡνία καὶ ἐμάστιξε τοὺς ἵππους διὰ νὰ τρέξωσιν. Οἱ ἵπποι τότε εὐθύς ὄρμησαν πρὸς τὰ ἐμπροσθεν καὶ ἐπέτων τρέχοντες μετὰ χαρᾶς διὰ τῆς πεδιάδος. Μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τὴν Σπάρτην. Ὁ Πεισίστρατος διηύθυνε τότε τὴν ἄμαξαν πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, καὶ ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ. Τὴν ἡμέραν δὲ ἐκείνην ἔτυχε νὰ τελεῖ οὗτος τοὺς γάμους τῆς ὡραίας θυγατρὸς του Ἐρμιόνης μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐνεκεν δὲ τούτου εἶχον συναθρῆ ἄλλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι εἰς τὸν οἶκόν του καὶ διεσκέδαζον. Ἀκούσας δὲ τὸν κρότον τῆς ἀμάξης ὁ Ἐπεινεύς, θεράπων τοῦ Μενελάου, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας καὶ παρατήρησας τοὺς ξένους, ἔτρεξε καὶ εἶπεν εἰς τὸν Μενέλαον· «Δύο ξένοι, βασιλεῦ, εὐγενεῶν καταγωγῆς, ἴστανται πρὸς τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων»

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΕΝ ΣΠΑΡΤῃ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetizo Dimosia
Restrictions apply.

Εἶπέ, ν' ἀποξεύξωμεν τοὺς ἵππους των, ἢ νὰ τοὺς πέμψωμεν πρὸς ἄλλον τινὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ;

Ὁ Μενέλαος ἀγανακτήσας διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπεκρίθη ὡς ἐξῆς· «Ἐπεινεῦ, ἂν καὶ εἶσαι φρόνιμος ἄνθρωπος, τώρα ὅμως ὠμίλησες ὡς ἄφρον παιδίον. Ἐλησμεν νησες τὰ δῶρα καὶ τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμνεν εἰς ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, ὅτε περιεπλανώμεθα ἐπὶ τόσα ἔτη εἰς τὴν θάλασσαν; Ὑπαγε, ἀπόξευξε τάχιστα τοὺς ἵππους καὶ ὀδήγησε ἐντὸς τοὺς ξένους».

Ὁ Ἐπεινεὺς εὐθὺς ἔδραμεν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ὑπηρέτας καὶ ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, δὲ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος εἰσῆλθον εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον καὶ ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ πολυτέλειαν, ἣτις ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ. Ἐπειτα μετέβησαν εἰς τὸ λευτρὸν, καὶ ἀφ' οὗ ἐλούσθησαν καὶ ἠλείφθησαν μὲ ἔλαιον, ἐνεδύθησαν λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ ὀδηγηθέντες εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκάθισαν πλησίον τοῦ Μενελάου. Ὑπηρέτρια τότε ἔφερε χρυσὴν πρῶχον καὶ ἀργυροῦν νιπτῆρα, ἵνα νιφθῶσιν, ἢ ἵνα σεβασμία οἰκονόμος παρέθεσε τράπεζαν εἰς αὐτοὺς μὲ ἀφθονα καὶ νόστιμα φαγητά. Χαιρετίσας δὲ αὐτοὺς Μενέλαος εἶπε. «Καλῶς ἦλθετε, ξένοι, ἐρίσατε, παρακαλῶ, εἰς τὴν τράπεζαν, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἐρωτήσω ποῖοι εἶσθε καὶ πόθεν ἔρχεσθε, πρὶν ἢ φάγητε καὶ πίητε. Δὲν φαίνεσθε ὅμως νὰ εἶσθε ἄσημοι ἄνθρωποι ἀλλ' ὁμοιάζετε μὲ τέκνα βασιλέων.» Ταῦτα εἶπεν καὶ λαθὼν μὲ τὰς χεῖράς του παχέα νῶτα βεβῶσθη ἠψημένα προσέφερον εἰς αὐτοὺς· ἐκεῖνοι δὲ ἠπλώσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὠραῖα ταῦτα φαγητά καὶ ἔτραινον. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, εἶπεν ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὸν Πεισίστρατον, κλίνας πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν του, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀκούσωσιν εἰ ἄλλοι λέγουσιν· «Ἰδέ, Πεισίστρατε, ὅποια λάμπει χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ

ἤλεκτρον ὑπάρχει ἐντὸς τῆς μεγάλης ταύτης αἰθούσης.
Βεβαίως ἡ κατοικία τοῦ Διὸς δὲν θὰ εἶνε καλλιτέρα.»

Ὁ Μενέλαος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἀγαπητά μου τέκνα, οὐδεὶς τῶν θνητῶν δύναται νὰ παραβληθῆ μετὸν Δία, διότι τὰ μέγαρά αὐτοῦ εἶνε ἀφθάρτα καὶ αἰώνια. Τὰ πλοῦτῃ ταῦτα, τὰ ὁποῖα βλέπετε μετὰ θαυμασμοῦ, τὰ ἐσύναξα περιπλανηθεὶς καὶ ταλαιπωρηθεὶς εἰς πολλὰ μέρη ἐπὶ ὀκτῶ ὀλόκληρα ἔτη. Περιεπλανήθην εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὴν Φοινίκην (*) καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὴν Λιβύαν, (**) ὅπου τὰ ἀρνία γεννῶνται ἀμέσως μὲ κέρατα καὶ τὰ πρόβατα γεννῶσι τρεῖς τοῦ ἔτους. Καθ' ὃν χρόνον ὁμοῦς ἐγὼ περιεπλανώμην εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη συναθροίζων τὸν πλοῦτον τοῦτον, ἄλλος μοῦ ἐδόλοφόνει τὸν ἀδελφόν, συνεργούσης τῆς κατηραμένης συζύγου του· τούτου ἕνεκα οὐδεμίαν χάραν αἰσθάνομαι βασιλεύων μεταξὺ τοσοῦτων ἀγαθῶν. Εἶθε νὰ εἶχον τὸ τρίτον τούτων καὶ νὰ ἔζων οἱ ἄνδρες, οἵτινες χάριν ἐμοῦ ἐχάθησαν ἐν Τροίᾳ. Καὶ δι' ὅλους μὲν θρηνώ καὶ λυποῦμαι καθήμενος πολλάκις ἐν τοῖς μεγάροις μου, ὅταν ὁμοῦς ἐνθυμηθῶ ἓνα ἐξ αὐτῶν οὔτε τρώγω, οὔτε κοιμῶμαι ἀπὸ τὴν λύπην μου, διότι οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων προσέφερε τόσας ὑπηρεσίας καὶ ἐμόχθησε τόσον πολὺ, ὅσον ὁ Ὀδυσσεύς. Τὰ πάντα ἤθελον λησμονήσει, ἂν ἐσώζετο ὁ εὐγενῆς οὗτος φίλος μου. Δὲν ἐμάθομεν δὲ ἀκόμη περὶ αὐτοῦ, ἂν ζῆ· ἢ ἀπέθανεν. Ὅποιαν δὲ λύπην θὰ ἔχωσι καὶ πόσα δάκρυα θὰ χύνωσι καθ' ἑκάστην ὁ γέρον Λαέρτης καὶ ἡ φρόνιμος Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος, τὸν ὁποῖον ἀφήκε βρέφος εἰς τὸν οἶκόν του!»

(*) Ἡ Φοινίκη ἔκειτο ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀσίας, πρὸς βορρᾶν τῆς Ἰουδαίας.

(**) Λιβύα ἐλέγετο ἢ πρὸς δυσμὰς τῆς Αἰγύπτου χώρα μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μενέλαος· εἰς δὲ τὸν Τηλέμαχον διηγήθη ἡ ἐπιθυμία θρήνου διὰ τὸν πατέρα του καὶ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔπεσαν κατὰ γῆς, ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδυσσέως. Κρύψας δὲ τὸ πρόσωπόν του ὑπὸ τὴν πορφυρᾶν χλαῖνάν του ἐθήρει. Τότε ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὁ Μενέλαος, ἐν ᾧ δὲ ἐσκέπτετο, ἐάν ἤρμοζεν αὐτὸν πρῶτος νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ πατρὸς του ἢ νὰ τὸν ἀφήσῃ ν' ἀναφέρῃ ὁ ἴδιος περὶ αὐτοῦ, ἐξῆλθεν ἡ Ἑλένη ἐκ τοῦ εὐώδους καὶ ὑψηλοῦ θαλάμου τῆς ὁμοία κατὰ τὴν ὠραιότητα μὲ τὴν θεᾶν Ἀφροδίτην. Καθίσασα δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου παρετήρησεν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς καὶ εἶπε κατόπιν πρὸς τὸν σύζυγόν της

«Ἡρώτησες, Μενέλαε, τοὺς ξένους ποῖοι εἶνε; Ἀπαυτῶμαι ἄρα γε ἡ εἶνε ἀληθὲς ὅ,τι θὰ εἶπω; Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ ἄνθρωπος, ὅστις νὰ ὁμοιάξῃ τόσον πρὸς τὸν Ὀδυσσεᾶ, ὅσον ὁ νέος οὔτος.» Πρὸς αὐτὴν ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Μενέλαος. «Ἀληθῶς, Ἑλένη, καὶ ἐγὼ τῆς αὐτῆς γνώμης εἶμαι. Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, τὸ βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ κόμη εἶνε τοῦ Ὀδυσσέως. Καὶ πρὸ ὀλίγου, ὅτε ὠμίλουν περὶ τοῦ παλαιοῦ φίλου μου, ὁ νέος οὔτος ἔχυσε πολλὰ δάκρυα καὶ ἐσκέπασε τὸ πρόσωπόν του μὲ τὴν πορφυρᾶν χλαῖνάν του.» Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ὁ Πεισίστρατος.

«Μενέλαε, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ἐκείνου τῶ ὄντι υἱὸς εἶνε οὔτος. Ὁ πατήρ μου Νέστωρ μὲ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ νὰ σὲ ἐρωτήσωμεν τί γνωρίζεις περὶ τοῦ πατρὸς του καὶ νὰ τὸν συμβουλευσῃς τί νὰ πράξῃ, διότι πολλὰ ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν του, οὐδεὶς δὲ εὐρίσκεται νὰ τὸν προστατεύσῃ κατὰ τῶν κακοποιῶν.» Ὁ Μενέλαος ἀκούσας ὅτι ὁ νέος οὔτος ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως ἐχάρη ὑπερβολικῶς, ἡ ἀνάμνησις ὅμως τοῦ φίλου του τὸν κατελύπησεν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Τότε ὁ Πεισίστρατος εἶπε πρὸς αὐτόν. «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, πολλάκις ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς

μου ὅτι εἶσαι πολὺ συνετὸς ἀνὴρ. Διὰ τοῦτο πολὺ σέ παρακαλῶ, ἐὰν εἶνε δυνατὸν, νὰ παύσωμεν τὴν ὁμιλίαν ταύτην, διότι δὲν εἶνε ἡ ἡμέρα αὕτη κατάλληλος διὰ θρήνους.» Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Μενέλαος. «Ἐχεις δίκαιον, ἀγαπητὲ Πεισίστρατε. Naί, ἄς ἀφήσωμεν τοὺς θρήνους καὶ ἄς ἐνθυμηθῶμεν πάλιν τὸ δεῖπνόν μας. Τὸ πρῶτ' δὲ δυνάμεθα ἐγὼ καὶ ὁ Τηλέμαχος νὰ ὁμιλήσωμεν πάλιν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης».

Ἄφ' οὗ δὲ οὗτοι διασκέδασαν μέχρι τῆς ἐσπέρας, τρώγοντες καὶ πίνοντες ἐκ τῶν προκειμένων φαγητῶν καὶ τοῦ οἴνου, ὁ μὲν Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν θάλαμόν των, οἱ δὲ ξένοι ὀδηγούμενοι ὑπὸ κήρυκος μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

§ 38. Ὁ Μενέλαος διηγεῖται τὰ παθήματά του.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Μενέλαος λίαν πρῶτ' ἐσηκώθη ἐκ τῆς κλίνης του, ἐφόρσε τὰ ἐνδύματά του καὶ ἐξεβῶν τοῦ θαλάμου του ἦλθε πρὸς τὸν Τηλέμαχον, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχεν ἤδη σηκωθῆ, καὶ καθίσας πλησίον του τὸν ἠρώτησε διὰ τί ἦλθε διαπλευσας ἀπέραντον θάλασσαν.

Ὁ Τηλέμαχος διηγῆθη τότε εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς πάντα τὰ κακουργήματα τῶν μνηστήρων καὶ τὸν παρεκάλεσε θερμῶς νὰ τοῦ εἴπη ὅ,τι γνωρίζει περὶ τοῦ δυστυχοῦς πατρός του. Ὁ Μενέλαος ἀκούσας ταῦτα ὠργίσθη σφόδρα καὶ εἶπεν. «ὦ τοὺς ἀνάνδρους, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἀτρομήτου ἀνδρός! Ὡς ὁ λέων ἐπιστρέφων εἰς τὴν φωλεάν του κατασπαράττει τὰ νεογνὰ ἐλάφου, τὰ ὅποια ἡ μήτηρ των εἶχε θέσει ἐκεῖ, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ κατασπαράξῃ τοὺς ἀθλίους μνηστήρας! Εἶθε, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, νὰ παρουσιάζετο τοιοῦτος ὁ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν μνηστήρων, ὅποιος πάλαι ποτὲ εἰς τὴν Λέσβον, ὅπου ἀγωνισθεὶς πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομήλου ἔρριψεν αὐτὸν

ξεν ἤδη ἄλλον τινὰ σύζυγον.» « Ἡ μήτηρ σου, τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός, μένει ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν σας, διέρχεται δὲ τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας κλαίοντα καὶ στεναζούσα.» Ταῦτα εἶπε καὶ ἔλαβε τὸ δόρυ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Τηλέμαχου· οὗτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύδην. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη, ἐν παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος τὸν ἐμπόδισε καὶ εἶπε· «Κάθισε ξένε· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐτοιμάσῃ καὶ δι' ἐμὲ θέσιν.» Τότε ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπιστάψας ἐκάθισε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, ὁ δὲ Εὐμαιοὺς κτάψας θάμνους ἔστρωσεν αὐτοὺς καὶ ἐκάλυψε μὲ δέρματα· ἐκεῖ δὲ ἐκάθισεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύος. Ἐπειτα ἔθεσεν ὁ Εὐμαιοὺς ἐνώπιόν των ἄρτον καὶ κρέατα καὶ ἐγέμισε τὰ ποτήρια μὲ γλυκύτατον οἶνον. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἠρώτησεν ὁ Τηλέμαχος τὸν χοιροβοσκὸν τοῦ πόθεν ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος καὶ πῶς ὀνομάζεται.

«Ὁ ξένος οὗτος, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιοὺς, λέγει ὅτι κατὰ γένηται ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι περιεπλανήθη εἰς πολλὰ μέρη καὶ ὑπέφερε πολλά. Τώρα δὲ πάλιν ἐδραπέτευσε ἀπὸ πλοῖον Θεσπρωτικὸν καὶ ἦλθεν ἐνταῦθα. Ἐγὼ σοὶ τὸν παραδίδω λοιπόν, καὶ σὺ πρᾶξε ὅ,τι θέλεις.» Ἐπειτα ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος· «Πολὺ μὲ λυπεῖς μετὰ τοὺς λόγους σου, Εὐμαιοῦ. Πῶς νὰ δεχθῶ τὸν ξένον τοῦτον εἰς τὸν οἶκόν μου, ἀφ' οὗ δὲν θὰ δύναμαι νὰ τὸν προστατεύσω, ὅταν τις τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων προσβῇ εἰς αὐτόν; Καλλίτερον εἶνε νὰ μείνῃ ἐδῶ, καὶ διὰ τὸ μὴ σὲ ἐπιβαρύνῃ, ἐγὼ θὰ στέλλω εἰς αὐτὸν φαγητὸν καὶ ἐνδύματα. Κατόπιν δὲ θὰ φροντίσω νὰ τὸν ἀποστελέω εἰς τὸν πατέρα σου ἢ καρδία του ἐπιθυμεῖ.»

Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ταπεινοφρόνως ὁ Ὀδυσσεὺς· «Φίλε, ἐπιτρέπεται καὶ εἰς ἐμὲ νὰ εἶπω μίαν λέξιν; Πιστεύσέ με, ὅτι πολὺ κατασπαράσσεται ἡ καρδία μου ὅταν ἀκούω νὰ πράττωσι τοιαῦτα φοβερὰ κακουργήματα.»

τα αὐθάδεις μνηστῆρες εἰς τὰ ἀνίκητόρα σου, καὶ ἀπρωῶ πῶς σὺ τοιοῦτος νέος ἐπιτρέπεις ταῦτα. Ἄν ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου καὶ εἶχον τὴν ἡλικίαν σου, θὰ ἐπροτίμων νὰ μεῦ κοπῆ ἢ κεφαλή, παρὰ νὰ βλέπω τοιαῦτα ἀνόσια ἔργα καθ' ἑκάστην εἰς τὸν οἶκόν μου».

Ἄγαπητὲ ξένε, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ἀγνοεῖς τὰ πράγματα καὶ διὰ τοῦτο ὀμιλεῖς τοιουτοτρόπως. Οἱ μνηστῆρες δὲν εἶνε πέντε ἢ δέκα, ἀλλὰ πολὺ περισσώτεροι. Τί δύναμαι λοιπὸν νὰ κάμω ἐγὼ μόνος ἐναντίον τόσων ἐχθρῶν; Σὺ δέ, ἀγαπητὲ Εὐμαιε, πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπέ μυστικὰ εἰς τὴν μητέρα μου ὅτι ἐπανῆλθον ἀδολαβῆς ἐκ Πύλου καὶ μένω ἐδῶ.» Ὁ Εὐμαιος εὐθύς τότε ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ πέδιλά του, ἔλαβε τὴν βακτηρίαν του καὶ ἀνεχώρησε δρομαίως.

§ 42. Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

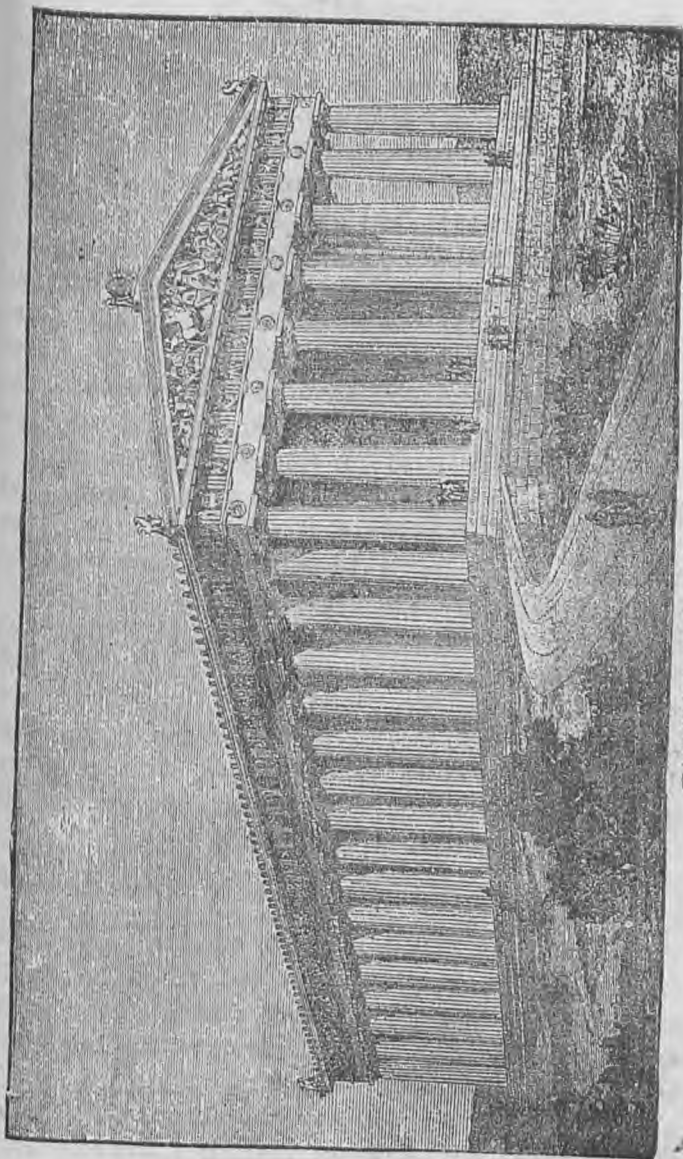
Δὲν εἶχε πολὺ ἀπομακρυνθῆ τῆς καλύβης ὁ Εὐμαιος, καὶ ἡ Ἄθηνα λαβοῦσα τὴν μορφήν ὡραίας γυναικός, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τοῦ ἔνευσε νὰ ἐξέλθῃ τῆς καλύβης. Ὁ Τηλέμαχος δέ, ἂν καὶ ἦτο ἀντικρὺ του, οὔτε εἶδεν αὐτήν, οὔτε ἐνόησε τίποτε, διότι οἱ θεοὶ δὲν εἶνε καταφανεῖς εἰς πάντα. Μόνον δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν εἶδε καὶ οἱ κύνες, οἵτινες δὲν ὑλάκτησαν, ἀλλ' ἔφυγον κλαυθμυρίζοντες πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς καλύβης. Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐθύς τότε ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς θεᾶς, ἣτις εἶπε πρὸς αὐτόν. «Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τῶρα πλέον φανερώθητι εἰς τὸν υἱόν σου καὶ σκέφθητι μετ' αὐτοῦ πῶς θέλετε ἐκδικηθῆ τοὺς μνηστῆρας. Ἐγὼ δὲ ἡ ἴδια δὲν θὰ μείνω ἐπὶ πολὺν καιρὸν μακρὰν ἀπὸ σᾶς, διότι σκοπεύω νὰ σᾶς βοηθήσω.» Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεά, ἤγγισεν αὐτόν διὰ τῆς χρυσῆς ῥάβδου, καὶ εὐθύς μετεμορφώθη ὁ ἄσχημος καὶ κατερρυτιδωμένος γέρωνεὺς ὡραῖον καὶ εὐρωστον νεανίαν, τὰ δὲ ῥάκη του μετεβλήθησαν εἰς ὡραῖαν ἐνδυμασίαν. Καὶ ἡ μὲν θεά, ἀφ' οὗ ἔπραξε ταῦτα, ἀνε-

χώρησεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην. Ὁ Τηλέμαχος τότε, καθὼς τὸν εἶδεν, ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὴν γῆν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο θεὸς τις· εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ἐξῆς· «Ἐνέμου φαίνεσαι τώρα πολὺ διαφορετικὸς παρὰ πρότερον. Ἴσως εἶσαι θεὸς τις. Ἄλλ' ἔσο εὐμενὴς πρὸς ἡμᾶς καὶ διαφύλαπτε ἀπὸ παντὸς κακοῦ!»

«Ὅχι δὲν εἶμαι θεός, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, εἶμαι ὁ πατήρ σου, διὰ τὸν ὁποῖον σὺ ὑπέφερες τόσας βασάνους.» Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του, καὶ ἔχυνον ἀμφοτέροι θερμὰ δάκρυα χαρᾶς. Ἀφ' οὗ δὲ ἔμειναν ἐπὶ πολὺν χρόνον οὕτω ἐνηγκαλισμένοι, εἶπε μετὰ ταῦτα ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὸν πατέρα του. «Μέποιον πλοῖον ἦλθες ἐνταῦθα, πάτερ, καὶ ποῖοι ναῦται σέ ἔφεραν;»

«Οἱ Φαίακες, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, ναυτικὴ περίφημοι, οἵτινες μοῦ ἔδωκαν καὶ λαμπρὰ δῶρα, χρυσόν, χαλκὸν ἄφθονον καὶ πολυτελεῆ ἐνδύματα. Καὶ ταῦτα μὲν ἔθεσα ἐντὸς σπηλαίου, τώρα δὲ ἦλθον ἐνταῦθα κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηναῆς, ἵνα συσκεφθῶμεν πῶς νὰ ἐξολοθρευθῶμεν τοὺς μνηστῆρας. Εἰπέ μοι λοιπὸν πόσοι εἶνε καὶ ὁποῖοι, ἵνα σκεφθῶ, ἂν δυνάμεθα ἡμεῖς μόνοι νὰ πολεμήσωμεν κατ' αὐτῶν, ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος. «Πάτερ μου, πῶς εἶνε δυνατόν δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωσιν ἐναντίον τοσούτου πλήθους; Οἱ μνηστῆρες οὔτε δέκα εἶνε οὔτε εἰκοσίν, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι. Πεντήκοντα δύο εἶνε ἀπὸ τὸ Δουλίχιον, εἴκοσι τέσσαρες ἀπὸ τὴν Σάμην, εἴκοσι ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον καὶ δώδεκα ἀπὸ τὴν Ἰθάκην. Ἐάν λοιπὸν προσβάλωμεν ὅλους τούτους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας ἠνωμένους, φοβοῦμαι μήπως ἀντὶ νὰ ἐκδικηθῶμεν αὐτούς, πάθωμεν μεγαλείτερόν τι δυστύχημα. Καὶ διὰ τοῦτο σκέφθητι καλῶς ποίους ἄλλους πρέπει νὰ καλέσωμεν νὰ μᾶς βοηθήσωσιν.»

ΠΑΡΘΕΝΩΝ (Ναός τῆς Ἀθηνᾶς)

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

« Ἐχε θάρρος, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐρχομεν τοὺς θεοὺς βοηθοὺς κατὰ τὴν φοβερὰν ταύτην πάλην καὶ μάλιστα τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, οἵτινες θαυματούσῳσι πρὸς βοήθειαν ἡμῶν. Σὺ αὖριον τὸ πρῶτ' ὑπάγε εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀναμίχθητι μεταξὺ τῶν μνηστῆρων. Ἐπειτα δὲ θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Εὐμαίου, ὡς ἐπαίτης. Ἄν τότε μὲ περιφρονῶσιν οἱ μνηστῆρες ἢ μὲ κακομεταχειρίζονται, σὺ νὰ ὑπομένης ταῦτα καὶ νὰ μὴ ὀργίζῃσαι, ἀλλὰ νὰ προσπαθῆς μόνον διὰ γλυκέων λόγων νὰ πείσῃς αὐτοὺς νὰ μὴ φέρωνται οὕτω. Αὐτοὶ δὲ μὴ δὲν θὰ σὲ ἀκούσωσι, διότι πλησιάζει βεβαίως ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου των. Κανεῖς δὲ ἄς μὴ μάθῃ τὴν ἔλευσίν μου, οὔτε ὁ Λαέρτης, οὔτε ὁ Εὐμαιος, οὔτε αὐτὴ ἡ Πηνελόπη. » Ἐπειτα ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Τηλέμαχος ἔσφαξαν χοῖρον μινωετῆ καὶ παρεσκευάζον τὸ δεῖπνόν των. Περὶ δὲ τὴν ἔσπεραν ἐπέτρειψε καὶ ὁ λαμπρὸς χοιροβοσκὸς εἰς τὴν καλύβην. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ εὐθὺς μετέβαλε πάλιν τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς γέροντα ἐπαίτην, ἵνα μὴ τὸν ἀναγνωρίσῃ Ἐὐμαιος. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βοσκὸς εἰς τὴν καλύβην διηγήθη εἰς τὸν Τηλέμαχον ὅτι ἐπανῆλθον οἱ μνηστῆρες ἐκ τῆς ἐνέδρας καὶ ὅτι ἔμαθον τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Ἴθακην. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡτοιμάσθη τὸ δεῖπνον, οὗτοι δὲ καθίσαντες ἔφαγον καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδία των. Μετὰ ταῦτα ἔπεσαν καὶ ἐκοιμήθησαν.

§ 43. Ὁ Τηλέμαχος ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορά του

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐσηκώθη λίαν πρῶτ' ὁ Τηλέμαχος ἐκ τῆς κλίνης του, ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ πέδιλά του, ἔλαβε τὸ δόρυ του καὶ εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν του. « Πάτερ μου, ἐγὼ θὰ ὑπάγω τώρα εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ μὲ ἴδῃ ἡ μήτηρ μου, ἥτις δὲν παύει τοῦ κλαίῃ διὰ τὴν ἀπουσίαν μου. Σὺ δὲ ὁδήγησε τὸν ξένον εἰς τὴν πόλιν, ὅπου δύναται ἐπαίτων ν' ἀνακουφίξῃ τὴν

ἀνάγκας του. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ φιλοξενῶ πάντα ἀνθρώπων εἰς τὸν οἶκόν μου· μὲ φθάνουσι τὰ βάσανά μου. Ἐὰν δὲ ἐργισθῇ ὁ ξένος διὰ τοῦτο, μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον· ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. «ὦ φίλε, καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ περισσότερον νὰ μένω ἐνταῦθα, διότι εἰς τὸν πτωχὸν εἶνε προτιμότερον νὰ ἐπαιτῆ εἰς τὴν πόλιν παρά εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἐκτὸς τούτου εἶμαι καὶ γέρον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐκτελῶ ὅ,τι μὲ διατάττει ὁ χοιροβοσκός σου. Πήγαινε λοιπὸν ἐμπρός, ἐγὼ δὲ θὰ ἔλθω κατόπιν, ἀφ' οὗ θερμανθῶ εἰς τὸ πῦρ καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα, διότι τὰ φορέματά μου εἶνε πολὺ ἄθλια καὶ φοβοῦμαι, μὴ μὲ βλάψῃ τὸ πρῶϊνόν ψυχός. Δὲν εἶνε δέ, ὡς λέγουσι, καὶ τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς πόλεως μικρόν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ ἀνεχώρησε μὲ βῆμα ταχὺ εἰς τὴν πόλιν. Ὡς δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του, πρώτη τὸν εἶδεν ἡ τροφός του Εὐρύκλεια, καὶ εὐθὺς ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν του καὶ ἠσπάζετο αὐτὸν ἐγκαρδίως μετ' αὐτῆς δὲ ἔτρεξαν καὶ αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι, χαίρουσαι διὰ τὴν καλὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου των. Ἡ δὲ Πηνελόπη μαθοῦσα ὅτι ἦλθε τὸ τέκνον τῆς, ἐξῆλθε τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου τῆς καὶ κλαίουσα ἔθλιψεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, τὸν κατεφίλησε πανταχοῦ καὶ τοῦ εἶπεν. «Ἦλθες, Τηλέμαχέ μου, γλυκύ μου φῶς! Δὲν ἠλπίζον νὰ σὲ ἐπανίδω πλέον, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησες κρυφίως διὰ πλοίου εἰς τὴν Πύλον, διὰ νὰ μάθῃς τι περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός σου. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μου, τί ἔμαθες περὶ αὐτοῦ;» «Μῆτέρ μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, μὴ θλίβῃς περισσότερον τὴν καρδίαν μου, διότι μόλις διέφυγον τὸν φοδερὸν ὕλεθρον Πήγαινε νὰ λουσθῆς καὶ νὰ φορέσῃς καθαρὰ ἐνδύματα· ἔπειτα παρακάλεσε τοὺς θεοὺς καὶ ὑποσχέθητι εἰς αὐτοὺς μεγάλας θυσίας, ἂν ποτε ὁ Ζεὺς τιμωρήσῃ τοὺς μνηστῆρας.» Ἡ Πηνελόπη εὐθὺς

ἔξετέλεσε τοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ τῆς, ὁ δὲ Τηλέμαχος πορεύθη εἰς τὴν ἀγοράν.

§ 44. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ ἀνάκτορά του.

Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμαιοὺς ἐπορεύσαν εἰς τὴν πόλιν. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν βρύσιν τῆς ὁποίας αἱ νεάνιδες τῆς πόλεως ἐλάβανον ὕδωρ, ἤντησαν τὸν Μελάνθιον, ὅστις ᾠδήγει διὰ τὸ συμπιτῶν μνηστῆρων τὰς καλλίστας αἰγας τοῦ ποιμνίου. Ἄμα δὲ τοὺς εἶδεν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς: « ἄθλιος ὀδηγῶν ἄλλον ἄθλιον. Ὁ θεὸς ὀδηγεῖ τὸν ὄφρα πρὸς τὸν ὄμοιον. Ποῦ πηγαίνεις, ἀχρεῖε χειροβοσκὸς τὸν πειναλέον αὐτόν, τὸν ὀχληρὸν ψωμοζήτην, τὸν μερὸν γέροντα, ὁ ὁποῖος ἴσταται εἰς ὄλας τὰς θύρας τοὺς ὤμους του καὶ ζητῶν νὰ χάψη κομμάτια ἄρτου. Δὲν μοῦ τὸν δίδεις νὰ μοῦ φυλάττῃ τοὺς σταύλους καθαρῖξῃ τὴν αὐλήν μου καὶ νὰ φέρῃ τρυφεροὺς κλάδους διὰ τὰ ἐρίφια; Ἐγὼ δὲ ὡς ἀμειβὴν θὰ τοῦ δίδω νὰ τυρόγαλα διὰ νὰ παχύνωσιν οἱ μηροὶ του. Ἄλλ' ἢ ἐσὶα δὲν θὰ τοῦ ἀρέσῃ, διότι συνείθισε διὰ τῆς ἐπαίτης νὰ γεμίζῃ τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν του. Ἐὰν φέρῃς τὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσέως, πολλὰ σκαμνίσματα σπάσωσιν οἱ μνηστῆρες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μελάνθιος καὶ πλησιάσας ἐλάττω τὸν Ὀδυσσεῖα κατὰ τὴν ὀσφύν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφῆκε τὴν φθῆ, ἃν ἔπρεπε δι' ἐνὸς κτυπήματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν, ἢ νὰ ὑπομείνῃ ταῦτα. Ὁ Ὀδυσσεὺς προτίμησε δὲ τὸ δεύτερον. Ὁ Εὐμαιοὺς ὁμοίως ὠργίσθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. « Αἶ καὶ νὰ ἦρχετο ὁ Ὀδυσσεὺς ταλαίπωρε, καὶ τότε θὰ ἔδλεπες τὴν συμφορὰν σου ριφέρεσαι ὄλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀφίνε ποίμνια τοῦ κυρίου μας νὰ καταστρέφονται.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Μελάνθιος: « Τί εἶπεν ὁ

ὅτος, τὸν ὁποῖον θὰ φέρω ἡμέραν τινὰ μακρὰν τῆς Ἰθά-
 κης, ἵνα τὸν πωλήσω ἀντὶ πολλῶν χρημάτων καὶ ὠφε-
 ληθῶ ; Εἶθε δὲ καὶ ὁ Τηλέμαχος ν' ἀπολεσθῆ ταχέως
 ἐκ τῶν μνηστήρων, ὅπως ἀπωλέσθῃ καὶ ὁ πατὴρ του.»
 ταῦτα εἰπὼν μετέβη ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου
 του, ὅπου ἐκάθισε μετὰ τῶν πλήθους τῶν μνηστήρων.
 Μετ' ὀλίγον δὲ ἐπλησίασε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὸν Εὐ-
 κλείων εἰς τὰ ἀνάκτορα. «Εὐμαιε, εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς,
 θεοδαίως αὐτῇ θὰ εἶνε ἡ οἰκία τοῦ Ὀδυσσέως. Εὐκόλως
 ἀναταί τις νὰ τὴν διακρίνῃ ἀπὸ τῶν ἄλλων οἰκιῶν. Δὲν
 ἀπέχει πόσῃν μεγαλοπρέπειαν ἔχει, τί ὠραίαν αὐλήν, καὶ
 στερεὰς θύρας ! Ὑποθέτω δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ εὐ-
 χῶνται ἐν αὐτῇ, διότι αἰσθάνομαι γλυκεῖαν ὄσμῃν ψηνο-
 κρέων καὶ ἀκούω τὸν ἦχον τῆς κιθάρας, τὴν ὁποί-
 ον οἱ θεοὶ ὄρισαν σύντροφον εἰς τὰς εὐωχίας.» Πρὸς ταῦ-
 τα ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός. «Τῷ ὄντι, ξένη μου,
 ἡ οἰκία αὐτῆ εἶνε τοῦ Ὀδυσσέως. Ἄλλ' ἄς σκεφθῶμεν
 πῶρα τί νὰ πράξωμεν. Θέλεις πρῶτος σὺ νὰ εἰσέλθῃς,
 ἐγὼ δὲ νὰ ἔλθω μετ' ὀλίγον, ἢ νὰ προπορευθῶ ἐγώ, σὺ
 ἔρχεσαι κατόπιν ; Ἄλλὰ μὴ βραδύνῃς νὰ με ἀκο-
 λουθήσῃς, διότι δὲν εἶνε δύσκολον νὰ σὲ κτυπήσῃ τις καὶ
 ἀπωθήσῃ βλέπων σε ἰστάμενον ἔξωθεν.» Πρὸς ταῦτα
 ἀπεκρίθη ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς. «Θὰ πράξω, Εὐμαιε,
 ὅ,τι λέγεις. Ἄλλὰ προπορεύητι σὺ, ἐγὼ δὲ θὰ περιμείνω
 ἔδῳ ὀλίγον.» Ἐν ᾧ οὗτοι συνωμίλουν, κύων τις ἔξηπλω-
 μένος ἐπὶ τῆς κόπρου ὕψωσε τὴν κεφαλὴν ἤτο ὁ Ἄργος,
 τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναθρέψει ὁ ἴδιος ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ δὲν
 τὸν ἐχάρη, διότι μετέβη εἰς τὴν Τροίαν. Τὸν κύνα τοῦ-
 του ἀπέλυον ἄλλοτε οἱ νέοι κατὰ τῶν ἐλάφων, τῶν λα-
 γῶν καὶ τῶν ἀγρίων αἰγῶν. Ἀφ' ὅτου ὁμοῦς ἀνεχώρησεν
 ὁ κύριός του, οὐδεὶς ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ, ἕνεκα τούτου
 κατέκειτο ὁ δυστυχὴς ἐκεῖ εἰς τὴν κοπρίαν πλήρης
 ἐκωφίων. Ἄμα δὲ ἠσθάνθη τὸν Ὀδυσσεῖα πλησιάζοντα,

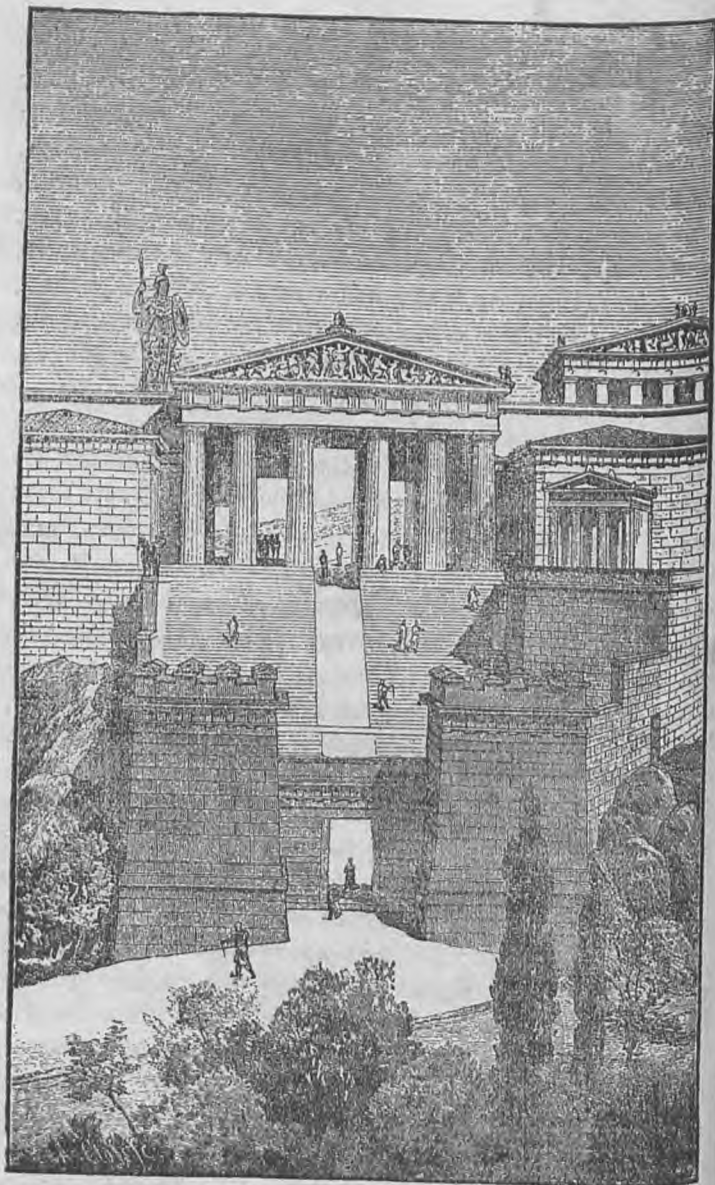
ἔσεισε τὴν οὐρανὸν τοῦ καὶ κατεβίβασε τὰ ὄψα του· ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ ριφθῆ εἰς τὸν κύριόν του. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἰδὼν αὐτὸν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Εὐθύς ὅμως ἔστρεψε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἵνα μὴ ἐννοήσῃ τι ὁ Εὐμαιοσ, καὶ εἶπε· «Δὲν μοῦ λέγεις, Εὐμαίε, τί κύων εἶνε οὗτος; Εἶνε ὠραῖος μὲν κατὰ τὸ σῶμα, δὲν γνωρίζω ὅμως, ἂν ἦτο ἀπὸ τὰς ταχεῖς κύνας, ἢ ἀπὸ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους τρέφουσιν οἱ εὐγενεῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς στολισμόν.»

«Ὁ κύων οὗτος, ξένε μου, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιοσ, εἶνε τοῦ καλοῦ μου κυρίου. Ἄν τὸν ἔθλεπες πρὶν ἀναχωρήσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν Τροίαν, θὰ ἐθαύμαζες τὴν ταχύτητά του, διότι οὐδὲν ἄγριον θηρίον ἠδύνατο νὰ τοῦ διαφύγῃ. Τώρα ὅμως εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν θέσιν, διότι ὁ μὲν κύριός του ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του, αἱ δὲ ὀκνηραὶ ὑπηρέτραι καθόλου δὲν τὸν περιποιῶνται. Οἱ ὑπηρεταί, ὅταν λείπῃ ὁ κύριός των, δὲν θέλουσι νὰ ἐργάζωνται κατὰ τὸ δίκαιον.» Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὰ λαμπρὰ ἀνάκτορα. Τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἐξέπνευσεν καὶ ὁ Ἄργος, ἀφ' οὗ μετὰ εἰκοσαετῆ ἀποδημίαν εἶδε τὸν κύριόν του.

§ 45. Ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν μνηστήρων.

Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν εἰσερχόμενον καὶ τοῦ ἔνευσε νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ καθίσῃ πλησίον του. Μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὅμοιος μὲ ρυπαρὸν γέροντα ἐπαίτην, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔδωκεν εἰς τὸν Εὐμαιοσ ἕνα ὀλόκληρον ἄρτον καὶ κρέας, ὅσον ἐχώρουν αἱ χεῖρές του, καὶ τὸν διέταξε νὰ τὰ προσφέρῃ εἰς τὸν δυστυχῆ ἐπαίτην. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐδέχθη ταῦτα, καὶ ἀφ' οὗ εὐχαρίστησε τὸν Τηλέμαχον καὶ ἠυχθήθη νὰ τοῦ δώσῃ θεὸς ὅλα τὰ καλὰ, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῇ

ὄλιγας πήρας του καὶ ἔτρωγεν, ἐν ᾧ ὁ ἀειδὸς ἔτραγου-
οῦσεν ὠραία ἄσματα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Ὅτε δὲ ὁ ἀει-
δὸς ἐσιώπησε καὶ οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσιν,
σηκώθη οὗτος καὶ περιήρχετο τοὺς μνηστῆρας ἐπαιτῶν.
Ὅτε ἕκαστος ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν τοῦ ἔδιδε καὶ ἡρώτα τίς
εἶνε καὶ πόθεν ἦλθεν. Ὁ Μελάνθιος εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι
τὸν ἔφερον ὁ Εὐμαιος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐγνώριζε ποῖος
εἶνε. Ὁ Ἀντίνοος δὲ ἀκούσας ταῦτα εἶπε· «Διὰ τί, ἀνόητε
χειροβοσκέ, ἔφερες ἐνταῦθα τὸν ἄλλιον τοῦτον ἐπαίτην ;
δὲν φθάνουσι λοιπὸν ὅλοι οὗτοι νὰ καταφάγωσι τὰ ἀ-
γαθὰ τοῦ κυρίου σου, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ φέρῃς καὶ ἄλλον ;»
Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ χειροβοσκός. «Ἀντίνοε, δὲν
ἠμῶζει σύ, ὁ πόσον εὐγενῆς νέος, νὰ λέγῃς τοιούτους
λόγους. Ποῖος προσκαλεῖ εἰς τὴν οἰκίαν του ξένον τινά,
ὃν δὲν εἶνε οὗτος ἰατρός, ἢ μάντις, ἢ ἄλλος τις ὠφέλι-
μος τεχνίτης ; Οἱ ἐπαίται ἔρχονται μόνοι των. Σὺ ὅμως
πάντοτε κατατρέχεις τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσέως καὶ
μάλιστα ἐμέ. Ἀλλ' ἐγὼ οὐδέλω ἀνητυχῶ περὶ τούτου,
ἐν ἔσῳ ἢ συνετῇ Πηνελόπῃ καὶ ὁ Τηλέμαχος ζῶσιν ἐν τῇ
οἰκίᾳ ταύτῃ.» Ὁ Τηλέμαχος τότε, ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι
ὠργισθῆ πολὺ ὁ Ἀντίνοος, ἐπενέβη εἰς τὴν ὀμιλίαν ταύ-
την, καὶ τὸν μὲν Εὐμαιὸν διέταξε νὰ σιωπήσῃ, τὸν δὲ
Ἀντίνοον παρεκάλεσε νὰ μὴ ἐνοχλῇ πόσον πολὺ τοὺς ὑ-
πηρέτας του. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ πάντες οἱ ἄλλοι μνη-
στῆρες ἔδιδον εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ φαγητά, καὶ ἐγέμισαν
τὴν πήραν του μὲ ἄρτους καὶ κρέατα. Μόνον δὲ ὁ Ἀντί-
νοος δὲν εἶχε δώσει ἀκόμη εἰς αὐτὸν τίποτε. Ἐλθὼν λοι-
πὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν παρεκάλει νὰ τοῦ
δώσῃ τι· διὰ νὰ ἐλκύσῃ δὲ τὴν συμπάθειάν του, ἤρχισε νὰ
διηγῆται εἰς αὐτὸν ψευδῆ ἱστορίαν, ὅτι περιεπλανήθη εἰς
τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὑπέφερον ἄπειρα
δεινά. Ὁ Ἀντίνοος ὅμως ὀργισθεὶς εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ποῖος
δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν τοῦτον ἐπαίτην ;

ΤΑ ΕΝ Τῇ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙ ΠΡΟΨΥΛΑΙΑ ΩΣ ΕΙΧΟΝ ΤΟ ΠΑΛΑΙ

Φύγεσθὺς ἀπ' ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ σὲ στείλω κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον σου. Τί θρασὺς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης εἶνε! Κατὰ σειρὰν θλους μᾶς ἐνοχλεῖ, καὶ θλοι τοῦ δίδομεν ἀφθόνως, ἐπειδὴ εἶνε ξένα πράγματα καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τὰ λυπεῖται.» Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. « Ἀλλοίμονον, πόσον ὀλίγον ὀμολογεῖ ἡ ψυχὴ σου τὴν μορφήν σου! Σὺ ἐκ τῶν ἰδικῶν σου πραγμάτων δὲν θὰ ἐδίδες εἰς τὸν ὑπρέτην σου οὔτε ὀλίγον ἄλλας, ἀφ' οὗ καθήμενος τώρα εἰς ξένην τράπεζαν φοβεῖσαι νὰ μοῦ δώσῃς τεμάχιον ἄρτου, ἐν ᾧ τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ.»

« Ἄθλιε ἐπαῖτα, εἶπε τότε μετ' ὀργῆς ὁ Ἀντίνοος, τολμᾶς ἀκόμη καὶ νὰ μᾶς ὑβρίζῃς; Τώρα βεβαίως δὲν θὰ ἐξέλθῃς τοῦ οἴκου τούτου ἀβλαβής.» Ταῦτα εἶπε καὶ ἄρπασας σκαμνίον ἐσφενδόνισεν αὐτὸ κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον. Οὗτος δμως ἔμεινεν ἀκλόνητος ὡς βράχος καὶ καθόλου δὲν ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ἰσχυρὸν κτύπημα τοῦ Ἀντινόου, ἀλλ' ἐκίνησε σιωπῶν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας καὶ θέσας χαμαὶ τὴν πῆραν του εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας. « Ἀκούσατε, μνηστῆρες, μετὰ προσοχῆς τί θὰ σᾶς εἶπω. Ὅταν τις πληρωθῇ μαχόμενος διὰ τὰ κτήματά του ἢ τοὺς βόας του, καθόλου δὲν λυπεῖται, οὐδὲ θλίβεται. Ἐμὲ δμως ὁ Ἀντίνοος ἐκτύπησε χάριν τῆς κοιλίας, ἥ τις εἶνε πρόξενος πολλῶν κακῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλ' ἂν ὑπάρχωσι θεοὶ προστάται τῶν ἀδίκως πασχόντων, ἃς πέμψωσιν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, πρὶν ἴδῃ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του.»

Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ὁ Ἀντίνοος. « Ἡ τρῶγε καθήμενος ἐκεῖ ἡσύχως, ὦ ξένε, ἢ ἐξέλθε τοῦ οἴκου, διὰ νὰ μὴ σὲ πιάσωσιν ἐκ τῶν ποδῶν αἱ ὑπρέται καὶ σὲ ῥίψω-

σιν ἔξω τῆς οἰκίας». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἄντινος· ὁ δὲ Τηλέμαχος μετὰ δυσκολίας ἐκράτησε τὸν θυμὸν του· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Πηνελόπη, ἥτις ἤκουε ταῦτα ἐκ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων τοῦ δωματίου τῆς, εὖσπλαγχνίσθη τὸν ξένον καὶ εἶπεν· «Εἶθε οὕτω νὰ κτυπήσῃ καὶ σὲ ὁ Ἄπόλλων, Ἄντινοε.» Τότε προσεκάλεσεν αὐτὴ τὸν Εὐμαιὸν καὶ τοῦ εἶπε νὰ φέρῃ τὸν ξένον ἐπάνω εἰς τὸ ὑπερῶν, ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ, ἐὰν ἤκουσέ τι περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ὁ χοιροβοσκὸς εὐθὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἐπαίτην τὴν διαταγὴν τῆς Πηνελόπης. Οὗτος ὁμῶς ἀπήντησεν ὅτι ἡ στιγμή δὲν ἦτο κατάλληλος, διότι ἦσαν παρόντες οἱ μνηστῆρες καὶ ὅτι περὶ τὴν ἐσπέραν θὰ πράξῃ τοῦτο, ὅταν μεταδῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των. Ἡ Πηνελόπη μαθοῦσα τὴν ἀπόκρισιν τοῦ ξένου ἐχάρη καὶ ὠμολόγησεν ὅτι ὁ ἐπαίτης οὗτος εἶνε πολὺ συνετός. Περὶ τὴν ἐσπέραν δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Εὐμαιὸς εἰς τὴν καλύβην του, ὁ δὲ Τηλέμαχος παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ αὐριον τὸ πρωὶ καὶ νὰ φέρῃ παχεῖς χοίρους.

§ 46. Συνδιάλεξις Ὀδυσσεῶς καὶ Πηνελόπης

Ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μνηστῆρων εἶπε εἰς τὸν υἱὸν του· «Τηλέμαχε, εἶνε ἀνάγκη νὰ κρύψῃς πάντα τὰ ἐνταῦθα εὕρισκόμενα ὅπλα ἐντὸς τοῦ θαλάμου. Ἐὰν δὲ οἱ μνηστῆρες ζητήσωσι νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν, εἶπέ εἰς αὐτοὺς ὅτι μετέφερες ταῦτα εἰς ἄλλο δωμάτιον, διότι κατήντησαν ἀγνώριστα ὑπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς ἀκαθαρσίας.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ δὲ Τηλέμαχος εὐθὺς ὑπήκουσε, καὶ λαθῶν τὰ ὅπλα μετέφερεν εἰς ἄλλο δωμάτιον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτοποθέτησε ταῦτα αὐτὸς μὲν μετέδῃ εἰς τὴν κλίνην του, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν εἰς τὴν αἴθουσαν περιμένων τὴν Πηνελόπην. Δὲν ἔβράδυνε δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὴ· εὐθὺς δὲ αἱ ὑπηρέτριαι

σαν πλησίον τοῦ πυρός δι' αὐτήν ὥραϊον κάθισμα, ἐπὶ οὗ ὁποίου ἐκάθισεν ἡ συνετὴ βασίλισσα· ἤλθον δὲ ἐκεῖ καὶ αἱ ὑπηρέτριαι ἐκ τῶν ἄλλων δωματίων, διὰ τὴν κακρίσωσι τὰς τραπέζας καὶ θέσωσιν ἕκαστον σκεῦος εἰς τὴν θέσιν του. Τότε ἡ Μελανθώ, ὥραία μὲν ὑπηρέτρια, ἀλλ' ἀθάδης καὶ ἀκόλαστος, εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα. «Ἔνεε, ἀκόμη δὲν ἐχόρτασες; Τόσον ἀναιδῆ καὶ ἀχόρτατον ἐπαίτην ἀκόμη δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου! Ἐλα πῆγαινε ἔξω, ἄθλιε, ἄλλως θὰ σὲ ἐκβάλω μὲ τὸν αὐλόν.»

Ταύτην ἰδὼν ἀγρίως ὁ Ὀδυσσεύς εἶπε. «Τί κακὸν σοῦ ἔκαμα, σκληρά, καὶ φέρεσαι οὕτω πρὸς ἐμέ; Μήπως διότι εἶμαι ἀκόσθατος καὶ φερῶ ἄθλια ἐνδύματα; Ἄλλὰ τί πταίω ἐγὼ πρὸς τοῦτο; Ἡ ἀνάγκη μὲ βιάζει. Γιαυτὴ εἶνε ἡ τύχη τῶν ἐπαίτων! Πρόσεχε δὲ μὴ μάθῃ τὴν διαγωγὴν σου ἡ κυρία σου ἢ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις δὲν θὰ παραδύνη νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ σοῦ ἀφαιρέσωσιν ὅλην αὐτὴν τὴν ἔπαρσιν, τὴν ὁποίαν ἔχεις;» Ἡ Πηνελόπη ἤκουσε τότε τὴν συνδιάλεξιν ταύτην καὶ ἐπέπληξε τὴν ὑπηρέτριαν σκληρῶς. Ἐπειτα δὲ ἐστράφη πρὸς τὸν ξένον καὶ τὸν ἠρώτησε ποῖος εἶνε καὶ ποία εἶνε ἡ πατρίς του. Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Καλὴ μου βασίλισσα, εἶμαι ἐκ Κρήτης, υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ἑγγονὸς τοῦ βασιλέως Μίνως. Ἐχὼ δὲ στενὴν φιλίαν μὲ τὸν Ὀδυσσεύα. Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν μάλιστα, ὅτε οὗτος μετέβαινεν εἰς τὴν Τροίαν, τὸν ἐφιλοξένησα ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, διότι εἰ σφοδροὶ ἄνεμοι καὶ τὰ μεγάλα κύματα τῆς θαλάσσης τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν νῆσόν μου. Ἐκεῖ ἔμεινεν οὗτος δώδεκα ἡμέρας, ἕνεκα τῶν ἐναντίων ἀνέμων, τὴν δὲ δεκάτην τρίτην ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος καὶ ἀνεχώρησε μὲ τοὺς συντρόφους του εἰς Τροίαν.» Πρὸς τοῦτον εἶπεν ἡ φρόνιμος Πηνελόπη, θέλουσα νὰ πληροφορηθῆ καλῶς, ἐὰν ὁ ὑπ' αὐτοῦ φιλοξενηθεῖς ἦτο ὁ σύζυγός της. «Δὲν μοῦ λέγεις,

ξένη, ὁποίου εἶδους ἐνδύματα ἐφόρει τότε ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ποῖον εἶχε μετ' αὐτοῦ ;»

« Ἐφόρει, βασίλισσα, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, μάλλιον ἐπανωφόριον πορφυροῦν, τὸ ὁποῖον συνεῖχε περόνη χρυσῇ μὲ δύο ὀπές· ἐπ' αὐτῆς δὲ ὑπῆρχεν ὠραῖον τὸ χνούργημα. Κύων ἐκράτει διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του μικρὴν ἔλαφον θέλιον νὰ τὴν πνίξῃ, αὕτη δὲ προσπαθοῦσα νὰ φύγῃ, ἤσπαιρε διὰ τῶν ποδῶν τῆς· Ἐνθυμοῦμαι προσέτι ὅτι ἐφόρει λαμπρὸν χιτῶνα, ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς φλοῖον ξηροῦ κρομμύου. Τὸν συνάδευε δὲ καὶ κῆρυξ μὲ κυρτοὺς ὤμους, ὅστις ὠνομάζετο Εὐρυβάτης. Τοῦτον ἐτίμα ὁ Ὀδυσσεύς περισσότερο τῶν ἄλλων συντρόφων του, διότι ἦτο πολὺ συνεισφέρων ἄνθρωπος. « Ἡ Πηνελόπη, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ θρηνηῖ τὸν πλησίον αὐτῆς καθήμενον συζυγόν τῆς. Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς δ' αὐτὸς συνεκινήθη· βλέπων τὴν πιστὴν του σύζυγον κλαίουσαν καὶ θρηνοῦσαν, ἐκρατήθη ὄμοια καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν. « Καλὴ μου κυρία, μὴ κλαίῃς καὶ φθείρῃς τὴν υἰεῖάν σου. Ὁ Ὀδυσσεύς ζῆ, καὶ δὲν θά βραδύνη νὰ ἐπανέλθῃ ἐνταῦθα. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶδον ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς τὴν χώραν τῶν Θεσπρωτῶν τὸ πλοῖον καὶ τοὺς ναύτας, οἵτινες ἐμελλόν νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα του. Θὰ εἶχε μάλιστα φθάσει, ἂν δὲν μετέβαινε εἰς τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτό, πῶς ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του φανερὰ ἢ κρυφά. Σοῦ ὀρκίζομαι, βασίλισσα, εἰς τὸν Δία ὅτι οἱ λόγοι μου ταχέως θά ἐκπληρωθῶσι.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος βασίλισσα. « Εἶθι γὰρ ἐπαλήθευον οἱ λόγοι σου, ξένη μου, καὶ τότε θά ἔβλεπες πόσα δῶρα θά σοῦ ἔδιδον. Ἡ ψυχὴ μου ὅμως προαισθάνεται, ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς δὲν θά ἐπανέλθῃ πλέον ἐνταῦθα. Σὺ ὅμως, ξένη μου, θά εἶσαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν οἰκίαν μὲν ἀγαπητὸς καὶ σεβαστός, διότι πολὺ ἀνεκούφισες τὴν

καρδίαν μου διὰ τῆς διηγήσεως ταύτης. Σεῖς δέ, κοράσια, κάψατε καὶ καθαρῖσατε τὸν ξένον καὶ ἐτοιμάσατε δι' αὐτὸν κλίνην μὲ μαλακὰ στρώματα καὶ μάλλινα σκεπάσματα, καὶ νὰ ζεσταθῆ καὶ κοιμηθῆ μέχρι τῆς πρωΐας. Προσέξατε δὲ καλῶς μὴ τὸν ἐνοχλήσητε, διότι εὐθὺς θὰ σᾶς ἐκώλωξω τοῦ οἴκου μου.»

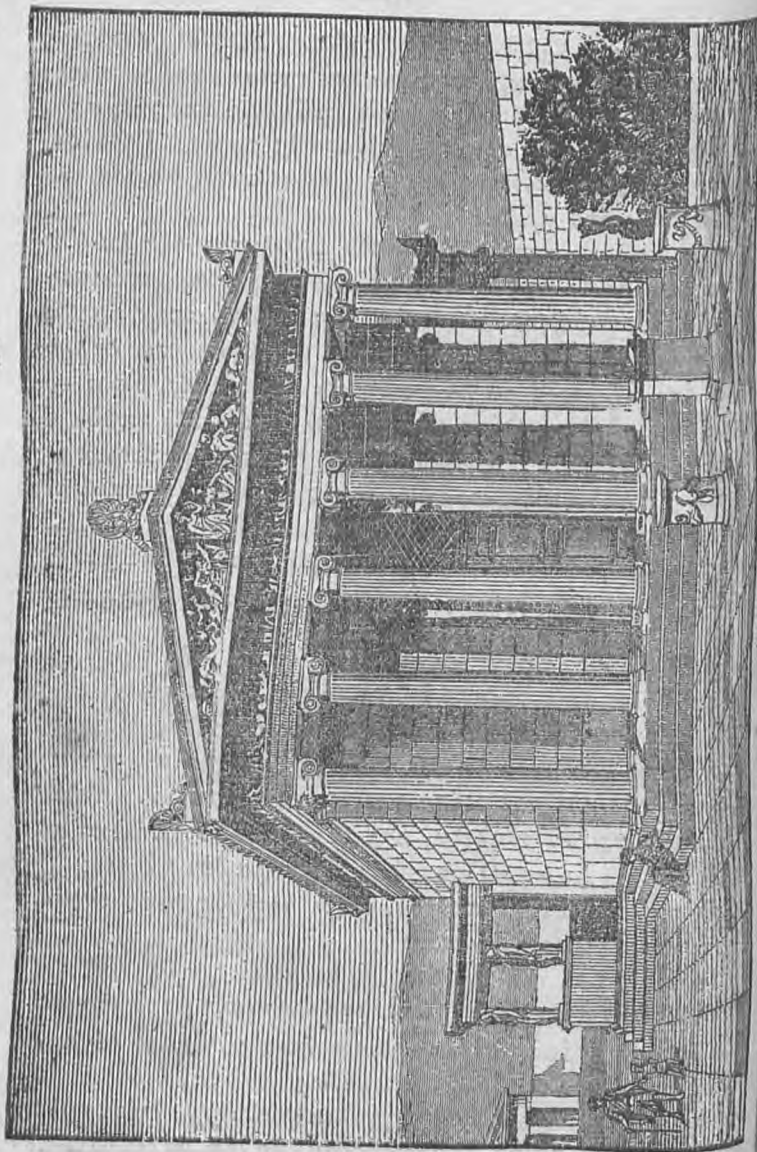
Πρὸς ταύτην ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ τὰ καθαρὰ σκεπάσματα, βασίλισσα, εἰς ἐμὲ εἶνε μισητά, ἀφ' ὅτου ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ χινοσκεπῆ ὄρη τῆς Κρήτης. Ἄφες με νὰ πλαγιάσω καλλίτερα ἐπὶ ἀθλίας στρωμνῆς πλησίον τοῦ πυρός, ὅπως εἶμαι συνειθισμένος. Οὔτε αὐτὸ τὸ πλύσιμον τῶν ποδῶν ἐπιθυμῶ ἢ ψυχὴ μου. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐγγίση ὑπηρέτρια τις ἐκ τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχη γραῖά τις πιστὴ ὑπηρέτρια, ἢ ὁποῖα νὰ ὑπέφερον, ὅσα καὶ ἐγώ. Εἰς ταύτην μόνην θὰ ἐπιτρέψω νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας μου.»

§ 17. Ἡ Εὐρύκλεια ἀνγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη. «Ἔνε μου, πολὺ φρονίμως σκέπτεσαι. Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ξένος, ἐξ ἑσθῶν ἤλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, ἢ το τίσον συνετός, ὅσον σύ. Πράγματι ἔχω μίαν καλὴν καὶ φρόνιμον γραῖαν, ἢ ὁποῖα ἐγαλούχησε καὶ ἀνέθρεψεν ἐκεῖνον τὸν δυστυχῆ. Ἐλθὲ ἐδῶ, καλὴ μου Εὐρύκλεια, καὶ πλύνε τὸν συνομήλικα τοῦ κυρίου σου. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἴσως τώρα δὲν θὰ εἶνε ὠραιοτέρος τοῦ ξένου τούτου, διότι αἱ δυστυχίαι ταχέως γηράσκουσι τοὺς ἀνθρώπους.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Πηνελόπη, ἢ δὲ καλὴ γραῖα καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της ἀνέκραξε μετὰ λυγμῶν.

«Ὦχ εἰς ἐμέ, τέκνον μου, ἦτις οὐδόλως δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω. Βεβαίως ὑποφέρεις ταῦτα, διότι οἱ θεοὶ σὲ ἐμίσησαν, ἂν καὶ ἔχης ἀγγελικὴν ψυχὴν, διότι οὐδέεις θνητὸς μέχρι τοῦδε ἔκαυσε τέσσα παχέα μηρία εἰς τὸν

Δία, καὶ προσέφερε τόσας λαμπρὰς θυσίας, ὅσας σὺ, εὐ-
χόμενος νὰ φθάσῃς εἰς βαθὺ γῆρας καὶ ν' ἀναθρέψῃς τὸν
υἱόν σου. Τώρα ὅμως δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς πλέον εἰς τὴν
πατρίδα σου. "Ἴσως χλευάζουσι καὶ σὲ τώρα αἱ ὑπέρτρι-
αι, ὅπως ὄλαι αὐταὶ αἱ σκύλαι κάμνουσιν εἰς τὸν δυστυ-
χῆ τοῦτον ξένον, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἀποφύγη τὰς ἐνοχλήσεις,
δὲν τὰς ἀφίνει νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας του. Ἄλλ' εἶμαι
πρόθυμος, κυρία μου, νὰ ἐκτελέσω ὅ,τι μὲ διέταξες. Ὁ
ξένος οὗτος πολὺ ὁμοιάζει μὲ τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ κατὰ
τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα."

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. «Καλὴ γραῖα,
τοῦτο λέγουσιν ὄλοι, ὅσοι μᾶς εἶδον καὶ τοὺς δύο, ὅτι
πολὺ ὁμοιάζομεν». Τότε ἡ γραῖα ἔλαβε λαμπρὰν λε-
κάνην καὶ ἔχυσεν ἐντὸς αὐτῆς ψυχρὸν ὕδωρ, ἔπειτα δὲ
θερμόν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἀπομακρυν-
θεὶς τῆς ἐστίας ἐστράφη πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέρος τοῦ θα-
λάμου, διότι ἐφοδῆθη μήπως ἡ γραῖα πλύνουσα τοὺς
πόδας του, τὸν ἀναγνώρισῃ ἐκ τῆς πληγῆς, τὴν ὁποίαν
εἶχε προσξενήσῃ ποτὲ εἰς αὐτὸν ὁ ἀγριόχοιρος ἄνω τοῦ
γόνατος, ὅτε ἐκυνήγει εἰς τὸν Παρνασσὸν μὲ τοὺς υἱούς
τοῦ Αὐτολύκου τοῦ πατρὸς τῆς μητρός του. Πλησιάζου-
σα λοιπὸν αὐτῇ ἤρχισε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ κυρίου
τῆς. Ἄλλ' ὡς ἡ χεὶρ τῆς ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς
πληγῆς, εὐθὺς ἀνεγνώρισε τὸν κύριόν τῆς, καὶ ἀπὸ τὴν
χαρὰν τῆς ἀφῆκε τὸν πόδα νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς λεκάνης,
ἣτις ἀνετρέπη, καὶ ὄλον τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν.
Χαρὰ καὶ λύπη κατέλαβον τότε τὴν Εὐρύκλειαν, οἱ ὀ-
φθαλμοὶ τῆς ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἐπιάσθη ἡ φω-
νὴ τῆς. Ἐπειτα εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῆα. «Σὺ εἶσαι, ἀ-
γαπητόν μου τέκνον, καὶ ἐγὼ δὲν σὲ ἀνεγνώρισα;» Εὐ-
θὺς δὲ ἐστράφη πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῦτο
εἰς τὴν Πηνελόπην. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως ἔκλεισε τὸ στό-
μα τῆς γραίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν. «Μῆτέρ μου, θέλεις

Η ΕΥΠΡΑΞΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΟΥΤΕΡΕΟ

λοιπόν νὰ μὲ ἀφανίσῃς; Οὐδεὶς πρέπει νὰ μάθῃ ὅτι εἶμαι ἐνταῦθα, διότι ἄλλως πάντες θὰ καταστραφῶμεν. Σιώπησε λοιπόν, ἂν μὲ ἀγαπᾷς, καὶ μὴ ἀναφέρῃς τίποτε εἰς τὴν σύζυγόν μου.» Τότε ἡ γραῖα ἐσιώπησε, καὶ ὑπεσχέθη νὰ μὴ φανερώσῃ τοῦτο εἰς οὐδένα· ἐξῆλθε δὲ καὶ ἔφερεν ἄλλο ὕδωρ, καὶ ἔπλυνε τοὺς πόδας του. Κατόπιν ὁ Ὁυσεύς ἔσυρε τὸ κάθισμά του πλησίον τοῦ πυρός, ἵνα θερμανθῇ, τὴν δὲ πληγὴν ἐσκέπασε καλῶς μὲ τὰ ῥάκη του.

§ 48. Τὸ ὄνειρον τῆς Πηνελόπης.

Ἡ Πηνελόπη τότε εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ψένε μου, μίαν ἐρώτησιν ἀκόμη ἔχω νὰ σοῦ κάμω, καὶ ἔπειτα θὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἡσυχάσῃς, διότι πλησιάζει ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Οἱ θεοὶ μοῦ ἔδωκαν ἀπείρους θλίψεις καὶ δυστυχίας, καὶ δὲν δύναμαι ἔνεκα τούτου οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα νὰ εὕρω ἡσυχίαν. Τώρα δέ, ὡς νὰ μὴ ἤρκουν αἱ συμφοραὶ αὗται, προσετέθη καὶ ἄλλη. Συνηθροίσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν μου ἄλλοι οἱ νέοι τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν πλησίον νήσων καὶ ἀπαιτοῦσι νὰ λάβω ἓνα ἐξ αὐτῶν ὡς σύζυγον. Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πράξω τοιοῦτόν τι, κἀθιναται οὔτοι εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν μου. Εὐρίσκομαι λοιπὸν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, διότι δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἐκβάλω ἐκ τῆς οἰκίας μου, καὶ δὲν γνωρίζω τί πρέπει νὰ πράξω. Ἄλλ' ἄκουσε ἤδη ἐν ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδον τὴν παρελθούσαν νύκτα· σὲ παρακαλῶ δὲ νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσῃς. Εἶδον ὅτι εἶχον ἐν τῇ αὐλῇ μου εἰκοσι χῆνας· ἐνῶ δὲ αὗται ἔτρωγον σῖτον, μέγας ἀετὸς ἐλθὼν ἐκ τοῦ ὄρους ἔπνιξεν αὐτάς. Ἐπειτα αὐτὸς μὲν ὑψώθη εἰς τὸν αἰθέρα, ἐγὼ δὲ ἔκλαιον καὶ ἐθρήνουν διὰ τὰς χῆνάς μου. Ὁ ἀετὸς ὅμως ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον καὶ καθίσας ἐπὶ τῆς στέγης τῶν ἀνακτόρων μοῦ εἶπε μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην. «Ἐχε θάρρος, Πηνελόπη, δὲν βλέπεις ὄνειρον, ἀλλὰ καθαρὰν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία θὰ πραγματοποιηθῇ. Αἱ

χῆνες εἶνε οἱ μνηστῆρες, ἐγὼ δὲ ὁ ἀστός εἶμαι ὁ σύζυγός σου, καὶ ἐπέστρεψα τώρα, ὅπως φρονέσω τοὺς θρασεῖς τούτους μνηστῆρας.» Ἐντρομος ἐγὼ τότε ἐστηκώθην καὶ τρέξασα εἰς τὴν αὐλὴν εἶδον τὰς χῆνάς μου τρωγούσας σῖτον εἰς τὸ σκαφίδιον».

Πρὸς ταύτην ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Βασίλισσα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξηγήσῃ τις ἄλλως πῶς τὸ ἄνευρον τοῦτο, ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεύς σοῦ τὸ ἐξηγήσεν. Ὁ θλεθρὸς τῶν μνηστῆρων ἐπλησίασεν, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον» «Ὅλα τὰ ἄνευρα ξένε μου, ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη, δὲν πραγματοποιοῦνται. Εἶθε ὅμως νὰ γείνη ὅ,τι εἶπες. Τώρα δὲ ἔχω νὰ σοῦ εἶπω ἄλλο τι. Ἀπεφάσισα αὖριον τὸ πρῶν νὰ προτείνω εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν ἐξῆς ἀγῶνα· θὰ δώσω εἰς αὐτοὺς τὸ τρίτον τοῦ συζύγου μου καὶ δώδεκα πελέκεις καὶ θὰ τοὺς εἶπω ὅτι, ὅστις κατορθώσῃ νὰ ἐντείνῃ τὸ τρίτον τοῦτο καὶ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βέλους τοὺς δώδεκα κατὰ σειρὰν τεθέντας πελέκεις, τοῦτον ἐγὼ θὰ λάβω σύζυγον.»

«Πολὺ καλῶς ἐσκέφθης, βασίλισσα, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς· ἐλπίζω ὅμως πρὶν ἀρχίσῃ ὁ ἀγὼν, ὁ Ὀδυσσεύς νὰ εἶνε ἐνταῦθα.» Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη «Τόσῃν εὐχαρίστησιν αισθάνομαι, ξένε μου, ἐκ τῆς συναναστροφῆς σου, ὥστε ὀλόκληρον τὴν νύκτα ταύτην θὰ ἐκαθήμην ἄπνους, ὅπως ἀκούω τὰς διηγήσεις σου. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, θ' ἀναβῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου νὰ κατακλιθῶ· σὺ δὲ κοιμήθητι εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην, ἢ χαμαί, ἢ ἐπὶ κλίνης.»

Ἀφ' οὗ ἡ Πηνελόπη εἶπε ταῦτα, ἐπορεύθη εἰς τὸ δωματίον τῆς καὶ κατεκλίθη. Ὁ Ὀδυσσεύς δὲ ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ στρώσας κατὰ γῆς δέρμα βοός, ἄνωθεν δ' αὐτοῦ πολλὰ δέρματα προβάτων, κατεκλίθη, ἡ Εὐρύνομη δὲ ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ μάλλινον σκέπασμα.

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

§ 49. Ἡ Ἀθηνα ἑνθαρρύνει τὸν Ὀδυσσεύ.
Ὀνειρον Πηνελόπης.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἔκειτο μὲν ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῆ, διότι ἐσκέπτετο πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρας. Ἀφουκῆ ὅμως ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηνα καὶ εἶπε. «Διὰ τί μένεις ἀγρυπνος, Ὀδυσσεῦ; Δὲν εἶσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου πληττεῖν τῆς συζύγου σου καὶ τοῦ τέκνου σου;» «Ὅλα ταῦτα, θεά, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς, εἶνε ἀληθῆ. Σιέπτομαι ὅμως πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ἐξολοθρεύσω τόσον πλῆθος μνηστῆρων. Πολὺ λοιπὸν θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ συμβουλευθῆς τί πρέπει νὰ πράξω.» Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνα.

«Ἐλε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, διότι ἐπλησίασεν ἡδὴ ὁ χρόνος, κατὰ τὸν ὅποιον θ' ἀπαλλαγῆς ἀπὸ δεινὰ. Κοιμήθητι ἡσύχως, διότι εἶνε βέβαιον νὰ μένῃ τις ὄλην τὴν νύκτα ἄπνους. Ὅταν ἔχη τις βοηθοὺς τοὺς θεοὺς δὲν πρέπει νὰ φοβῆται, καὶ ἂν πεντήκοντα στίφη ἀνθρώπων περιεκύκλουν αὐτὸν καὶ ἤθελον νὰ τὸν φρονέσωσι.» Ταῦτα εἶπεν

ἡ θεά, καὶ ἀφ' οὗ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων του γλυκὺν ὕπνον, ἐπανήλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ἐν ᾧ δὲ κατελάμβανε τὸν Ὀδυσσεῖα ὁ ὕπνος, ἐξύπνησεν ἡ σύζυγός του καὶ καθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης της ἔκλαιεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπαρηγόρητα Ἐπειτα δὲ προσηυχῆθη εἰς τὴν θεάν Ἄρτεμιν καὶ εἶπε. «Προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ μοῦ ἀφήρεις πάραυτα τὴν ζωὴν, ὦ θεά, παρά νὰ ζῶ καὶ νὰ γείνω σύζυγος ἀνδρὸς κατωτέρου τοῦ Ὀδυσσέως. Δὲν δύναμαι ἢ δυστυχῆς νὰ ὑποφέρω πλέον, διότι δὲν ἔχω ἡσυχίαν οὔτε τὴν ἡμέραν οὔτε τὴν νύκτα. Πρὸ ὀλίγου δὲ εἶδον καθ' ὕπνον τὸν Ὀδυσσεῖα, ὅστις ἦτο τοιοῦτος, ὅποιος ἦτο, ὅτε ἀνεχώρησε μὲ τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας κατὰ τῆς Τροίας· ἐχάρην δὲ πολὺ, διότι ἐνόμισα ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρον, ἀλλὰ καθαρὰ ἀλήθεια.»

Ταῦτα εἶπε, μετ' ὀλίγον δὲ ἤρχισε νὰ φωτίζη ἡ ἡμέρα. Τότε πάντες ἐξύπνησαν καὶ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὰς κλινὰς των. Καὶ ὁ μὲν Τηλέμαχος ἐξῆλθε κατευθυνόμενος εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ δὲ Εὐρύκλεια προσεκάλεσε τὰς ὑπηρετρίδας καὶ τὰς διέταξε ταχέως νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἐργασίας των, διότι ἦτο ἑορτὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ οἱ μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο λίαν πρῶτ'. Αἱ ὑπηρετρίαι ὑπήκουσαν εἰς τὰς διαταγὰς της. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθον καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τῶν μνηστῆρων καὶ ἤρχισαν νὰ σχιζῶσι ξύλα· κατόπιν δ' αὐτῶν ὁ Εὐμαιὸς φέρων τρεῖς παχεῖς χεῖρους, τοὺς ἀρίστους μεταξύ ὅλης τῆς ἀγέλης. Ἴδων δὲ τὸν Ὀδυσσεῖα, τοῦ εἶπε· «Ξένοι μου, σὲ περιποιούνται τῶρα περισσότερον οἱ μνηστῆρες, ἢ σὲ μεταχειρίζονται ὡς πρότερον;» Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. «Εἶθε, Εὐμαιε, οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τοὺς ἀθάδεις τούτους μνηστῆρας διὰ τὰ κακουργήματα, τὰ ὅποια πράττουσιν εἰς ξένον οἶκον.»

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι συνωμίλου, ἦλθε πλησίον των ὁ αἰγισσοσκὸς Μελάνθιος καὶ ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ τὸν Ὀδυσσεῖα διὰ προσβλητικῶν λόγων. «Ἀκόμη εἶσαι ἐδῶ, ξένοι; Τί περιμῆ-

κεις καὶ δὲν φεύγεις; μήπως θέλεις νὰ δαρῆς πρότερον, καὶ ἔπειτα νὰ φύγῃς;» Ὁ Ὀδυσσεύς τότε οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του, κακὰ κατ' αὐτοῦ σκεπτόμενος. Κατόπιν ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ὁ βουκόλος Φιλοίτιος φέρων εἰς τοὺς μνηστῆρας παχείας αἰγας καὶ στείραν βοῦν· πλησιάσας δὲ τὸν Εὐμαιον, εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ποῖος εἶνε ὁ ξένος οὗτος, Εὐμαιε, καὶ πόθεν ἔρχεται; Ὁ δυστυχῆς! ὁμοιάζει μὲ βασιλέα. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ δυστυχία τὸν ἐγήρασε καὶ ἔφερεν εἰς τοιαύτην θέσιν.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Φιλοίτιος καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῖα ἔδωκεν εἰς αὐτόν τὴν χεῖρα καὶ τοῦ εἶπε. «Χαῖρε, ὦ ξένοι, εἶθε εἰς τὸ μέλλον νὰ γείνης εὐτυχῆς, διότι τῶρα φαίνεται ὅτι κατέχεσαι ὑπὸ δυστυχίας. Ἄχ! Ζεῦ, πῶς ὑποφέρεις νὰ βλέπῃς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους σὺ ἐπλασες, νὰ βασανίζονται τόσο πολὺ. Πάντοτε, ὅσάκις βλέπω τοιοῦτον ἄνδρα, σκέπτομαι τί ἄρα νὰ πάσχη ὁ κύριός μου εἰς τοὺς ξένους τόπους ὑπὸ ὑπηρετῶν καὶ ὑπηρετριῶν. Ἄχ! ἅς ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς κακούργους μνηστῆρας, καὶ ἅς ἀπέβησκον τὴν αὐτὴν στιγμὴν.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. «Βουκόλε, ἐπειδὴ μοῦ φαίνεται ἄνθρωπος καλὸς καὶ συνετός, θὰ σοῦ εἶπω λόγον τινά, ὅστις ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ. Ὁ Ὀδυσσεύς ταχέως θὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἰθάκην, καὶ θὰ τὸν ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ φονεύῃ τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες τῶρα καταστρέφουσι τὴν περιουσίαν του.» Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Φιλοίτιος. «Εἶθε, ξένοι, νὰ ἐγίνετο ὅ,τι λέγεις, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες ὅποιαν δύναμιν ἔχω καὶ πῶς πληττουσιν αἱ χεῖρές μου.»

§ 50. Συμπόσιον τῶν μνηστῆρων· ὁ Κτήσιππος κτυπᾷ τὸν Ὀδυσσεῖα.

Ἐν ᾧ οὗτοι συνωμίλου, ἦλθον οἱ μνηστῆρες εἰς τὰ ἀ-

νάκτορα καὶ ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν. Οἱ ὑπηρέται τότε ταχέως διεμίρασαν ἄρτον καὶ κρέατα, ὁ δὲ Μελάνθιος ἐκέρνα οἶνον. Ὁ Τηλέμαχος δὲ ἐκάθισε τὸν Ὀδυσσεῦα εἰς τὸ κατώφλιον, ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ σπλάγχνα καὶ γλυκὺν οἶνον καὶ τοῦ εἶπε. «Κάθου, τρώγε καὶ πῖνε ἐδώ, ξένε, ἄνευ φόδου, διότι εἰς οὐδένα ἐκ τῶν μνηστήρων θὰ ἐπιτρέψω νὰ σὲ ἐνοχλήσῃ».

Τότε εἰς ἐκ τῶν μνηστήρων, ὁ Κτήσιππος ἐκ Σάμης ἀνὴρ πλούσιος, ἀλλὰ κακεντροχῆς, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους μνηστῆρας. «Ὁ ξένος οὗτος, φίλοι, ἀρκετὰ ἔφαγε καὶ ἔπιε, διότι δὲν εἶνε καλὸν νὰ περιφρονῆ τις τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου, οἵτινες ἔρχονται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς ἰκέται. Ἐπιθυμῶ ὅμως καὶ ἐγὼ νὰ δώσω εἰς αὐτὸν δῶρόν τι, τὸ ὅποσον δύναται καὶ αὐτὸς νὰ χάρισῃ εἰς ἄλλον ἐπαίτην.» Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τοῦ κανίστρου πόδα βοῦς καὶ τὸν ἐσφενδόνισε κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῦος. Οὗτος ὅμως ἀπέφυγε τὸ κτύπημα κλίνας τὴν κεφαλὴν του Ὁ Τηλέμαχος τότε ὠργίσθη πολὺ καὶ ἐπέπληξε τὸν Κτήσιππον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων· «Κτήσιππε, ἔχε χάριν, ὅτι ἐφυλάχθῃ ὁ ξένος καὶ ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, ἀλλὰ πάραυτα θὰ σὲ διεπέρων εἰς τὸ μέσον διὰ τοῦ δέρατός καὶ ὁ πατήρ σου θάσού ἠτοίμαζε τώρα ταφὴν ἀντὶ γάμου.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, πάντες δὲ οἱ μνηστῆρες ἐσιώπων. Μετ' ὀλίγον δὲ κατέβη εἰς τὴν αἴθουσαν ἡ Πηνελόπη κρατοῦσα τὸ μέγα τόξον τοῦ συζύγου της καὶ τὴν φαρέτραν μὲ τὰ βέλη, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μνηστῆρας. «Γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκούσατε μετὰ προσοχῆς τί θὰ σᾶς εἶπω. Παύσατε τοῦ νὰ κατατρώγητε τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου μου καὶ ἔλθετε ν' ἀγωνισθῆτε Ὅστίς δὲ ἐξ ὑμῶν ἐντείνῃ τὸ τόξον τοῦ ἀπόντος συζύγου μου καὶ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βέλους τοὺς δώδεκα τούτους πελέκεις, αὐτὸν θ' ἀκολουθήσω ὡς σύζυγός του εἰς τὴν οἰκίαν του.» Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔστησε τοὺς πελέκεις καὶ

τὰ σειράν, οἱ δὲ μνηστῆρες προσῆλθον πρὸς διαγωνισμόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον. Ἐμμενον δ' ἀκόμη ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων, οἵτινες ἦσαν ὄλων τῶν ἄλλων ἀνώτεροι κατὰ τὴν δύναμιν.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμήν ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης ὁ Εὐμαιοὺς καὶ ὁ Φιλοίτιος, τοὺς ἠκολούθησε δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅτε δὲ ἦσαν μακρὰν τῆς θύρας καὶ τῆς αὐλῆς, εἶπε πρὸς αὐτούς· «Βουκόλε καὶ χοιροδοσκέ, ἂν τὴν στιγμήν ταύτην ἤρχετο ὁ Ὀδυσσεύς, σεῖς τότε τί θὰ ἐκάνετε; θὰ ἐβοηθεῖτε αὐτὸν ἢ τοὺς μνηστῆρας;» Ἄχ! ἄς ἤρχετο ἐνταῦθα ὁ Ὀδυσσεύς, ξένε, ἀπήντησεν ὁ Φιλοίτιος, καὶ τότε θὰ ἔδλεπες, τί ἀξίζουσιν αἱ χεῖρές μου.» Τὰ αὐτὰ δὲ σχεδὸν ἐπανέλαβε καὶ ὁ Εὐμαιοὺς. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐνόησε τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην τῶν ὑπηρετῶν του καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς.

«Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐφθασα τέλος εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀφ' οὗ ὑπέφερα ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη πολλὰ δεινὰ καὶ περιεπλανήθην εἰς πολλὰς ξένας χώρας. Βλέπω δὲ ὅτι σεῖς μόνοι ἐξ ὄλων τῶν ὑπηρετῶν μου, μένετε πιστοὶ εἰς τὸν κύριόν σας. Ἄν λοιπὸν ὁ θεὸς μὲ βοηθήσῃ νὰ καταδαμάσω τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, θὰ σᾶς δώσω συζύγους καὶ κτήματα, καὶ θὰ εἴσθε εἰς τὸ μέλλον μὲ τὸν Τηλέμαχον σύντροφοι καὶ ἀδελφοί. Ἐλθετε δὲ νὰ ἴδῃτε καὶ τὴν πληγὴν, τὴν ὅποιαν ἄλλοτε μοῦ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος, ἵνα βεβαιωθῆτε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριός σας.» Ταῦτα εἰπὼν ἀπεμάκρυνε τὰ ῥάκη του ἀπὸ τῆς οὐλῆς. Οὗτοι τότε ἀνεγνώρισαν τὸν κύριόν των καὶ ἐναγκαλισθέντες αὐτὸν ἐκλαῖον καὶ ἐφίλουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὅσαύτως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐφίλησεν αὐτούς. Καὶ θὰ ἐκλαῖον μέχρι τῆς ἐσπέρας, ἐὰν ὁ Ὀδυσσεύς δὲν τοὺς καθησύχαζε λέγων· «Παύσατε τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τοὺς θρήνους, μὴ ἐξέλθῃ κανεὶς τῶν μνηστήρων καὶ μᾶς ἴδῃ. Ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' ὄχι ὄλοι

ΟΔΥΣΣΕΥΣ, ΕΥΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙΤΙΟΣ

ομού. Ἐγὼ εἰτέρχομαι πρῶτος, σεῖς δὲ ἔρχεσθε κατόπι·
Θὰ ζητήσω δέ, Εὐμαίε, μετ' ὀλίγον τὸ τόξον, ἀλλ' οἱ
μνηστῆρες θ' ἀρνηθῶσι τοῦτο καὶ θὰ φωνάζωσι. Σὺ ἄρα
λάβε καὶ φέρε τοῦτο πρὸς ἐμέ, ἔπειτα δὲ διατάξε τὰς ὑ-
πηρετρίδας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰς θύρας τοῦ ἀνακτόρου.
Ἐὰν δέ τις ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ ἐντὸς τῆς αἰθούσης στεναγ-
μοὺς ἢ κτύπους, νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου τῆς, ἀλλ'
ἂς ἐξακολουθῇ ἡσύχως τὴν ἐργασίαν τῆς. Σὺ δέ, Φιλοί-
τιε, φρόντισε νὰ κλείσῃς καλῶς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς
καὶ νὰ τὰς στερεώσῃς διὰ σχοινίου.»

§ 51. Ὁ Ὀδυσσεὺς τοξέυει καὶ ἐπιτυγχάνει.

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν θέσιν του·
ἔπειτα δὲ εἰσῆλθον καὶ οἱ ὑπηρέται. Μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς
μῆς ἐκείνης οὐδεὶς τῶν μνηστῆρων ἠδυνήθη νὰ ἐντείλῃ τὸ
τόξον. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς αὐτούς. «Δότε καὶ εἰς
ἐμέ, μνηστῆρες, τὸ τόξον, ἵνα δοκιμάσω καὶ ἐγὼ, ἂν ἴ-
νεανικὴ μου δύναμις δὲν μὲ ἐγκατέλιπεν ἐντελῶς ἐνεκα
τῶν ταλαιπωριῶν.» Οἱ μνηστῆρες τότε ὠργίσθησαν πάλιν

κατὰ τοῦ ξένου· ὁ Εὐμαῖος ἁπλῶς ἔλαβεν εὐθύς τὸ τόξον
καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς αὐτόν. Ἐπειτα δὲ καλέσας ἔξω τὴν
Εὐρύκλειαν εἶπε πρὸς αὐτήν.

«Ὁ Τηλέμαχος σὲ διατάττει, συνετὴ Εὐρύκλεια, νὰ
κλείσῃς καλῶς τὰς θύρας τῶν ἀνακτόρων. Ἐὰν δὲ καμ-
μία τῶν ὑπηρετριῶν ἀκούσῃ στεναγμοὺς καὶ θόρυβον καὶ
θέλῃ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου τῆς, σὺ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃς
εἰς αὐτήν τοῦτο.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐμαῖος· ἡ δὲ Εὐρύ-
κλεια εὐθύς ἔκλεισε τὰς θύρας τοῦ μεγαλοπρεποῦς με-
γάρου. Τότε δὲ καὶ ὁ Φιλοίτιος ἔδραμεν ἔξω τῆς αἰθού-
σης καὶ ἔκλεισε καλῶς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς.

Ἄφ' οὗ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὸ τόξον, ἡ Πηνελόπη ἀνέβη
εἰς τὰ δώματά τῆς κατὰ παράκλησιν τοῦ υἱοῦ τῆς· ἐκεῖ-
νος δὲ τανύσας αὐτὸ ἄνευ δυσκολίας ἔρριψε τὸ βέλος, τὸ
ὁποῖον διήλθε δι' ἄλων τῶν ὀπῶν τῶν πελέκεων. Τότε εἶ-
πε πρὸς τὸν υἱόν του. «Τηλέμαχε, πιστεύω ὅτι δὲν σὲ
καταισχύνει ὁ ξένος, ὅστις εὐρίσκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου,
διότι καὶ τὸ τόξον ἐτάνυσα καὶ τοῦ σκοποῦ ἐπέτυχον.
Αἱ δυνάμεις μου ἀκόμη εἶνε ἀκμαῖαι. Τώρα δὲ εἶνε και-
ρὸς νὰ προετοιμάσωμεν, ἐν ὅσῳ εἶνε ἀκόμη ἡμέρα, τὸ δεῖ-
πνον διὰ τοὺς μνηστῆρας.»

Ταῦτα εἰπὼν ἔνευσεν εἰς τὸν Τηλέμαχον διὰ τῶν ὀ-
φρῶν. Οὗτος δὲ εὐθύς ἐξώσθη τὸ δξύ ξίφος του, ἔλαβεν
εἰς τὰς χεῖράς του τὸ δόρυ καὶ ἐστάθη ὀπλισμένος πλη-
σίον τοῦ πατρὸς του.

§ 52. Μνηστηροφονία.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεδύθη τὰ ῥάκη του καὶ ἐπήδησεν
εἰς τὸ ὑψηλὸν κατώφλιον τῆς θύρας, κρατῶν εἰς τὰς
χεῖράς του τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη βελῶν φαρέτραν του·
χύσας δὲ πρὸ τῶν ποδῶν του τὰ βέλη, εἶπε πρὸς τοὺς
μνηστῆρας. «Ὁ ἀγὼν οὗτος ἐτελείωσε. Τώρα δὲ ἐκλέγω
ἄλλον σκοπὸν, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἕως τώρα ἐπέτυχεν.» Καὶ

εὐθύς ῥίψας τὸ βέλος ἐκτύπησε τὸν Ἀντίνοον εἰς τὸν
λαιμόν. Τότε πάντες οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν νὰ ὑδρίζωσι
τὸν Ὀδυσσεά διὰ λόγων σκληρῶν λέγοντες.

« Ἀθλιε, τί ἔκαμες; Διὰ τί δὲν ἐπρόσεχες, ὅτε ἔρρι-
πτες τὸ βέλος; Τώρα θὰ χαθῆς καὶ οἱ γῦπες θὰ σέ κα-
ταφάγωσι, διότι ἐφόνευσες τὸν κάλλιστον νέον τῆς Ἰθά-
κης».

Ἐλεγον δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, διότι ἐνό-
μιζον ὅτι τὸ βέλος ἐρρίφθη ἐξ ἀπροσεξίας, καὶ δὲν ἔ-
δλεπον ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς καταστροφῆς των ἔφθασεν. Ἄλλ-
ὁ Ὀδυσσεὺς κυττάξας αὐτοὺς μὲ βλέμμα ἄγριον ἀνέ-
κραξεν.

« Ἐνομίζετε, σκύλοι, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐπέστρεψον
εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ διὰ τοῦτο κατεστρέφετε τὴν
περιουσίαν μου, μετεχειρίζεσθε κακῶς τὰς ὑπηρετίας
μου καὶ ἐζητεῖτε εἰς γάμον τὴν γυναῖκά μου, χωρὶς νὰ
φοβῆσθε τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ἐντρέπησθε τοὺς ἀνθρώπους!
Τώρα ὅμως δὲν ἔ' ἀποφύγητε τὸν θάνατον».

Ταῦτα εἶπε, μέγας δὲ τρόμος κατέλαβε τότε ἅπαν-
τας, καὶ ἕκαστος ἐσκέπτετο, πῶς νὰ διαφύγη τὸν ὄλε-
θρον. Μόνος ὁ Εὐρύμαχος ἔλαβε θάρρος καὶ τὸν παρεκά-
λεσε νὰ μὴ τοὺς φονεύσῃ τοῦ ὑπεσχέθη δὲ νὰ τὸν ἀπο-
ζημιώσῃ διὰ τὰ κατασπαταληθέντα πράγματα. Πρὸς
ταῦτα ὅμως ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς. « Εὐρύμαχε, καὶ ὄλο-
κληρον τὴν περιουσίαν σας ἂν μοῦ προσφέρητε, ἐγὼ κατ'
οὐδένα τρόπον θ' ἀφήσω ἀτιμώρητον τὴν ὕβριν ταύτην.
Τώρα δὲ δύνασθε νὰ ἐκλέξητε ἓν ἐκ τῶν δύο, ἢ νὰ πο-
λεμήσῃτε ἢ νὰ φύγητε, ἂν δύνασθε· δὲν πιστεύω ὅμως
νὰ σωθῆ κανεὶς ἐξ ὑμῶν.

Ἐμπρὸς λοιπόν, μνηστῆρες, ἐφώναξε τότε ὁ Εὐρύμα-
χος, ὡς σύρωμεν τὰ ξίφη μας καὶ ὡς ἐρμήσωμεν κατὰ
τοῦ ἀνδρὸς τούτου βλοὶ διὰ μιᾶς, ἵσως δυνηθῶμεν νὰ τὸν
καταφάγωμεν. Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ ξίφος, φωνάζων

τρομερά. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτόξευ-
σεν αὐτὸν εἰς τὸ στήθος πλησίον τοῦ μαστοῦ, διεπέρασε
δὲ τὸ βέλος τὸ ἦπαρ του, καὶ ὁ Εὐρύμαχος περιστραφεὶς
ἔπεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὴν ὁποίαν καὶ ἀνέτρεψε, τὰ
δὲ φαγητὰ καὶ ποτήρια ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς. Τότε ὁ
ἀμφίνομος μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ὤρμησε κατὰ τοῦ
Ὀδυσσεῶς, θέλων νὰ διέλθῃ διὰ τῆς θύρας, ἀλλ' ὁ Τηλέ-
μαχος ἐγκαίωσεν τὸν ἐκτύπησε διὰ τοῦ ἀκοντίου του εἰς
τὸ μέσον τῶν ὤμων καὶ διεπέρασε τὸ στήθος του. Ἐπει-
τα ἦλθε πλησίον τοῦ πατρὸς του, ὅστις τοῦ εἶπε. « Τρέ-
ξε καὶ φέρε ὄπλα, διότι μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἔχω βέλη νὰ
παλαίσω, εὐκόλως δὲ τότε οἱ μνηστῆρες θὰ μὲ ἐκποτί-
σωσιν ἐκ τῆς θύρας.»

Ὁ Τηλέμαχος πάραυτα ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον καὶ
ἔφερεν ἀσπίδας, δόρατα καὶ περικεφαλαίας εἰς τὸν πατέ-
ρα του. Πρῶτος δ' αὐτὸς ἐνεδύθη τὰ χάλκινα ὄπλα, ἔ-
πειτα δὲ ἐνέδυσσε καὶ τοὺς δύο ὑπηρετάς. Ὁ Ὀδυσσεὺς
δὲ ἐνέδυσσε καὶ τοὺς δύο ὑπηρετάς. Ὁ Ὀδυσσεὺς
δὲ ἐνέδυσσε καὶ τοὺς δύο ὑπηρετάς. Τότε ὁ Μελάνθιος ἔδραμεν
εἰς τὴν ὀπλοθήκην, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀπροσεξίας ἀφήκεν ὁ
Τηλέμαχος ἀνοικτήν, καὶ ἔφερεν εἰς τοὺς μνηστῆρας
ἀσπίδας, δόρατα καὶ περικεφαλαίας. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀ-
δυσσεὺς ἐφοδῆθη, διότι εἶδεν, ὅτι ὁ ἀγὼν ἦτο ἄνισος. Ἐ-
στεῖλε δὲ εὐθύς τὸν Εὐμαιον καὶ τὸν Φιλοίτιον νὰ κλεί-
σωσι καλῶς τὴν θύραν τῆς ὀπλοθήκης καὶ νὰ ἴδωσι ποῖος
ἔφερε τὰ ὄπλα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Διέταξε δ' αὐτοὺς νὰ
τὸν συλλάβωσι, καὶ ἀφ' οὗ τὸν δέσωσι καλῶς, νὰ τὸν
κρεμάσωσιν. Οἱ δύο ὑπηρεταὶ εὐθύς ὑπήκουσαν, καὶ ἔδραμον
εἰς τὴν ὀπλοθήκην, χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοήσῃ ὁ Μελάνθιος,
ὅστις εἶχεν ἤδη εἰσέλθει καὶ πάλιν εἰς αὐτήν. Τότε ἐρμή-
σαντες κατ' αὐτοῦ τὸν ἔρριψαν κατὰ γῆς καὶ τοῦ ἔδεσαν
χεῖρας καὶ πόδας, ἔπειτα δὲ τὸν ἐκρέμασαν ὑψηλὰ ἐν

τῇ ὀπλοθήκῃ. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκλεισαν καλῶς τὴν θύραν, ἐπέστρεψαν ὀπλισμένοι πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως

§ 53. Ἡ Ἀθηναῖ βοήθει τὸν Ὀδυσσεύ.

Θάνατος πολλῶν μνηστήρων

Ἐν ᾧ δὲ ἀμφοτέρα τὰ μέρη ἐπολέμουν μανιωδῶς, ἤλθεν ἡ Ἀθηναῖ πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως, λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος. Τότε ὁ Ἀγέλαος εἶπε πρὸς αὐτήν. «Μέντορ, μὴ τολμήσῃς νὰ βοηθήσῃς τὸν Ὀδυσσεύ, διότι, ὅταν φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ τοὺς συντρέφους του, θὰ φονεύσωμεν καὶ σέ. Κατόπιν δὲ θὰ ἐκδιώξωμεν ἐκ τῆς Ἰθάκης τὰ τέκνα σου καὶ τὴν σύζυγόν σου καὶ θὰ διανείμωμεν μεταξὺ μας τὴν περιουσίαν σου.»

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος, ἡ δὲ Ἀθηναῖ ἔτι μᾶλλον ὠργίσθη κατὰ τῶν ἀνθαδῶν μνηστήρων καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεύ.

«Δὲν ἔχεις πλεόν, Ὀδυσσεῦ, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ὁποίαν εἶχες, ὅτε ἐπολέμεις ἐπὶ ἐννέα κατὰ συνέχειαν ἔτη κατὰ τῶν Τρώων χάριν τῆς Ἑλένης. Διὰ τί τώρα, ὅτε εὕρισκεςαι εἰς τὸν οἶκόν σου, ἀποδειλιᾷς ἐνώπιον τῶν μνηστήρων;» Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖ, διὰ νὰ τοῦ ἐμβάλλῃ θάρρος, καὶ μεταμορφωθείσα εἰς χελιδόνα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς μαύρης ὀροφῆς τῆς αἰθούσης.

Ἀφ' οὗ δὲ ἀνεχώρηтен αὕτη, οἱ μνηστήρες ἔλαβον θάρρος καὶ ὅλοι ἔρριψαν τὰ ἀκόντιά των κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως διὰ νὰ τὸν φονεύτῳσιν, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖ ἐματαίωσε τὸ ῥίψιμον αὐτῶν. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῶν δύο ὑπηρέτῳν του ἔρριψαν τὰ ἀκόντιά των καὶ οὐδὲν ἐκ τούτων ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ του. Τέσσαρες ἐτῳν μνηστήρων ἔπεσαν κατὰ γῆς νεκροί. Τότε οἱ ἄλλοι ἐφοδῳήθησαν πρὸς στιγμὴν καὶ κατέφυγον εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐπανέκτησαν τὸ θάρρος τῳ

καὶ ὀρμήσαντες κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἔρριψαν κατ' αὐ-
 τοῦ τὰ ἀκόντια των. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπέτυχον, καὶ
 μόνον τοῦ Ἀμφιμέδοντος τὸ ἀκόντιον ἀπέξεσεν ὀλίγον
 τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς τοῦ Τηλεμάχου, καὶ τοῦ Κτη-
 σίππου τὸ δόρυ ἐχάραξε τὸν ὄμων τοῦ Εὐμαίου. Ὁ Ὀ-
 δυσσεὺς τότε καὶ οἱ σύντροφοί του ἔρριψαν πάλιν τὰ ἀ-
 κόντια κατ' αὐτῶν, καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησε τὸν
 Εὐρυδάμαντα, ὁ Τηλέμαχος τὸν Ἀμφιμέδοντα, ὁ Εὐμαι-
 ος τὸν Πόλυδον καὶ ὁ Φιλοίτιος τὸν Κτήσιππον εἰς τὸ
 στήθος. Πρὸς τοῦτον δ' ἀποθνήσκοντα εἶπεν ὁ βουκόλος.
 «ὦ ἀνόητε υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου, φιλοκατήγορε Κτήσιππε,
 βένθα ὀμιλῆς πλέον ὑπερηφάνως παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς
 ἄσυνεσίας σου. Λάβε τὸ δῶρον τοῦτο διὰ τὸν βόειον πόδα,
 τὸν ὁποῖον ἔρριψες ἀντὶ δώρου φιλοξενίας κατὰ τοῦ Ὀ-
 δυσσεῶς, ὅτε ἐξήτει ἐλεημοσύνην ἐν τῇ οἰκίᾳ του.»

§ 24. **Φόνος τῶν λοιπῶν μνηστῆρων καὶ τῶν
 αἰσχροῶν ὑπηρετριῶν.**

Τότε ἡ Ἀθηναῖ ἔσεισεν ἐκ τῆς ὀροφῆς τὴν ἀνθρωπο-
 κτόνον αἰγίδα της, (*) καὶ ἀμέσως ἐφοβήθησαν οἱ μνηστῆ-
 ρες καὶ ἔτρεχον ἐντὸς τοῦ μεγάρου ὡς οἱ βόες, τοὺς ὁποί-
 ουσ διώκει κατὰ τὸ ἔαρ ὁ οἶστρος (ἀλογόμυια). Ὁ δὲ Ὀ-
 δυσσεὺς μετὰ τῶν ἄλλων ὄρμησαν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐ-
 φόνευσαν τὸ δὲ ἔδαφος ἐπλημμύρισεν ἀπὸ αἵμα. Οὕτως ὁ
 Ὀδυσσεὺς κατάρθρωσε νὰ φονεύσῃ ὅλους τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ
 του συνηθροισμένους νέους, ἐκτὸς τοῦ αἰδοῦ Φημίου καὶ
 τοῦ κήρυκος Μέδοντος. Διότι ὁ μὲν αἰδὸς διὰ τῆς βίας
 ἔτραγουδοῦσεν εἰς τὰ συμπόσια τῶν μνηστῆρων, ὁ δὲ κῆ-

(*) Οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ φοβερὰ ἀσπίς τοῦ Διός, ἡ ὑπὸ τοῦ
 Ἡφαιστοῦ ἐκ μετάλλου φιλοτεχνηθεῖσα, ἣτις ἐπισειομένη ὑπὸ
 τοῦ Διὸς ἐνέβαλε φόβον καὶ ἐκπληξιν εἰς πάντας. Μετεχει-
 ρεῖτο δ' αὐτὴν καὶ ἡ Ἀθηναῖ, ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ Ἀπόλλων.

ρυῆ ἐπροστάτευε καὶ συνεδούλευε τὸν Τηλέμαχον κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ πατρὸς του.

Ἄφ' οὗ ἐξεδικηθή οὕτω τοὺς μνηστῆρας, προσεκάλεσε τὴν γραῖαν Εὐρύκλεια καὶ τὴν ἠρώτησε, ποῖαι ἀπὸ τὰς ὑπηρετρίας ἠτίμασαν τὸν οἶκόν του. Ἐπειτα ἔστειλεν αὐτὴν νὰ τὰς καλέσῃ. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦσαν αὐταὶ ἐν τῇ αἴθουσῃ ἐνώπιόν του. Ἄφ' οὗ δὲ κατὰ διαταγὴν τούτου μετέφεραν εἰς τὴν αὐλὴν τὰ πτώματα καὶ ἐκαθάρισαν τὴν αἴθουσαν, τὰς ᾠδήγησεν ὁ Τηλέμαχος μετὰ τοὺς δύο ὑπηρετάς του ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὰς ἐκρέμασεν. Ἐπειτα ἔφεραν καὶ τὸν Μελάμβιον εἰς τὴν αὐλὴν, ἔκοψαν τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὄπτα του μετὰ τὸ κοπτερόν ξίφος, κατόπιν δὲ διεμέλισαν αὐτὸν καὶ ἔρριψαν τὰ μέλη του εἰς τοὺς κύνας. Μετὰ τοῦτο ἡ Εὐρύκλεια ἔφερε κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὀδυσσεὺς θεῖον καὶ πῦρ καὶ ἐκάπνισε τὴν αἴθουσαν, τὰ δωμάτια καὶ τὴν αὐλὴν. Κατόπιν ἐκάλεσεν ὅλας τὰς ὑπηρετρίας εἰς τὴν αἴθουσαν· αὐταὶ δὲ κρατοῦσαι δάδα· εἰς τὰς χεῖρας περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, ἔσφιγξαν τὰς χεῖράς του καὶ κατεφίλησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Τότε κατέλαβε τὸν Ὀδυσσεῖα γλυκεῖα ἐπιθυμία νὰ κλαίῃ, διότι εἶδε τὴν πίστιν αὐτῶν.

§ 33. Ἡ Εὐρύκλεια ἀναγγέλλει εἰς τὴν Πηνελόπην τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεὺς.

Ἡ Εὐρύκλεια ἀνέβη εὐθύς εἰς τὸ ὑπερφῶν πλήρης χαρᾶς, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς τὴν κυρίαν τῆς, ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· σταθεῖσα δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της εἶπε πρὸς αὐτὴν. «Πηνελόπη ἀγαπητῆ μου κόρη, ξύπνησε, ἵνα ἴδῃς ὅτι τόσον χρόνον περιμένει· Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦλθε καὶ ἐφάνευσεν ὅλους τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες κατέστρεφον τὴν περιουσίαν του».

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη. «Ἀγαπη

τῆ μου Εὐρύκλεια, τί ἔπαθες; Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἐξυπνίσῃς, διὰ νὰ μοῦ εἴπῃς τοιαῦτα ψεύδη; Ἄν ἄλλη ἔπραττε τοῦτο, εὐθύς θὰ τὴν ἀπεδιώκον μετὰ ὕβριστικῶς λόγους.» Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ καλὴ γραῖα.

«Δὲν σὲ περιπαίζω, παιδί μου, ὁ Ὀδυσσεὺς ἦλθε καὶ εἶνε κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν. Εἶνε ὁ ἐπαίτης, τὸν ὅποιον πάντες οἱ μνηστῆρες περιεφρόνουν. Ὁ Τηλέμαχος ἐγνώριζε τοῦτο πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ τὸ ἔκρυπτε, μέχρις οὗ ἐκδικηθῆ τοὺς μνηστῆρας». Ἡ Πηνελόπη τότε ἀνετινάχθη ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἐναγκαλισθεῖσα τὴν γραῖαν εἶπε πρὸς αὐτὴν. «Εἶπέ μου, καλὴ μου γραῖα, ἂν πράγματι ἦλθεν ὁ σύζυγός μου, ὡς λέγεις, πῶς ἡδυνήθη μόνος νὰ φονεύσῃ τόσους μνηστῆρας;» «Δὲν εἶδον, ἀπήντησεν ἡ Εὐρύκλεια, ἀλλὰ μόνον ἤκουσα τοὺς στεναγμούς τῶν φονευομένων· διότι ἡμεῖς αἱ ὑπηρετρίαι ἐκαθήμεθα πεφοβισμένοι ἐντὸς τῶν καλῶς κεκλεισμένων δωματίων.» Ὅτε δὲ ὁ Τηλέμαχος μετὰ προσεκάλεσεν, εὔρον τὸν Ὀδυσσεῖα καταιματωμένον ἐν μέσῳ τῶν φονευθέντων μνηστῆρων. Ἄφ' οὗ δὲ ἐκαθάρισαμεν καλῶς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκαπνίσαμεν αὐτὴν μετὰ θεῖον, μετὰ διέταξεν ὁ σύζυγός σου νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ σὲ καλέσω. Ἀκολούθησέ με λοιπόν, τέκνον μου, καὶ ἔλθε νὰ ἴδῃς τὸν σύζυγόν σου, ἵνα εὐφρανθῇ ἡ καρδιά σου, ἀφ' οὗ ὑπέφερες χάριν αὐτοῦ τόσα δεινά.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη. «Ἀκόμη δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω τοῦτο, καλὴ μου γραῖα. Δὲν εἶνε δυνατόν ἐκεῖνος νὰ εἶνε ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀλλὰ θεὸς τις, ὅστις ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ συζύγου μου, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς μνηστῆρας διὰ τὰς κακὰς των πράξεις. Ὁ δυστυχὴς σύζυγός μου ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του, ἡμέρα δὲ ἐπιστροφῆς δι' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει πλέον.» «Τί λέγεις κόρη μου, ὁ Ὀδυσσεὺς εἶνε ἐδῶ, καὶ λέγεις ὅτι

δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον; Αὐτὸς εἶνε ὁ Ὀδυσσεύς, παιδί μου, τὸν ἀνεγνώρισα ἀπὸ τὴν οὐλήν, ὅτε τοῦ ἔπλυνον τοὺς πόδας. Ἦθελον δὲ εὐθύς νὰ σοῦ ἀναγγείλω τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ ἤμπόδισε».

«Γραῖα, ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη, εἶνε δύσκολον σὺ νὰ ἐννοήσῃς τὰς σκέψεις τῶν θεῶν, ἂν καὶ εἶσαι πολὺ πειρος. Ἄλλ' ὅμως ἄς ὑπάγωμεν πρὸς τὸν υἱόν μου, ἵνα ἴδω τοὺς φονευθέντας μνηστῆρας καὶ ἐκεῖνον, ὅστις ἐφόβησεν αὐτούς.

§ 56. Ἀναγνώρισις Ὀδυσσεύος καὶ Πηνελόπης.

Ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα ἡ Πηνελόπη, κατέβη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ πυρὸς ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσεύος· οὗτος δὲ ἐκάθητο πλησίον τῆς ὑψηλῆς στήλης βλέπων κάτω, καὶ περιέμενε νὰ τοῦ ὀμιλήσῃ ἡ σύζυγός του. Ἡ Πηνελόπη ὅμως ἔμενον ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, διότι θάμβος κατέλαβε τὴν ψυχὴν τῆς· καὶ ἄλλοτε μὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦτο αὐτός, ἄλλοτε δὲ δὲν τὸν ἀνεγνώριζε διότι ἐφόρει ἄθλια ἐνδύματα. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐπέτιμησεν αὐτὴν εἰπὼν. «ὦ μῆτέρ μου, βλέπω ὅτι ἔχεις καρδίαν σκληροτέραν τοῦ λίθου. Ποία ἄλλη γυνὴ θὰ ἐφέρετο οὕτω πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς, ὅστις, ἀφ' οὗ ὑπέφερε πολλὰς ταλαιπωρίας, ἐπανῆλθε μετὰ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὴν πατρίδα του; Διὰ τί δὲν ἔρχεσαι πλησίον του νὰ τοῦ ὀμιλήσῃς;»

«Ἡ ψυχὴ μου, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ἡ Πηνελόπη, κατέχεται ὑπὸ ἐκπλήξεως, καὶ δὲν δύναμαι μήτε νὰ ὀμιλήσω, μήτε νὰ τὸν ἐρωτήσω, μήτε νὰ τὸν ἴδω κατὰ πρόσωπον. Ἄλλ' ἐὰν ἀληθῶς εἶνε ὁ Ὀδυσσεύς, θὰ γνωρισθῶμεν μετ' ὀλίγον καλλίτερα.»

Τότε μειδιάσας ὁ Ὀδυσσεύς ἐστράφη πρὸς τὸν υἱόν του καὶ τοῦ εἶπε· «Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάξῃ. Τώρα μὲ περιφρονεῖ, διότι φορῶ ἄθλια ἐνδύματα,

μετ' ὀλίγον ὁμοῦς θέλει πεισθῆ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ σύζυγός της.
Ἡμεῖς ὁμοῦς πρέπει τώρα νὰ σκεφθῶμεν, πῶς νὰ μὴ δια-
δοθῆ εἰς τὴν πόλιν ὁ θάνατος τῶν μνηστήρων. Θεωρῶ λοι-
πὸν καλὸν νὰ λουσθῆτε καὶ νὰ φορέσητε λαμπροὺς χι-
τῶνας· διατάξατε δὲ καὶ τὰς ὑπηρετρίδας νὰ πράξωσι
τὸ αὐτό. "Ἐπειτα ὁ ἀοιδὸς ἄς τραγουδῆ καὶ ἄς παίξῃ
μὲ τὴν κιθάραν τοῦ ἄσματος τοῦ χοροῦ, ἵνα οἱ πλησίον
ἡμῶν κατοικοῦντες καὶ οἱ διαβάται νομίζωσιν, ὅτι
γίνεται γάμος. Οὕτω δὲ θὰ δυνηθῶμεν ἡσύχως νὰ μετα-
θῶμεν εἰς τὴν ἔξοχὴν καὶ νὰ σκεφθῶμεν ἐκεῖ, τί πρέπει
νὰ πράξωμεν."

Ταῦτα εἶπεν, οὗτοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως. Ἄφ' οὗ
δὲ ἐλούσθησαν καὶ ἐφόρεσαν ὡραῖα ἐνδύματα, ἤρχισαν
νὰ τραγουδῶσι καὶ νὰ χορεύωσιν. "Ὅσοι δὲ ἤκουον ταῦ-
τα ἔξωθεν, ἔλεγον μεταξύ των. «Βεβαίως τῶν μνηστή-
ρων τις νυμφεύεται τὴν ὡραίαν βασίλισσαν. Διὰ τί ἡ
ἀθλία δὲν περιέμενε τὴν ἐπάνοδον τοῦ συζύγου της;»

Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλούσθη καὶ ἐφόρεσεν ὡραῖα
ἐνδύματα· ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του
ἑξαισίαν καλλομένην, καὶ τὸν ἔκαμεν ὑψηλότερον καὶ με-
γαλοπρεπέστερον. Οὕτω λοιπὸν μεταμορφωμένος μετέβη
εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθισεν ἀντικρὺ τῆς συζύγου του.
Ἡ Πηνελόπη τότε ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ διαφόρων πραγ-
μάτων, τὰ ὅποια εἰς αὐτὴν καὶ εἰς αὐτὸν μόνον ἤ-
σαν γνωστά. Ἄφ' οὗ δὲ ἐπείσθη, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ σύ-
ζυγός της, ἔτρεξε πρὸς αὐτόν, τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τοῦ
ἔλεγε κλαίουσα·

«Μὴ ἀγανακτῆς κατ' ἐμοῦ, Ὀδυσσεῦ, διότι δὲν ἔδει-
ξα εὐθύς τὴν πρὸς σέ ἀγάπην μου. Ἐφοβούμην ἡ δυστυ-
χίης, μήπως δὲν ἦσο σύ, ἀλλ' ἄλλος τις, ὅστις ἦλθεν εἰς
τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ μὲ ἀπατήσῃ.»

Οἱ λόγοι οὗτοι διήγειραν εἰς τὸ στῆθος τοῦ ἥρωος τὴν
ἐπιθυμίαν δακρύων· ἔκλαιε δὲ κρατῶν εἰς τὰς ἀγκάλας

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΠΗΝΕΛΟΪΗ

του τὴν πιστὴν καὶ φρόνιμον σύζυγόν του. Καὶ ἡ Πηνελόπη δὲ ἐθεώρει μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς τὸν σύζυγόν της καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσύρῃ ἀπὸ τὸν λαιμόν του τὰς λευκοὺς βραχιονιάς της. Οὕτω δὲ ἐνηγκαλισμένοι διηγοῦντο καὶ εἰ δύο μετὰξὺ τὸν μέχρι βαθείας νυκτὸς τὰ παθήματά των. Ἐπειτα δ' ἀνέβησαν εἰς τὸν θάλαμον των ν' ἀναπαυθῶσιν.

§ 27. Ὁ Ὀδυσσεὺς φανεροῦται εἰς τὸν πατέρα του.

Ἦν ἐπομένην ἡμέραν λίαν πρῶτ' ἐπορευῆθη ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τῶν ὑπηρετῶν του εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου. Ἄμα δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ, οἱ μὲν ἄλλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπως ἐτοιμάσωσι τὸ γεῦμα, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μόνος ἐπαρευῆθη εἰς τὸν κῆπον. Ἐκεῖ εὔρε τὸν γέροντα Λαέρτην σκαλίζοντα φυτόν τι· ἐφόρει οὗτος ἄθλια καὶ ῥυπαρὰ ἐνδύματα, ὁ πώγων του ἦτο κατὰλευκος, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου του ἦτο διακεχυμένη μεγίστη λύπη καὶ ἀπελπισία. Καθὼς εἶδεν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν πατέρα του εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν, ἐ-

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΛΑΕΡΤΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

στάθη ὑπὸ μεγάλην ἀπιδεάν και ἤρχισε νὰ κλαίῃ. "Ἐπειτα ἐπλησίασεν ἱσύχως τὸν γέροντα, και ἀφ' οὗ τὸν ἐχαιρέτισεν, ἤρχισε νὰ ἐμιλῇ μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς ὡς ξένος. "Ὅτε δὲ προσπαρεσκευάσεν αὐτὸν διὰ τὴν ἀνέλπιστον ἀναγνώρισιν, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του, ἐφίλησε τὰς τρεμούσας χεῖράς του και τοῦ εἶπεν.

"Ἐγὼ εἶμαι, πάτερ, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἀγαπητός σου υἱός. Ἴδὲ και τὴν πληγὴν, τὴν ὀπίαν μοῦ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχειρος. "Ἄκουσε δὲ νὰ σοῦ περιγράψω και τὰ δένδρα τοῦ κήπου, τὰ ὁποῖα, ὅτε ἤμην παιδίον, μοῦ εἶχες χαρίσει. Μοῦ ἔδωκες δεκατρεῖς ἀπιδέας, δέκα μηλέας, και τεσσαράκοντα συκέας. Παῦσε τὰ δάκρυα και τοὺς στεναγμούς, πάτερ, διότι τοὺς ἀυθάδεις μνηστῆρας ἐφάνευσα πάντας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας "

Τότε ὁ καλὸς γέρον ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως ἐλιποθύμησεν. Ἀφ' οὗ δὲ μετ' ἑλίγον ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱὸν του και τὸν κατεφίλησε, χύνων ἀφθονα δάκρυα χαρῆς. "Ἐπειτα ἀνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου εὔρον τὸν Τηλέμαχον και τοὺς ἄλλου: κόπτοντας τὰ κρέατα και μιγνύοντας τὸν οἶνον μεθ' ὕδατος. Εὐθύς δὲ ἡ πιστὴ ὑπηρέτρια Σικελὴ ἔλουσε τὸν Λαέρτην, τὸν ἤλειψε μὲ ἔλαιον και τὸν ἐνέδυσε μὲ λαμπρὰ φορέματα. Ὁ γέρον τότε ἔγεινε μεγαλειότερος και ὠραιότερος, ὁ δὲ ἀγαπητός του υἱὸς τὸν ἐθαύμαζε, βλέπων ὅτι ἦτο ὁμοῖός μὲ τοὺς θεούς. "Ἐπειτα ἐκάθισαν πάντες εἰς τὴν τράπεζαν και εὐωχοῦντο.

§ 58. Στάσις τοῦ λαοῦ.

**Ὁ Ὀδυσσεύς νικά τοὺς στασιαστὰς
και συμφιλιοῦται μετὰ τοῦ λαοῦ του.**

Ἐν ᾧ δὲ ἐγίνοντο ταῦτα εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου, διεδόθη εἰς τὴν πόλιν ἡ εἰδήσις τοῦ φοβεροῦ

θανάτου τῶν μνηστήρων. Οἱ Ἰθακήσιοι συνηθροίσθησαν τότε εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεύος κλαίοντες καὶ στενάζοντες. Καὶ τοὺς μὲν ἐξ Ἰθάκης καταγομένους μνηστήρας παρελάμβανον διὰ τὰ τοὺς ἐνταφιάσσει, τοὺς δὲ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων ἔστειλαν διὰ πλοίων εἰς τὰς πατρίδας των. Ἐπειτα δὲ συνηθροίσθησαν πάντες μὲ καρδίαν τεθλιμμένην εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐσκέπτοντο ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος. Ὁ σοφὸς ὅμως γέρον Ἀλιθέρτης συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ μὴ προδῶσιν εἰς ἀπονενοημένα κινήματα κατὰ τοῦ βασιλέως των, διότι ὁ αἴτιος τῆς δυστυχίας των δὲν ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἵτινες δὲν ἠμπόδισαν τὰ τέκνα των νὰ πράττωσι τοιαῦτα κακουργήματα. Οἱ περισσότεροι τότε τῶν Ἰθακησίων ἤκουσαν τὴν συμβουλὴν τοῦ σοφοῦ γέροντος καὶ ἀνεχώρησαν· οἱ ἄλλοι ὅμως, ἀφ' οὗ ὠπλίσθησαν, ἐπορεύθησαν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Εὐπείθη, τὸν πατέρα τοῦ Ἀντινόου.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα δὲν ἐλησμόνησε τὸν ἀγαπητὸν της, ἀλλὰ λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος ἤλθε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύος. Ὅτε δὲ εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Δολίου ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ὅτι τὸ πλῆθος ἐπροχώρει ἐναντίον των, ἐσηκώθησαν εὐθύς ἅπαντες, ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα των καὶ ἐξῆλθον. Εἶπε δὲ τότε ὁ Ὀδυσσεύς πρὸς τὸν υἱὸν του.

«Τηλέμαχε, ἰδοὺ ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ δεῖξῃς τὴν ἀνδρείαν σου. Πρόσεξε, μὴ κατασχύνῃς τὸ γένος τῶν πατέρων σου, οἵτινες εἶνε ὀνομαστοὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὴν ἀνδρείαν των.» «Θὰ ἴδῃς μετ' ὀλίγον, ἀγαπητέ πάτερ, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ὅτι καθόλου δὲν θὰ κατασχύνω τὸ γένος μας.» Ἀκούσας ταῦτα ὁ Λαέρτης ἐχάρη καὶ εἶπεν· «Ὅποια εὐτυχὴς ἡμέρα δι' ἐμέ, ὦ θεοί! Πόσον χαίρω, διότι ὁ υἱός μου καὶ ὁ ἔγγονός

μου φιλονικησὶ περὶ ἀνδρείας!» Ἡ Ἀθηναῖα εἶπε τότε πρὸς αὐτόν. «ὦ υἱὲ τοῦ Ἀρκεσίτου, εὐχῆθητι εἰς τὴν Ἀθηναῖαν καὶ εἰς τὸν Δία, καὶ ῥίψε εὐθύς μεθ' ὀρμῆς κατ' ἐκείνων τὸ δέρου σου.»

Ὁ Λαέρτης εὐχθεις ἔρριψε τὸ δέρου καὶ ἐκτύπησε τὸν Εὐπείθη εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς νεκρόν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τηλέμαχος ὄρμησαν κατὰ τῶν προμάχων καὶ ἐκτύπων αὐτοὺς μετὰ ξίφη καὶ τὰ δέρατα. Θὰ ἐφόνευον δ' ἅπαντας, ἂν ἡ Ἀθηναῖα δὲν ἐφώναζε μεγαλοφῶνως· «Παύσατε, ὦ Ἰθακήσιοι τὸν πόλεμον, μὴ χύνετε περισσώτερον αἷμα, ἀλλ' ἀποχωρίσθητε ἀμέσως».

Οὗτοι, ὡς ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἤρχισαν νὰ τρέμωσιν, ἔρριψαν δὲ πάραυτα τὰ δπλα κατὰ γῆς, καὶ ἔτρεχον εἰς τὴν πόλιν, ἵνα σωθῶσι. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφώναξε φειδωλῶς καὶ ὄρμησε κατ' αὐτῶν ὡς ὑπιπέτης ἀετός. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἔμωσ ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε καὶ ἔρριψε κεραυνὸν ἔμπροσθεν τῆς Ἀθηναῖας. Ἡ θεὰ εἶπε τότε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα.

«Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, παῦσε πλέον τὴν μάχην, μήπως

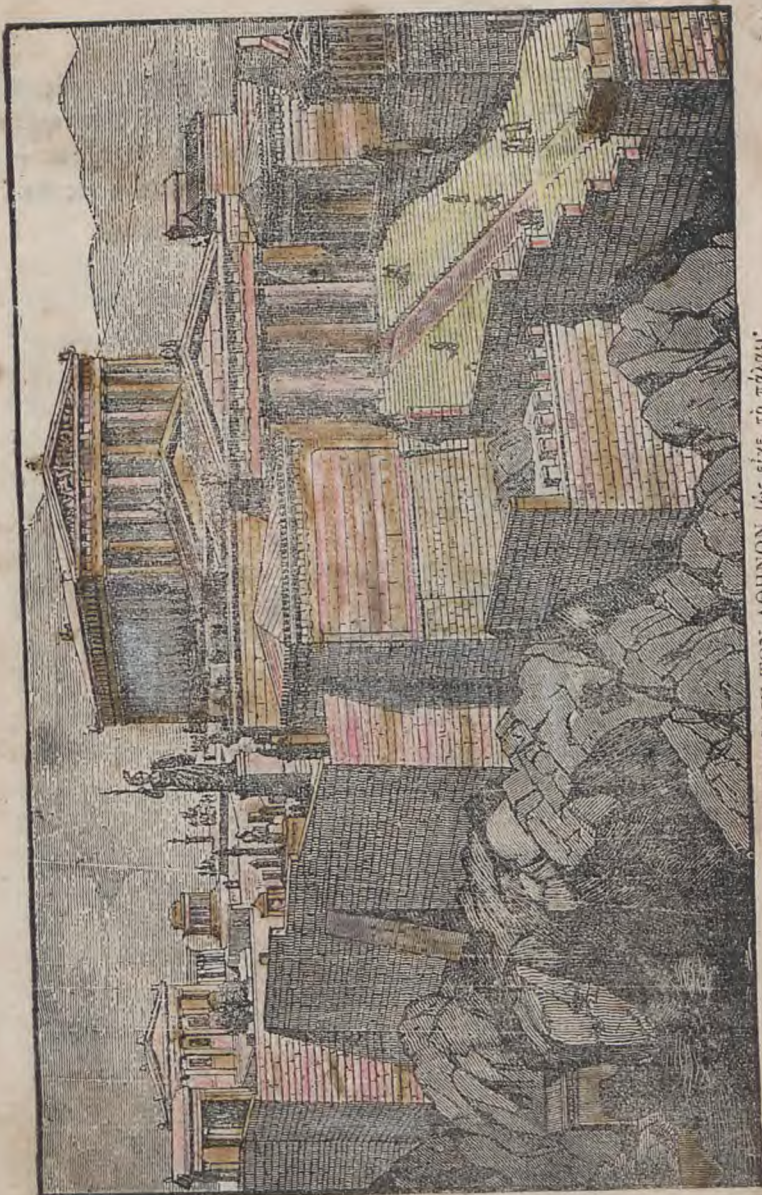

ΖΕΥΣ

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα, ἐκεῖνος δὲ ὑπήκουσε χαίρων.
Ἐπειτα ἡ θεὰ, ὑπὸ τὴν μορφὴν πάντοτε τοῦ Μέντορος,
συνῆψε μεταξὺ αὐτῶν συνθήκην. Ἐβασίλευσε δὲ οὗτος ἐν
Ἰθάκῃ μέχρι βαθέας γήρατος ὡς πατὴρ ἀγαπώμενος καὶ
τιμώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ του.

ΤΕΛΟΣ

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ (ὡς εἶχε τὸ πάλαι)

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 2/16/2024 18:20:23 ET from Psifiko Apothetrio Dimosias
Επιθεώρηση Φαρμάκων
Restrictions apply.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Π. Γ. ΜΑΙΜΟΥ
ΕΝ ΣΥΡΩ.

22

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6

Downloaded from 172.20.0.6 on 03/20/17

Restrictions apply.

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζευγούρας

Faint handwritten text, possibly a title or date, written in cursive script at the top of the page.

ΤΕΛΟΣ

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivliothikis Zagoras.

Restrictions apply.

ΝΥΝΕΑΡΧΩΝ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ ΕΠΙ ΟΥΡΑΝΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

§ 1. Συνέλευσις τῶν Θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.

Πάντες οἱ Ἕλληνες, ὅσοι ἐσώθησαν ἐκ τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς καὶ διέφυγον τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς θαλάσσης, ἐπέστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας των. Μόνος δὲ ὁ δυστυχῆς Ὀδυσσεύς, ἃν καὶ ἐπόθει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ εἰς τὴν σύζυγόν του, ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς νύμφης Καλυψοῦς εἰς τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ὀγυγία σπήλαιόν της, διότι ἐπεθύμει νὰ τὸν λάβῃ σύζυγον. Πάντες δὲ οἱ θεοὶ εὐσπλαγχνίζοντο αὐτὸν καὶ ἤθελον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἦτο φοβερὰ κατ' αὐτοῦ ὀργισμένος.

Μίαν ἡμέραν ὅλοι οἱ θεοί, ἐκτὸς τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἔλειπεν εἰς τοὺς Αἰθίοπας, συνηθροίσθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός. Τότε ὁ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐνεθυμήθη τὸν Αἴγισθον, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ Ὀρέστης, ὁ ἐνδοξὸς υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους.

«Φοβερὸν πρᾶγμα! αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν ὅτι ὅλαι αἱ δυστυχίαι των προέρχονται ἀπὸ ἡμᾶς, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶνε ἡ αἰτία τούτων. Οὕτω καὶ τώρα ὁ Αἴγισθος ἔλαβε σύζυγον τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐφόνευσεν δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐπανελθόντα εἰς τὴν πατρίδα του, ἃν καὶ ἐγνώριζε τὸν φοβερὸν ὄλεθρόν του· διότι ἡμεῖς ἐστείλαμεν τὸν Ἑρμῆν, τὸν ταχύτατον ἄγγε-

λόν μας, ἵνα προείπη εἰς αὐτὸν νὰ μὴ συζευχθῆ τὴν Κλυταιμνήστραν οὔτε νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα, διότι ὁ Ὅρέστης θὰ ἐκδικηθῆ αὐτόν. Ταῦτα τοῦ εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ τοῦ Αἰγίσθου δὲν ἐπέιθετο, καὶ ἰδοὺ τώρα τί ἔπαθε, τὰ ἐπλήρωσεν ὅλα διὰ μιᾶς.»

Πρὸς τοῦτον δ' ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις Ἀθηνα. «ὦ πάτερ μου, υἱὲ τοῦ Κρόνου, ὁ κακούργος Αἰγίσθος δικάως ἐτιμωρήθη· εἴθε δὲ νὰ τιμωρῶνται οὕτω πάντες, ὅσοι πράττουσι τοιαῦτα. Ἀλλ' ἡ καρδία μου σπαράσσεται διὰ τὸν φρόνιμον Ὀδυσσεᾶ, ὅστις εὐρισκόμενος εἰς μίαν νῆσον μακρὰν τῆς πατρίδος του ὑποφέρει φοβερά δυστυχήματα. Κατοικεῖ δὲ τὴν νῆσον ταύτην ἡ Καλυψώ, ἡ θυγάτηρ τοῦ φοβεροῦ Ἄτλαντος, καὶ διὰ λόγων γλυκέων καὶ θελκτικῶν τὸν ἀποπλανᾷ διὰ νὰ λησμονήσῃ τὴν πατρίδα του. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς κλαίει καὶ δῶρεται καὶ ποθεῖ καὶ καπνὸν μόνον νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς πατρίδος του ἀνυψούμενον, καὶ ἅς ἀποθάνῃ. Καὶ δὲν κάμπτεται δι' αὐτὸν ἡ καρδία σου, Ὀλύμπιε; Δὲν προσέφερε τόσας θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς εἰς τὴν Τροίαν; Τί σοῦ ἔκαμεν, ὦ πάτερ, καὶ εἶσαι τόσον πολὺ κατ' αὐτοῦ ὀργισμένος;»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς. «Τέκνον μου, ποῖος λόγος διέφυγεν ἐκ τοῦ στόματός σου! Πῶς ἡδυνάμην ἐγὼ νὰ λησμονήσω τὸν Ὀδυσσεᾶ, τὸν φρονιμώτατον πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅστις προσέφερε τόσας θυσίας εἰς τοὺς ἀθανάτους, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν Ὀλύμπου; Ὁ Ποσειδῶν εἶνε φοβερὰ κατ' αὐτοῦ ὀργισμένος, διότι ἐτύφλωσε τὸν υἱὸν τοῦ Πολύφημον. Ἐκτοτε τὸν περιπλανᾷ μακρὰν τῆς πατρίδος του, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιθυμῆ καὶ τὸν θάνατόν του. Ἀλλ' ἔλθετε νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐπανόδου του εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Ποσειδῶνος θὰ καταπαύσῃ, διότι ἐναντίον τῆς θελήσεως ὅλων ἡμῶν δὲν δύναται νὰ κάμῃ τίποτε.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ἄθηνᾶ. «ὦ πάτερ μου, ἂν ὄλοι εἰ ἀθάνατοι θεοὶ θέλωσι νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ δυστυχῆς Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του, ἃς στείλωμεν τὸν ταχύτατον ἄγγελόν μας, τὸν Ἑρμῆν, εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, (*) ἵνα εἴπῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον (**) νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του.»

§ 2. Ὁ Ἑρμῆς μεταβαίνει εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν.

* Ὁ Ζεὺς διέταξε τότε τὸν Ἑρμῆν νὰ μεταβῇ ἀμέσως εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην νὰ στείλῃ τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ἑρμῆς εὐθὺς ὑπήκουσεν· ἐφόρεσε τὰ ὑποδήματά του καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν χρυσὴν ῥάβδον του ἐπέτα ὡς γλᾶρος ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον, ἔνθα κατῴκει ἡ νύμφη Καλυψώ.

Εὗρε δὲ ταύτην ἐντὸς σπηλαίου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔψαλλεν αὕτη μὲ ὠραίαν καὶ γλυκεῖαν φωνήν, ὑφαίνουσα πανίον μὲ χρυσὴν κερκίδα. Δάσος δὲ ὠραῖον ὑπῆρχε περίξ τοῦ σπηλαίου ἐκ κυπαρίσσων, λευκῶν καὶ σκλήθρων. Ἐπὶ τῶν δένδρων τούτων εἶχον τὰς φωλεὰς των γλαῦκες, ἰέρακες καὶ θαλάσσιαι κορῶναι. Ὀλόγυρα δὲ τοῦ σπηλαίου τούτου ἐξηπλοῦτο κλῆμα εὐθαλές καὶ πλήρες σταφυλῶν. Τέσσαρες δὲ βρύσεις κατὰ σειρὰν ἔρρεον διαυγέστατον καὶ καθαρὸν ὕδωρ, ὅπερ διεκλαδοῦτο εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ δάσους. Πέριξ δὲ αὐτῶν ὑπῆρχεν ὠραῖος λειμὼν πλήρης σελίνων καὶ ἴων. Ἐνταῦθα καὶ θεὸς ἂν ἦρχετο, ἤθελε θαυμάσει καὶ πολὺ θὰ εὐχαριστεῖτο. Ὁ Ἑρμῆς, ἀφ' οὗ παρετήρησε πάντα ταῦτα μετὰ θαυμασμοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ εὐρύχωρον σπήλαιον.

(*) Νῆσός τις τῆς Μεσσηνίου θαλάσσης· κατὰ τινὰς ἢ παρὰ τὴν Μάλταν νῆσος Γαῦλος. (**) Τὴν ἔχουσαν ὠραίας πλεξίδας.

Ο ΕΡΜΗΣ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΤΩ ΤΗΝ ΔΙΑΤΥΓΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΣ

§ 3. Ἡ Καλυψὼ ἐκτελεῖ τὴν διαταγὴν
τοῦ Διός.

Ἡ Καλυψὼ εὐθὺς ἀνεγνώρισε τὸν Ἑρμῆν καὶ καθί-
σασα αὐτὸν ἐπὶ ὠραίου καὶ ἀκτινοβολοῦντος θρόνου πα-
ρέθεσεν ἐνώπιόν του τράπεζαν μὲ ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ. (*)
Ἄφ' οὗ δὲ οὗτος ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὴν
τὴν διαταγὴν τοῦ Διός, νὰ ἐξαποστείλῃ δηλαδὴ τὸν
Ὀδυσσεῖα ἀμέσως εἰς τὴν πατρίδα του. Ταῦτα εἶπεν ὁ
Ἑρμῆς καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἡ Καλυψὼ, ἡ σεβασμία νύμφη, ἂν καὶ ἠσθάνθη βα-
θυτάτην λύπην διὰ τὴν διαταγὴν ταύτην, εὐθὺς ὑπή-
κουσε. Μετέβη εἰς τὴν ἀκτὴν, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκά-
θητο κλαίων καὶ στεναζών, καὶ σταθεῖσα πλησίον του
εἶπε· «Ταλαίπωρε, παῦσε πλέον νὰ κλαίῃς καὶ νὰ φθεί-
ρῃς τὴν ὑγείαν σου· ἀπεφάσισα τέλος πάντων νὰ σὲ
στείλω εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἐγέρθητι λοιπόν, πήγαινε
νὰ κόψῃς μεγάλους κορμούς καὶ κατασκευάσῃς εὐρύχω-
ρον σχεδίαν. Ἐγὼ δὲ θὰ θέσω ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἄρτον
καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον. Ἐπειτα δὲ θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ λαμ-
πρὰ ἐνδύματα καὶ θὰ σοῦ στείλω οὐριον ἄνεμον, ἵνα ἐ-
πιστρέψῃς καλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου».

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεά· ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως δὲν ἐπίστευ-
σεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· «Ἄλλο τι ἔχεις κατὰ νοῦν, ὦ θεά,
καὶ ὄχι νὰ μὲ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀφ' οὗ
μὲ διατάττεις νὰ διαπλεύσω μὲ τοιοῦτον πλοιάριον τό-
σον μεγάλην καὶ φοβερὰν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν μόλις
μεγάλα καὶ ταχέα πλοῖα δύνανται νὰ διαπλεύσωσι. Διὰ
τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπιβῶ ἐπὶ τῆς σχεδίας, ἂν πρότερον

(*) Ἡ μὲν ἀμβροσία ἦτο θεία τροφή ἔχουσα γεῦσιν καὶ
ὄσμῃν λίαν εὐχάριστον, τὸ δὲ νέκταρ θεῖος ἐρυθρὸς οἶνος γλυ-
κύτατος καὶ εὐωδέστατος.

δὲν μὲ βεβαιώσης διὰ μεγάλου ὄρκου, ὅτι οὐδὲν κακὸν δι' ἐμὲ σκέπτεσαι.»

Ἡ Καλυψὼ ἐμειδίασεν, ὡς ἤκουσε ταῦτα, καὶ θωπεύσασα αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς εἶπεν· «Εἶσαι ἄνθρωπος πολὺ πανούργος καὶ φρόνιμος, ἀφ' οὗ ἐσκέφθης νὰ μοῦ εἴπῃς τοιούτους λόγους. Ὀρκίζομαι λοιπὸν εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός, (*) ὅτι οὐδὲν κακὸν κατὰ σοῦ σκέπτομαι καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ πράξῃς ὅ,τι καὶ ἐγὼ αὐτὴ θὰ ἔπραττον, ἂν εὕρισκόμεν εἰς τοιαύτην ἀνάγκην».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ ἐπορεύετο ἐμπρός, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὴν ἠκολούθει. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον, αὐτὸς μὲν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου, ἡ δὲ Νύμφη παρέθεσεν ἐνώπιόν του διάφορα φαγητὰ καὶ ποτά· ἔπειτα ἐκάθισε καὶ αὐτὴ ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσεῶς· αἱ δὲ θεράπαινοι ἔφερον εἰς αὐτὴν ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ θεὰ διηγήθη εἰς αὐτὸν πῶσας συμφορὰς ἔμελλε νὰ ὑποφέρῃ, πρὶν φθάσῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐν ᾧ δὲ διηγεῖτο ταῦτα, ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος. Τότε ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του νὰ κοιμηθῇ.

§ 4. Ὁ Ὀδυσσεὺς ναυπηγεῖ πλοῦον
καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς νήσου.

Ὡς δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἡ θεὰ ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῆα μέγαν χαλκοῦν πέλεκυν δίκοπον καὶ λαμπρὸν σκέπαρον. Κατόπιν δὲ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσου, ἔνθα ὑπῆρχον μεγάλα δένδρα, πρὸ πολλοῦ κατὰ ξηρα καὶ ἐλαφρὰ πρὸς πλοῦν. Οὗτος ἤρχισεν ἀμέσως τότε νὰ κόπτῃ δένδρα, ἡ δὲ ἐργασία του προέβαινε ταχέως.

(*) Ποταμὸς τοῦ Ἄδου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ὠρρίζοντο οἱ θεοὶ τὸν φοβερώτατον καὶ ἰερώτατον ὄρκον.

Εἴκοσι δένδρα ἔκοψε, τὰ ὁποῖα κατόπιν τὰ ἐπελέκησε, τὰ ἔξυσε τεχνικῶς, τὰ ἐτρύπησεν ὄλα καὶ τὰ προσήρμοσε πρὸς ἄλληλα διὰ ξυλίνων καρφίων. Ἔκαμε δὲ τὴν σχεδίαν τοῦ τόσον εὐρεῖαν, ὅσον εἶνε τὸ κατὰστρωμα φορτηγοῦ πλοίου. Μετὰ ταῦτα ὕψωσε τὰς πλεύρας τοῦ πλοίου καὶ συνέδεσε αὐτάς μὲ διπλεύρους δοκούς. Τέλος δὲ ἔστησε τὸν ἰστόν, προσήρμωσεν εἰς αὐτὸν κεραΐαν καὶ κατεσκεύασε πηδάλιον. Περιέφραξε δὲ τὴν σχεδίαν τοῦ μὲ κλάδους λυγαριᾶς, ἵνα μὴ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὴν τὰ κύματα, καὶ ἔθεσεν ἐντὸς πολὺ ἔρμα (*). Τότε δὲ ἔφερον εἰς αὐτὸν ἡ εὐπλόκαμος Νύμφη πανίον, διὰ τοῦ ὁποίου κατεσκεύασε μετὰ πολλῆς τέχνης τὰ ἰστία, καὶ ἀφ' οὗ ἐτοποθέτησε καταλλήλως τὰ σχοινία, ὥθησε διὰ μοχλῶν τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἢ Ὀλη ἡ ἐργασία αὕτη ἐτελείωσεν ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν· τὴν δὲ πέμπτην, ἀφ' οὗ ἡ θεὰ τὸν ἔλουσε καὶ τὸν ἐνέδυσσε μὲ εὐώδη φορέματα, τοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσῃ. Ἐντὸς δὲ τοῦ πλοίου ἔθεσεν αὕτη ἀσκὸν πλήρη μέλανος οἴνου, ἕτερον δὲ μεγαλείτερον πλήρη ὕδατος, πρὸς τούτοις δὲ καὶ δερματίνην πήραν μὲ πολλὰ νόστιμα φαγητά. Τοῦ ἔστειλε δὲ καὶ οὖριον ἄνεμον βοηθητικὸν καὶ γλυκύν. Πλήρης χαρᾶς τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεπέτασε τὰ ἰστία καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ πηδαλίου διεύθυνε μετὰ πολλῆς τέχνης τὸ πλοῖον.

Ἢ Ἀλλ' ὕπνος δὲν κατελάμβανεν αὐτόν, διότι ἀδιαλείπτως παρατήρει τὸν οὐρανὸν καὶ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὀδηγοὺς εἰς τὸν πλοῦν. Δεκαεπτὰ ἡμέρας ἔταξιίδευεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοιουτοτρόπως, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἐφάνησαν μακρόθεν τὰ σκιερὰ ὄρη τῆς χώρας τῶν Φαιάκων.

(*) Κοινῶς σαβοῦρα.

§ 5. Ναυάγιον Ὀδυσσέως.

Τότε τὸν εἶδεν ὁ Ποσειδῶν, ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, καὶ ὠργίσθη ἔτι μᾶλλον κατ' αὐτοῦ κινήσας δὲ τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτὸν· «Φεῦ, οἱ θεοὶ βεβαίως μετέβαλον γνώμην περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, καθ' ἕν χρόνον ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν χώραν τῶν Αἰθίοπων. Καὶ ἰδοὺ φθάνει μετ' ὀλίγον εἰς τὴν χώραν τῶν Φαιάκων, ἔνθα εἶνε πεπρωμένον νὰ παύσωσι τὰ δεινά του. Ἄλλὰ δύναμαι ἀκόμη νὰ βασανίσω αὐτόν.»

Ταῦτα εἰπὼν συνήθροισε τὰς νεφέλας καὶ λαβῶν τὴν τρίαιναν εἰς τὰς χεῖρας συνετάραξε τὴν θάλασσαν· ἀπέλυσε δὲ ἅπαντας τοὺς ἀνέμους καὶ ἐκάλυψε μὲ νέφη τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Σκότος βαθὺ ἐπῆλθεν ἀμέσως. Τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία τοῦ Ὀδυσσέως καὶ βαρέως στενάξας εἶπε·

«Δυστυχῆς ἐγὼ, πόσα ἀκόμη ἔχω νὰ ὑποφέρω! Φοβοῦμαι, μήπως ἀληθῆ ἦσαν ὅσα μοῦ εἶπεν ἡ θεά, ὅτι θὰ ὑποφέρω εἰς τὴν θάλασσαν, πρὶν φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου. Μὲ ποῖα φοβερά νέφη ἐκάλυψεν ὁ Ζεὺς τὸν οὐρανόν! Τί φοβερά κύματα εἶνε αὐτά! Τί ἀνεμοστρόβιλοι! Ἄφεύκτως τώρα θ' ἀπολεσθῶ. Τρεῖς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ Ἕλληνες οἱ πεσόντες ἐν Τροίᾳ χάριν τῆς πατρίδος των. Εἴθε ν' ἀπέθνησκον καὶ ἐγὼ τότε, ὅτε ὤρμησαν τὰ πλῆθη τῶν Τρώων νὰ λάθωσι τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλέως! Ἦδη ὅμως ἀποθνήσκω θάνατον οἰκτρόν.»

Μόλις εἶπε ταῦτα, καὶ κύμα φοβερὸν τὸν ἐκτύπησε μετὰ μεγάλης ὀρμῆς καὶ ἀνέτρεψε τὴν σχεδίαν. Τὸ πηδάλιον ἔφυγεν ἐκ τῶν χειρῶν του, καὶ αὐτὸς ἔπεσε μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ ἴστος ἐθραύσθη εἰς τὸ μέσον ὑπὸ τῆς φοβερᾶς θυέλλης, τὸ δὲ πανίον καὶ ἡ κεραία ἀνηρπάγησαν ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου. Ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν διέμεινεν οὗτος ὑπὸ τὸ ὕδωρ, μάτην προσπαθῶν ν' ἀ-

Ο ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΣΥΝΤΑΡΑΣΣΕΙ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ

εἰς τοὺς πλήρεις ὕδατος πλυνούς. Ἄφ' οὗ δὲ τὰ πλυναν καὶ τὰ ἐκαθάρισαν καλῶς, τὰ ἤπλωσαν καὶ σειράν ἐπὶ τῶν καθαρῶν χαλίκων τοῦ ποταμοῦ. Ἐν ᾧ ἐστέγνωνον ταῦτα, τὰ κοράσια ἐλουσθήσαν, ἠλείφθησαν μὲ ἔλαιον καὶ ἐκάθισαν παρὰ τὴν ὕχθην τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ προγευματίωσι. Μετὰ τὸ φαγητὸν ἔρριψαν χαλίκους καὶ ἀπὸ τὰς κεφαλὰς των τὰ καλύμματα, καὶ ἤρχισαν νὰ παίξωσι τὴν σφαῖραν. Πρώτη δὲ ἡ λευκώλενος Ναυσικᾶ ἤρχισε τὸ παιγνίδιον. Διεκρίνετο δὲ αὕτη μετὰ τῶν θεραπεινίδων τῆς, καθὼς ἡ Ἄρτεμις, ἡ κόρη τοῦ Διός, μετὰ τῶν νυμφῶν τῆς. Ὅτε δὲ αὗται ἐδίπλωσαν τὰ φορέματα καὶ ἔξευξαν τοὺς ἡμιόνους, ἐτοιμαζόμεναι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ βασιλόπαις ἔρριψε τὴν σφαῖραν πρὸς μίαν τῶν θαλαμηπέλων τῆς· ἡ σφαῖρα δὲ ὁμοῦς ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Τότε ὅλοι ἐκραύγασαν τόσον δυνατὰ, ὥστε ἐξίπνησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ὅστις σηκωθεὶς ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν·

«Ὀχ δυστυχία μου! εἰς τίνων ἀνθρώπων χώραν ἔφθασα πάλιν; εἶνε ἄρα γε ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς; Μοῦ ἐφάνη, ὡς νὰ ἤκουσα κραυγὴν γυναικείαν ἴσως εἶνε τῶν νυμφῶν, αἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, εἰς τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τοὺς χλοεροὺς λειμῶνας, ἢ ἀνθρώπων ἐδῶ πλῆθυσίον κατοικούντων. Ἄλλ' ἄς σηκωθῶ, νὰ ἴδω τί τρέχει»

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων· ἐπειδὴ δὲ ἦτο γυμνός, ἀπέσπασε διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του τινος δένδρου πυκνόφυλλον κλάδον, ἵνα κρύψῃ τὴν γυμνότητά του. Εἰς τοιαύτην δὲ θέσιν εὐρισκόμενος ἐπὶ τὴν ἀκρὴν ἠρέψθη πρὸς τὸ μέρος, ἔπου ἤκουσε τὰς φωνάς. Καθὼς τὸν εἶδον τὰ κοράσια, φόβος καὶ τρόμος τὰ κατέλαβεν καὶ διεσκορπίσθησαν ὅλα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Μόνη δὲ ἡ Ναυσικᾶ δὲν ἐφοβήθη καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν

σιν τῆς. Ταύτην δὲ ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς διελογίζετο τί γὰρ κάμῃ· γὰρ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς νέας καὶ γὰρ τὴν παρακαλέσῃ γὰρ τοῦ δῶσθαι φορέματα καὶ γὰρ τοῦ δεῖξαι τὴν πόλιν, ἢ γὰρ τὴν ἰκετεύσῃ μακρόθεν διὰ λόγων γλυκέων. Ἐκρινε δὲ συμφωρότερον τὸ δεύτερον, καὶ μακρὰν σταθεὶς εἶπεν εἰς αὐτὴν τοὺς ἑξῆς κολακευτικούς λόγους·

«Εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτω, βασίλισσα, εἴτε θεὰ εἶσαι, εἴτε θνητή. Ἄν εἶσαι θεά, σὲ παρομοιάζω μὲ τὴν Ἄρτεμιν καὶ κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ χάριν. Ἄν εἶσαι ὅμως θνητή, τρισευτυχισμένος ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ σου, τρισευτυχισμένοι καὶ οἱ ἀδελφοί σου. Βεβαίως εὐφραίνεται ἡ καρδία των, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον ὠραῖον βλαστὸν γὰρ προβαίῃ εἰς τὸν χορόν. Ἐκεῖνος δὲ θὰ εἶνε εὐτυχέστατος πάντων, ὅστις λάβῃ τοιοῦτον πλάσμα σύζυγον. Διότι ἕως τώρα ἀκόμῃ δὲν εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τοιαύτην ὠραιότητα οὔτε εἰς ἄνδρα, οὔτε εἰς γυναῖκα, καὶ θάμβος μὲ καταλαμβάνει, ὅταν σὲ βλέπω. Εἰς τὴν Δῆλὸν ποτε εἶδον πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τοιοῦτον ὠραῖον βλαστὸν νέου φοίνικος. Οὕτως ἐθαύμαζον καὶ τὸ δένδρον ἐκεῖνο, διότι ἡ γῆ δὲν ἐδλάστησεν ἀκόμῃ τοιοῦτον, ὅπως θαυμάζω καὶ σέ, ὦ γύναι, καὶ φοβοῦμαι γὰρ σὲ πλησιάσω καὶ γὰρ προσπέσω ἰκέτης εἰς τοὺς πόδας σου, ἂν καὶ μεγάλη συμφορά μὲ κατέχη.

Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς νήσου Ὀγυγίας περιεπλανώμην ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν φοβερῶν κυμάτων καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων. Τώρα δὲ θεός τις μὲ ἔρριψεν ἐνταῦθα χθὲς διὰ γὰρ ὑποφέρω καὶ ἄλλας ταλαιπωρίας, διότι δὲν πιστεύω γὰρ ἐτελείωσαν τὰ βάσανά μου. Ἐχω πολλὰ ἀκόμῃ γὰρ ὑποφέρω. Ἄλλ', ὦ βασίλισσα, λάθε οἶκτον δι' ἐμέ, διότι σὲ πρώτην ἀπαντῶ ἔπειτα ἀπὸ τίσσας δυστυχίας. Ἐκ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, οἵτινες κα-

τοικοῦσι τὴν πόλιν ταύτην, οὐδένα γνωρίζω. Δεῖξέ μοι παρακαλῶ, τὴν πόλιν καὶ δός μου κανὲν φόρεμα νὰ σκεπασθῶ, ἂν τυχὸν ἔχης τοιοῦτον. Ἔθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σὺ ἀνταμειψῶσι διὰ τοῦτο. Ἔθε νὰ σοῦ δώσωσιν ἄρα ἐπιθυμίῃ ἢ ψυχῇ σου, ἄνδρα καὶ οἶκον καὶ εὐτυχὴ σύμπνοαν· διότι οὐδὲν ἄλλο εἶνε καλλίτερον εἰς τὸν βίον, ἢ ἔσταν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ζῶσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ὠραία Ναυσικᾶ·

Ἔνε, δὲν μοῦ φαίνεται ἄνθρωπος ἀγενῆς καὶ ἄφρων· Ἄν σήμερον ὑποφέρῃς πολὺ, παρηγορήσου, ὁ Ζεὺς μὲν διανέμει τὰ ἀγαθὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς κηλούς καὶ εἰς τοὺς κηκούς, ὅπως θέλει. Καὶ εἰς σὲ ἔδωκεν ἄρα τὰς δυστυχίας ταύτας, καὶ πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ τὰς ὑποφέρῃς. Τώρα δέ, ἀφ' οὗ ἦλθες εἰς τὴν χώραν μὴ δὲν θὰ λάβῃς ἀνάγκην οὔτε ἐνδυμάτων, οὔτε ἄλλου τι νὸς πράγματος. Θὰ σοῦ δεῖξω δὲ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν οἶκόν σου εἴπω ποιοὶ ἐνταῦθα κατοικοῦσιν. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ὀνομάζονται Φαίαικες, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως αὐτῶν.»

Ταῦτα εἶπε καὶ στραφεῖσα πρὸς τὰς θεραπαινίδας τὴν ἑνὴν ἀπέστειλεν αὐτάς· ἔπειτα δὲ τὰς διέταξε νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ξένον τροφὴν καὶ ποτὸν καὶ νὰ ὀδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς μέρος τι τοῦ ποταμοῦ κατάλληλον διὰ νὰ λουθῇ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐλούσθη, ἠλείφθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐφόρεσε ἐνδυμάτων, τὰ ὅποια τοῦ ἔδωκεν ἡ Ναυσικᾶ, ἐφαίνετο μεγαλειότερος καὶ ὠραιότερος. Ἡ δὲ Ναυσικᾶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἐθαύμασαν τὴν ὠραιότητά του. Κατόπιν τοῦ ἔδωκεν τὰ κοράσια ὅ,τι φαγητὸν εἶχεν ἀπομείνει. Ἀπὸ οὗ δὲ ἔφαγεν, ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν.

§ 9. Φρόνησις Ναυσικᾶς καὶ ἀφιξίς Ὀδυσσεὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ἡ Ναυσικᾶ ἀγαθὰ ἐπὶ τῆς ἀμάξης εἶπεν εἰς τὸν Ὀδυσσεύα·

ΕΤΝΟΜΙΑΙΑ ΟΔΥΣΣΕΟΣ ΚΑΙ ΝΑΥΣΗΚΑΣ

τεσσάρων συντρόφων μου εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος. Καὶ οἱ μὲν σύντροφοί μου ἐκράτουν τὸ ξύλον στερεῶς, ἐγὼ δὲ ὑπεράνω στηριχθεὶς τὸ περιστρέφον μετ' αὐτῶν ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς τρυπάνην, μέχρις οὗ ὄλωσ διόλου οὗτος κατεκάη.

Τὸ τέρας τότε ἐξέβαλε κραυγὴν τρομεράν, ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τὸν φόβον μας ἐκρῦδημεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ σπηλαίου ὡς μανιώδης δὲ ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ τὸ ξύλον, καὶ τὸ ἐξεσφενδόνισε μακράν. Κατόπι ἤρχισε μὲ φωνὰς νὰ προσκαλῆ εἰς βοήθειαν τοὺς ἄλλους Κύκλωπας, οἵτινες κατῴκουν εἰς τὰς πέριξ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐντὸς σπηλαίων. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὰς φωνὰς τοῦ ἦλθον πρὸ τοῦ σπηλαίου καὶ τὸν ἠρώτησαν. «Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ φωνάζεις τόσον; Μήπως κλέπται ἀρπάζωσι διὰ τῆς βίας τὰ πρόβάτῃ σου ἢ τὰς αἰγὰς σου, ἢ μήπως σὲ φονεύη τις δολίως; «Φεῦ! ἐφώνησεν ὁ Πολύφημος, ὁ Κανεὶς, ὁ Κανεὶς μὲ φονεύει.» «Τότε λοιπόν, ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι, τί φωνάζεις, ἀφ' οὗ κανεὶς δὲν σὲ ἐνοχλεῖ; Ἐὰν ἔχασες τὸν νοῦν σου, τότε ἄς σὲ θεραπεύσῃ ὁ πατήρ σου Ποσειδῶν, διότι ἡμεῖς οὐδόλως δυνάμεθα νὰ σὲ ὠφελήσωμεν.» Ταῦτα εἶπον καὶ ἀνεχώρησαν, ἐγὼ δὲ ἐχάρην ἐγκαρδίως, διότι τὸ ὄνομά μου τοὺς ἐξήπάτησεν.

§ 17. Ὁ Ὀδυσσεὺς σώζεται διὰ πανουργίας.

Ὁ Πολύφημος στενάζων καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ σφοδρῶν πόνων ἐζήτηε ψηλαφῶν μὲ τὰς χεῖράς του νὰ εὑρῇ τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ εὑρεν, ἀφήρησε τὸν λίθον καὶ καθίσας ἐκεῖ ἤπλωσε τὰς χεῖράς του διὰ νὰ μᾶς συλλάβῃ, ἂν τυχὸν ἠθέλομεν διέλθῃ μὲ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς κριοὺς. Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν εἴμεθα τόσον ἀνόητοι, ὥστε νὰ πέσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κύκλωπος.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ ὑπῆρχον μεγάλοι καὶ δασύμαλλοι κριοί.

ἐκ τούτων παρέτασσαν ἡσύχως κατὰ σειρὰν ἀνά τρεῖς καὶ ἔδενον μὲ βούρλα, τὰ ὅποια ὑπῆρχον ἐκεῖ ἔπειτα δὲ ὑπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ μεσαίου κριοῦ ἔδενον ἀνά ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων μου. Ἐγὼ δὲ ἐνηγκαλίσθην τὸν ἰσχυρότερον καὶ μεγαλειότερον κριὸν καὶ βυθισθεὶς ὑπὸ τὴν πυκνόμαλλον κοιλίαν τοῦ ἐκρατούμενου διὰ τῶν χειρῶν στερεὰ ἐκ τοῦ ἀφθόνου ἐρίου. Οὕτω δὲ προετοιμασθέντες περιεμένομεν τὴν πρωΐαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξημέρωσε, τὰ μὲν ἀρρενα πρόβατα ἔτρεξαν εἰς τὴν βοσκήν, τὰ δὲ θήλια, τῶν ὁποίων οἱ μαστοὶ ἦσαν πλήρη γάλακτος, ἐμυκῶντο περὶ τὴν μάνδραν. Ὁ Κύκλωψ δὲ βασανιζόμενος ὑπὸ φοβερῶν πόνων ἐψηλάφα τὰ νῶτα τῶν προβάτων, μὴ τυχόν τις ἐξ ἡμῶν ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ ἐξέλθῃ, καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ μωρός, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα δεδεδεμένοι ὑπὸ τὰς κοιλάς τῶν πυκνομάλλων κριῶν. Τελευταῖος δὲ πάντων ἐπορεύετο εἰς τὴν θύραν ὁ ἰδικὸς μου κριός, διότι τὸν ἐδάρυνον τὰ πολλὰ μαλλία του καὶ ἐγὼ ὁ πανουργός. Ὁ Πολύφημος ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ἀμέσως, τὸν ἐκράτησε καὶ τοῦ εἶπεν.

«Ἀγαπητέ μου κριέ, διὰ τί σήμερον ἐξέρχεται τελευταῖος ὄλων ἐκ τοῦ σπηλαίου; Σὺ οὐδέποτε συνείθιζες νὰ μένης ὀπισθεν τῶν ἄλλων κριῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπροπορεύεσο. Πρῶτος σὺ ἄλλοτε ἐπήγαινες εἰς τὴν βοσκήν καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, καθὼς καὶ τὸ ἑσπέρας πρῶτος ἐπεθύμεις νὰ εἰσελθῆς εἰς τὴν μάνδραν, σήμερον ὅμως ἔρχεται τελευταῖος πάντων. Εἶσαι ἴσως λυπημένος, διότι ὁ κύριός σου ἔχασε τὸν ὀφθαλμὸν του, τὸν ὅποιον ἐξώρυσεν ὁ κακούργος Κανεὶς μετὰ τῶν συντρόφων του. Ἄλλὰ περίμενε ὀλίγον, καὶ δὲν πιστεύω νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον. Ἄν ἡ δύνασο νὰ ὀμιλήτῃς κριέ μου, εὐθύς θὰ μοῦ ἔλεγες, ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἄθλιος. Τότε δὲ θὰ ἔδλεπες πῶς θὰ ἐσκορπίζετο ὁ ἐγκέφαλός του.» Ταῦτα εἶπε καὶ ἀφήκε τὸν κριὸν νὰ ἐξέλθῃ.

Ἀφ' οὗ ἀπεμακρύνθημεν τοῦ σπηλαίου, πρῶτος ἐλύθη

Ο ΠΟΛΥΓΗΜΟΣ ΦΗΛΑΡΧΟΣ ΤΑ ΝΟΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΤΩΝ

ἐγώ, ἔπειτα δὲ ἔλυσα καὶ τοὺς συντρόφους μου. Κατό-
πιν ἐλάβομεν πρὸς ἐνθύμησιν τὰ παχέα πρόβατα, ὑπὸ
τὰ ὁποῖα εἶχομεν δεθῆ, καὶ χαίροντες ἐσπεύσαμεν εἰς
τὸ πλοῖόν μας καὶ ἀνεχωρήσαμεν. Ὅτε δὲ ἀπείχομεν
τῆς ξηρᾶς τόσον, ὅσον ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῆ φωνή, τότε
μοῦ ἐφάνη καλὸν νὰ πειράξω τὸν Κύκλωπα. «Κύκλωψ,
βλέπεις ὅτι δὲν ἐφιλοξένισες ἀνθρωπὸν ἀνάνδρον; Ἐπρεπεν,
ἀπάνθρωπε, νὰ τιμωρηθῆς διὰ τὰς κακὰς σου πράξεις.»

Ταῦτα τοῦ εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀκούσας τοὺς λόγους τού-
τους ὠργίσθη φοβερὰ καὶ ἀρπάσας μέγαν λίθον, ἐξέσφεν-
δόνισεν αὐτὸν μὲ δλην τὴν δύναμιν του πρὸς τὸ μέρος, ὁ-
πόθεν ἤρχετο ἡ φωνή. Ὁ λίθος κατέπεσεν ἔμπροσθεν τοῦ
πλοίου μας, τὰ δὲ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐσήκωσε, μᾶς ἔ-
φεραν πάλιν εἰς τὴν ξηρὰν. Ἄλλ' ἐγὼ λαβὼν εἰς τὰς χεῖ-
ρας μακρὸν κοντάριον ἔσπρωξα τὸ πλοῖον πρὸς τὴν θάλασ-
σαν, καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ κωπηλατῶσι
μὲ δλην τὴν δύναμιν, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ὄλεθρον.
Ἄλλ' ὅτε ἀπείχομεν τῆς παραλίας διπλάσιον τοῦ προ-
τέρου διάστημα, τότε ἐγὼ ἐφώνησα πάλιν πρὸς αὐτόν,
ἂν καὶ μὲ ἐμπόδιζον οἱ σύντροφοί μου τοῦ νὰ ἐρεθίσω τὸν
ἄγριον τοῦτον ἄνδρα. «Κύκλωψ, ἐὰν σὲ ἐρωτήσωσι ποῖος
σὲ ἐτύφλωσεν, εἰπέ ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἐξ
Ἰθάκης, ὁ πορθητῆς τῆς Τροίας.»

Ὁ Πολύφημος ἀκούσας ταῦτα ἀνεστέναξε καὶ μοῦ
εἶπεν. «Ἀληθῶς πάντα ταῦτα μοῦ τὰ προεῖπεν ὁ μάντις
Τηλέμος, ὅτι θὰ τυφλωθῶ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐγὼ ὅ-
μως ἐπερίμενα, νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ἀνὴρ φοβερός καὶ ῥω-
μαλέος καὶ ὄχι μικρὸν καὶ ἀδύνατον ἀνθρωπάριον, ἀπα-
τῆσάν με δι' οἴνου. Ἄλλ' ἐλθέ ἐδῶ πάλιν, ὦ Ὀδυσσεῦ, νὰ
σοῦ προσφέρω δῶρόν τι καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα
μου Ποσειδῶνα νὰ σὲ ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν πα-
τρίδα σου. Αὐτός, ἐὰν θέλῃ, θὰ θεραπεύσῃ καὶ τὸν ὀ-
φθαλμὸν μου.» Τότε ἐγὼ ἀπεκρίθην εἰς αὐτόν: «Εἴθε νὰ

ἡδυνάμην νὰ σοῦ ἀποστερήσω καὶ τὴν ζωὴν καὶ νὰ σὲ
στείλω εἰς τὸν Ἄδην· τότε οὐδ' ὁ Ποσειδῶν θὰ ἡδύνατο
νὰ θεραπεύσῃ τὸν ὀφθαλμὸν σου.»

Καθὼς ἐκεῖνος ἤκουσε ταῦτα, ἀνύψωσε τὰς χεῖρας εἰς
τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ποσειδῶνα. «Ἐπάκουσέ
μου, ὦ θεέ, ὁ περιβάλλων τὴν γῆν. Ἄν ἀληθῶς εἶμαι
υἱὸς σου, μὴ ἀφήσῃς τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν
πατρίδα του. Ἄν ὅμως εἶνε πεπρωμένον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς
αὐτήν, τότε νὰ φθάσῃ ἄργά καὶ μὲ ξένον πλοῖον, ἀφ' οὗ
δοκιμάσῃ πολλὰς τάλαιπωρίας καὶ ἀπολέσῃ ὅλους τοὺς
συντρόφους του· εἰς δὲ τὸν οἶκόν του νὰ εὔρῃ πολλὰς καὶ
μεγάλας συμφοράς.» Ταῦτα προσηχηθῆ οὗτος κλαίων,
ὁ δὲ θεὸς ἐπήκουσε τῆς εὐχῆς του. Ἐπειτα λαθὼν λί-
θον πολὺ μεγαλειότερον τοῦ πρώτου ἔρριψεν αὐτὸν καθ' ἡ-
μῶν μὲ ἄμετρον δύναμιν. Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην ὁ λί-
θος ἔπεσεν ὕπισθεν τοῦ πλοῖου μας, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ
κτυπήσῃ τὴν ἄκραν τοῦ πηδαλίου, τὰ δὲ κύματα, τὰ
ὁποῖα ἐσήκωσεν, ἔσπρωξαν τὸ πλοῖόν μας εἰς τὴν μικρὰν
νῆσον, ἧπου εἶχμεν ἀφήσει τοὺς συντρόφους μας. Φθά-
σαντες δὲ ἐκεῖ εὔρομεν αὐτοὺς ὀδυρομένους, διότι ἐνό-
μιζον ὅτι ἐχάθημεν. Οὕτω λοιπὸν ἐσώθημεν ἀπὸ τὰς
χεῖρας τοῦ Κύκλωπος, ἐγὼ δὲ ἐθυσίασα τὸν κριόν, ὅστις
μὲ ἔφερον ἔξω τοῦ σπηλαίου, εἰς τὸν Δία, ἀλλ' εἰς μά-
την, καθ' ὅσον οὗτος ἐσκέπτετο νὰ καταστρέψῃ καὶ τὰ
πλοῖά μου καὶ τοὺς συντρόφους μου. Καὶ καθ' ὅλην μὲν
τὴν ἡμέραν ἐκαθήμεθα τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἅμα δὲ
ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης.

§ 18. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Αἰόλου.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν λίαν πρωὶ ἐρρίψαμεν τὰ πλοῖα εἰς
τὴν θάλασσαν καὶ ἀνεχωρήσαμεν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐφθά-
σαμεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Ἡ νῆσος αὕτη ἦτο πε-
ριτειχισμένη διὰ χαλκίνου ἀδιαρρήκτου τείχους. Ἐνταῦ-

κατώκει ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, ἔχων ἕξ υἱοὺς
αἱ ἕξ θυγατέρας. Εἰς τούτου τὰ ἀνάκτορα ἤλθομεν καὶ
μεῖς καὶ ἐφιλοξενήθημεν. Ὅτε δὲ μετὰ παρέλευσιν ἑ-
ὄς μηνὸς ἀπεφασίσαμεν νὰ ἀναχωρήσωμεν ἐκεῖθεν, ὁ
Αἰόλος μου ἔδωκεν ἄσκόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε περι-
λείπει δλοὺς τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, ἀφήσας ἔξω μό-
νον τὸν Ζέφυρον, ἵνα φέρῃ τὰ πλοῖά μου ἡσύχως εἰς τὴν
πατρίδα μου.

Ἐννέα ἡμέρας καὶ ἑννέα νύκτας ἐπλέομεν μὲ λαμ-
πρὸν οὐρίον ἄνεμον, τὴν δὲ δεκάτην ἤρχισαν νὰ φαίνων-
ται τὰ ὄρη τῆς Ἰθάκης καὶ ἤδη ἔβλεπον πλησίον ἐπ'
κύτῃς πυρὰ ἀναμμένα. Τότε μὲ κατέλαβε γλυκὺς ὕπνος,
διότι εἶχον ἀποκάμει ἐκ τῶν πολλῶν κόπων. Ἐν ᾧ δὲ ἐ-
κοιμώμην, οἱ σύντροφοί μου νομίζοντες ὅτι ὁ ἄσκὸς πε-
ριέχει χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἤνοιξαν αὐτόν, καὶ εὐθύς ἐξῆλ-
θον μεθ' ὄρμῆς ἅπαντες οἱ ἄνεμοι καὶ ἔφεραν τὰ πλοῖά
μας μακρὰν τῆς πατρίδος μου. Τότε ἐγὼ ἀμέσως ἐση-
κώθην ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ ὡς εἶδον τὴν συμφορὰν μας, ἐ-
σκέφθην ἂν δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ πέσω εἰς τὴν θά-
λασσαν καὶ νὰ πνιγῶ. Ἀπεφάσισα ὅμως νὰ ὑπομείνω
καὶ τὴν συμφορὰν ταύτην καὶ καλύψας τὸ πρόσωπόν μου
κατεκείμην ἐντὸς τοῦ πλοίου. Οἱ δὲ σφοδροὶ ἄνεμοι καὶ
τὰ φοβερὰ κύματα μᾶς ἔφεραν πάλιν εἰς νῆσον Αἰολίαν.

Ἐκεῖ φθάσαντες ἀπέβημεν εἰς τὴν ξηρὰν. Ἀφ' οὗ δὲ
ἐλάβομεν ὀλίγην ἀναψυχὴν ἀπὸ τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ
ποτοῦ, ἐπορεύθην ἐγὼ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Αἰόλου, ἐν-
θα εὔρον ὅλην τὴν οἰκογένειαν καθημένην εἰς τὸ δεῖπνον.
Καθὼς δὲ μὲ εἶδον, ἐξεπλάγησαν καὶ μὲ ἠρώτησαν, πό-
θεν ἔρχομαι καὶ τί μου συνέβη. Ἐγὼ τότε διηγήθην εἰς
αὐτοὺς τὴν ἀνοησίαν τῶν συντρόφων μου καὶ παρεκά-
λεσα τὸν Αἰόλον νὰ μὲ βοηθήσῃ πάλιν. Οὗτος ὁμως μὲ
σοδερὰν φωνὴν μοῦ εἶπε· «Φύγε τὸ ταχύτερον ἐκ τῆς
ἡσίου μου. Ἐγὼ δὲν φιλοξενῶ ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον μι-

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

σοῦσιν οἱ θεοί.» Καὶ ταῦτα λέγων μὲ ἀπέπεμπε. Δυπη-
μένος τότε ἐγὼ ἐπέστρεψα εἰς τοὺς συντρόφους μου, καὶ
εἰσελθόντες εἰς τὰ πλοῖα ἀνεχωρήσαμεν ἀφεέντες εἰς
τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων.

§ 19. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῇ Κίρκῃ.

Ἐξ ἡμέρας καὶ ἔξ νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, τὴν δὲ
ἑβδόμην ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων Τη-
λέπυλον. (*) Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὄχι μόνον δὲν ἦσαν φιλόξενοι,
ἀλλὰ καὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν διὰ μεγάλων λίθων, τοὺς ὀ-
ποίους ἔρριπτον καθ' ἡμῶν καὶ τῶν πλοίων· καὶ τὰ μὲν
πλοῖά μας συνέτριψαν, τοὺς δὲ συντρόφους μου ἐφόνευσαν
καὶ διαπεράσαντες διὰ τριαίνης ὡς ἰχθῦς τοὺς ἔφεραν, διὰ
νά τοὺς φάγωσι. Μόνος δὲ ἐγὼ κατάρθωσα μετὰ μεγάλης
δυσκολίας νὰ σωθῶ μεθ' ἑνὸς καὶ μόνου πλοίου καὶ ὀλί-
γων συντρόφων μου ἐκ τῶν χειρῶν τῶν γιγάντων τούτων
καὶ νὰ φύγω εἰς τὸ πέλαγος.

Ἐκεῖθεν δὲ ἐπλέομεν μετὰ μεγάλης λύπης, μέχρις οὗ
ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν, (**) ὅπου κατῴκει ἡ θεὰ
Κίρκη, θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξήλθομεν εἰς τὴν
Ξηράν, ἔστειλα τινὰς τῶν συντρόφων μου εἰς τὴν μακρό-
θεν φαινομένην κατοικίαν τῆς διὰ νὰ λάβωσι πληροφο-
ρίας. Προχωρήσαντες οὗτοι εἶδον εἰς τὸ βάθος κοιλάδος
τὰ ὠραία ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, τὰ ὅποια ἦσαν κατεσκευ-
ασμένα ἐκ λίθων πελεκητῶν, περίξ δὲ αὐτῶν περιεφέρον-
το σαρκοφάγα θηρία, λύκοι καὶ λέοντες, οἱ ὅποιοι περι-
κυκλώσαντες αὐτοὺς ἔσειον τὰς οὐράς των καὶ τοὺς πα-

(*) Ἡ πόλις αὕτη, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν, ἔκειτο ἐν
Σικελίᾳ.

(**) Νῆσος μυθικὴ, κειμένη πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν τῆς Σι-
κελίας.

ρετήρουν με λυπημένα βλέμματα, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ τοῦ ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην. Ὁ Εὐρύλοχος τότε καὶ οἱ ἄλλοι σύντροφοι φεβηθέντες ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας, καὶ ἤκουον τὴν Κίρκην ὑφαίνουσαν καὶ τραγουδοῦσαν με λαμπρὰν καὶ γλυκεῖαν φωνὴν ὠραῖον ἄσμα. Κατόπιν ἐφώναξαν αὐτὴν νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν. Ἡ Κίρκη ὡς ἤκουσ τὴν φωνήν, εὐθύς ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ τοὺς προσεκάλεσε με γλυκεῖς λόγους νὰ εἰσέλθωσιν. Οἱ σύντροφοι ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον, μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἔμεινεν ἔξω φοβούμενος μὴ ὑπάρχῃ δόλος τις.

Ἡ Νύμφη τότε τοὺς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ ὠραίων θρόνων. Ἐπειτα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσι καὶ νὰ πῖωσιν, ἐντὸς δὲ τοῦ οἴνου ἀνemiγνυσε κρυφίως βότανα φθοροποιά. Ἀφ' οὗ δὲ ἔπιον τὸ ποτὸν τοῦτο οἱ σύντροφοι ἐκτύπησε με τὴν μαγικὴν τῆς ῥάβδου, καὶ εὐθὺς μετεμορφώθησαν οἱ δυστυχεῖς εἰς γρυλλίζοντας χοίρους. Τὸς ὁποίους ἐνέκλεισε κλαίοντας εἰς σταῦλον καὶ ἔρωψεν εἰς αὐτοὺς βαλάνους καὶ κρᾶνα (*) νὰ φάγωσι, τὴν συνήθη τροφήν τῶν χοίρων.

Ὁ Εὐρύλοχος περιέμενε ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκτός, ἕως ἂν ἐπανεέλθωσιν οἱ σύντροφοὶ του. Ἐπειδὴ ὅμως ἐδράδυνε πολὺ, ἔδραμεν εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα μοῦ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο. Τότε ἐγὼ εὐθύς ἐκρέμασα ἀπὸ τῶν ὤμων μου τὸ ξίφος καὶ λαβὼν τόξον καὶ βέλη ἔδραμον μόνος, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἤμην πλησίον τῆς κατοικίας τῆς Κίρκης. Ἐνταῦθα περιουσιάζεται εἰς ἐμὲ ὠραῖος νεανίσκος, ὁ Ἐρμῆς, ὅστις πιάσας τὴν χειρὰ μου εἶπε.

«Δυστυχισμένε, ποῦ περιπλανᾶσαι ἐδῶ μόνος εἰς ἄγρια ταῦτα μέρη; Μήπως ἤλθες ἐνταῦθα διὰ νὰ λευθερώσῃς τοὺς φίλους σου, τοὺς ὁποίους ἡ Κίρκη με-

(*) Κοιν. κρᾶνα.

Η ΚΙΡΚΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΕΝΤΙΘΟΤΟΥΣ ΤΟΥ ΟΥΛΙΣΣΕΟΥ ΕΙΣ ΧΟΙΡΟΥΣ

μέρφωσεν εἰς χείρους; Φόβος ὑπάρχει μὴ καὶ σὺ πάθῃς τὰ ἴδια. Πρόσεξε λοιπὸν εἰς ταῦτα, τὰ ὅποια θὰ σοῦ εἴπω, εἴαν θέλῃς νὰ ἀποφύγῃς τὰς δολοπλοκίας τῆς Νύμφης. Λάβε τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ εἰσελθε ἀφόβως εἰς τὰ ἀνάκτορα, αὐτὸ δὲ θὰ σὲ διαφυλάξῃ ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Δύνασαι νὰ φάγῃς καὶ νὰ πῖνῃς ὅ,τι θὰ σοῦ προσφέρῃ ἡ θεά. Ὅταν ὅμως σὲ κτυπήσῃ διὰ τῆς μαγικῆς τῆς ῥάβδου, τότε νὰ ἐπιτεθῆς εὐθύς κατ' αὐτῆς διὰ τοῦ ξίφους σου, ὡς θέλω νὰ δῆθῃν νὰ τὴν φονεύσῃς. Αὕτη θὰ βοηθῇ τότε καὶ θὰ προσπαθήσῃ διὰ γλυκίων λόγων νὰ σὲ ἀφοπλίσῃ. Σὺ ὅμως νὰ πράξῃς τοῦτο τότε μόνον, ὅταν σοῦ ἰμώσῃ μέγαν ὄρκιον, ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ βλάψῃ.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν μέγαν Ὀλυμπον. Ἐγὼ δὲ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου καὶ ἔφθασα εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης. Ἐκεῖ μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως ἡ θεά καὶ μετέκθισεν ἐπὶ ἀναπαυτικῆς καθέδρας, θέσασα ὑπὸ τοὺς πόδας μου καὶ μικρὸν σκαμνίον. Ἐπειτα μού προσέφερε τὸ δαίτηριον ποτόν, εἰς τὸ ὅποιον ἔριψα κρυφίως ὀλίγον ἐκ τοῦ ἀντιφαρμάκου καὶ ἔπιον χωρὶς φόβου. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ ἔπιον, μετέκτύπησε μετὰ τὴν ῥάβδον καὶ μού εἶπε· «Πήγαινε καὶ σὺ, ζῶν μου, εἰς τὴν μάνδραν, ὅπου εἶνε καὶ οἱ φίλοι σου». Τότε ἐγὼ εὐθύς ἔσυρα τὸ μέγα ξίφος μου καὶ ὤρμησα κατ' αὐτῆς ὡς θέλω νὰ τὴν φονεύσω. Ἡ Κίρκη ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἐξέβαλε δυνατὴν κραυγὴν καὶ πεσοῦσα εἰς τὰ γόνατά μου εἶπε τὰ ἑξῆς· «Ποῖος εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι; Εἶσαι ὁ πρῶτος, τὸν ὅποιον τὰ φάρμακά μου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ βλάψῃσι. Θὰ εἶσαι ἐξ ἅπαντος ὁ Ὀδυσσεύς, περὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε μού εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα μετὰ μακρὰς περιπλανήσεως. Ἄλλ' ἄφες τὴν τὸν θυμὸν σου καὶ βάλε τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, διότι οὐδὲν κακὸν κατὰ σοῦ σκέπτομαι». Πρὸς ταύτην ἐγὼ ἀπήντησα. «ὦ θεά, πῶς τοιμᾶς νὰ μού προτείνῃς νὰ

Ο ΕΡΜΗΣ ΔΙΔΩΝ ΤΟ ΑΝΤΙΦΑΡΜΑΚΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiko Apothetiro Dimosias
Restrictions apply.

ἔχω πίστιν εἰς σέ, ἥτις μετεμόρφωσε τοὺς φίλους μου εἰς χοίρους, καὶ ἐπιβουλεύεσαι καὶ ἐμέ τὸν ἴδιον; Ἐάν δέ μοι κάμῃς πρότερον μέγαν ὄρκον, ὅτι οὐδέποτε θά μοι προσβληθῆς κακόν τι, δὲν θά πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σου.

Ἡ Κίρκη εὐθύς ὠρκίσθη, ὅτι οὐδέποτε θά με βλάψῃ. Ἐπειτα διέταξε τὰς ὑπηρετρίδας καὶ παρεσκευάσασαν δι' ἐμέ λαμπρὸν φαγητόν. Ἐγὼ ὅμως οὐδεμίαν ἄρεξιν εἶχον νὰ φάγω, ἀλλ' ἐκαθήμην λυπημένος καὶ σκεπτικός. Ἡ νύμφη παρετήρησε τοῦτο, καὶ ἔλθοῦσα πλησίον με προσέειπε ἔστρεπε με κολακευτικούς λόγους νὰ φάγω. Τότε ἐγὼ εἶπον εἰς αὐτήν· «Ποῖος φρόνιμος ἀνὴρ, ὃ θεά, δύναται νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνη, ἐν ᾧ οἱ σύντροφοί του πάσχουσιν;

Ἡ θεά εὐθύς τότε μετέβη εἰς τὰς μάνδρας καὶ ἐκβαλοῦσα τοὺς χοίρους, ἤλειψεν αὐτοὺς με ἄλλο μαγικὸν φάρμακον, καὶ παρευθὺς ἔπεσαν αἱ τρίχες καὶ ἔγειναν πάλιν ἄνθρωποι νεώτεροι καὶ ὠραιότεροι παρὰ πρότερον. Βύθως δὲ με ἀνεγνώρισαν καὶ σφίγγοντες τὴν χειρὰ μου ἔχονον δάκρυα χαρᾶς, σύμπασα δὲ ἡ οἰκία ἀντήχει ἐκ τοῦ θορύβου. Ἐπειτα προσεκάλεσα καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους μου ἐκ τοῦ πλοίου, οἵτινες ἔδραμον μετὰ μετὰ γάλης προθυμίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα μὲ ἐνηγκαλίσθησαν, καὶ ἤρχισαμεν πάλιν νὰ κλαίωμεν ὑπὸ χαρᾶς. Ἡ Κίρκη ἐστάθη τότε πλησίον καὶ μοι εἶπε· «ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, μὴ κλαίετε καὶ ὀδύρεσθε πλέον. Γνωρίζω καὶ ἐγὼ πόσας ταλαπυρίας καὶ δυστυχήματα ὑπεφέρατε καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἀναλοβήτε δυνάμεις καὶ θάρρος, διότι αἱ περιπλανήσεις σὺν ἀπεθάρρυναν καὶ ἐξησθένισαν.» Οἱ φιλοφρονητικοὶ οὗτοι λόγοι τῆς θεᾶς παρηγόρησαν ἐμέ καὶ τοὺς συντρόφους μου, καὶ ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἔτος ἐμείναμεν ἐκεῖ συμποσάζοντες καὶ εὐφραϊνόμενοι.

Ὅτε ὅμως ἐνεθυμήθημεν πάλιν τὴν ἀγαπητὴν με

πατρίδα, παρεκάλεσα τὴν Κίρκην νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Αὕτη δὲ μοῦ ἀπεκρίθη· «Καὶ ἐγώ, υἱὲ τοῦ Λαέρτου, δὲν ἀπαιτῶ νὰ μένητε ἐνταῦθα ἀκουσίως. Εἶνε ὅμως καλόν, πρὶν ἀναχωρήσητε εἰς τὴν πατρίδα σας, νὰ καταβῆτε εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Περσεφόνης, διὰ νὰ συμβουλευθῆτε τὸν Θηβαῖον μάντιν Τειρεσίαν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Περσεφὼνὴ ἐχάρισε τὸ πολῦτιμον δῶρον νὰ διατηρῆ καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ σῶον τὸν νοῦν του, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι ψυχαὶ περιφέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς σκιαί.» Ταῦτα ἀκούσας ἀπηλπίσθη καὶ δὲν ἤθελον πλέον νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, εἶπον δὲ εἰς τὴν θεάν· «Καὶ τίς θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἐκεῖ, ὦ θεά; διότι οὐδεὶς ζῶν ἐπορεύθη μέχρι τοῦδε εἰς τὸν Ἄδην.» Τότε ἀπήντησεν ἐκείνη· «Μὴ φροντίξῃς περὶ ὀδηγοῦ, Ὀδυσσεῦ, διότι δὲν θὰ λάβῃς ἀνάγκην τούτου. Ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὸ πλοῖόν σου, ἀπλωσε τὰ πανία καὶ κάθου ἤσυχος, ὃ δὲ βορρᾶς θὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ Ὀκεανοῦ. Ἐκεῖ ῥέουσιν οἱ φοβεροὶ ποταμοὶ Στύξ, Κωκυτὸς καὶ Πυριφλεγέθων. Ἀφ' οὗ φθάσῃς ἐκεῖ, σκάψε λάκκον εἰς τὴν γῆν ἐνὸς πήχεως μήκους καὶ πλάτους, καὶ χύσε ἐντὸς μέλι, γάλα, οἶνον καὶ ὕδωρ ὡς σπονδὴν διὰ τοὺς νεκρούς. Ἰκέτευσε δὲ μετὰ ταῦτα τοὺς θεοὺς τοῦ Ἄδου καὶ τάξε εἰς τὰς σκιάς τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς Ἰθάκην θὰ θυσιάσῃς εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρίστην στεῖραν ἀγελάδα, εἰς δὲ τὸν Τειρεσίαν ἰδιαιτέρως μέλανα κριόν. Κατόπιν λάβε δύο πρόβατα, ἄρρην καὶ θῆλυ, καὶ ἀφ' οὗ τὰ θυσιάσῃς, δὸς ταῦτα εἰς τοὺς συντρόφους σου νὰ τὰ ἐκδώρωσι καὶ τὰ καύσωσιν. Εὐθύς δὲ τότε θὰ ἔλθωσιν ἐκεῖ σωρηδὸν αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, ἐπιθυμοῦσαι νὰ πῶσιν αἷμα· σὺ ὅμως σύρε τὸ ξίφος καὶ ἐμπόδισε αὐτάς, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου τοῦ μάντεως καὶ ἐρωτήσῃς αὐτὴν περὶ τοῦ ταξειδίου σου καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα».

Ἐν ᾧ δὲ οὕτω συνωμιλοῦμεν, ἀνέτειλε καὶ ἡ ἡμέρα. Τότε ἐγὼ ἐξύπνισα τοὺς συντρόφους μου καὶ ἀνήγγειλα εἰς αὐτοὺς τὸν ἀπόπλουν μας. Μετέβημεν λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὸ πλοῖόν μας καὶ ἠτοιμαζόμεθα πρὸς ἀναχώρησιν. Τότε εἶπον εἰς αὐτοὺς ὅτι πρὶν ἢ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν φίλην πατρίδα, πρέπει κατὰ συμβουλήν τῆς Κίρκης νὰ καταβῶμεν εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα ἐρωτήσω τὸν μάντιν Τειρεσίαν περὶ τοῦ ταξιδίου μας. Ἀκούσαντες τοῦτο οἱ σύντροφοί μου ἤρχισαν νὰ κλαίωσι καὶ νὰ μαδῶσι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Ἐν τῷ μεταξῦ δὲ ἦλθε καὶ ἡ Κίρκη κρυφίως καὶ ἔδесе πλησίον τοῦ πλοίου μας κριὸν καὶ μαύρην προβατίαν.

§ 20. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Ἄδῃ.

Με καρδίαν τεθλιμμένην ἀπεπλεύσαμεν ἐκ τῆς νῆσου ταύτης διευθυνόμενοι εἰς τὸν Ἄδην. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο οὐριος ὁ ἄνεμος, ταχέως ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς θεᾶς ὑποδειχθὲν μέρος. Ἐκεῖ ἐσύραμεν ἔξω τὸ πλοῖον καὶ ἐπράξαμεν ὅσα μοῦ παρήγγειλεν ἡ Κίρκη. Καθὼς δὲ τὸ μέλαν αἷμα τῶν προβάτων εἰσέφρυσεν εἰς τὸν λάκκον εὐθύς ἀναρίθμητοι ψυχαὶ ἔδραμον ἐκ τοῦ Ἄδου, διὰ νὰ πῶσιν αἷμα. Ἄλλ' ἐγὼ πλησίον τοῦ λάκκου καθήμενος ἐμπόδιζον αὐτὰς διὰ τοῦ ξίφους μου νὰ πλησιάσωσι πρὸς ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ αὐτὸς κρατῶν χρυσοῦν σκῆπτρον, καὶ με διέταξε νὰ ἀποσύρῃ τὸ ξίφος μου καὶ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ πῆ αἷμα. Ἀφ' οὗ δὲ ἔπιε, μοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς· «Διὰ τί, δυστυχισμένε, ἀφῆκες τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἦλθες ἐνταῦθα; Ἐπιθυμεῖς βεβαίως νὰ ἐπιστρέψῃς καλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου· ὁ Ποσειδῶν ὅμως δυσκόλως θὰ σοῦ ἐπιτρέψῃ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐτύφλωσες τὸν υἱόν του Πολύφημον. Πολλοὶ ἔχεις νὰ πάθῃς. Ἐπὶ τέλους ὅμως θὰ ὑπερνικήσῃς τὰς δυσκολίας ταύτας καὶ ἂν ἴδῃς τὴν Ἰθάκην, ἂν ἐν τῇ

Ο ΟΑΥΣΣΕΥΣ ΣΥΝΟΜΙΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΤΕΡΕΣΙΟΥ

§ 24. Ἐπιστροφή τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς τὴν
νῆσον τῆς Κίρκης καὶ ἀπόπλους.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν, ἐσύραμεν
ἔξω εἰς τὴν ἄμμον τὸ πλοῖόν μας καὶ ἐκοιμήθημεν ἐπὶ
τῆς παραλίας. Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν, ἔμαθεν ἡ Κίρκη
τὴν ἄφιξίν μας καὶ στολισθεῖσα ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ταχέως.
Τὴν συνώδευον δὲ καὶ αἱ θαλαμηπόλοι τῆς φέρουσαι ἄρ-
τον, ἄφθονα κρέατα καὶ ἐρυθρὸν οἶνον. Σταθείσα δὲ ἐν
μέσῳ ἡμῶν εἶπε τὰ ἐξῆς· «Τολμηροί, οἵτινες ζῶντες κα-
τέδητε εἰς τὸν Ἄδην. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσιν
ἅπασι, σεῖς ὅμως δῖς. Ἄλλ' ἐμπρός, τρώγετε καὶ πίνετε
ὅλην τὴν ἡμέραν. Αὔριον δὲ λίαν πρῶτ' θά ἀναχωρήσητε
εἰς τὴν πατρίδα σας. Ἐγὼ δὲ θά σᾶς δείξω τὴν ὁδὸν καὶ
θά σᾶς εἶπω τί πρέπει νὰ πράξετε, ὅπως ἀποφύγητε
πάντα κίνδυνον.» Οὕτω λοιπὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκαθή-
μεθα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὅτε δὲ ἔ-
δυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, οἱ μὲν σύντροφοί
μου ἐκοιμήθησαν πλησίον τοῦ πλοίου, ἐμὲ δὲ λαβοῦσα ἡ
θεὰ ἀπὸ τῆς χειρὸς ἔφερε μακρὰν αὐτῶν καὶ με ἠρώτησε
περὶ τοῦ ταξειδίου μου εἰς τὸν Ἄδην. Ἄφ' οὗ δὲ διηγή-
θην εἰς αὐτὴν τὰ πάντα λεπτομερῶς, αὕτη μοῦ εἶπε τὰ
ἐξῆς· «Ὀδυσσεῦ, ἐκεῖνα μὲν ἐτελείωσας, τώρα ὅμως νέοι
κίνδυνοι καὶ νέοι ἀγῶνες σὲ περιμένουσι. Κατὰ πρῶτον θά
ἔλθῃς μετὰ τὸ πλοῖόν σου εἰς τὰς Σειρῆνας, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς
μελωδικῆς των φωνῆς μαγεύουσι πάντα, ὅσοι τὰς πλη-
σιάζουσιν. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διευθύνει τὸ
πλοῖόν του εἰς αὐτάς· οὗτος δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς
τὴν πατρίδα του, οὔτε ἐπαναβλέπει τὴν σύζυγόν του
καὶ τὰ τέκνα του. Σὺ ὅμως, ἄφ' οὗ φράξης τὰ ὄτα τῶν
συντρόφων σου με κηρόν, διάταξε αὐτοὺς νὰ σὲ δέσωσι
δυνατὰ εἰς τὸν ἴσθον τοῦ πλοίου, ἂν θέλῃς νὰ τὰς ἀ-
κούσῃς· δὲς δὲ αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ μὴ σὲ λύσωσιν, ὅ-

Η ΧΙΡΚΗ ΠΡΟΑΓΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΛΥΣΣΑ ΤΑΣ ΜΕΛΛΟΥΣΑΣ ΣΥΜΦΟΡΑΣ ΤΟΥ

ταν τούς παρακαλήσῃ, ἀλλὰ νὰ σὲ δένωσιν ἀκόμη σφιγ-
κτότερα. Κατόπιν δὲ θὰ φθάσητε εἰς τὸ στενόν, (*) ὅπου
διαμένουσιν ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ
ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ στενοῦ ὑπάρχουσι δύο βράχοι
ἀπόκρημνοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς φθάνει μέχρις οὐ-
ρανοῦ μὲ τὴν ὀξεῖαν κορυφὴν του, εἶνε δὲ πάντοτε σκε-
πασμένος ὑπὸ σκοτεινῆς νεφέλης, καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ
ἀναβῆ καὶ νὰ καταβῆ τις αὐτόν, καὶ ἂν ἔχη εἴκοσι χεῖ-
ρας καὶ πόδας· τὸσον κρημνώδης εἶνε! Ἐν τῷ μέσῳ δὲ
τοῦ βράχου τούτου ὑπάρχει σπήλαιον σκοτεινόν· ἐκεῖ
κατοικεῖ ἡ Σκύλλα, φοβερὸν τέρας, τὸ ὁποῖον φοβοῦνται
καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί. Αὕτη ἔχει ἕξ λαιμούς, ἕξ φρικαλέας
κεφαλὰς καὶ δώδεκα πόδας. Εἰς ἐκάστην δὲ κεφαλὴν
ὑπάρχουσι τρεῖς πυκναὶ σειραὶ θανατηφόρων ὀδόντων,
διὰ τῶν ὁποίων κατατρώγει δελφίνας καὶ φώκας. Ἐ-
κεῖθεν οὐδέποτε ναῦται μὲ πλοῖον διῆλθον ἀβλαβεῖς, δι-
ότι αὐτὴ ἀρπάζει δι' ἐκάστης κεφαλῆς ἓνα ἄνδρα ἐκ
τοῦ διερχομένου πλοίου.»

«Ὁ ἄλλος βράχος εἶνε χαμηλότερος, ἀλλ' ἐπικινδυνό-
τερος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὰ φύλλα συκῆς ἐνεδρεῦει ἡ Χάρυβδις
ἡ ὁποία τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν ροφᾷ τὸ μέλαν ὕδωρ τῆς
θαλάσσης, καὶ τρεῖς τὸ ἕξερνᾷ πάλιν μετὰ φοβεροῦ κρό-
του. Φυλάχθητι μὴ τύχῃς ἐκεῖ, ὅταν ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ
διότι οὔτε αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν θὰ ἠδύνατο νὰ σὲ διασώσῃ
ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Ὅθεν καλλίτερον εἶνε νὰ διέλθῃς πλησί-
ον τοῦ σκοπέλου τῆς Σκύλλης, καὶ νὰ κλαύσῃς διὰ τὴν
ἀπώλειαν ἕξ συντρόφων, παρά νὰ χαθῆτε ὅλοι ὁμοῦ. Ἐ-
πειτα θὰ φθάσῃς εἰς τὴν νῆσον Τρινακρίαν, ὅπου βό-
σκουσιν αἱ παχεῖαι ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου. Δύο δὲ εὐπλό-
καμοι Νύμφαι βόσκουσιν αὐτάς, ἡ Φαέθουσα καὶ ἡ
Λαμπετία, κόραι τοῦ Ἥλιου. Προσέξατε μὴ βλάψῃτε

(*) Τὸ στενόν τοῦτο εἶνε ὁ Σικελικὸς πορθμὸς.

ἄρα ταῦτα, διότι εἶνε ἄφευκτος ἢ καταστροφή σας. ἔ, ἂν σωθῆς, θὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πατρίδα σου μετὰ τὰς περιπλανήσεις καὶ ταλαιπωρίας.» Ἐν ᾧ δὲ ἡ θεὰ εἶπε ταῦτα, ἤρχισε νὰ φωτίζῃ καὶ ἡ ἡμέρα. Τότε ἡ μὲν ἔβη μετέβη εἰς τὸν οἶκόν της, ἡμεῖς δὲ μὲ οὐριον ἄνεμον πλεύσαμεν ἐκ τῆς νήσου.

§ 25. Σειρήνες, Σκύλλα καὶ Χάρυβδις.

Ὅτε ἐνόησα ὅτι εἶμεθα πλησίον τῶν Σειρήνων, ἔλακκρόν, καὶ ἀφ' οὗ διηγήθην εἰς τοὺς συντρόφους μου μοῦ εἶπεν ἡ θεὰ, ἔφραξα καλῶς τὰ ὄτά των. Ἔσοι δὲ πάλιν μὲ ἔδεσαν ὀρθόν, καθὼς τοὺς παρήγγειλα, ἔπειτα ἐξηκολούθουν νὰ κωπηλατῶσιν. Ὅτε δὲ ἀκούομεν ἀπὸ τὰς Σειρήνας τόσον, ὅσον νὰ ἀκούηται ἡ, τότε αὐταὶ ἤρχισαν νὰ τραγουδῶσι μὲ μελωδικὴν φωνήν. «Ἐλθέ πρὸς ἡμᾶς, ἐνδοξότατε Ὀδυσσεῦ, μέγα κτήμα τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνὴν μας. εἰς μέχρι τοῦδε διέπλευσεν ἐντεῦθεν χωρὶς νὰ σταθῇ ἀκούσῃ τὴν γλυκυτάτην μας φωνήν. Ἐλθέ, ἀλλὰ σοῦ τραγουδήσωμεν περὶ τῆς Τροίας καὶ τῶν φίλων σου, διὰ νὰ ἡμεῖς γνωρίζομεν πάντα, ὅσα γίνονται ἐπὶ τῆς γῆς.» ταῦτα ἐτραγουδοῦσαν μελωδικῶς, ἡ δὲ καρδία μου οὐτόν ἐθέλχθη ἐκ τοῦ ἄσματος αὐτῶν, ὥστε διέπλευσα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὲ λύσωσιν· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἔδενον διὰ πλειοτέρων δεσμῶν καὶ ἔσφιγγον, μέχρις ὅτι ἀπεμακρύνθημεν. Ἐπειτα μὲ ἔλυσαν καὶ ἀφῆρτον κηρὸν ἀπὸ τὰ ὄτά των. Ἀλλὰ μόλις ἔγεινεν ἄνεμος ἡ νῆσος αὕτη, καὶ ἀμέσως εἶδομεν πυκνὸν καὶ ὑπερμεγέθη κύματα καὶ ἠκούσαμεν φοβερὸν ἄνεμον. Τότε οἱ σύντροφοί μου τοσοῦτον ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ κωπία ἔπεσαν ἐκ τῶν χειρῶν των, καὶ τὸ πλοῖον ἐκίνηθη· ἐγὼ δὲ τρέχων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἔφυγον τοῦ πλοίου ἐνεθάρρυνα αὐτοὺς διὰ μελιχίων λόγων,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:25 UTC from the University of Cambridge. Restrictions apply.

Ο ΔΑΤΕΥΕΤΕ ΚΑΙ ΑΙ ΣΕΙΡΗΝΕΣ

λέγων τὰ ἐξῆς. « Ἀγαπητοί μου, διὰ τί φοβεῖσθε ; Δὲν εἶνε πρώτη φορά, καθ' ἣν παλαίωμεν κατὰ μεγάλων κινδύνων. Ἡμεῖς, οἵτινες διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ἐσώθημεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Κύκλωπος, δὲν θὰ χαθῶμεν ἐνταῦθα. Τώρα δὲ ἀκούσατε τί πρέπει νὰ πράξητε. Σεῖς μὲν καθήμενοι εἰς τὰς θέσεις σας κωπηλατεῖτε μὲ βίας σας τὰς δυνάμεις, σὺ δέ, πηδαλιούχε, κράτει πάντοτε τὸ πλοῖον μακρὰν τοῦ καπνοῦ τούτου καὶ τῶν φοβερῶν κυμάτων. »

Οὕτως εἶπον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως εἰς τοὺς λόγους μου. Περὶ τῆς Σκύλλης ὅμως δὲν ἀνέφερα εἰς αὐτοὺς τίποτε, διὰ νὰ μὴ φοβηθῶσι καὶ κρυφθῶσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου. Οὕτω λοιπὸν ἐπλέομεν μεταξὺ τῶν δύο βράχων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἶς ἦτο τῆς Σκύλλης, ὁ δὲ ἕτερος τῆς Χαρύδδωος, ἡ ὁποία κατέπινε μετὰ φοβεροῦ πατάγου τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ἔπειτα δὲ τὸ ἐξέρνα, τὸ ὕδωρ δὲ ἔθραξε συνταρασσομένον ἀπαράλλακτα ὡς λέβης ἐκ τοῦ πολλοῦ πυρός.

Τότε πάντες κατελήφθημεν ἀπὸ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ᾧ δὲ ἐστρέψαμεν τὰ βλέμματά μας πρὸς τὴν Χάρυβδιν περιμένοντες τὴν καταστροφὴν μας, ἡ Σκύλλα ἀνήρπασεν ἐκ τοῦ πλοίου ἕξ, τοὺς ἀνδρειότερους τῶν συντρόφων μου, ὅπως ὁ ἀλιεὺς διὰ τοῦ ἀγκίστρου τὸν ἀσπαίροντα ἰχθύν. Στρέψας τότε τὸ βλέμμα πρὸς τὸ πλοῖον καὶ τοὺς συντρόφους μου, διέκρινα ὑπεράνω τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας τῶν καὶ ἤκουσα τὰς σπαρακτικὰς φωνὰς τῶν καλούντων με εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ τί ἠδύναμην νὰ κάμω ; Ἐν ᾧ δὲ τὸ τέρας τοὺς κατέτρογεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐκεῖνοι ἐκραύγαζον δυνατὰ καὶ ἐξέτεινον τὰς χεῖρας τῶν πρὸς ἐμέ. Οὐδέποτε δὲ εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐλεεινότερον θέαμα.

Ο ΟΥΛΙΣΣΕΥΣ ΜΕΓΕΥΣ ΤΟΝ ΠΟΛΥΦΗΜΟΝ (ΤΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ 57).

§ 26. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἥλιου.

Ἐξ Ἰσχυροῦ οὗ δὲ ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τῆν φοβερὰν Χάρυβδι
καὶ Σκύλλα, ἐπλέομεν εἰς τὴν ὠραίαν νῆσον τοῦ Ἥλιου
καὶ ἠκούομεν μακρόθεν τοὺς μυκηθμοὺς τῶν βοῶν καὶ
τὸν βληχηθμὸν τῶν προβάτων. Τότε ἐνεθυμήθη τὸν λό-
γους τοῦ Τειρεσίου καὶ τῆς Κίρκης καὶ εἶπον εἰς τοὺς
συντρόφους μου νὰ μὴ προσεγγίσωμεν εἰς τὴν νῆσον ταύ-
την, ἀλλὰ νὰ διέλθωμεν μακρὰν αὐτῆς, ἵνα μὴ πάθωμεν
φοβερόν τι δυστύχημα. Οἱ σύντροφοί μου ἔμωσ δὲν μὲ ἤκου-
σαν καὶ μὲ ἠνάγκασαν νὰ ἀράξω ἐκεῖ τὸ πλοῖόν. Ἐξήλθομεν εἰς
τὴν ξηρὰν καὶ προητοιμάσαμεν τὸ δεῖπνόν μας. Μετὰ
τὸ φαγητὸν δὲ ἐνεθυμήθημεν τοὺς ἀγαπητοὺς μας συν-
τρόφους, τοὺς ὁποίους κατέφαγεν ἡ Σκύλλα, καὶ ἐκλαί-
ομεν αὐτούς, μέχρις οὗ ἀπεκοιμήθημεν.

Ὁλόκληρον μῆνα ἐμείναμεν ἐκεῖ ἕνεκα τῶν σφοδρῶν
ἐναντίων ἀνέμων. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τροφαὶ ἐξηντλήθησαν, οἱ
σύντροφοί μου περιεπλανῶντο ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ἐθήρευον
πτηνά, ἢ ἐθάρευον ἰχθύς. Συνέβη δὲ ἡμέραν τινα ν' ἀ-
πομακρυνθῶ τοῦ πλοίου εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου, ἵνα
παρακαλέσω τοὺς θεοὺς νὰ δώσωσι πέρας εἰς τὰ δεινά
μου. Μετὰ τὴν προσευχὴν κατελήφθη ὑπὸ ὕπνου καὶ
ἐκοιμήθη. Τότε ὁ Εὐρύλοχος εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους
μου τὰ ἑξῆς· «Ὀλοὶ οἱ θάνατοι, καλοὶ μου φίλοι, εἶνε
κακοί, ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς πείνης θάνατος εἶνε ὁ χεῖριστος
πάντων. Διὰ τοῦτο ἔλθετε νὰ θυσιάσωμεν τὰς καλλίστας
βοῦς τοῦ Ἥλιου καὶ νὰ τὰς φάγωμεν. Ὅταν δὲ ἐπα-
νέλθωμεν εἰς τὴν Ἰθάκην, τότε τοῦ οἰκοδομοῦμεν λαμπρὸν
ναὸν καὶ καταθέτομεν ἐκεῖ πολλὰ πολύτιμα ἀφιερώμα-
τα. Ἐὰν ὁμοῦς ὀργισθῆ διὰ τοῦτο καὶ θελήσῃ νὰ μᾶς
καταστρέψῃ, προτιμῶ ν' ἀποθάνω καταπίνων κύματα,
ἢ νὰ καταθασανίζωμαι εἰς τὴν ἔρημον ταύτην νῆσον.»
Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι παρεδέχθη-

σαν τοὺς λόγους του καὶ εὐθύς συνέλαβον τὰς παχυτέρας βουῖς, τὰς ἔσφαξαν καὶ παρεσκευάζον τὸ φαγητόν των. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἐξύπνησα καὶ ἐκίνησα νὰ ὑπάγω εἰς τὸ πλοῖον. Ὅτε δὲ ἐπλησίασα, μὲ προσέβαλεν ἡ γλυκεῖα ὄσμη τῶν ψηνομένων κρεάτων. Ὀργισθεὶς τότε διὰ τὴν ἀνόσιον ταύτην πράξιν τῶν συντρόφων μου ἔσπευσα εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐπέπληττον ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Ἡ Λαμπετία μετέβη εὐθύς καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν Ἥλιον, ὅστις ὀργισθεὶς πολὺ εἶπε πρὸς τοὺς θεοὺς. «Ζεῦ πάτερ καὶ ἄλλοι αἰώνιοι θεοί, τιμωρήσατε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέως, οἵτινες ἔσφαξαν τὰς βουῖς μου, διὰ τὰς ὁποίας ἐγὼ ἔχαιρον, καὶ ὅτε ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὅτε κατέβαινον εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν οὔτοι δὲν τιμωρηθῶσι, θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἄδην καὶ θὰ φωτίξω μόνον τοὺς νεκρούς.» Ὁ Ζεὺς τότε ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν νὰ κατασυντρίψῃ τὸ πλοῖον διὰ κεραυνοῦ καὶ νὰ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς συντρόφους μου. Καὶ ἐπὶ ἕξ μὲν ἡμέρας ἔτρωγον οἱ σύντροφοί μου ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου, τὴν δὲ ἐδδόμην ἔπαυσεν ἡ τρικυμία, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον ἀνεχωρήσαμεν ἐκεῖθεν.

§ 27. Κίνδυνος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ὄλεθρος τῶν συντρόφων του.

Ὅτε ἀπεμακρύνθημεν τῆς νήσου καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄλλο τι, παρὰ οὐρανὸς καὶ θάλασσα, αἴφνης μαῦρα σύννεφα ἐκάλυψαν τὸν οὐρανὸν καὶ ἐσηκώθη φοβερά θύελλα. Τὸ πλοῖον ἐφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν φοβερῶν κυμάτων, ἡ δὲ ὄρμη τοῦ ἀνέμου ἔσχισε τὰ πανία καὶ ἔρριψε τὸν ἴστον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κυδερνήτου, ὅστις ὡς δύτης ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ κεφαλῆς. Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἠκούσθη βροντή, καὶ κεραυνὸς ἔπεσεν εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ὀλόκληρον ἐκλονίσθη καὶ ἐγέμισεν ἀπὸ ὄσμην θείου. Πάντες δὲ οἱ σύντροφοί μου ἔπεσαν εἰς τὴν

Η ΔΑΜΠΕΤΙΑ ΑΝΑΓΕΛΛΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΟΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ ΤΩΝ ΒΟΘΝ ΤΟΥ.

θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, μόνος δὲ ἐγὼ ἔμεινα ἐπὶ τοῦ πλοίου, μέχρις οὗ ἡ θύελλα διέλυσεν αὐτό. Τότε δὲ ἀρπάσας σχοινίον ἔδεσα τὴν τρόπιν (*) μετὰ τοῦ ἰστοῦ, καὶ καθήμενος ἐπ' αὐτῶν ἐφερόμην ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν φοβερῶν ἀνέμων.

Μετ' ὀλίγον ὅμως ὁ δυτικὸς ἀνεμὸς μετεβλήθη εἰς μεσημβρινόν, καὶ τὰ κύματα μὲ ἔσπρωχον πάλιν πρὸς τὴν Χάρυβδιν, ἐκ τῆς ὁποίας ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθη. Διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ὀρμὴ τῶν κυμάτων μὲ ἔφερε πρὸς αὐτήν, ἥτις ἀπερρόφησε τὴν τρόπιν καὶ τὸν ἰστόν, ἤρπασα τοὺς κλάδους τῆς συκῆς καὶ ἔμεινα ἐκεῖ κρεμάμενος ὡς νυκτερίς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξήμεσεν ἡ Χάρυβδις τὸν ἰστόν μετὰ τῆς τρόπιδος, καὶ ἐγὼ τότε πεσὼν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἐκάθισα πάλιν καὶ ἐκωπηλάτου διὰ τῶν χειρῶν, ὅπως ἀπομακρυνθῶ ἐκεῖθεν. Ἐννέα ἡμέρας καὶ ἑννέα νύκτας περιεπλανώμην ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ δεκάτην ἔφθασα εἰς τὴν νῆσον Ὀγυγίαν, ὅπου κατῴκει ἡ Καλυψὼ, ἥτις μὲ ἐφιλοξένησε καὶ περιποιήθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, ὡς διηγήθη ἡ χθὲς πρὸς σέ καὶ τὴν σεβαστὴν σύζυγόν σου.

§ 28. Ἀπόπλους τοῦ Ὀδυσσεῶς
ἐκ τῆς νήσου Σχερίας. (**)

Ἄπαντες οἱ συνδαιτυμόνες μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἤκουον τὰς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσεῶς, καὶ ὅλοι κατεγοητεύθησαν ἐκ τῆς διηγήσεώς του καὶ ἔμενον ἐκστατικοὶ καὶ ἄφωνοι. Πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος διέλυσε τὴν σιωπὴν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, ἀφ' οὗ τῶρα ἦλθες εἰς τὴν χώραν μας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ περιπλανηθῆς πλέον, ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθῃς ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου. Σεῖς δέ, ὧ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων

(*) Τρόπις εἶνε ἡ κοινῶς λεγομένη καρδίνα τοῦ πλοίου (**). Ἡ νῆσος αὕτη εἶνε ἡ Κέρκυρα, ἥτις κεῖται βορειοδυτικῶς τῆς Ἰθάκης

ἔλθετε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ἕκαστος ἀκόμη ἀνά ἓν δῶρον, μέγαν τρίποδα μετὰ λέβητος.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἄλκίνοος· πάντες δὲ παρεδέχθησαν τοὺς λόγους του, καὶ μετέβη ἔπειτα ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ κοιμηθῆ. Τὴν πρωΐαν δὲ ἔπεμψαν τὰ δῶρα εἰς τὸ πλοῖον καὶ μετέβησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως, ἔνθα προητοιμάζετο μέγα καὶ λαμπρὸν συμπόσιον.

Ἄφ' οὗ δὲ ὁ Ἄλκίνοος ἐθυσίασεν εἰς τὸν Δία βοῦν, ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐφραίνοντο τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὁ δὲ Δημόδοκος ἐτραγουδοῦσε καθ' ὅλην τὴν ὥραν τοῦ συμποσίου ὠραῖα ἄσματα. Ὅτε δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε· «Βασιλεῦ Ἄλκίνοε, ὦρα εἶνε νὰ κάμωμεν τὴν τελευταίαν σπονδὴν, διότι εἶνε ὄλα ἔτοιμα, ὅσα ἐπεθύμει ἡ ψυχὴ μου. Εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ εὐλογήσωσι τὰ δῶρά σας. Εἴθε νὰ εὐρῶ εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν σύζυγόν μου καὶ πάντας τοὺς οἰκείους μου ἀβλαβεῖς καὶ ὑγιαίνοντας. Εἰς ὑμᾶς δὲ εὐχομαι νὰ δώσωσιν οἱ θεοὶ πᾶν ἀγαθόν, καὶ οὐδέποτε κακὸν νὰ πέσῃ εἰς τὴν χώραν ταύτην.» Ταῦτα εἶπε, πάντες δὲ εὐχαριστήθησαν ἀπὸ τοὺς φρονίμους τούτους λόγους, καὶ λαθόντες ποτήριον ἔκαμνον σπονδὴν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἠῤῥχοντο εἰς τὸν ξένον καλὸν ταξείδιον. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη καὶ θέσας εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀρήτης ποτήριον εἶπε πρὸς αὐτήν. «Σοῦ εὐχομαι, βασίλισσα, βίον εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ μέχρι γῆρατος καὶ θανάτου, τὰ ὅποια οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ. Ἐγὼ ἀπέρχομαι ἤδη εἰς τὴν πατρίδα μου. Σὺ δὲ τέρπου ἐν τῷ οἴκῳ σου μὲ τὰ τέκνα σου καὶ τὸν λαόν σου καὶ μὲ τὸν βασιλέα Ἄλκίνοον.» Ταῦτα εἶπε καὶ ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων. Ὁ δὲ Ἄλκίνοος ἔστειλε κήρυκα νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν λιμένα, ὅπου ἦτο τὸ πλοῖον. Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Ἀρήτη ἔστειλε μὲ τὰς ὑπηρετρίδας εἰς τὸ πλοῖον ἐπανωφόριον, κλιτῶνα καὶ τὸ κιώτιον μὲ τὰ δῶρα. Ἄφ' οὗ δὲ ἔφθασαν

εἰς τὸ πλοῖον, οἱ ναῦται παρέλαβον τὰ πράγματα καὶ τὰ ἔτοποθέτησαν εἰς αὐτό. Ἐπειτα ἔστρωσαν τάπητα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα κοιμηθῇ ἡσύχως ὁ Ὀδυσσεύς. Ἄφ' οὗ δὲ ἦσαν ὄλα ἔτοιμα, εἰσῆλθε καὶ οὖτος, οἱ δὲ ναῦται ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια σχοινία καὶ καθίσαντες εἰς τὰς θέσεις των ἐκωπηλάτου. Γλυκὺς δὲ ὕπνος κατέλαβε τὸν Ὀδυσσεά, τὸ δὲ πλοῖον, ἐπειδὴ εἶχεν οὖριον τὸν ἄνεμον, ἔτρεχε τόσον ταχέως, ὥστε οὐδὲ ἰέραξ ἠὰ ἡδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ.

§ 29. Ἄφιξις τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς Ἴθάκην.

Ὅτε ἐφάνη εἰς τὴν ἀνατολὴν ὁ λαμπρότατος ἀστὴρ τῆς αὐγῆς, τότε προσήγγισε τὸ πλοῖον εἰς τὴν νῆσον Ἴθάκην καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Φόρκυος, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μία ἐλαία καὶ πλησίον αὐτῆς ὠραῖον σπήλαιον ἱερὸν τῶν νυμφῶν, αἵτινες καλοῦνται Ναϊάδες. (*) Ἄφ' οὗ δὲ τὸ πλοῖον ἐφθασεν εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐξέβαλον οἱ ναῦται τὸν Ὀδυσσεά μετὰ τοῦ τάπητός βαθέως κοιμώμενον καὶ τὸν κατέθεσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἐπειτα ἐξέβαλον καὶ τὰ δῶρα καὶ τὰ ἔτοποθέτησαν ὑποκάτω τῆς ἐλαίας, μακρὰν τῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ διαθῶσιν τις τὰ ἀφαιρέσῃ, πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς.

Εἶχε δὲ ἀναχωρήσει τὸ πλοῖον, καὶ ἦτο πλέον ἡμέρας ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς ἐξύπνησε. Δὲν ἐγνώρισεν ὅμως τὴν πατρίδα του, διότι καὶ πολὺν χρόνον μακρὰν αὐτῆς ἔλειπε καὶ ἡ Ἀθηναῖα εἶχε χύσει πέριξ αὐτοῦ ὀμίχλην. Ὑπέθεσε λοιπὸν ὅτι τὸν ἠπάτησαν οἱ Φαίαικες, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεπήδησεν ὀρθὸς καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπᾶται διὰ τῶν χειρῶν του. Κατηράτο δὲ τοὺς Φαίαικας καὶ παρεκάλει τὸν Δία νὰ τιμωρήσῃ αὐτοὺς διὰ τὸ μέγ

(*) Νύμφαι τῶν γλυκέων ὑδάτων, κοινῶς λεγόμεναι Ναιάδες.

ΟΙ ΦΑΙΑΚΕΣ ΕΚΒΑΛΛΟΥΣΙ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΔΩΡΑ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Isp
Restrictions apply.

κακόν, ὅπερ τοῦ ἕκαμον. Φοδῆθεις δὲ μὴ τὸν ἔκλεψαν οὔτοι, ἤρχισε νὰ μετρή τὰ πράγματά του. Ἄφ' οὗ δὲ τὰ ἐμέτρησε καὶ τὰ εὔρε πάντα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ, περιφέρειτο εἰς τὴν ἀκτὴν κλαίων καὶ στενάζων. Ἐκεῖ τότε ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα, λαβοῦσα τὴν μορφήν νεαροῦ ποιμένος. Ἄμα τὴν εἶδεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καὶ ἔλθων πλησίον εἶπε· «Καλὲ νέε, χαῖρε! Ἐπειδὴ εἶμαι ξένος ἄνθρωπος καὶ πρώτην φοράν ἦλθον εἰς τὴν χώραν ταύτην, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ εἴπης πῶς ὀνομάζεται ἡ χώρα αὕτη καὶ ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν αὐτήν». Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα. «Βεβαίως, ξένε, ἀπὸ πολὺ μακρὴν θὰ ἔρχεσαι, ἀφ' οὗ δὲν γνωρίζεις τὴν Ἰθάκην, ἡ ὁποία εἶνε γνωστὴ εἰς ἀνατολὴν καὶ δύσιν. Ἡ νῆσος αὕτη εἶνε μὲν πετρώδης καὶ ἀκατάλληλος δι' ἵππους, παράγει ὅμως ἄφθονον σῖτον καὶ λαμπρὸν οἶνον, τρέφει δὲ καλὰς αἰγὰς καὶ βοῦς. Τὸ ὄνομα τῆς μικρᾶς ταύτης νῆσου ἔχει φθάσει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τροίαν, ἥτις, ὡς λέγουσι, κεῖται πολὺ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος.

§ 30. Συνδιάλεξις Ἀθηναῖς μετ' Ὀδυσσεώς.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς ἤκουσεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα του, ἐχάρη πολὺ. Ἄλλ' ἀπέφυγε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ποιμένα τὸ ὄνομα του καὶ πόθεν ἤρχετο. Προσποιηθῆ δὲ ὅτι ἔρχεται ἐκ Κρήτης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεχώρησε, διότι ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, τὸν ἄρπαγα τῶν κτημάτων του. Ἡ Ἀθηναῖα τότε ἐγέλασε καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν ὠραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς γυναικὸς ἐβόησεν αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ εἶπε. «Πανοῦργε, πρὸς ποῖον λέγεις τοιαῦτα ψεῦδη; Δὲν γνωρίζεις τὴν Ἀθηναῖαν, τὴν κόρην τοῦ Διός, ἡ ὁποία πάντοτε σὲ ἐπροστάτευσε καὶ σὲ ἔσωσεν ἀπὸ ὄλους τοὺς κινδύνους; Τώρα δὲ πάλιν ἦλθον νὰ σὲ βοηθήσω νὰ κρύψῃς τοὺς θησαυρούς σου καὶ νὰ σοῦ εἴπω τί συμβαίνει ἐν τῷ οἴκῳ σου. Σὺ ὅμως πρέπει

νὰ ὑποφέρῃς ταῦτα καὶ νὰ μὴ φανερωθῆς εἰς κανένα, οὔτε εἰς ἄνδρα οὔτε εἰς γυναῖκα.» Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς καταληφθεὶς ὑπὸ ἀμέτρου χαρᾶς ἐγονάτισε καὶ ἐφίλησε τὴν γῆν τῆς πατρίδος του ἔπειτα ὕψωσε τὰς χεῖράς του καὶ εἶπεν εἰς τὰς νύμφας τὰ ἐξῆς· «Χαίρετε, ὦ νύμφαι τῆς πατρίδος μου, κόραι τοῦ Διός. Ἐνόμιζον ὁ δυστυχῆς ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἐπανίδα. Τώρα ὅμως θὰ σᾶς προσφέρω ἄφθονα δῶρα, ἂν εὐδοκήσῃ ἡ Ἀθηναῖα νὰ διαφυλάξῃ ἐμέ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου ἀπὸ παντὸς κινδύνου.» Κατόπιν δέ, ἀφ' οὗ ἔφεραν ὄλα τὰ πράγματα ἐντὸς τοῦ σπηλαίου καὶ τὰ ἐκρυψαν καλῶς, ἐκάθισαν εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ἐλαίας καὶ ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ ὀλέθρου τῶν ἀθάδων μνηστήρων. Ἡ Ἀθηναῖα δὲ διηγῆθη εἰς αὐτὸν τὴν κατάστασιν τῆς οἰκίας του, ὅτι δηλαδὴ ἀθάδαι μνηστῆρες περιμαζεύθησαν ἀπὸ τριῶν ἐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ζητοῦσι διὰ δῶρων νὰ λάβωσι σύζυγον τὴν Πηνελόπην, καὶ ὅτι ἡ φρόνιμος αὕτη γυνὴ τοὺς ἀποπλανᾷ μὲ κενὰς ἐλπίδας, περιμένουσα πάντοτε τὴν ἐπιστροφὴν του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ἐταράχθη καὶ εἶπεν.

«Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ! Ἄν δὲν μοῦ προέλεγες, ὦ θεά, πάντα ταῦτα, ἐξάπαντος θὰ ἐφονευόμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων. Ἀλλὰ διὰ νὰ τιμωρήσω τούτους, ἔχω ἀνάγκην τῆς προστασίας σου. Ἄν σὺ μὲ βοηθήσῃς, δύναμαι μόνος νὰ ἀγωνισθῶ καὶ κατὰ τριακοσίων.» Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ἡ θεά.

«Ἐχε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, καὶ ἐγὼ πάντοτε θὰ σὲ προστατεύω. Ἀνάγκη ὅμως, ὅπως ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας, νὰ σὲ μεταμορφώσω εἰς κυρτὸν γέροντα μὲ πρόσωπον ἐρρουτιδωμένον καὶ φορέματα κατεσχισμένα καὶ ῥυπαρά, ἵνα μηδεὶς σε γνωρίσῃ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Καὶ κατὰ πρῶτον νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν πιστόν σου χοιροβοσκὸν τὸν Εὐμαῖον, ὅστις ἀγαπᾷ τὴν σύζυγόν σου καὶ τὸν υἱόν σου

κατὰ γῆς πρὸς χαρὰν ὄλων τῶν Ἑλλήνων. Τότε πάντες οἱ μνηστῆρες θὰ εὔρισκον θάνατον κακὸν καὶ γάμον πικρὸν.» Μετὰ ταῦτα διηγήθη τὰς περιπλανήσεις του, ὅτι ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Λιβύαν καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐπὶ δὲ τῆς νήσου Φάρου, ἣ ὁποία κεῖται ἔμπροσθεν τῆς Αἰγύπτου, ἕνεκα διαρκoῦς τρικυμίας ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐκεῖ δὲ ἐρωτήσας τὸν θαλάσσιον θεὸν Πρωτέα ἔμαθε παρ' αὐτοῦ πολλὰς λυπηρὰς εἰδήσεις περὶ τῶν συντρόφων του· ὅτι δηλαδὴ ὁ Αἴας εἴχε φθάσει κατ' ἀρχὰς σῶος εἰς τοὺς ἀποτόμους βράχους τῶν Γυρῶν, (*) ἐπειδὴ ὅμως ἤρχισε νὰ μεγαλαυχῆ καὶ ν' αὐθαδιάζῃ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἰδίως πρὸς τὸν Ποσειδῶνα, ὁ θεὸς οὗτος ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν τρίαιναν καὶ κτυπήσας τὸν βράχον ἔσχισεν αὐτὸν εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ ἓν μέρος ὁμοῦ μὲ τὸν Αἴαντα ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτως ὁ Αἴας ἐπνίγη. Ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ὅτι εὔρει κακὸν θάνατον διὰ τῆς χειρὸς τῆς ἀπίστου συζύγου του Κλυταιμνήστρας καὶ τοῦ κακούργου Αἰγίσθου. Τὸν δὲ πατέρα του, τὸν εὐγενῆ Ὀδυσσεά, ὅτι κρατεῖ ἢ νύμφη Καλυψῶ ἐπὶ τῆς νήσου Ὀγυγίας καὶ δὲν τὸν ἀφίνει ν' ἀναχωρήσῃ, ἂν καὶ οὗτος πολὺ τὸ ἐπιθυμῆ.

«Τώρα ὅμως, ἀγαπητὲ Τηλέμαχε, προσέθεσεν ὁ Μενέλαος, μείνε ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν μου ἕνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέρας, καὶ τότε θὰ σὲ προπέμψω καθὼς πρέπει, δίδων εἰς σὲ λαμπρὰ δῶρα, τρεῖς ἵππους, ἓν ὄραϊον ἄρμα καὶ ἓν πολύτιμον ποτήριον, ἵνα μὲ ἐνθυμῆσαι, ὅσάκις κάμνης σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς.» Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος. «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, μὴ μὲ ἐμποδίσῃς πολὺν χρόνον ἐνταῦθα. Πλησίον σου καὶ ὀλόκληρον ἔτος εὐχαρίστως θὰ διέμενον, χωρὶς νὰ ποθήσω τὸν οἶκόν μου καὶ

(*) Οἱ βράχοι οὗτοι κεῖνται παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας Καφηρέα.

τοὺς συγγενεῖς μου· τόσον πολὺ εὐχαριστοῦμαι ἀκούων
τοὺς λόγους σου καὶ τὰς διηγήσεις σου. Ἄλλ' ἔχω ἀφή-
σει καὶ συντρόφους ἐν Πύλῳ μὲ τὸ πλοῖον, οἵτινες βεβαί-
ως στενοχωροῦνται περιμένοντές με. "Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ
δῶρα, τὰ ὁποῖα θέλεις νὰ μοῦ προσφέρῃς, τί νὰ τὰ κάμω;
" Ἄς μείνωσι καλλίτερα ἐνταῦθα, ὅπου ὑπάρχει ἄφθονον
τριφύλλιον καὶ κριθή, διότι εἰς τὴν πατρίδα μου οὔτε
λειμῶνες οὔτε δρόμοι πλατεῖς ὑπάρχουσι. » Ταῦτα εἶπεν
ὁ Τηλέμαχος· ὁ δὲ μεγαλόδωρος Μενέλαος ἐμειδίασε καὶ
ὠπεύσας αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς εἶπεν· « Ἡ εὐγενὴς κα-
ταγωγή σου, ἀγαπητὸν τέκνον, φαίνεται ἐκ τῶν λόγων
σου. Λαίπῳ καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ σὲ εὐχαριστήσω, θὰ σοῦ
δώσω ἄλλο δῶρον, κρατῆρα ἀργυροῦν μὲ χρυσᾷ χεῖλῃ,
ἑξόχου τέχνης, τὸν ὁποῖον μοῦ ἐχάρισεν ὁ Φαίδιμος,
ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων, (*) ὅτε μὲ ἐφιλοξένησεν ἐν τῷ
οἴκῳ του. »

§ 39. Συνωμοσία μνηστήρων.

Ἡμέραν τινά, ἐν ᾗ ὁ Τηλέμαχος εὕρισκετο πλησίον
τοῦ Μενελάου, οἱ μνηστῆρες διεσκέδαζον πρὸ τῶν ἀνα-
κτόρων τοῦ Ὀδυσσεὺς ῥίπτοντες τὸν δίσκον καὶ τὸ ἀκόν-
τιον. Μόνος ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ ὠραῖος Εὐρύμαχος, οἱ πρῶ-
τοι τῶν μνηστήρων, ἐκάθητο κατὰ μέρος. Πλησιάσας
τότε αὐτοὺς ὁ Νοήμων, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε δώσει
τὸ πλοῖον εἰς τὸν Τηλέμαχον, εἶπεν εἰς τὸν Ἀντίνοον.
« Γνωρίζεις, Ἀντίνοε, πότε θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Τηλέμαχος
ἐκ τῆς Πύλου; Ἄνεχώρησε μὲ τὸ πλοῖόν μου, ἐγὼ δὲ τὸ
χρειαζόμεαι τώρα, ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν Ἥλιδα, ὅπου ἔχω
ἐργασίαν κατεπείγουσαν. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Νοήμων· ἐκεῖνοι δὲ ἐξεπλάγησαν, δι-
ότι δὲν ἐγνώριζον, ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ Τηλέμαχος εἰς τὴν

(*) Σιδωνιοὶ ὠνομάζοντο οἱ κάτοικοι τῆς Σιδῶνος, πρωτευ-
ούσης τῆς Φοινίκης.

Πύλον. Ἐνόμιζον ὅτι μετέβη εἰς τοὺς ἀγρούς του, ἢ εἰς τὸν χοιρεῶσκόν του. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπεκρίθη ὁ Ἄντινοος. «Πότε ἀνεχώρησεν ὁ Τηλέμαχος μὲ τὸ πλοῖόν σου καὶ ποῖοι νέοι τὸν ἠκολούθησαν; Ἐπῆρε τὸ πλοῖόν σου διὰ τῆς βίας, ἢ τὸ ἔδωκες εἰς αὐτὸν μὲ τὴν θέλησίν σου;» «Τὸ πλοῖον, ἀπήντησεν ὁ Νοήμων, τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν θεληματικῶς. Καὶ τίς ἠδύνατο ν' ἀρνηθῆ τὴν χάριν ταύτην εἰς ἄνθρωπον, ὅστις τόσα ὑποφέρει; Οἱ νέοι δέ, οἵτινες τὸν ἠκολούθησαν, εἶνε ἐκ τῶν εὐγενεστέρων οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης.» Ταῦτα εἰπὼν ὁ Νοήμων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Οὗτοι δὲ ἠγανάκτησαν διὰ ταῦτα καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι τὸν Ἄντινον μὲ πλοῖον καὶ εἰκοσι κωπηλάτας εἰς τὸν μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Σάρμης πορθμὸν, ἵνα ἐνεδρεύσῃ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν φονεύσῃ. Τὴν κακοῦργον ὁμωσ ταύτην ἀπόφασιν τῶν μνηστήρων προδίδει εἰς τὴν βασίλισσαν ὁ πιστὸς κῆρυξ Μένδων. Τότε ἡ Πηνελόπη κατελήφθη ὑπὸ θανατηφόρου λύπης καὶ καθίσασα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, περὶ αὐτὴν δὲ ἔκλαιον καὶ θλαι αἱ ὑπηρέτριαι. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτάς·

«Τί δυστυχία πάλιν εἶνε αὐτή, ἢ ὁποῖα μὲ εὔρε; Δὲν μὲ ἦρκει ὁ θάνατος τοῦ συζύγου μου, ἀλλὰ νὰ χάσω καὶ τὸ μόνον μου τέκνον, χωρὶς νὰ λάβω εἶδησιν τῆς ἀναχωρήσεώς του; Ἄχ! διὰ τί δὲν μοῦ τὸ ἐλέγετε, ὅπως τὸν ἐμποδίσω ἀπὸ τὸ ταξείδιον; Τώρα τί νὰ κάμω ἢ δυστυχῆς; Ποῖον ἔχω νὰ μὲ συνδράμῃ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην; Τί δύναται νὰ κάμῃ ὁ δυστυχῆς πενθερός μου; Ἐν τούτοις ἄς δράμῃ ὁ γέρον Δολίος νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὸν νὰ ἐλθῃ ἐνταῦθα, ὅπως μὲ συμβουλεύσῃ τί πρέπει νὰ πράξω.»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἡ καλὴ γραῖα Εὐρύκλεια.

«Ἀγαπητῆ μου κόρη, ἐγὼ θὰ σοῦ εἴπω ὅλην τὴν ἀλήθειαν, σὺ δὲ ὅ,τι θέλεις κάμε με. Ἐγὼ ἐγνώριζον τὰ πάντα καὶ ἐγὼ ἔδωκα εἰς τὸν Τηλέμαχον ὅ,τι μοῦ ἐζήτησεν·

Authorized license of ANTIKON: 172.20.0.6.

Downloaded on 21/11/2024 18:20:23 UTC from Psirako Apothetrio Dimosi
Restrictions apply.

ἄλευρον καὶ γλυκὺν οἶνον· με ὤρκισεν ὁμοίως πρὶν παρέλθωσι δώδεκα ἡμέραι νὰ μὴ σοῦ εἶπω τίποτε, διότι ἐφοβείτο μήπως κλαίουσα βλάβῃς τὴν ὑγείαν σου. Τώρα δέ, ἀφ' οὗ λουθηῖς καὶ φορέσῃς καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνάβα εἰς τὸ ὑπερῶν με τὰς θαλαμηπόλους σου καὶ δεήθητι εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ὅπως σώσῃ τὸν υἱόν σου. Μὴ λυπῆς περισσότερον τεθλιμμένον γέροντα. Δὲν πιστεύω οἱ θεοὶ ν' ἀπεφάσισαν τὴν καταστροφὴν τῆς γενεᾶς τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρκεισίου». (*)

Ἡ Πηνελόπη ἐξετέλεσεν εὐθὺς τοὺς λόγους τῆς Εὐρυκλείας καὶ ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑπερῶν προσηυχῆθη πρὸς τὴν Ἀθηναῖν, τὴν προστάτιδα τῆς οἰκογενείας τῆς, ὡς ἐξῆς· «Ἐπάκουσέ μου κόρη τοῦ Διὸς· ἐάν ποτε σοῦ ἐθυσίασεν ὁ ἀγαπητός μου σύζυγος παχέα μηρία ταύρων καὶ αἰγῶν ἢ σοῦ κατεσκευάσε ναὸν χαριέντα, σῶσε τὸν προσφιλῆ μου Τηλέμαχον καὶ ἐξολόθρευσε τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες ἀπεφάσισαν τὴν καταστροφὴν του».

Οὕτω προσηυχῆθη ἡ Πηνελόπη, ἣ δὲ θεὰ ἐπήκουσε τῆς προσευχῆς τῆς καὶ ἔστειλεν εἰς αὐτὴν γλυκὺν ὕπνον καὶ ὠραῖον ὄνειρον. Εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τῆς τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἰφίμην, τὴν σύζυγον τοῦ Εὐμήλου ἐκ Φερῶν, (**) ἣ ὅποια εἶπε πρὸς αὐτὴν· «Παρηγορήθητι, ἀδελφή μου, καὶ ὁ υἱός σου δὲν θὰ πάθῃ τίποτε, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ τὸν ἔχουσι λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν των». Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἡ φρόνιμος Πηνελόπη, βεδουλισμένη εἰς γλυκὺν ὕπνον· «Διὰ τί ἦλθες ἐνταῦθα, ἀδελφή μου, ἐν ᾧ οὐδέποτε ἄλλοτε με ἐπεσκέφθης, διότι κατοικεῖς πολὺ μακρὰν; Δύναμαι νὰ μὴ κλαίω καὶ θρηνῶ, ἀφ' οὗ πρὸ ὀλίγου μὲν ἀπώλεσα χρηστὸν σύζυγον, τώρα δὲ πάλιν ὁ υἱός μου ἀνεχώρησεν ἐπὶ κόλλου πλοίου, παιδίον ἀκόμη ἀσυνείηστον εἰς τὰς

(*) Υἱὸς τοῦ Ἀρκεισίου εἶνε ὁ Λαέρτης, ὁ πατήρ τοῦ Ὀδυσσεύς. (**) Φεραὶ πόλις τῆς Θεσσαλίας ἔχουσα ἐπίνειον τὰς Παγασάς. Ὁ Εὐμήλος ἦτο ἡγεμὼν τῆς πόλεως ταύτης.

ΟΝΕΙΡΟΝ ΙΗΝΕΛΑΘΙΗΣ

ταλαιπωρίας και τούς κόπους ; "Αχ πόσον τρέμω και φοβούμαι μή τοῦ συμβῆ κακόν τι εἰς τὰ ξένα· διότι πολλοὶ ἐχθροὶ τὸν ἐπιβουλεύουσι και θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του».

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν τὸ ὄνειρον· «Θάρρει και μή φοβῆσαι, διότι τὸν υἱόν σου τὸν προστατεύει ἡ Ἄθηνᾶ, ἥτις μὲ ἔστειλε νὰ σοῦ εἶπω ταῦτα, διὰ νὰ μή κλαίῃς και θρηνῆς ἀδίκως.» Ἡ Πηνελόπη ἠθέλησε κατόπιν νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἀδελφὴν της και περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλ' αὕτη ἔγεινεν ἄφαντος. Ἡ Πηνελόπη τότε ἐξύπνησε και ἐχάρη πολὺ διὰ τὸ καλὸν τοῦτο ὄνειρον.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ ὁ Ἀντίνοσ μετὰ εἴκοσι γενναίων ἀνδρῶν ἐπέβη ἐπὶ πλοίου καλῶς ὀπλισμένου, και περιέμενον ἐνεδρεύοντες εἰς τὴν βραχώδη νῆσον Ἀστερίαν (*) τὸν ἐπιστρέφοντα νεανίαν.

§ 40. Ἄφιξις τοῦ Τηλεμάχου εἰς Ἰθάκην.

Ἡ θεὰ Ἄθηνᾶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Τηλέμαχος εἰς Ἰθάκην, ἵνα σκεφθῆ μετὰ τοῦ πατρός του περὶ τοῦ ὀλέθρου τῶν ἀθάδων μνηστήρων, μετέβη ἐν καιρῷ νυκτός εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μενελάου, ἔνθα εὔρεν ἐπὶ τῆς κλίνης ἀγρυπνον τὸν Τηλέμαχον, διότι πολλὰ φροντίδες και σκέψεις ἐδασάνιζον τὴν ψυχὴν του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του εἶπε· «Τηλέμαχε, πρέπει τάχιστα νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι ὁ πατήρ και οἱ ἄλλοι συγγενεῖς τῆς μητρός σου ἀναγκάζουσιν αὐτὴν νὰ συζευχθῆ τὸν Εὐρύμαχον, ὅστις προσφέρει πλουσιωτάτην προίκα. Ἄν τοῦτο συμβῆ, θὰ λάβῃ μετ' αὐτῆς ἐκ τῆς οἰκίας σου ἄλλην τὴν προίκα της, και τότε δὲν θὰ σοῦ ἑναπομείνῃ τίποτε. Πρὸς τούτοις δὲ σὲ καθιστῶ προσεκτικόν, ὅταν φθάσῃς εἰς τὸ μεταξὺ Ἰθάκης και Σάμης στενόν, διότι ἐκεῖ σὲ ἐνεδρεύουσι

(*) Μικρὰ νῆσος τοῦ Ἰονίου πελάγους ἐν τῷ πορθμῷ, ὅστις ὑπάρχει μετὰ τὴν Ἰθάκην και Κεφαλληνίας.

οἱ μνηστῆρες νὰ σὲ φονεύσωσι. Σὺ λοιπὸν νὰ διευθύνῃς τὸ πλοῖόν μακρὰν τῶν νήσων και νὰ πλεύσῃς ἐκεῖθεν ἐν καιρῷ νυκτός. Ἄμα δὲ φθάσῃς εἰς Ἰθάκην, τοὺς μὲν συντρόφους και τὸ πλοῖόν στείλε εἰς τὴν πόλιν, σὺ δὲ πορεύθητι εἰς τὴν καλύβην τοῦ καλοῦ χειροδοσκοῦ σου Εὐμαίου και ἐκεῖ μείνε τὴν νύκτα. Τὴν πρωΐαν δὲ διάταξε τὸν Εὐμαίον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν και ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἀφιξίν σου εἰς τὴν ἀγαπητὴν σου μητέρα.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ και ἔγεινεν ἄφαντος· ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἀφ' οὗ ἐξημέρωσε, παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Μενελάον νὰ τὸν ἀφήσῃ εὐθὺς ν' ἀναχωρήσῃ. Ὁ Μενελάος βλέπων τὴν ἐπιμονὴν τοῦ νέου δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίρρησην. Εὐθὺς δὲ μετέβη μετὰ τῆς Ἑλένης εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, και ἔφεραν διάφορα ὠραῖα δῶρα, τὰ ὅποια ἐνεχείρισαν εἰς τὸν Τηλέμαχον. Οὕτως δὲ, ἀφ' οὗ εὐχαρίστησεν αὐτοὺς διὰ τὴν λαμπρὰν φιλοξενίαν, τοὺς ἀπεχαιρέτισε και ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Πεισιστράτου εἰς τὴν Πύλον. Φθάσας δὲ ἐκεῖ ἐξέφρασε τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας του εἰς τὸν γέροντα Νέστορα διὰ τὰς καλὰς συμβουλὰς τὰς ὅποιας τοῦ ἔδωκεν, ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖόν του και ἀνεχώρησε εἰς τὴν πατρίδα του. Διὰ βοηθείας δὲ τῆς Ἄθηνᾶς διέφυγε κατὰ τὸν πλοῖον τὴν ἐνέδραν τῶν αἰσχροῶν μνηστήρων και ἔφρασε καλῶς εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφρασε τὸ πλοῖόν εἰς τὴν ξηρὰν, ἔλυσαν οἱ κωπηλάται τὰ πανία, κατεβίβασαν τὸν ἰστόν και ἐξεληόντες εἰς τὴν ξηρὰν ἔδεσαν τὸ πλοῖόν μετὰ τὰ πρὸ μνήσια σχοινία. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Τηλέμαχος· «Σεῖς μὲν τώρα φέρετε τὸ πλοῖόν εἰς τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐξοχὴν. Θὰ ἔλθω δὲ εἰς τὴν πόλιν τὴν ἑσπέραν, ἀφ' οὗ πρῶτον παρατηρήσω τὰ πράγματα μου. Αὐρίον δὲ τὴν πρωΐαν, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ταξειδίου τούτου, θὰ σᾶς προσφέρω λαμπρὸν γεῦμα». Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ μὲν Τηλέμαχος ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας του